

Anexa la HCL nr. 69 / 29.04.2015

MUNICIPIUL AIUD

**STRATEGIA DE DEZVOLTARE
2014-2020**

Cuprins

CAPITOLUL 1	PREZENTAREA GENERALĂ	4
1.1	AȘEZARE	4
1.2	DENUMIRE	6
1.3	EVENIMENTE ISTORICE ÎN AIUD	7
1.4	POPULAȚIA	8
1.5	SUPRAFAȚA	12
1.6	CADRUL NATURAL	13
1.7	ANALIZA SWOT – LOCALIZARE GEOGRAFICĂ, CADRU NATURAL	18
CAPITOLUL 2	ECONOMIA MUNICIPIULUI	19
2.1	INDUSTRIA ȘI MEDIUL DE AFACERI	19
2.2	TURISMUL	28
2.3	PIAȚA MUNCII ȘI FORȚA DE MUNCĂ	36
2.3.1	ANALIZA SWOT – PIAȚA MUNCII ȘI FORȚA DE MUNCĂ	41
2.4	AGRICULTURA ȘI SILVICULTURA	43
2.4.1	AGRICULTURA	43
2.4.2	SILVICULTURA	54
2.4.3	ANALIZA SWOT – AGRICULTURA ȘI SILVICULTURA	56
CAPITOLUL 3	ÎNVĂȚĂMÂNT	58
3.1	INFRASTRUCTURA DE ÎNVĂȚĂMÂNT	58
3.2	ANALIZA SWOT – ÎNVĂȚĂMÂNT	72
CAPITOLUL 4	CULTURA	74
4.1	CADRUL CULTURAL	74
4.2	ANALIZA SWOT – CULTURA	80
CAPITOLUL 5	SĂNĂTATE	82
5.1	CADRUL GENERAL	82
5.2	ANALIZA SWOT - SĂNĂTATE	85
CAPITOLUL 6	ASISTENȚĂ ȘI INCLUZIUNE SOCIALĂ	86
6.1	DATE GENERALE	86
6.2	ANALIZA SWOT – ASISTENȚĂ ȘI INCLUZIUNE SOCIALĂ	92
CAPITOLUL 7	INFRASTRUCTURA DE MEDIU	94
7.1	CALITATEA FACTORILOR DE MEDIU	94
7.1.1	CALITATEA SOLURILOR	94
7.1.2	CALITATEA AERULUI	96
7.2	CALITATEA APELOR	111

7.3 MONITORIZAREA DEȘEURILOR ȘI SUBSTANȚELOR CHIMICE PERICULOASE.....	113
7.4 ANALIZA SWOT – INFRASTRUCTURA DE MEDIU.....	117
CAPITOLUL 8 INFRASTRUCTURA ȘI ECHIPAREA TERITORIULUI.....	119
8.1 INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT	119
8.1.1 DRUMURI PUBLICE ȘI TRANSPORT FERROVIAR	119
8.1.2 STRĂZI ÎN MUNICIPIUL AIUD	123
8.1.3 ANALIZA SWOT – INFRASTRUCTURA DE DRUMURI PUBLICE ȘI STRĂZI.....	144
8.2 ECHIPAREA TERITORIULUI - DATE GENERALE.....	147
8.2.1 SERVICII DE ALIMENTARE CU APĂ, CANALIZAREA ȘI EPURAREA APELOR UZATE.....	149
8.2.2 ANALIZA SWOT – ALIMENTARE CU APĂ, CANALIZAREA ȘI EPURAREA APELOR UZATE	169
8.2.3 DATE TEHNICE SINTETICE – PRIVIND CONSUMUL DE GAZE NATURALE.....	171
8.2.4 DATE TEHNICE SINTETICE – PRIVIND REȚELELE DE ENERGIE ELECTRICĂ ÎN MUNICIPIUL AIUD	177
8.2.5 SERVICIUL DE TRANSPORT PUBLIC LOCAL DE CĂLĂTORI	179
8.2.6 SERVICIUL DE ILUMINAT PUBLIC.....	181
8.2.7 SITUAȚIA SERVICIILOR COMUNITARE DE UTILITĂȚI PUBLICE	185
CAPITOLUL 9 CONTEXT EUROPEAN, REGIONAL ȘI NAȚIONAL.....	187
9.1 CONTEXTUL EUROPEAN	187
9.2 CONTEXTUL NAȚIONAL.....	190
9.3 CONTEXTUL REGIONAL	194
CAPITOLUL 10 VIZIUNE, DIRECȚII STRATEGICE	219
10.1. PRINCIPII - OBIECTIVE GENERALE – ȚINTE STRATEGICE.....	219
10.2. TINTE STRATEGICE	219
10.3. OPORTUNITĂȚI DE DEZVOLTARE LOCALĂ IDENTIFICATE.....	222
10.4. SUSȚINEREA ȘI FINALIZAREA PROIECTELOR AFLATE ÎN DERULARE ȘI A NOILOR PROIECTE PRIORITARE IDENTIFICATE PENTRU MUNICIPIUL AIUD	224
10.5. VIZIUNE, MISIUNE, OBIECTIVE.....	226
10.5.1 VIZIUNEA.....	226
10.5.2 MISIUNEA	227
10.5.3 OBIECTIVE	227
10.6. PRIORITĂȚI DE DEZVOLTARE LA NIVELUL MUNICIPIULUI AIUD	228
10.6.1 SOLUȚII PENTRU FINANȚAREA PROIECTELOR PRIORITARE ALE MUNICIPIULUI AIUD - REZUMAT.....	229
10.7. OBIECTIVE SPECIFICE, MĂSURI	231
10.8. PORTOFOLIUL DE PROIECTE	235
BIBLIOGRAFIE	249

Listă abrevieri

UAT	Unitate Administrativ Teritorială
ADI	Asociație de Dezvoltare intercomunitară
O.G.	Ordonanța Guvernului
INS	Institutul Național de Statistică
UE	Uniunea Europeană
CE	Comisia Europeană
HG	Hotărâre de guvern
CFR	Căile Ferate Române
E	Drum european
DN	Drum național
DJ	Drum județean
DC	Drum comunal
IUCN	International Union for Conservation of Nature
M.Of.	Monitorul Oficial
OCDE	Organizației pentru Cooperare Economică și Dezvoltare
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
ATI	Anestezie terapie intensivă
TBC	Tuberculoza, bacilul de tubercul
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecție a Copilului
APM	Agenția pentru Protecția Mediului
PNR	Programul Național de Reformă
PO	Program Operațional
POS	Programul Operațional Sectorial
POR	Programul Operațional Regional
FEDR	Fondul European de Dezvoltare Regională
FSE	Fondul Social European
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FC	Fondul de Coeziune
FEPAM	Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime
ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
ESPN	Rețeaua europeană de observare a dezvoltării și coeziunii teritoriale, program de finanțare al Comisiei Europene care susține în special cercetarea în acest domeniu, http://www.espon.eu
IMM	Întreprinderi mici și mijlocii
CDI	Cercetare, dezvoltare, inovare
OS	Obiectiv specific
POCU	Program Operațional Capital Uman

CAPITOLUL 1 PREZENTAREA GENERALĂ

1.1 Așezare

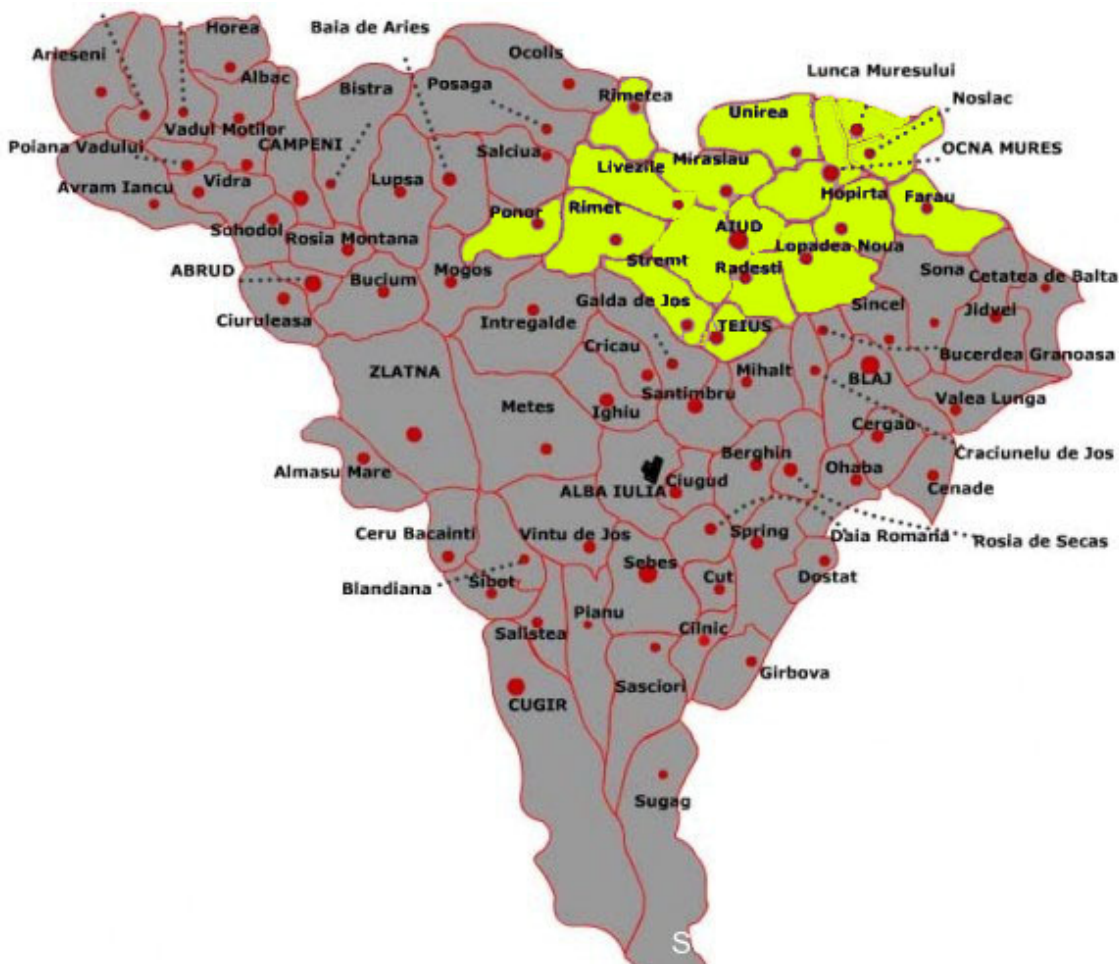
Municipiul Aiud este așezat în culoarul depresionar axat pe cursul mijlociu al Mureșului, la contactul celor trei mari unități geografice: Câmpia Transilvaniei, la N-E, Podișul Târnavelor, la S-E, și Munții Apuseni, la Vest, la o distanță de 70 km de Cluj Napoca și la 35 km de Alba Iulia, pe ruta E81/DN1.

Coordonatele geografice sunt paralela 46°10' latitudine nordică și meridianul 23°43' longitudine estică. Cota de altitudine, 258 m în centru, 270 m pe dealul Cocoșu, 367 m pe Dealul de Straja (la releu). Suprafața municipiului este de 142,2 km². Aiudul este așezat de o parte și de alta a șoselei naționale București-Cluj-Oradea, a liniei ferate cu aceeași rută, pe malul drept al Mureșului, la aproximativ 20 km de masivul muntos Pleașa (1259 m). Municipiul e străbătut de Valea Aiudului, care vine din munte pentru a se înfrăți cu Mureșul. Mureșul, în această zonă a Aiudului, curge liniștit, printr-o albie mănoasă, oferind locuitorilor o bună șansă pentru practicarea agriculturii din cele mai vechi timpuri, mai ales a grădinăritului.

Administrativ, municipiul Aiud este amplasat în Regiunea 7 Centru, județul Alba, fiind unul dintre orașele cele mai importante ale acestei entități. Teritorial-administrativ, Aiudul se structurează în următoarele localități componente și aparținătoare: Aiudul de Sus, Gâmbaș, Măgina, Păgida, Ciumbrud, Sâncrai, Gârbova de Jos, Țifra, Gârbova de Sus, Gârbovița.

Municipiul Aiud constituie centrul de interes al unui areal mai vast și care se regăsește în limitele administrative ale microregiunii Alba de Jos, delimitată de unitățile administrativ teritoriale membre: Municipiul Aiud, orașele Ocna-Mureș și Teiuș, comunele: Lunca Mureșului, Unirea, Noșlac, Fărău, Hopârta, Mirăslău, Lopadea Nouă, Rădești, Livezile, Râmeț, Râmetea, Ponor și Stremț.

Municipiul Aiud se bucură de o poziție privilegiată în ce privește accesibilitatea și conexiunile. Poziția geografică oferă municipiului un avantaj competitiv, fiind străbătut de șoseaua europeană E81, care asigură realizarea conectării localității la rețeaua națională de transport și la sistemele internaționale de transport.

O importanță deosebită în sistemul căilor de comunicații terestre îl are calea ferată care străbate municipiul și face legătura spre toate zonele țării. În apropierea municipiului, regăsim 2 noduri feroviare, la Teiuș și Războieni, ce facilitează transportul de mărfuri și persoane național și internațional.

În viitorul apropiat Aiudul va fi racordat la autostrada Sebeș – Turda, care va traversa teritoriul administrativ al Municipiului Aiud asigurând o legătură rapidă între zona de Nord și zona de Sud a țării, între magistralele Nădlac-București-Constanța și Borș-București, facilitând traficul pe următoarele relații:

- Zona de Nord-Vest a țării și Europa de Nord pe de o parte și zona de Sud a țării (Oltenia) și Balcanii, pe de altă parte;

- Zona de Vest a țării (Banat) și zona de centru și est a țării (direcția Târgu-Mureș – Iași);

Totodată, Autostrada Sebeș-Turda va reprezenta o legătură rapidă între cele două mari centre urbane ale zonei centrale a Transilvaniei: Cluj-Napoca și Sibiu.

Transportul aerian este asigurat prin cele trei aeroporturi internaționale: Cluj-Napoca, Târgu Mureș și Sibiu, situate la o distanță relativ mică de Municipiul Aiud (Cluj-Napoca – 67 km, Târgu Mureș – 89 km, Sibiu – 101 km).

1.2 Denumire

Etimologia denumirii orașului Aiud este complexă, purtând amprenta istoriei sale și a naționalităților care au trecut prin acest loc. Astfel, municipiul Aiud are denumiri latine, grecești, germane, maghiare sau maghiarizate: Annia sau Ad Anniam, Aegidiopolis, Strassburg am Mieresch, Enild, Enid, Enud, Enugd, Villa Aegydi, Villa de Enudio, Nogenyd, Via Aegidius, Maior Enyed, Gross Enyed, Nagyenyed.

În harta lui Castorius, printre cele 45 de localități de pe teritoriul Daciei apare și BRUCLA, cea mai apropiată localitate de actualul Aiud.

O ipoteză este că Aiud ar deriva prin anagramare de la numele lui Iuda Tadeul, în cinstea căruia s-a ridicat biserica „Villa Iudae Thadae” (1839).

În 1839, denumirea oficială a așezării era Nagyenyed. Denumirea uzuală în limba română a fost Ajudu, în 1850 Ajud, iar numele definitiv Aiud apare ca denumire în limba română în 1854.

Conform Hotărârii Consiliului Local nr. 44/2005, denumirea municipiului Aiud se inscripționează și în limbile maghiară și germană, alături de cea oficială în limba română, în următoarea ordine: Aiud, Nagyenyed, Strassbourg am Mieresch.

1.3 Evenimente istorice în Aiud

Numeroase vestigii arheologice vorbesc despre existența unor așezări omenești în zona Aiudului încă din Comuna primitivă (epocile neolitică, a cuprului, bronzului și fierului), precum și din cea romană și perioada prefeudală. Au fost scoase la iveală urme de așezări preistorice și cimitire scitice și celtice. Existența dacilor este confirmată prin obiecte de podoabă și monede de argint, care au ajuns în diferite muzee din țară și străinătate. Epoca romană provincială ne-a oferit și ea numeroase vestigii la Aiud și în împrejurimi.

Aiudul în 1865

Ca așezare urbană, localitatea a fost edificată de către sași, probabil colonizați în Transilvania în jurul anului 1200, pe locul unui sat (moșie) a Episcopiei romano-catolice din Alba Transilvaniei.

Tradiția locală afirmă că primul edificiu de piatră a fost turnul de pază terminat în anul 1239. A urmat o biserică în stil romanic (azi pe locul ei este biserica evanghelică) zidită în 1333-1334, concomitent cu o primă fortificație. Apoi, la sfârșitul secolului al XV-lea, s-a zidit o biserică mare, în stil gotic (actuala biserică reformată calvină) împrejmuită de zidurile și turnurile unei noi cetăți, de formă pentagonală.

Prima atestare documentară păstrată până azi datează din 7 noiembrie 1293, fiind un privilegiu emis de către regele Ladislau al IV-lea al Ungariei (1272-1290) și confirmat de Andrei al III-lea.

Vreme de aproximativ trei secole, Aiudul a fost proprietate a Capitului episcopal de la Alba Iulia și a coroanei regale maghiare, constituind adesea (ulterior) un obiect dăni și tranzacții între principii și nobili.

De-a lungul timpului, cetatea și orașul au fost martore și participante la multe evenimente istorice, precum:

- marea invazie tătară din 1241;
- răscoalele iobagilor din 1437;
- luptele lui Mihai Viteazul din 1600;

de

- năvălirile turco-tătare din 1658, 1659;
- atacurile habsburgilor și „curuților” în 1704 și 1717;
- răscoala creștin-religioasă din 1758-1761;
- mișcările țărănești din 1784;
- valul revoluționar de la 1848-1849;
- primul război mondial;
- Unirea de la 1 Decembrie 1918;
- al II-lea război mondial;
- evenimentele de după 1944 și până astăzi.

Documentele și vestigiile expuse în cadrul muzeelor și depozitate în arhivele din Aiud, Alba Iulia, Deva, Sibiu, Cluj-Napoca, București, Budapesta, Viena, Berlin, Goeteborg vorbesc despre toate evenimentele, vestigiile, monumentele și clădirile aflate în zonă.

1.4 Populația

Populația municipiului Aiud, potrivit ultimului recensământ din anul 2011 este de 21.550 locuitori.

Structura pe localitățile componente și aparținătoare se prezintă astfel:

Localitate	Nr. locuitori
Aiud	15.798
Aiudul de Sus	2.079
Gîmbaș	467
Măgina	486
Păgida	135
Ciumbrud	1.129
Sîncrai	627
Gîrbova de Jos	377
Țifra	101
Gîrbova de Sus	233
Gîrbovița	118

Structura etnică a populației Municipiului Aiud conform recensământului din anul 2011 se prezintă astfel:

Etnie	Nr. locuitori	%
Români	17.070	79,21
Maghiari	3.456	16,04
Germani	18	0,08
Romi	947	4,39
Alte naționalități	59	0,28

Structura lingvistică a populației Municipiului Aiud conform recensământului din anul 2011 se prezintă astfel:

Limba maternă	Nr. locuitori	%
Română	17.324	80,39
Maghiară	3.456	16,04
Germană	12	0,06
Romani	707	3,28
Altele	51	0,23

După religie, potrivit recensământului din anul 2011, populația Municipiului Aiud se prezintă astfel:

Religia	Nr. locuitori	%
Ortodoxă	16492	76,53
Romano - catolică	318	1,47
Greco - catolică	774	3,59
Reformată	2875	13,34
Unitariană	241	1,12
Baptistă	203	0,94
Penticostală	235	1,09
Adventistă de ziua a șaptea	99	0,46
Martorii lui Iehova	105	0,49
Alte religii	97	0,45
Fără religie, atei, religie nedeclarată	111	0,52

În Municipiul Aiud regăsim o comunitate multi-etnică, religioasă și lingvistică, în care conviețuiesc români, maghiari, germani, rromi și alte naționalități.

În majoritate, aiudenii sunt aparținători la cultul religios ortodox – 76,53%, în timp ce 13,34% sunt reformați, 3,59% sunt greco-catolici, 1,47% sunt romano-catolici, iar diferențele până la 100% aparțin altor religii, atei sau nedeclaranți ai opțiunii religioase.

Această comunitate a reprezentat și reprezintă, în timp, un model de conviețuire comunitară bazată pe valori cum sunt: solidaritatea, respectul, responsabilitatea reciprocă și cooperarea.

Unul din principiile de bază ale Uniunii Europene este „unitatea în diversitate”, iar personalitatea culturală a acestei comunități are reale șanse de afirmare.

Potrivit datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, în anul 2013, populația Municipiului Aiud număra 22.876 locuitori.

Raportul pe categorii de gen arată că 11.683 persoane din populație sunt femei (51%) și 11.193 sunt bărbați (49%).

Reprezentarea structurii pe grupe de vârstă prezentată mai jos permite evaluarea nivelului de îmbătrânire a populației.

MUNICIPIUL, ORAȘUL, COMUNA SEXE	POPULATIA STABILA TOTAL	GRUPA DE VARSTA			
		Sub 5	5 - 9	10 - 14	15 - 19
		ani	ani	ani	ani
MUNICIPIUL AIUD					
Ambele sexe	22876	1044	1022	1103	1038
Masculin	11193	543	511	550	568
Feminin	11683	501	511	553	470

Tabel cu populația tânără

MUNICIPIUL, ORAȘUL, COMUNA SEXE	POPULATIA STABILA TOTAL MUNICIPIUL AIUD	GRUPA DE VARSTA									
		20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 - 64	
		ani	ani	ani	ani	ani	ani	ani	ani	ani	
MUNICIPIUL AIUD											
Ambele sexe	22876	1260	1359	1597	1779	941	1502	1896	2187	1621	
Masculin	11193	657	719	809	906	991	707	953	1066	796	
Feminin	11683	603	640	788	873	950	795	943	1121	825	

Tabel cu populația adultă

MUNICIPIUL, ORAȘUL, COMUNA SEXE	POPULATIA STABILA TOTAL MUNICIPIUL AIUD	GRUPA DE VARSTA				
		65 - 69	70 - 74	75-79	80-84	85 ani
		ani	ani	ani	ani	si peste
MUNICIPIUL AIUD						
Ambele sexe	22876	1074	930	764	468	291
Masculin	11193	437	422	305	161	92
Feminin	11683	637	508	459	307	199

Tabel cu populația bătrână

Conform clasificării Organizației Națiunilor Unite populația tânără este considerată între 0-19 ani, cea adultă între 20-64 ani și cea bătrână peste 65 ani.

Din datele prezentate mai sus se poate observa că ponderea populației tinere în Municipiul Aiud este de 19%, în timp ce populația adultă reprezintă 67%, iar cea bătrână 16%.

În perioada industrializării și a urbanizării (1966-1990), efectivul populației a crescut, iar după 1990 s-a înscris într-un trend de diminuare lentă. Populația a crescut prin efectivele care au migrat dinspre rural spre urban și prin ratele înalte ale natalității. Creșterea cea mai accentuată a populației s-a produs în ultimul interval al anilor '80. După 1990, rata natalității a cunoscut o scădere cauzată de liberalizarea avortului și de procesul economic de recesiune severă, precum și de migrația externă.

Municipiul Aiud a cunoscut un proces intens de industrializare și a atras în special forța de muncă de sex masculin din mediul rural, din localitățile apropiate, care a migrat și s-a stabilit în Aiud.

Amplificarea migrației externe, fenomen regăsit în special la nivelul forței de muncă tinere, accentuează trendul negativ de reducere a populației.

Cele mai populate sunt: Aiudul împreună cu localitatea componentă Aiudul de Sus, Gâmbaș, Țifra și Ciumbrud. Cele mai puțin populate localități sunt Gârbova de Jos, Gârbovița și Gârbova de Sus.

Densitatea populației pe localități

Localitate	Nr. locuitori	Suprafața (intravilan) (ha)	Densitatea
Aiud și localitatea componentă Aiudul de	17.877	544,54	32,83

Sus			
Gîmbaş	467	25,14	18,58
Măgina	486	78,7	6,18
Păgida	135	22,45	6,01
Ciumbrud	1.129	80,81	13,97
Sîncrai	627	65,48	9,58
Gîrbova de Jos	377	103,69	3,64
Țifra	101	6,4	15,78
Gîrbova de Sus	233	52,24	4,46
Gîrbovița	118	28,14	4,19

1.5 Suprafața

Teritoriul administrativ al municipiului Aiud se întinde pe o suprafață de 142,2 km², fiind structurat în următoarele localități componente și aparținătoare cu următoarea suprafață de intravilan:

- Aiud și localitatea componentă Aiudul de Sus – 5,44 km² (544,54 ha).

Localități componente:

- Gîmbaş – 0,25 km² (25,14 ha);
- Măgina – 0,79 km² (78,70 ha);
- Păgida - 0,22 km² (22,45 ha);

Localități aparținătoare:

- Ciumbrud – 0,81 km² (80,81 ha);
- Sîncrai – 0,65 km² (65,48 ha);
- Gîrbova de Jos – 1,04 km² (103,69 ha);
- Țifra – 0,06 km² (6,40 ha);
- Gîrbova de Sus – 0,52 km² (52,24 ha);
- Gîrbovița – 0,28 km² (28,14 ha).

1.6 Cadrul natural

Prin poziția sa, Municipiul Aiud beneficiază de un climat temperat – continental, având în vedere interdependența factorilor genetici ai climei (radiația solară, circulația generală a atmosferei și particularitățile suprafeței active). Regimul radiativ de care beneficiază teritoriul Municipiului Aiud poate fi apreciat ca moderat.

Prin poziția sa geografică, Municipiul Aiud se află sub influența preponderentă a circulației vestice, la care se adaugă influențele circulației polare ori tropicale, în funcție de poziția și de intensitatea principalelor sisteme barice (cicloni și anticiclone - care generează și influențează permanent aceste forme ale circulației aerului în straturile inferioare ale atmosferei). Munții Apuseni constituie o barieră climatică în deplasarea pe orizontală a maselor de aer, iar Culoarul Mureșului favorizează circulația aerului dinspre sud sau dinspre nord în funcție de condițiile sinoptice.

Un alt aspect privitor la clima Municipiului Aiud îl reprezintă fenomenele de iarnă dintre care menționăm căderile abundente de zăpadă și înghețurile.

Vântul prezintă direcții și viteze ce diferă în funcție de particularitățile circulației generale ale atmosferei și ale suprafeței active, punându-se în evidență și de această dată rolul de baraj orografic al Munților Apuseni. Astfel, în lungul Culoarului Mureșului predomină vântul de sud - vest și cel de nord - est. Viteza medie a vântului este cuprinsă între 1,5 - 2,5 m/s în zona Culoarului Mureșului și între 3,0 - 4,5 m/s în zona de podiș.

Potrivit evidențelor statistice, la nivelul județului, teritoriul administrativ al Municipiului Aiud este una dintre zonele afectate de furtuni sau vânturi puternice cu aspect de vijelie.

Principalul curs de apă care tranzitează Municipiul Aiud este râul Mureș care curge cu o direcție generală NE - SV prin mijlocul unor lunci care ating lățimi mari. Panta medie de scurgere este redusă, favorizând în acest fel erodarea malurilor, formarea de meandre și de plaje. Panta medie redusă favorizează și inundarea unor suprafețe mari de teren din zonele de luncă în perioadele cu inundații.

Pârâul Aiud (Aiudelul) – are un caracter torențial și formează chei înguste în partea superioară a cursului, iar pe cursul inferior ajunge la un oarecare echilibru lărgindu-și valea până la 1,5 - 2,0 km. Se varsă în Mureș pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud.

Pentru frumusețea peisajului, valoarea științifică și de patrimoniu natural, unele zone au fost declarate **arii naturale protejate de interes național**.

Pădurea Sloboda este o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip botanic), situată în județul Alba, pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud.

Rezervația naturală se află în partea vestică a Aiudului, pe dealurile din partea estică a Munților Trascău, între aceștia și culoarul Mureșului și se întinde pe o suprafață de 20 ha. Aria protejată reprezintă un relief variat (văii, versanți abrupti, luminișuri, pajiști), acoperit în cea mai mare parte cu vegetație forestieră, alcătuită din specii arboricole în amestec de stejar (*Quercus robur*), fag (*Fagus sylvatica*), gorun (*Quercus petraea*) sau carpen (*Carpinus betulus*) și specii de conifere în partea superioară a dealului.

Pârâul Bobii este o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip paleontologic), situată în județul Alba, pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud, în satul Gârbova de Sus.

Rezervația naturală cu o suprafață de 1,50 ha, se află pe Valea Bobii, un afluent al Văii Gârbovei, în vestul „Dealurilor Aiudului”, la poalele Munților Trascăului și reprezintă un punct fosilifer cu depozite sedimentare miocene, alcătuite din resturi fosile de corali, moluște și alge.

De asemenea, în apropierea Municipiului Aiud întâlnim **Cheile Vălișoarei** (numite și Cheile Aiudului sau Cheile Poienii) care alcătuiesc o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip

botanic și geologic), situată în estul Munților Trascău, în partea sudică a Depresiunii Rîmetea (altitudine maximă 779 m și cea minimă de 425 m,) în județul Alba, pe teritoriul administrativ al comunei Livezile, satul Vălișoara.

Rezervația naturală prezintă o importanță complexă (geomorfică și botanică), pe versanții cheilor săpate în calcare mezozoice (jurasice), întâlnindu-se o serie de plante rare. Rezervația este străbătută de drumul județean 107M ce unește Valea Mureșului (Aiud) de cea a Arieșului (Buru) și se află la o distanță de aproximativ 15 km de Aiud, 15 km de Buru, 35 km de Turda și 65 km de Cluj-Napoca.

Rezervația este o zonă strict ocrotită care include întregul profil transversal al cheii, limita vestică urmărind partea superioară a abruptului calcaros (începe în dreptul crucii de pe marginea șoselei), iar limita estică culmile domoale ce urcă spre capătul nordic și sudic al cheilor până în Vârful Rachiș (779 m). Zona tampon se extinde în vest până în Vârful Bogza Vălișoarei (827 m), incluzând pajiștile secundare până în Pârâul Velii spre sud și pădurile din clasa I de protecție spre nord. Limita estică se desfășoară ca o fâșie continuă, cu lățimi variabile, cuprinse între 250 m în partea de nord-est și 400-500 m la est și sud-est de Vârful Rachiș.

În dreapta cheilor, urcând dinspre Aiud, se află stânca numită Cetate, unde documentele atestă existența cetății Zedecheu din secolul al XIII-lea, neidentificată în teren.

Rezervația constituie un important obiectiv turistic, iar de aici se mai pot vizita și ruinele cetății medievale a Trascăului, biserica mănăstirii din Măgina, satul Rîmetea și muzeul său etnografic, rezervațiile naturale Cheile Plaiului de lângă satul Izvoarele, Cheile Siloșului, Vânătorile Ponorului, Huda lui Păpară, Peștera Poarta Zmeilor (Peștera de la Groși) și Piatra Secuiului (a cărei parte nordică mai e numită și Colții Trascăului).

Înălțimile Colților Trascăului sunt propice pentru zborul cu parapanta. Ca zonă de decolare este recomandat platoul din extremitatea nordică a masivului aflat la o altitudine de 1050 m. Platoul orientat sud-vest este neted iar lungimea zonei de decolare este de aproximativ 100 de m, suficient pentru a permite decolarea. Această zonă este ideală pentru zbor datorită diferențelor de nivel, zone de aterizare largi, zborul fiind favorabil în zilele însorite. Se mai poate decola și de la baza stâncii când condițiile de zbor sunt favorabile, practicându-se

un zbor ascendent. Alte zone pentru zborul cu parapanta sunt versantul drept al Cheilor Vălișoarei (Dealul Bogza), cu aterizare în interiorul cheilor, sau Colțul Data cu posibilități în funcție de condițiile meteo.

Pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud întâlnim numeroase **situri arheologice și monumente istorice** dintre care enumerăm:

- **Colegiul Bethlen** (AB-II-m-A-00171) situat pe strada Bethlen Gabor, nr. 1, datează din anul 1775;
- **Cetatea Aiudului** (AB-II-m-A-00172) situată în Piața Consiliul Europei. Datează din sec. XIII – XVII, având în componență **Castelul Bethlen** (AB-II-m-A-00172.01), **Biserica Reformată** (AB-II-m-A-00172.02), **Capela evanghelică** (AB-II-m-A-00172.03), **Incinta fortificată, cu opt bastioane:** Bastionul Măcelarilor, Bastionul Croitorilor, Bastionul Cismarilor, Bastionul Blănarilor, Bastionul Dogarilor, Bastionul Kalendas, Bastionul Olarilor, Bastionul Lăcătușilor (AB-II-m-A-00172.04);
- **Biserica Romano-catolică** (AB-II-a-A-00173) situată pe str. Cuza Vodă, nr. 3-4, datează din 1728-1763 - biserica și 1896 – turnul;
- **Biserica Reformată din Ciumbrud** (AB-II-a-B-00206) situată pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud, în satul Ciumbrud, datează din sec.XIII - înc. sec. XX;
- **Ruinele Bisericii romano-catolice din Gârbova de Jos** (AB-II-m-B-00225), situată în localitatea aparținătoare Gârbova de Jos, ce datează din sec. sec. XIII - sec. XV;
- **Ruinele Bisericii "Din Deal"** (AB-II-m-B-00226) situată în localitatea aparținătoare Gârbova de Sus, ce datează din sec. XIV – XV;
- **Biserica "Nașterea Maicii Domnului"** (AB-II-m-B-00227) situată în localitatea aparținătoare Gârbovița, ce datează din sec. XIV, modificări și exterior din sec. XVIII;
- **Ansamblul Bisericii "Sf. Treime"**, a fostei mănăstiri Măgina (AB-II-a-A-00249), situată pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud, în localitatea componentă Măgina, datează din sec. XVII – XVIII;
- **Ansamblul Bisericii reformate** din Sîncrai (AB-II-a-B-00319), situată în localitatea aparținătoare, datează din anul 1830;
- **Ansamblul Castelului Banffi** (AB-II-a-B-00320), situat în localitatea aparținătoare Sîncrai, datează din anul 1903;

Monumentele istorice și de arhitectură, muzeele, datinile, obiceiurile, încadrează Municipiul Aiud între arealele tradiționale de cultură și civilizație și zonele cu tradiție turistică, cu largi perspective de dezvoltare. Cultura populară autentică, păstrată în forme originale, poate fi întâlnită atât în Municipiul Aiud cât și în localitățile componente și aparținătoare. Cântecele și dansurile populare, tradițiile și obiceiurile specifice, fac din unele manifestări populare consacrate, adevărate festivaluri de etnografie și folclor. Satul din această parte a țării, prin condițiile social - istorice în care s-a dezvoltat, reprezintă o zonă în care de multe ori spiritualitatea românească s-a interferat cu cea a naționalităților conlocuitoare, reprezentând o simbioză plină de originalitate.

1.7 Analiza SWOT – Localizare geografică, cadru natural

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
<ul style="list-style-type: none">- situarea Municipiului Aiud pe principalele trasee rutiere (șoseaua europeană E81) și ferate naționale și internaționale;- distanța mică față de aeroporturi (Cluj, Sibiu, Târgu Mureș)- cadrul natural de valoare deosebită;- existența unor arii protejate de interes național ;- existența numeroaselor situri arheologice și monumente istorice;- patrimoniu istoric, cultural și folcloric aparte.	<ul style="list-style-type: none">- slabă valorificare a potențialului natural;- existența unor zone cu inundații frecvente;- existența unor zone cu alunecări de teren;- lipsa unor puncte de informare privind patrimoniul istoric, cultural și folcloric;- existența unor drumuri comunale și de interes local nemodernizate.
<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>
<ul style="list-style-type: none">- valorificarea oportunităților oferite de cadrul natural;- potențial de producere și valorificare a energiei din surse regenerabile;- valorificarea solului în scopul obținerii de biocombustibil;- oportunități de finanțare oferite de fondurile structurale ale Uniunii Europene.	<ul style="list-style-type: none">- accentuarea fenomenelor naturale - alunecări de teren, inundații;- migrația populației în afara municipiului;- depopularea zonei;- poluarea mediului, apelor și solului.

CAPITOLUL 2 ECONOMIA MUNICIPIULUI

Analiza contextului economic existent și identificarea potențialului de dezvoltare al municipiului Aiud, în concordanță cu documentele strategice elaborate la nivel microregional, județean, regional și național, constituie condiții esențiale pentru elaborarea unui document strategic flexibil al municipiului Aiud, care să devină instrumentul de lucru al utilizabil pe termen mediu și lung.

2.1 Industria și mediul de afaceri

Procesul de restructurare economică ce a avut loc în întreaga țară după anul 1990 a afectat, în principal, industria metalurgică din municipiul Aiud, determinând în timp restrângerea semnificativă a activității în acest domeniu, ajungând în final chiar la închiderea producției existente în această ramură a economiei locale. Este cazul fostei Întreprinderi Metalurgice Aiud, care era cel mai mare operator economic din municipiu, cu o producție unică în România în industria prelucrătoare metalurgică și care, vreme îndelungată a constituit motorul de dezvoltare economică în zonă și un pol catalizator al forței de muncă din zonele urbane și rurale învecinate. De asemenea, o reducere considerabilă a activității a înregistrat și fosta Întreprindere de Prefabricate din Beton, cu consecințe directe asupra economiei locale. Reducerea semnificativă a locurilor de muncă a determinat migrarea forței de muncă din aceste sectoare către zone vecine cu un mai mare potențial economic sau către alte sectoare de activitate din zonă sau chiar din afara țării.

Structura economiei municipiului pe sectoare de activitate a suferit modificări importante, principalele direcții de dezvoltare fiind reprezentate de sectorul serviciilor și al construcțiilor.

Sectorul serviciilor s-a dezvoltat cu precădere în domeniile telecomunicațiilor, financiar-bancare și asigurări, transport, turism.

Comerțul este bine reprezentat la nivel municipiului, firmele de profil din acest domeniu acoperind o mare diversitate de produse. Se păstrează și azi formele tradiționale de comerț organizate sub forma piețelor săptămânale sau în cadrul târgurilor de țară.

În municipiul Aiud identificăm un profil industrial slab dezvoltat, cu activitate preponderentă în următoarele domenii:

- exploatarea, prelucrarea și comercializarea lemnului;
- silvicultură, exploatare forestieră, alte activități forestiere;
- industria alimentară;
- industria textilă;
- construcții și materiale de construcții.

În topul firmelor din județul Alba realizat de Camera de Comerț, Industrie și Agricultură a Județului Alba pentru anul 2013, municipiul Aiud era reprezentat de următoarele firme:

Denumire	Activitate	Tip firmă
	CERCETARE, DEZVOLTARE ȘI HIGH TECH	
LOGOS SRL AIUD	<i>Fabricarea motoarelor, generatoarelor și transformatoarelor electrice</i>	Întreprindere mică
	INDUSTRIE	
IANOSI CARN SRL AIUD	<i>Prelucrarea și conservarea cărnii</i>	Microîntreprindere
SIGMA COM SRL AIUD	<i>Fabricarea înghețatei</i>	Microîntreprindere
NELLI SRL AIUD	<i>Fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie</i>	Întreprindere mică
CUPTORUL DE AUR-HAJNAL SRL AIUD	<i>Fabricarea pâinii; fabricarea prăjiturilor și a produselor proaspete de patiserie</i>	Întreprindere mica
DOMENIILE BOIERU CIUMBRUD	<i>Fabricarea vinurilor din struguri</i>	Întreprindere mică
ESCURIAL SRL AIUD	<i>Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte, (exclusiv lenjeria de corp)</i>	Întreprindere mijlocie
MEFIN SRL AIUD	<i>Fabricarea altor articole de îmbrăcăminte, (exclusiv lenjeria de corp)</i>	Întreprindere mijlocie
GALWAY SPORT SRL AIUD	<i>Fabricarea încălțămintei</i>	Întreprindere mare
GLERUPS RO.SRL AIUD	<i>Fabricarea încălțămintei</i>	Întreprindere mică
ALREDIA SRL AIUD	<i>Tăierea și rindeluirea lemnului</i>	Întreprindere mijlocie
MOBI LEMN AIUD SRL	<i>Tăierea și rindeluirea lemnului</i>	Microîntreprindere
NIȚU INTERNAȚIONAL SRL AIUD	<i>Fabricarea altor produse chimice n.c.a.</i>	Întreprindere mică
GEHO AQUA/INDUSTRIES SRL AIUD	<i>Fabricarea altor produse chimice n.c.a.</i>	Microîntreprindere
METAL PROD SRL AIUD	<i>Turnarea fontei</i>	Întreprindere mică
ARTIFORGE AIUD SA	<i>Fabricarea produselor metalice obținute prin deformare plastică, metalurgia pulberilor</i>	Întreprindere mică
MELCOM SRL CIUMBRUD	<i>Operațiuni de mecanică generală</i>	Întreprindere mică
ALMI IMPORT EXPORT SRL AIUD	<i>Operațiuni de mecanică generală</i>	Întreprindere mică
LIA PROD UNIVERSAL AIUD	<i>Operațiuni de mecanică generală</i>	Întreprindere mică

Strategia de dezvoltare 2014 -2020

Denumire	Activitate	Tip firmă
PRELCO MET SRL AIUD	Fabricarea de recipiente, containere și alte produse similare din oțel	Microîntreprindere
DEL SRL AIUD	Fabricarea altor articole din metal n.c.a.	Microîntreprindere
ROMBRIDES SRL AIUD	Fabricarea altor articole din metal n.c.a.	Microîntreprindere
MD SERVICE IMPORT EXPORT SRL AIUD	Fabricarea altor articole din metal	Microîntreprindere
INDUSTRIAL SERVICE SRL AIUD	Fabricarea echipamentelor de ridicat și manipulat	Întreprindere mică
MAGIC AGROJET SA AIUD	Fabricarea mașinilor și utilajelor pentru agricultură și exploatarea forestieră	Întreprindere mică
MOBILAIUD SRL AIUD	Fabricarea de mobilă	Întreprindere mică
MOBIS ANDY LADISLAV SRL AIUD;	Fabricarea altor produse manufacturiere n.c.a.	Întreprindere mică
SICOM PRODUCT SRL AIUD;	Fabricarea altor produse manufacturiere	Întreprindere mică
UZINA DE VAGOANE AIUD SA	Repararea și întreținerea altor echipamente de transport n.c.a.	Întreprindere mijlocie
CONSTRUCȚII		
BAAND PRODUCT SRL AIUD	Lucrări de construcții a drumurilor și autostrăzilor	Întreprindere mică
ENERGO IMPEX SRL AIUD	Lucrări de construcții a proiectelor utilitare pentru electricitate și telecomunicații	Întreprindere mică
ELECTRA EXIM AIUD	Lucrări de construcții a proiectelor utilitare pentru electricitate și telecomunicații	Întreprindere mică
DOMAR SERVICE SRL AIUD	Lucrări de instalații sanitare, de încălzire și de aer condiționat	Întreprindere mică
CASA NELLE SRL AIUD	Lucrări de pardosire și placare a pereților	Întreprindere mică
PRESTIGE H.V. GRUP SRL AIUD	Lucrări de vopsitorie, zugrăveli și montări de geamuri	Microîntreprindere
AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ, PESCUIT		
AGRO MARGIN SRL SÂNCRAI	Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe, oleaginoase	Întreprindere mică
SARA MARTA SRL AIUD	Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe, oleaginoase	Microîntreprindere
CIUMBRUD PLANT SRL	Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase și a plantelor producătoare de semințe, oleaginoase	Microîntreprindere
DORA LACT SRL AIUD	Creșterea bovinelor de lapte	Microîntreprindere
AGRO-LACT SRL AIUD	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)	Întreprindere mică
MOLNAR MOL-EXIM SRL CIUMBRUD	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)	Microîntreprindere
HORTICOLA AIUD SRL	Activități în ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor)	Microîntreprindere
ECO PAJIȘTI SRL MĂGINA	Activități auxiliare pentru producția vegetală	Microîntreprindere
BIOTA COM SRL AIUD	Silvicultură și alte activități forestiere	Întreprindere mică
LACUL CODRILOR SRL AIUD	Exploatarea forestieră	Întreprindere mică
REAL DOC FOREST SRL AIUD	Exploatarea forestieră	Microîntreprindere
SERVICII		
CLAUS SERVICE SRL AIUDUL DE SUS	Recuperarea materialelor reciclabile sortate	Întreprindere mică
LOBII FIER SRL AIUD	Recuperarea materialelor reciclabile sortate	Microîntreprindere

Strategia de dezvoltare 2014 -2020

Denumire	Activitate	Tip firmă
EXCELENT TRANS SRL AIUD	Transporturi rutiere de mărfuri	Întreprindere mijlocie
MANICOS INVESTMENT SRL AIUD	Transporturi rutiere de mărfuri	Microîntreprindere
AGRI MORAR INTERNAȚIONAL SRL AIUD	Depozitări	Microîntreprindere
JOX SPEDITION SRL AIUD	Alte activități conexe pentru transporturi	Microîntreprindere
TECNO SHOES SRL AIUD	Închirierea și subînchirierea bunurilor imobiliare proprii sau închiriate	Microîntreprindere
TOTAL IMOBILIARE SRL AIUD	Agenții imobiliare	Microîntreprindere
CARMEN SOFT SRL AIUD;	Activități de contabilitate și audit financiar, consultanță în domeniul fiscal	Microîntreprindere
EURO CONTEXPERT SRL AIUD	Activități de contabilitate și audit financiar, consultanță în domeniul fiscal	Microîntreprindere
MONOXIL SRL AIUD	Activități veterinare	Microîntreprindere
ARTEFERO ROMANIA SRL AIUD	Activități de închiriere și leasing cu alte mașini, echipamente și bunuri tangibile n.c.a.	Microîntreprindere
RUBY OIL SRL AIUD	Alte activități de servicii suport pentru întreprinderi n.c.a.	Întreprindere mică
CENTROMED SRL AIUD	Alte activități referitoare la sănătatea umană	Microîntreprindere
AMECS SRL AIUD	Repararea calculatoarelor și a echipamentelor periferice	Întreprindere mică
HORVATH EXTREM SRL AIUD	Intermedieri în comerțul cu produse diverse	Întreprindere mică
IOLA MAN SRL AIUD	Comerț cu ridicata al blănurilor, pieilor brute și al pieilor prelucrate	Microîntreprindere
AGRO-VARRO SRL GÂMBAȘ	Comerț cu ridicata al mașinilor agricole, echipamentelor și furniturilor	Întreprindere mică
IMOCON SRL AIUD	Comerț cu ridicata al mașinilor pentru industria minieră și construcții	Microîntreprindere
FERO CIOAZA SRL AIUD	Comerț cu ridicata al deșeurilor și resturilor	Întreprindere mică
BECOFERM SRL AIUD	Comerț cu ridicata al materialului lemnos și al materialelor de construcții și echipamentelor sanitare	Microîntreprindere
COOPERATIVA DE CONSUM SOCIETATE COOPERATIVĂ AIUD	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	Întreprindere mijlocie
COCOȘUL DE AUR SRL AIUD	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	Întreprindere mică
SOMEȘANA SRL AIUD	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	Microîntreprindere
MIOMAR UNIVERSAL SRL-D AIUD	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	Microîntreprindere
M RANCA SRL AIUD	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate cu vânzare predominantă de produse nealimentare	Microîntreprindere
COMPREST V E C SRL AIUD	Comerț cu amănuntul în magazine nespecializate cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și tutun	Microîntreprindere
J'ASMIN FRUITS SRL	Comerț cu amănuntul al fructelor și legumelor	Microîntreprindere

Denumire	Activitate	Tip firmă
AIUD	<i>proaspete, în magazine specializate</i>	
MEDIA PAPER SRL AIUD	<i>Comerț cu amănuntul al ziarelor și al articolelor de papetărie, în magazine specializate</i>	Întreprindere mică
AISA FAMILY STORE SRL AIUD	<i>Comerț cu amănuntul al bunurilor de ocazie vândute prin magazine</i>	Microîntreprindere
INCOMSUD SRL AIUD	<i>Comerț cu amănuntul efectuat în afara magazinelor, standurilor, chioșcurilor și piețelor</i>	Microîntreprindere
UNIREA RESTAURANT SRL AIUD	<i>Restaurante</i>	Microîntreprindere
MARA-LAZĂR-ISPAS SRL AIUD	<i>Baruri și alte activități de servire a băuturilor</i>	Întreprindere mică
TITAN & CO SRL AIUD	<i>Baruri și alte activități de servire a băuturilor</i>	Întreprindere mică
TRANS TOUR PAUL SRL AIUD	<i>Activități ale agențiilor turistice</i>	Microîntreprindere

Sursa Camera de Comerț, Industrie și Agricultură a județului Alba, Topul firmelor 2013

Întreprinderile mici și mijlocii joacă un rol important în economia locală, contribuind la creșterea productivității, a competitivității economice, la diversificarea producției locale și la crearea de locuri de muncă.

În scopul dezvoltării mediului de afaceri din municipiul Aiud, se conturează nevoia adoptării unor măsuri la nivel local care să vizeze, în principal, promovarea culturii antreprenoriale, dezvoltarea infrastructurii de afaceri, atragerea investițiilor prin acordarea de facilități fiscale, dezvoltarea infrastructurii de transport.

Tot în contextul sprijinirii dezvoltării infrastructurii de afaceri, apare oportună înființarea unor centre locale cu rol în:

- promovarea oportunităților de dezvoltare locală;
- consilierea persoanelor care doresc să pornească o afacere proprie sau a celor care au deja o astfel de afacere;
- consilierea în vederea accesării fondurilor nerambursabile;
- promovarea IMM-urilor din municipiu și a produselor sau serviciilor oferite de acestea;
- identificarea nevoilor de calificare a forței de muncă locală și facilitarea accesului la programe de formare profesională continuă, corelate cu nevoia reală existentă în acest domeniu.

Promovarea culturii antreprenoriale și dezvoltarea infrastructurii locale de afaceri poate fi sprijinită de către autoritățile locale prin crearea structurilor de sprijinire a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii: parcuri industriale, zone de

dezvoltare economică, incubatoare de afaceri, clustere economice, centre de afaceri, spații pentru birouri.

Un rol important în sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri îl au parcurile industriale, al căror regim juridic de constituire, organizare și funcționare este reglementat prin Legea nr.186/2013, având drept scop: stimularea investițiilor directe, autohtone și străine, în industrie, servicii, cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și inovare; dezvoltarea regională; dezvoltarea întreprinderilor mari, mijlocii și mici; crearea de noi locuri de muncă. În scopul dezvoltării infrastructurii de afaceri, este necesară identificarea unor terenuri, care pot primi destinația de parc industrial, respectiv de platformă de dezvoltare economică.

Atragerea investițiilor autohtone și străine, în scopul creșterii numărului locurilor de muncă, trebuie să reprezinte preocupare continuă pentru autoritățile locale. În acest scop, la nivelul municipiului Aiud a fost aprobată, prin hotărâre a consiliului local, o schemă de ajutor de minimis, care prevede acordarea de facilități fiscale la plata impozitelor pe clădiri și terenuri investitorilor.

Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de transport și a celei de utilități publice constituie, de asemenea, condiții esențiale pentru atragerea investițiilor autohtone sau străine.

Municipiul Aiud se bucură de o poziție privilegiată în ce privește accesibilitatea și conexiunile. Poziția geografică oferă municipiului un avantaj competitiv, fiind străbătut de șoseaua europeană E81, care asigură realizarea conectării localității la rețeaua națională de transport și la sistemele internaționale de transport.

O importanță deosebită în sistemul căilor de comunicații terestre îl are calea ferată care străbate municipiul și face legătura spre toate zonele țării. În apropierea municipiului regăsim 2 noduri feroviare, la Teiuș și Războieni, ce facilitează transportul de mărfuri și persoane național și internațional.

În viitorul apropiat Aiudul va fi racordat la autostrada Sebeș – Turda, care va traversa teritoriul administrativ al Municipiului Aiud asigurând o legătură rapidă între zona de Nord și zona de Sus a țării, între magistralele Nădlac-București-Constanța și Borș-București, facilitând traficul pe următoarele relații:

- Zona de Nord-Vest a țării și Europa de Nord pe de o parte și zona de Sud a țării (Oltenia) și Balcanii, pe de altă parte;

- Zona de Vest a țării (Banat) și zona de centru și est a țării (direcția Târgu-Mureș – Iași);

Totodată, Autostrada Sebeș-Turda va reprezenta o legătură rapidă între cele două mari centre urbane ale zonei centrale a Transilvaniei: Cluj-Napoca și Sibiu.

Modernizarea drumurilor existente, atât a celor de interes județean, cât și a celor de interes local, prin atragerea resurselor financiare puse la dispoziția autorităților județene și locale în cadrul programelor de finanțare europene, va conduce la decongestionarea traficului, în special a circulației de tranzit, facilitând astfel accesul spre zonele de interes economic.

La nivelul Uniunii Europene, unul din principalele obiective stabilite îl reprezintă dezvoltarea policentrică, conform căreia localitățile urbane se dezvoltă sub forma unor centre de polarizare pentru localitățile rurale din vecinătate. În Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014 – 2020, Municipiul Aiud a fost identificat ca pol urban de importanță locală, fiind clasificat astfel în funcție de numărul locuitorilor, respectiv cu populație între 20.000 – 30.000 de locuitori. Municipiul Aiud dispune de potențial natural și uman, favorabil dezvoltării economice, inclusiv cu rol de polarizare pentru localitățile vecine.

În scopul dezvoltării armonioase a teritoriului și a diminuării diferențelor de dezvoltare dintre mediul urban și cel rural, obiective asumate prin politicile strategice, se impune crearea condițiilor propice dezvoltării IMM-urilor și în mediul rural, prin dezvoltarea, în primul rând a infrastructurii.

Dezvoltarea mediului antreprenorial trebuie sprijinită și prin formarea profesională continuă a forței de muncă în funcție de nevoile reale identificate.

2.1.1 Analiza SWOT – industria și mediul afaceri

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
<ul style="list-style-type: none">- așezarea municipiului pe principalele trasee rutiere (șoseaua europeană E81) și ferate naționale și internaționale;- distanța mică față de aeroporturi (Cluj, Sibiu, Târgu Mureș);- autostrada Sebeș-Turda – în curs de realizare;- cadru favorizant pentru dezvoltarea activităților industriale;- resurse umane calificate în domeniul industriei;- forța de muncă este capabilă să se adapteze la diferite ramuri economice;- acordarea facilităților fiscale pentru atragerea de investiții și susținerea dezvoltării economice;	<ul style="list-style-type: none">- probleme sociale generate de restructurarea industriei metalurgice;- existența șomerilor de lungă durată;- atractivitate scăzută din punct de vedere investițional;- lipsa structurilor de sprijinire a afacerilor;- fonduri insuficiente pentru finanțarea lucrărilor de infrastructură;
<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>
<ul style="list-style-type: none">- dezvoltarea municipiului Aiud ca pol local de creștere economică;- înființarea unor platforme de dezvoltare economică- îmbunătățirea infrastructurii rutiere;	<ul style="list-style-type: none">- migrarea forței de muncă spre zone vecine mai dezvoltate (Alba Iulia, Cluj Napoca);- orientarea investitorilor către alte zone mai atractive din punct de vedere al facilităților oferite;- agravarea problemelor sociale

<ul style="list-style-type: none">- dezvoltarea inițiativei antreprenoriale;- dezvoltarea structurilor de sprijinire a afacerilor;- corelarea ofertei de formare profesională cu cerințele pieței muncii;- atragerea fondurilor europene;	<p>generate de șomajul de lungă durată;</p> <ul style="list-style-type: none">- instabilitatea legislativă în domeniul fiscal și al muncii;
--	---

2.2 Turismul

Turismul reprezintă unul dintre sectoarele prioritare, constituind un factor important pentru progresul economic, prin resursele pe care le antrenează, fiind în același timp și un important generator de locuri de muncă.

Din datele statistice existente referitoare la capacitatea de cazare în municipiul Aiud reiese că structurile de primire turistică însumau la nivelul anului 2014 o capacitate totală de cazare de 52 de locuri, din care 33 de locuri în hoteluri și 19 în pensiuni turistice (*Sursa: Institutul Național de Statistică*).

ANUL	2009	2010	2011	2012	2013	2014
AIUD	42	42	94	52	52	52

Sursa: Institutul Național de Statistică

În anul 2013 s-au înregistrat un număr total de 3935 de sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică și un număr de 6229 înnoptări în structurile de primire turistică, în creștere continuă față de anii anteriori.

Repartizarea pe ani a sosirilor și înnoptărilor în structurile de primire turistică se prezintă astfel:

UAT	Sosiri					Înnoptări				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
AIUD	181	122	2757	3669	3935	298	462	4933	5923	6229

Sursa: Institutul Național de Statistică

Municipiul Aiud dispune de un bogat patrimoniu cultural și istoric ce poate fi valorificat în scopul dezvoltării turismului cultural. Străvechi leagăn de civilizație și cultură, municipiul Aiud este cunoscut prin numeroasele sale vestigii arheologice. Lista monumentelor istorice din România, care a fost aprobată ca anexă la Ordinul Ministrului Culturii nr.2361/2010 și a fost publicată în M.Of. nr.670 bis din 1 octombrie 2010, este realizată pe județe, iar din punct de vedere structural monumentele sunt grupate pe categorii, în funcție de natura lor: I Monumente de arheologice; II Monumente de arhitectură; III Monumente de for public; IV Monumente memoriale și funerare. Din punct de vedere valoric lista cuprinde două categorii de monumente: Categoria A - monumente de interes național și Categoria B – monumente de interes local.

În lista monumentelor istorice ale județului Alba, sunt cuprinse următoarele obiective care se regăsesc pe teritoriul municipiului Aiud:

- **Situl arheologic de la Aiud** (AB-I-s-B-00007), municipiul Aiud pe întreg teritoriul;
- **Situl arheologic de la Aiud**, punct „Tinoasa” (AB-I-s-B-00008), municipiul Aiud, „Tinoasa” sau „Cetățuie”;
- **Orașul roman Brucla** (AB-I-s-B-00009), pe întreg teritoriul orașului Aiud, fără Aiudul de Sus, date: sec.II-III p. Chr, Epoca romană;
- **Așezare**, (AB-I-s-B-00027), sat Ciumbrud, municipiul Aiud, „Cioaca” în curtea liceului agricol, date: neolitic, Cultura Petrești;
- **Așezare** (AB-I-s-B-00067), sat Sâncrai, municipiul Aiud, „Castelul Banffi”, date: sec.XI-XII Epoca Medievală Timpurie;
- **Colegiul Bethlen** (AB-II-m-A-00171) situat pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud, pe strada Bethlen Gabor, nr. 1, datează din anul 1775;
- **Cetatea Aiudului** (AB-II-m-A-00172) situată pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud, în Piața Consiliul Europei. Datează din sec. XIII – XVII, având în componență **Castelul Bethlen** (AB-II-m-A-00172.01), **Biserica Reformată** (AB-II-m-A-00172.02), **Capela evanghelică** (AB-II-m-A-00172.03), **Incinta fortificată, cu opt bastioane**: Bastionul Măcelarilor, Bastionul Croitorilor, Bastionul Cismarilor, Bastionul Blănarilor, Bastionul Dogarilor, Bastionul Kalendas, Bastionul Olarilor, Bastionul Lăcătușilor (AB-II-m-A-00172.04);
- **Biserica Romano-catolică** (AB-II-a-A-00173) situată pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud, pe str. Cuza Vodă, nr. 3-4, datează din 1728-1763 - biserica și 1896 – turnul;
- **Biserica Reformată din Ciumbrud** (AB-II-a-B-00206) situată pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud, în satul Ciumbrud, datează din sec.XIII - înc. sec. XX;
- **Ruinele Bisericii romano-catolice din Gârbova de Jos** (AB-II-m-B-00225), situată pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud, ce datează din sec. sec. XIII - sec. XV;
- **Ruinele Bisericii "Din Deal"** (AB-II-m-B-00226) situată pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud în localitatea aparținătoare Gârbova de Sus, ce datează din sec. XIV – XV;

- **Biserica "Nașterea Maicii Domnului"** (AB-II-m-B-00227) situată pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud în localitatea aparținătoare Gîrbovița, ce datează din sec. XIV, modificări și exterior din sec. XVIII;
- **Ansamblul bisericii "Sf. Treime"**, a fostei mănăstiri Măgina (AB-II-a-A-00249), situată pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud, în localitatea componentă Măgina, datează din sec. XVII – XVIII;
- **Ansamblul bisericii reformate** din Sîncrai (AB-II-a-B-00319), situată pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud, datează din anul 1830;
- **Ansamblul castelului Banffi** (AB-II-a-B-00320), situată pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud, în localitatea aparținătoare Sîncrai, datează din anul 1903;
- **Bustul lui Avram Iancu** (AB-III-m-B-00405), **situat pe teritoriul administrativ al municipiului Aiud, str.Ecaterina Varga nr.10, datează din 1950-1975.**

Patrimoniul construit al municipiului Aiud se remarcă prin arhitectura clădirilor vechi, concentrate mai ales în centrul istoric, a clădirilor în care au sediul unele instituții publice sau instituții de învățământ, a construcțiilor civile, a lăcașurilor de cult și a monumentelor comemorative dintre care amintim: sediul Primăriei municipiului Aiud, clădirea Colegiului Tehnic din Aiud, clădirea Colegiului Titu Maiorescu, clădirea Colegiului Bethen Gabor, clădirea Școlii cu clasele I-VIII Ovidiu Hulea, Castelul de la Sâncrai, clădirile lăcașurilor de cult, monumentul Calvarul Aiudului, etc. .

În municipiul Aiud funcționează două muzee de importanță istorică, ce se remarcă prin colecțiile expuse, respectiv:

- **Muzeul de Științele Naturii din municipiului Aiud**, este una din cele mai vechi instituții de acest gen din țară. Atestat documentar încă din anul 1796, muzeul funcționează în incinta Colegiului "Bethlen Gabor" Aiud.

Cele mai multe piese pe care muzeul le deține sunt expuse în patru săli, fiecare având un specific al său. Astfel, în prima sală sunt expuse, colecțiile de paleontologie, roci și minerale . Sala a doua începe prezentarea animalelor din fauna actuală. Animalele sunt expuse în ordine sistematică, începând cu cele mai simple nevertebrate, continuând cu primele grupe de vertebrate (pești, amfibieni, reptile). Sala a treia , cea mai atractivă, cuprinde colecțiile de păsări și mamifere ale muzeului, cu specii de pe toate continentele, multe rarități, chiar

endemisme. Ultima sală cuprinde exponate care ilustrează evoluția scheletului la vertebrate, încheind cu scheletul uman.

O plimbare prin sălile muzeului vă poartă de la cele mai primitive forme de viață până la marea diversitate a lumii animale din zilele noastre.

• **Muzeul de Istorie**, situat în castelul Bethlen din interiorul Cetății Aiudului, este printre primele înființate în țară. Clădirea muzeului face parte din complexul arhitectural medieval **Cetatea Aiudului**. Începuturile colecției muzeale datează din anul 1796. Expoziția de bază a Muzeului de Istorie Aiud este prezentată pe parcursul a patru săli. În plus, în sala de expoziții temporare pot fi vizitate diferite expoziții documentare.

Lăcașurile de cult existente pe teritoriul municipiului Aiud, precum și cele aflate în localitățile vecine, constituie premisele favorabile dezvoltării turismului ecumenic, religios.

Pe teritoriul administrativ al municipiului Aiud se regăsesc două arii naturale protejate de interes național: **Pădurea Sloboda și Pârâul Bobii**.

- **Pădurea Sloboda** este o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip botanic), situată în județul Alba, pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud;

- **Rezervația naturală Pârâul Bobii** este o arie protejată de interes național ce corespunde categoriei a IV-a IUCN (rezervație naturală de tip paleontologic), situată în județul Alba, pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud, satul Gârbova de Sus.

La acestea se adaugă ariile naturale protejate de interes național situate în vecinătatea municipiului Aiud, adevărate atracții turistice, dintre care amintim:

• **Cheile Mănăstirii**, arie protejată de interes național, situată pe teritoriul administrativ al comunei Rîmeț, satul Valea Mănăstirii, în partea central-estică a Munților Trascău, cu o suprafață de 15 ha;

• **Cheile Plaiului**, arie protejată de interese național, situată pe teritoriul administrativ al comunei Livezile, în partea nord-estică a Munților Trascăului, pe cursul superior al Văii Izvoarele, în partea vestică a satului Izvoarele, cu o suprafață de 2 ha;

- **Cheile Vălișoarei** (numite și Cheile Aiudului sau Cheile Poienii) arie protejată de interes național, situată pe teritoriul administrativ al comunei Livezile, în estul Munților Trascău, cu o suprafață de 20 ha;
- **Cheile Siloșului**, arie protejată de interese național, situată pe teritoriul administrativ al comunei Rimetea, satul Colțești, în Munții Trascăului, pe partea estică a Masivului Bedeleu, cu o suprafață de 3 ha;
- **Cheile Rîmețului**, arie protejată de interes național, situată pe teritoriul administrativ al Comunei Rîmeț, sat Valea Mănăstirii, cu o suprafață de 40 de ha. Un traseu turistic marcat facilitează parcurgerea cheilor, pornind de la mănăstire și ajungând în satul Cheia;
- **Cheile Piatra Bălții**, arie protejată de interes național situată pe teritoriul administrativ al comunei Râmeț, satul Cheia, în partea central-vestică a Munților Trascăului, pe cursul mijlociu al Văii Geogelului, cu o suprafață de 2 ha;
- **Cheile Pravului** , arie protejată de interes național, aflată pe teritoriul administrativ al comunei Râmeț, în sud-vestul satului Cheia, în partea central-vestică a Munților Trascăului, cu o suprafață de 3 ha;
- **Tăul fără fund de la Băgău**, arie naturală aflată lângă drumul național județean DJ107E, care leagă municipiul Aiud de localitatea Lopadea Nouă și care se întinde pe o suprafață de 7,40 de hectare;
- **Pârâul Bobii**, arie protejată de interes național, situată pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud, satul Gârbova de Sus. Rezervația naturală cu o suprafață de 1,50 ha, se află pe Valea Bobii, un afluent al Văii Gârbovei, la poalele Munților Trascăului;
- **Peștera Vânătările Ponorului**, arie protejată de interes național, situată în comuna Ponor, cu o suprafață de 5 ha;
- **Cheile Geogelului**, arie protejată de interese național, situată pe teritoriul administrativ al comunei Ponor, în partea central-vestică a Trascăului, pe cursul mijlociu al Văii Geogelului, cu o suprafață de 5 ha;
- **Rezervația naturală Cheile Tecșeștilor sau ale Runcului**, situate parțial în satul Fața Pietrii, comuna Stremț și parțial în satul Răicani, comuna Galda de Jos, fiind amplasată în partea de est a Munților Trascău, de o parte și de alta a Pârâului Cetii.

Râul Mureș, al doilea ca mărime din România după Dunăre, care străbate teritoriul municipiului Aiud, dispune de potențial de amenajare de-a lungul văii sale a unor zone de agrement pentru petrecerea timpului în aer liber sau amenajări piscicole. La nivelul județului Alba s-a realizat un *Plan de Amenajare a Teritoriului în Zona Valea Mureșului*, ce servește la valorificarea potențialului economic și de agrement al râului Mureș, precum și la reglementarea activităților de amenajare teritorială și de urbanism în zona Văii Mureșului.

De asemenea, municipiul Aiud dispune de potențial pentru dezvoltarea turismului viticol. Zona Aiud-Ciumbrud este o zonă cu tradiție în cultivarea viței de vie și producerea vinului, dispunând de potențial pentru dezvoltarea acestui tip de turism. Podgoria Aiud este una din cele patru podgorii renumite ale județului Alba, fiind cuprinsă în traseul turistic județean denumit „Drumul Vinului”. Aceasta beneficiază de promovare turistică prin Asociația Țara Vinului, asociație constituită la inițiativa Consiliului Județean Alba, în anul 2007, al cărui membru este și municipiul Aiud. Scopul acestei asociații este promovarea turismului la nivelul județului Alba, obiectivele principale ale asociației fiind promovarea producției vinului de calitate, dezvoltarea turismului rural și al vinului, păstrarea regiunilor vitivinicole, extinderea pieței și a cererilor pentru vinurile de calitate tradiționale, locale. În cramele din municipiul Aiud, turiștii pot degusta vinuri tradiționale, recunoscute, apreciate și premiate pentru calitatea lor.

Evenimentele, obiceiurile și tradițiile folclorice pot constitui atracții pentru turiștii români sau străini, contribuind și ele la dezvoltarea turismului cultural în municipiu. Printre evenimentele mai importante organizate de autoritățile publice locale, devenite tradiții în municipiul Aiud, amintim: Festivalul Internațional de Folclor, Tabăra internațională de artă plastică „Inter-art, Ziua Rozelor, Târgul de Crăciun.

Pentru dezvoltarea turismului în municipiul Aiud, este importantă colaborarea cu unitățile administrativ-teritoriale din Asociația de Dezvoltare Alba de Jos, precum și cu Consiliul Județean Alba, pentru elaborarea unui concept strategic integrat de dezvoltare a turismului și derularea împreună a unor proiecte de interes comun, care să vizeze în principal:

- punerea în valoare a obiectivelor turistice, mai ales a celor din patrimoniul cultural: clădiri, monumente și includerea acestora în circuitele turistice;

- dezvoltarea infrastructurii de acces către obiectivele turistice;
- dezvoltarea infrastructurii rutiere și de utilități;
- promovarea obiectivelor turistice și a evenimentelor culturale care ar putea prezenta interes pentru turiști;
- înființarea unui centru de informare turistică.

2.2.1 Analiza SWOT – Turism

<p style="text-align: center;"><u>PUNCTE TARI</u></p> <ul style="list-style-type: none">- resurse naturale și culturale favorabile dezvoltării turismului;- patrimoniu cultural diversificat;- existența muzeelor și obiectivelor istorice și culturale de importanță națională;- oferta culturală diversificată - tradiții, obiceiuri și meșteșuguri bine păstrate;- prezența ariilor protejate;- bucătăria tradițională și specialități regionale;- așezare geografică favorabilă cu acces rutier și feroviar;	<p style="text-align: center;"><u>PUNCTE SLABE</u></p> <ul style="list-style-type: none">- promovare turistică insuficientă;- obiective din patrimoniu nereabilitate;- insuficienta punere în valoare a monumentelor istorice prin amenajări arhitecturale specifice;- lipsa centrelor de informare turistică;- lipsa unui itinerar turistic pentru obiectivele turistice;- insuficienta dezvoltare și valorificare a infrastructurii de agrement;- Ecologizarea slabă a arealelor turistice;
<p style="text-align: center;"><u>OPORTUNITĂȚI</u></p> <ul style="list-style-type: none">- atragerea surselor de finanțare pentru restaurarea, renovarea și reabilitarea obiectivelor turistice aferente patrimoniului cultural – istoric și valorificarea turistică a acestora;- dezvoltarea infrastructurii de acces către obiectivele turistice;	<p style="text-align: center;"><u>AMENINȚĂRI</u></p> <ul style="list-style-type: none">- degradarea patrimoniului arhitectural rural și urban;- intervenția necontrolată și abuzivă asupra mediului natural;- lipsa fondurilor necesare pentru restaurarea, renovarea și reabilitarea obiectivelor turistice;

<ul style="list-style-type: none">- dezvoltarea unor acțiuni de marketing și promovare turistică;- promovarea evenimentelor culturale, folclorice;- crearea unor trasee turistice, căi de acces;- punerea în valoare a obiectivelor de patrimoniu;- crearea unui centru turistic;- dezvoltarea/modernizarea structurilor de primire turistică;- dezvoltarea turismului viti - vinicol;- diversificarea posibilităților de acces la obiectivele turistice și stimularea deplasărilor nemotorizate;- dezvoltarea și promovarea turismului ecumenic;	
---	--

2.3 Piața muncii și forța de muncă

Municipiul Aiud dispune de un potențial atractiv în ceea ce privește resursele de muncă disponibile. Resursele de muncă existente la un moment dat în societate exprimă numărul persoanelor capabile de muncă, respectiv acea parte a populației care posedă ansamblul capacităților fizice și intelectuale ce îi permit să desfășoare o activitate utilă.

Resursele de muncă disponibile comunicate de Institutului Național de Statistică potrivit recensământului populației din anul 2011 sunt în număr de 16.180 de persoane.

Transformările socio-economice care au urmat după 1989 precum și evoluțiile în plan demografic au influențat în mod decisiv evoluția și structura forței de muncă din această zonă.

O mare problemă la nivelul Municipiului Aiud este creșterea accentuată a populației inactive. Structura pe sectoare economice a forței de muncă a suferit modificări semnificative, principalele direcții de dezvoltare fiind reprezentate de sectorul serviciilor și al construcțiilor. Față de anii anteriori ponderea populației ocupate în sectorul serviciilor a crescut simțitor, scăderi notabile înregistrându-se în ce privește ponderea populației ocupate în industrie.

Structura populației active pe grupe de vârstă se prezintă astfel:

MUNICIPIUL AIUD	sub 20 ani	20-24 ani	25-29 ani	30-34 ani	35-39 ani	40-44 ani	45-49 ani	50-54 ani	55-59 ani	60-64 ani	65-69 ani	70-74 ani	75 ani si peste
TOTAL 10.428	104	860	1024	1272	1455	1593	1173	1359	941	270	124	120	133

Putem constata, comparând resursele de muncă cu populația activă, că există un număr de 5.752 de persoane apte de muncă, dar inactive. În această categorie intră: studenți, persoane casnice, persoanele care lucrează în străinătate, persoane întreținute de stat sau de alte persoane, pensionarii anticipați, etc.

Se constată că în zona municipiului Aiud există forță de muncă latentă, care poate fi activată cel puțin parțial, pe piața muncii prin măsuri de ocupare.

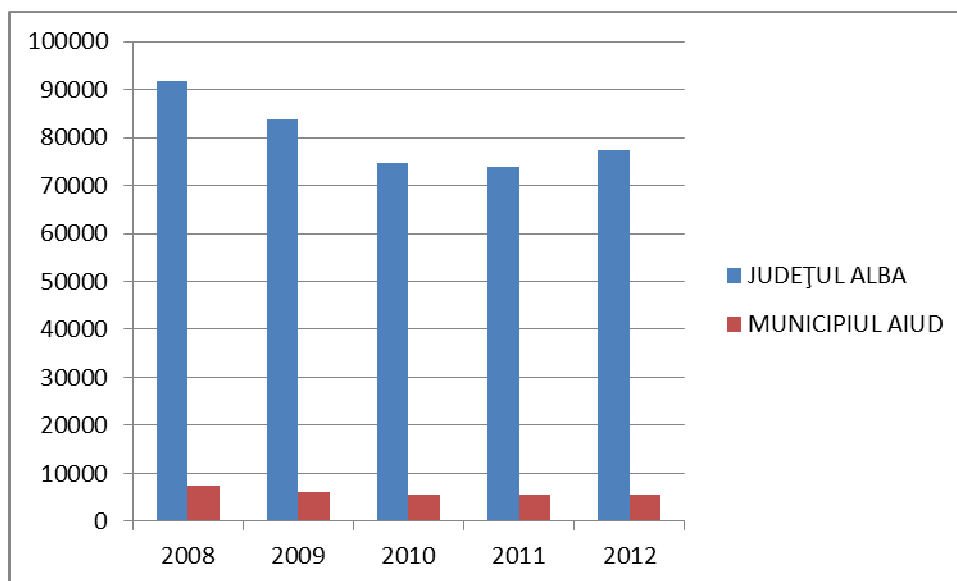
Ponderea populației inactive este în creștere atât datorită creșterii numărului de pensionari cât și tendinței de prelungire a duratei studiilor și implicit întârzierii intrării tinerilor pe piața muncii.

În ceea ce privește forța de muncă salariată la nivelul Municipiului Aiud, menționăm faptul că în ultimii 5 ani numărul mediu al salariaților a scăzut, ajungând la 5.607 persoane în anul 2012, față de 7.552 în anul 2008. Această tendință este întâlnită, după cum se observă în tabelul de mai jos și la nivelul Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Alba de Jos din care Municipiul Aiud face parte. La nivelul Județului Alba tendința a fost de scădere până în anul 2011, urmând o ușoară tendință de creștere în anul 2012.

Localitati	Ani				
	Anul 2008	Anul 2009	Anul 2010	Anul 2011	Anul 2012
	UM: Numar persoane				
	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane	Numar persoane
JUDEȚUL ALBA	91854	83830	74577	73983	77467
ADI ALBA DE JOS	13648	11630	9716	9249	9167
MUNICIPIUL AIUD	7552	6192	5422	5464	5607

Sursa: Institutul Național de Statistică

În același timp s-au produs mutații importante și în ce privește structura pe activități a forței de muncă salariate. Câteva din sectoarele economice dominante în trecut precum agricultura, industria și transporturile au fost afectate de reduceri masive ale numărului de salariați în timp ce numărul salariaților din sectorul terțiar, îndeosebi în domenii precum comerțul, serviciile și administrația a crescut față de anii anteriori.

Forța de muncă salariată în municipiul Aiud

Cel mai important indicator pentru raportul dintre cererea și oferta de pe piața muncii este rata de ocupare. Potrivit Organizației pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (OCDE) rata de ocupare este definită drept procentul populației angajate în muncă (ocupate) în totalul populației de vârstă activă (între 15-64 de ani în majoritatea statelor OCDE). Acest indicator este unul mai complet decât rata șomajului, deoarece aceasta din urmă ia în calcul doar pe cei care își caută în mod activ un loc de muncă. În România, este vorba de acele persoane care sunt înregistrate la un birou guvernamental, pentru a-și primi ajutorul sau indemnizația de șomaj. Ceilalți, dacă nu se înregistrează, nu există ca șomeri și nu sunt luați în calcul în stabilirea ratei șomajului.

Rata de ocupare a populației

RATA DE OCUPARE %	UE	ROMÂNIA	REGIUNEA CENTRU	MICROREGIUNEA ALBA DE JOS	MUNICIPIUL AIUD
Total	64,6	60,6	43,7	68,28	57,46

Sursa: Institutul Național de Statistică

Rata de ocupare a resurselor de muncă reprezintă raportul exprimat procentual, dintre populația ocupată civilă și resursele de muncă.

Populația ocupată civilă cuprinde potrivit metodologiei balanței forței de muncă, toate persoanele care au o ocupație aducătoare de venit, pe care o exercită în mod obișnuit în una din activitățile economiei naționale, fiind încadrate într-o activitate economică sau socială în baza unui contract de muncă sau în mod independent(pe cont propriu), în scopul obținerii unor venituri sub formă de de salarii, plată în natură, etc.

Veniturile salariale aferente majorității populației ocupate sunt modeste. Demotivația remunerativă și de ascensiune profesională generează un flux migrator ascendent al forței de muncă calificate în localități mai mari și în străinătate.

Șomajul

Potrivit Institutului Național de Statistică, rata șomajului la nivelul municipiului Aiud la sfârșitul anului 2013 era de 13,1%, față de 11,43% la nivelul Microregiunii Alba de Jos, 10,2% la nivelul Județului Alba, 6,3% la nivelul Regiunii Centru și 5,7% la nivel național.

De remarcat este faptul că ponderea șomerilor neindemnizați este în continuă creștere.

Disponibilizările din industriile aflate în declin constituie și în prezent o problemă importantă în Municipiul Aiud a cărui economie s-a axat în trecut pe industria metalurgică, acesta fiind definit ca oraș monoindustrial.

O atenție deosebită trebuie acordată persoanelor disponibilizate care în prezent își găsesc mai greu un loc de muncă potrivit. Datorită restructurărilor în plan economic, la nivelul Municipiului Aiud activitățile industriale s-au redus considerabil, în foarte multe cazuri acestea închizându-se definitiv. În urma procesului de restructurare economică, care a avut ca efect negativ creșterea foarte mare a numărului de șomeri, forța de muncă calificată în anumite domenii, în special în industria metalurgică trebuie să se adapteze pentru desfășurarea de noi activități economice (ex. turism, servicii, etc.). În acest sens, este necesară sprijinirea acestor persoane prin acces la programe de reconversie profesională, calificare și recalificare, programe corelate cu cerințele actuale privind piața forței de muncă în aceste localități, ținându-se permanent cont atât de cerere cât și de oferta. De asemenea, este nevoie de încurajarea și sprijinirea atât a programelor și proiectelor prin care se creează noi locuri de muncă, cât și a celor care oferă

instruire, consiliere în cariere, evaluare, mentorat și care au o contribuție însemnată în dobândirea de noi competențe sau creșterea calității acestora.

O mare parte a agenților economici realizează propriile programe de calificare a personalului dar crearea unei rețele de pregătire și perfecționare poate constitui o oportunitate pentru Municipiul Aiud. Astfel, oferta educațională a instituțiilor de învățământ din Municipiul Aiud trebuie corelată cu cerințelor pieței muncii.

Efectele pe termen mediu și lung ale unui potențial de forță de muncă slab calificată a constituit o atractivitate a Municipiului Aiud doar pentru investitorii care doresc să valorifice forța de muncă ieftină.

O altă prioritate la nivelul Municipiului Aiud în domeniul creșterii ocupării o reprezintă promovarea culturii antreprenoriale, încurajarea și susținerea persoanelor în a dezvolta afaceri pe cont propriu, care prin activitățile acestora să contribuie la dezvoltarea și diversificarea mediului economic local și regional.

Una dintre cele mai mari provocări la nivelul microregiunii Alba de Jos și implicit a Municipiului Aiud este identificarea soluțiilor pentru creșterea ocupării, a participării pe piața forței de muncă, dar și creșterea calității resurselor umane ce alcătuiesc forța de muncă.

Aceste aspecte impun strategic, atât la nivelul Municipiului Aiud cât și la nivelul microregiunii Alba de Jos, crearea de locuri de muncă bine remunerate, în paralel cu investiții consistente în dezvoltarea profesională, creșterea adaptabilității și flexibilității capitalului uman.

2.3.1 Analiza SWOT – Piața muncii și forța de muncă

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
<ul style="list-style-type: none">- Forță de muncă ieftină;- Disponibilitatea la muncă în condiții de motivare;- Număr mare de unități școlare în învățământul liceal;- Imobile clădiri disponibile pentru desfășurarea activităților de reconversie a forței de muncă;- Localizarea Municipiului Aiud în apropierea centrelor universitare;- Personal specializat în domeniul proiectelor cu finanțare internațională;- Forță de muncă bine pregătită și calificată în domenii tradiționale, care permit continuarea și întărirea tradițiilor locale – (viti – vinificație, floricultura, prelucrarea lemnului)	<ul style="list-style-type: none">- Locuri de muncă insuficiente și venituri salariale modeste pentru majoritatea populației ocupate;- Localitate monoindustrială afectată de restructurarea economică – nivel al șomajului ridicat, șomaj de lungă durată;- Dificultăți de integrare/reintegrare socio-profesională a șomerilor rezultați în urma restructurării industriale;- Decalaj între pregătirea oferită de rețeaua școlară și cerințele pieței muncii;- Nivel scăzut al abilităților antreprenoriale;- Nivel scăzut al investițiilor în capitalul uman și în creșterea adaptabilității forței de muncă- Cultură antreprenorială limitată- Adaptarea dificilă a populației mature și varstince la schimbările și provocările actuale;- Lipsa centrelor de consiliere;- Acordarea facilităților locale pentru investitorii ce creează peste două zeci de locuri de muncă;

<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>
<ul style="list-style-type: none">- Valorificarea Fondurilor alocate de UE pentru dezvoltarea resurselor umane, pe baza experienței dobândite până în prezent;- crearea unei rețele de pregătire și perfecționare a forței de muncă;- adaptarea ofertei educaționale a instituțiilor de învățământ cu cerințelor pieței muncii.	<ul style="list-style-type: none">- tendința de îmbătrânire a populației.- Demotivația remunerativă și de ascensiune profesională generează un flux migrator ascendent al forței de muncă calificate în localități mai mari și în străinătate (în special a tinerilor);- Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii și economiei locale;

2.4 Agricultură și Silvicultură

2.4.1 Agricultură

Agricultura, împreună cu celelalte sectoare de activitate, contribuie la dezvoltarea economică a municipiului, condițiile naturale și climatice variate existente oferind posibilitatea dezvoltării unei agriculturi complexe. Un rol important în acest sector economic îl deține producția vegetală și zootehnia.

În municipiul Aiud, totalul suprafața terenului agricol însumează 8690.67ha. Conform datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Alba, după Recensământul General Agricol efectuat în anul 2010, situația terenurilor pe fiecare unitate administrativ teritorială asociată este prezentată în *Tabelul: Suprafața agricolă utilizată, suprafața agricolă neutilizată și alte suprafețe (hectare), pe categorii de folosință, pe localități (sursa: INS Romania)*.

Agricultura, ca ramură economică, la nivelul municipiului are o pondere substanțială, fiind bine reprezentată prin numărul mare de gospodării ale populației care desfășoară activități agricole, precum și de societăți comerciale viticole și pomicole.

În mediul rural, agricultura este activitatea principală a locuitorilor, fiind favorizată de terenurile fertile ce se regăsesc în zonă și condițiile de climă care permit cultivarea cerealelor, legumelor, plantelor tehnice și furajelor. Aceste tipuri de soluri sunt favorabile pentru cultura grâului, porumbului, ovăzului, secarei, trifoi, legumelor, plantelor tehnice, cartofului, sfeclei de zahăr, florii - soarelui. Astfel, este identificabilă o preponderență a culturilor de cereale, porumb, a plantelor tehnice, legumelor, a viței de vie și pomilor fructiferi. De asemenea, este recunoscut nivelul pregătirii și cunoștințelor agricole aferente populației adulte și vârstnice ocupate în domeniu.

Conform datelor furnizate de către Direcția Regională de Statistică Alba, după Recensământul General Agricol efectuat în anul 2010, situația suprafețelor de teren pe categorii de culturi este prezentată în *tabelele "Suprafața cultivată*

*(hectare) cu cereale pentru boabe a suprafeței agricole utilizate, pe localități”,
”Suprafața cultivată (hectare) cu plante industriale a suprafeței agricole utilizate,
pe localități”, ”Suprafața cultivată (hectare) cu plante de nutreț recoltate verzi a
suprafeței agricole utilizate, pe localități”.*

Tabel: Suprafața agricolă utilizată, suprafața agricolă neutilizată și alte suprafețe (hectare), pe categorii de folosință, pe localități

Sursa: Institutul Național de Statistică

Nr. Crt.	Municipii, orașe și comune	Suprafața agricolă utilizată					Suprafața agricolă neutilizată	Suprafața împădurită	din care:	Suprafețe ocupate cu clădiri, curți, drumuri, cariere etc.	Heleștee, iazuri, bălți	Suprafața totală a exploatației agricole
		Teren arabil	Grădini familiale	Pășuni și fânețe	Culturi continue	TOTAL			crânguri în sistem de rotație pe termen scurt			
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	AIUD	2864.91	127.57	1719.37	375.19	5087.04	1015.03	2433.66	1755.07	153.08	1.86	8690.67

Tabel: Suprafața cultivată (hectare) cu cereale pentru boabe a suprafeței agricole utilizate, pe localități

Nr. Crt.	Municipii, Orașe și Comune	Grâu comun și grâu spelt	Grâu dur	Secară	Orz și orzoaică	Ovăz	Porumb	Sorg	Orez	Alte cereale pentru boabe	Total
1	AIUD	447.06	-	3.00	144.75	25.69	1245.67	-	-	31.25	1897.42

Sursa: Institutul Național de Statistică

Notă: Au fost înregistrate și suprafețele utilizate pentru producția de sămânță.

Tabel: Suprafața cultivată (hectare) cu plante industriale a suprafeței agricole utilizate, pe localități

Nr. Crt.	Municipii, Orașe și Comune	In pentru fibră **)	Cânepă pentru fibră **)	Hamei **)	Tutun **)	Plante oleaginoase *)					Plante medicinale, aromatice și condimente *)	Alte plante industriale	TOTAL
						Floarea soarelui	Rapiță	Soia boabe	In pentru ulei	Alte culturi oleaginoase			
1	AIUD	-	-	-	3.26	0.15	-	-	-	-	10.16	-	13.57

Sursa: Institutul Național de Statistică

*) Au fost înregistrate și suprafețele utilizate pentru producția de sămânță.

**) Nu au fost înregistrate și suprafețele utilizate pentru producția de sămânță

Tabel: Suprafața cultivată (hectare) cu plante de nutreț recoltate verzi a suprafeței agricole utilizate, pe localități

Nr. Crt.	Municipii, orașe și comune	Anuale pentru fân și masă verde	Porumb verde	Leguminoase pentru nutreț (lucernă, trifoi, mazărice și alte perene)	Alte plante pentru nutreț	Total
1	AIUD	22.57	181.85	296.58	34.41	535.41

Sursa: Institutul Național de Statistică

Notă: Nu au fost înregistrate și suprafețele utilizate pentru producția de sămânță.

În ce privește producția de plante aceasta este majoritar privată fiind concentrată în ferme agricole de subzistență, iar producția obținută fiind destinată consumului familial și ocazional comercializării.

Existența terenurilor fertile a permis ca pe scară largă să se practice o agricultură specifică, respectiv: legumicultură, cultura grâului, orzoaică, ovăzul.

Terenurile de pe Valea Mureșului sunt cunoscute pentru fertilitatea lor, fiind propice pentru cultivarea legumelor, care sunt comercializate, în principal, în piața agroalimentară a municipiului Aiud. Pentru locuitorii din zona rurală valorificarea produselor obținute în gospodăriile individuale este principală sursă de venit.

Produsele agricole sunt comercializate de regulă în piața organizată din municipiul Aiud, care are o capacitate limitată, fapt ce duce la o valorificare redusă a acestora, în raport cu potențialul de producție.

Având în vedere că, prin aderarea României la Uniunea Europeană, comercializarea produselor agricole în piețe trebuie să se desfășoare în conformitate cu standardele europene, este necesară crearea cadrului instituțional adecvat depozitării și comercializării legumelor și fructelor de către producători atât individual, cât și în forme organizate.

În legislația țării noastre, aceste standarde obligatorii au fost transpuse de către Asociația de Standardizare din România (ASRO), iar conformitatea privind standardele de comercializare este efectuată de către Inspecția de Stat pentru Controlul Tehnic în Producerea și Valorificarea Legumelor și Fructelor.

Astfel, toate legumele și fructele care sunt comercializate în piețe agroalimentare trebuie să fie ambalate și să poarte etichete pe care vor fi menționate următoarele elemente: numele producătorului, specia, clasa de calitate și cantitatea netă a produsului.

După cum se poate observa din datele prezentate mai sus, agricultura reprezintă, mai ales în mediul rural, activitatea de bază a locuitorilor, fiind considerată principala sursă de venit a acestora, motiv pentru care este necesară asigurarea condițiilor optime de depozitare, expunere și comercializare a produselor în conformitate cu standardele europene. Astfel, se conturează nevoia dezvoltării/construirii unor depozite de gross pentru legume și fructe, localizarea acestora și stabilirea numărului de locații destinate acestui tip de investiții realizându-se în funcție de zonele și suprafețele cultivate.

Pășunile reprezintă terenurile acoperite cu vegetație ierboasă, instalată pe cale naturală sau regenerată prin însămânțare, destinate pășunatului animalelor (INS). În municipiul Aiud, suprafața ocupată de pășuni și fânețe este de 1719,37 ha teren, conform datelor de la recensământul general agricol din anul 2010, comunicate de INS. Fânețele reprezintă terenurile acoperite cu vegetație ierboasă, instalată pe cale naturală sau regenerată prin însămânțare, destinate recoltării pentru obținerea de fân. (INS)

Pe lângă culturile de plante, în municipiul Aiud identificăm producători tradiționali de legume și fructe, precum și de plantații de trandafiri, puiți de pomi fructiferi și arbuști ornamentali.

Potențialul agricol în această zonă este foarte mare, pretându-se unei game variate de culturi agricole, reflectat și de ponderea mare a suprafețelor de teren cultivate cu pomi fructiferi, arbuști ornamentali și viță de vie, în special, se produc și se comercializează în principal puiți de pomi fructiferi certificați, arbuști ornamentali, trandafiri și viță de vie.

În acest sector se remarcă localitatea Ciumbrud, fiind recunoscută pentru numărul mare de producători individuali de trandafiri, pomi fructiferi, arbuști ornamentali și viță de vie.

În anul 2010 în localitatea Ciumbrud a fost înființată Asociația Amicii Rozelor, asociație care deține un număr de 21 de membrii, având ca scop principal informarea membrilor despre metodele de cultivare, înmulțire și

îngrijirea trandafirilor, a arbuștilor ornamentali, promovarea soiurilor locale de trandafiri, arbuști ornamentali și pomi fructiferi.

În fiecare an la sfârșitul lunii iunie are loc Festivalul Ziua Rozelor, festival organizat de către cu sprijinul autorităților locale, județene, Liceul Tehnologic Agricol „Alexandru Borza” Ciumbrud, Asociația Amicii Rozelor, producătorii din Ciumbrud și Asociația Agricolă Alba Alforda.

Cultivarea plantelor ornamentale prezintă o mare valoare economică pentru producătorii din zonă, iar comercializarea produselor evidențiate mai sus este principala sursă de venit pentru aceștia.

Municipiul Aiud este recunoscut prin potențialul său viti-vinicol și pentru calitatea vinurilor locale, premiate la concursuri naționale și internaționale. Acest fapt este confirmat și de Oficiul Național al Denumirilor de Origine pentru Vinuri și alte Produse Vitivinicole.

La nivelul județului Alba din suprafața agricolă a acestuia, viile și pepinierele viticole reprezintă 1,07% din suprafața agricolă, iar pepinierele pomicole și livezile reprezintă 0,46%, iar o mare parte din această suprafață se regăsește pe teritoriul administrativ al municipiului Aiud.

Tradiția cultivării viței - de vie datează de sute de ani și a reprezentat pentru locuitorii din zonă o sursă principală de venit.

Zonă viticolă denumită „Podgoria Aiud”, întinsă pe raza municipiului Aiud, se remarcă prin vinurile tradiționale produse de o calitate deosebită. Localitățile Ciumbrud și Sîncrai, componente ale municipiului Aiud, sunt recunoscute ca fiind principalele zone în care se regăsesc plantații viticole.

La nivelul anului 2005 prin Hotărârea nr. 5 a Consiliului Local, Municipiul Aiud a fost declarat oraș al vinului. Implicarea autorității locale vine în sprijinul locuitorilor în vederea desfășurării în condiții optime a activității din acest sector agricol, prin cultivarea suprafeței de viță de vie, comercializarea vinului și promovarea turismului rural și al vinului.

La inițiativa Consiliului Județean Alba, în anul 2007 a fost înființată Asociația Țara Vinului având ca scop promovarea turismului la nivelul județului Alba. Obiectivele principale ale asociației sunt promovarea producției vinului de calitate, dezvoltarea turismului rural și al vinului, păstrarea regiunilor vitivinicole, extinderea pieței și a cererilor pentru vinurile de calitate tradiționale, locale.

Calitatea vinurilor produse în această zonă este asigurată de clima și solul regiunii, condițiile naturale întâlnite fiind favorabile cultivării viței – de – vie.

Relieful se impune prin cele două tipuri distincte morfogenetice: dealurile cu coamele și versanții lor, ca forme predominant sculptate și culoarele drepresionare ale Mureșului ca forme predominant de acumulare. Dealurile și colinele constituie forma dominată în aria de podgorie și pe versanții lor se regăsesc majoritatea trupurilor viticole.

Solurile cu utilizare viticole se împart în două clase: argiluvisoluri și molisoluri cernoziomice.

Argiluvisolurile sunt dominante în etajul deluros al pădurilor de foioase, de o parte și de alta a Culoarului Mureșului și sunt reprezentate prin diverse tipuri de soluri brune, în timp ce molisolurile cernoziomice, sunt întâlnite pe terasele mijlocii, din culoarului Mureșului.

Aceste soluri dispun de proprietăți corespunzătoare pentru cultivarea viței –de –vie, în vederea obținerii unor vinuri de calitate superioară. Soiuri precum Sauvignon Blanc, Feteasca Regala, Riesling, Muscat Ottonel, Gewurztraminer (Traminer), Chardonnay și Pinot Gris, Furmint, Neubuger sunt cultivate cu succes în această zonă și oferă în fiecare an o recoltă valoroasă de vinuri.

Brandul vinurilor produse în această zonă pot promova municipiul Aiud, aducând un plus de atractivitate și valoare economică.

În sprijinirea producătorilor de vinuri se poate veni prin promovarea soiurilor de vinuri autohtone în cadrul unor evenimente, târguri, concursuri sau expoziții, campanii de informare, promovare la locurile de desfacere, evidențierea avantajelor produselor raportat la calitate, siguranță alimentară și respectarea mediului. Condițiile climatice, de relief și de sol din municipiu sunt favorabile obținerii unor vinuri de calitate superioară, astfel încât dezvoltarea acestei activități va conduce la creștere economică a producătorilor din această zonă. Vinurile produse pe raza municipiului Aiud se pot degusta în Cramele de la Ciumbrud și Aiud precum și în casele de vinuri, Logos, Domeniile Boieru, Takacs, Rex Vinorum, Vass Attila, Toth Csaba, Papp Peter, Iepure Ioan.

Alături de producția vegetală, **creșterea animalelor** este o activitate cu rol important pentru locuitorii din această zonă, acestea asigurând produsele alimentare necesare consumului propriu sau sursa principală de venit ca urmare a comercializării lor. Îmbinându-se cu producția vegetală, creșterea animalelor

contribuie la dezvoltarea întregului sector agricol, la mărirea productivității muncii și a eficienței economice, având contribuție atât directă, cât și indirectă la dezvoltarea sectorului agricol.

În municipiul Aiud se constată o capacitate scăzută de asociere și valorificare comună a resurselor animale și financiare, la nivelul crescătorilor de animale.

Conform datelor furnizate de către Direcția Regională de Statistică Alba, după Recensământul General Agricol efectuat în anul 2010, situația efectivelor de animale pe categorii se prezintă în *tabelul Efective de animale (capete) / Familii de albine (număr), pe specii, pe localități*.

Tabel. Efective de animale (capete) / Familii de albine (număr), pe specii, pe localități

Nr. Crt.	Municipii, Orașe și Comune	Specii de animale								
		Bovine	Ovine	Caprine	Porcine	Păsări	Cabaline	Măgari și catări	Iepuri de casă	Familii de albine
1	AIUD	1389	3779	395	2406	32489	145	3	492	2594

Sursa: Institutul Național de Statistică

Zootehnia reprezintă o ramură principală a agriculturii, care implică activitatea de creștere, ameliorare, reproducție și protecția animalelor. Această activitate se realizează în exploatații zootehnice, asociații și crescătorii de animale. Calitatea de crescător de animale, precum și de membru al unei asociații profesionale de profil dă drept de preemțiune la obținerea de licențe, cu sprijinul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în vederea valorificării la export a animalelor și a produselor de origine animalieră.

PARCUL DE TRACTOARE ȘI MASINI AGRICOLE

Conform datelor furnizate de Direcția Regională de Statistică Alba, după Recensământul General Agricol efectuat în anul 2010, situația mașinilor și echipamentelor agricole în proprietate, după tipul de mașini și echipamente agricole utilizate, pe fiecare unitate administrativ teritorială asociată se prezintă în tabelul *Mașini și echipamente agricole în proprietate (număr), după tipul de mașini și echipamente agricole utilizate, pe localități*.

Tabel: Mașini și echipamente agricole în proprietate (număr), după tipul de mașini și echipamente agricole utilizate, pe localități

Nr. Crt.	Municipii, Orașe și Comune	Tractoare	Motocultoare	Pluguri pentru tractoare	Cultivatoare mecanice	Combinatoare	Grape mecanice	Semănători cu tracțiune mecanică	Mașini pentru împrăștiat îngrășăminte	Mașini pentru erbicidat și executat tratamente	Combine autopropulsate pentru recoltat cereale, cultive oleaginoase, seminceri	Combine autopropulsate pentru recoltat furaje, sfeclă de zahăr, cartofi	Motocosoitoare	Alte mașini și echipamente agricole
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	AIUD	166	67	143	31	27	69	62	32	70	22	7	26	74

Sursa: Institutul Național de Statistică

Agricultura Ecologică

O oportunitate pentru locuitorii din mediul rural este agricultura ecologică, având în vedere cererea de produse ecologice tot mai mare atât la nivel național, cât și la nivel european.

La nivel național agricultura ecologică constituie un sector dinamic, care în ultimii ani a cunoscut o evoluție ascendentă, atât în sectorul vegetal cât și în cel animalier.

Agricultura ecologică reprezintă un procedeu de a cultiva plante și de a produce alimente care se deosebește de agricultura convențională. Rolul sistemului de agricultură ecologică este de a produce hrană mai curată, în deplină corelație cu conservarea și dezvoltarea mediului. Principalul scop al agriculturii ecologice este obținerea de produse agricole și alimentare proaspete și autentice, prin procese create să respecte natura și sistemele acesteia.

Un obiectiv principal pentru dezvoltarea agriculturii ecologice îl reprezintă promovarea conceptului de agricultură ecologică pentru a se aduce la cunoștința consumatorilor avantajele produselor ecologice, acestea fiind produse curate, iar calitatea lor este asigurată de un sistem de inspecție și certificare.

În vederea promovării agriculturii ecologice sunt necesare acțiuni de informare și de instruire a producătorilor, acțiuni care pot fi realizate prin intermediul unor instituții sau organizații.

De asemenea, este deosebit de importantă formarea de specialiști calificați atât prin instituțiile școlare cu profil agricol cât și prin cursuri de formare profesională pentru adulți.

O oportunitate o reprezintă cultivarea plantelor aromatice și medicinale care sunt reprezentate de specii anuale, bienale și perene, ale căror produse (materii prime vegetale) - flori (*Flores*), frunze (*Folium*), iarba sau întreaga masă vegetativă aeriană (*Herba*), fructe (*Fructis*), seminte (*Semen*), radacini (*Radix*), etc. își găsesc diferite întrebuințări. Acestea pot fi surse de materii prime pentru locuitorii mediului rural, fiind specii cu o valoare deosebită pentru industria produselor farmaceutice, pentru cea de produse cosmetice, cât și pentru cea alimentară. Ele pot fi utilizate sub formă de produse vegetale pentru pregătirea decocturilor, ceaiurilor, infuziilor precum și pentru alte produse necesare îngrijirii

sănătății. Totodată acestea pot fi folosite în aromaterapii dar și ca pesticide naturale.

În privința valorificării plantelor medicinale și aromatice, acestea se pot cultiva și pe terenuri mai puțin productive, asigurând locuitorilor din această zonă o sursă de venituri.

Principalul mijloc de obținere a unor recolte sporite, de calitate superioară cu costuri reduse, este modernizarea producției agricole prin introducerea în practică a rezultatelor cercetării științifice, asigurându-se astfel producătorilor agricoli condiții de competitivitate pe piață și profitabilitate.

Municipiul Aiud este drenat de râul Mureș și afluenții săi, astfel **pescuitul** se poate practica în condiții bune, fauna acvatică este bogată și variată.

Bălțile de la Aiud, sunt propice dezvoltării pisciculturii și pot fi exploatate cu respectarea legislației în domeniul mediului și apelor. Acestea pot fi adevărate puncte de atracție pentru turiști, dezvoltându-se ca zone de agrement.

2.4.2. Silvicultura

Municipiul Aiud este acoperit în proporție de aproximativ 17,11% cu păduri, cea ce îi conferă un mare potențial silvic. Din suprafața totală de 2433,66 ha a terenurilor cu vegetație forestieră, suprafața de 1755,07 ha este deținută în proprietate municipiului Aiud.

Pădurile constituie una dintre principalele bogății naturale, care contribuie la dezvoltarea industriei lemnului, prin materia primă lemnoasă pe care o furnizează, cât și prin influențele favorabile pe care le exercită asupra mediului înconjurător și a oamenilor. Datorită ambianței fizice și ecologice pe care o creează, pădurile formează cadrul natural indispensabil dezvoltării faunei cinegetice și constituie un mediu ambiant favorabil sănătății omului.

În același timp, pădurile reprezintă o sursă de venit prin valorificarea fructelor de pădure, ciupercilor și a plamelor medicinale.

Silvicultura oferă soluții de gospodărire a fondului fosterier, în vederea satisfacerii nevoilor actuale și de viitor ale unității administrativ teritoriale cu produse ale pădurii precum și prin îndeplinirea cât mai eficientă a funcțiilor de protecție și de producție a arboretelor.

Solul constituie componenta naturală de bază a procesului de producție, din care arborii își iau substanțele nutritive și apa necesare dezvoltării lor.

Vegetația pădurilor este alcătuită din plante diferite, începând cu arbori care au cele mai mari dimensiuni și până la plante unicelulare din microflora solului.

Zoocenoza (animalele) pădurii se remarcă prin varietatea de specii, de la mamifere la microfaună - existente pe sol, în subsol și în aer.

Fondul forestier este format din păduri de foioase și pădurie de rășinoase.

Din suprafața totală a fondului forestier al municipiului o parte din păduri sunt păduri de agrement care fac parte din grupa I de protecție, cu o vârstă medie de 60 de ani, iar cealaltă parte este formată din păduri cu rol de protecție și producție.

Pădurile cuprinse în grupa I de protecție sunt formate din : 60% stejar și gorun iar 40% reprezintă amestec de foioase (fag, mestecă, frasin, plop, cireș pădureț, paltinul, carpen).

Rolul de protecție al acestor păduri este de exercitare a influențelor benefice asupra mediului înconjurător, precum și asupra omului. Influențele favorabile ale acestei grupe sunt date de funcțiile pe care le au și anume: funcția de conservare a fondului cinegetic – forestier; funcția de protecție a terenurilor și a solurilor; funcția de protecție a apelor prin asigurarea unui debit constant; funcția de protecție a factorilor climatici influențând favorabil extremele de temperatură; funcția de recreere a capacității psihice și fizice.

Grupa a doua de protecție este formată din păduri cu rol de producție și protecție. Arboretele din această categorie este destinat în special pentru producerea lemnului, celulozei, precum și alte utilizări, iar în ceea ce privește funcția de protecție, aceasta este reprezentată prin ambianța climatică favorabilă sănătății omului, turistică și hidrologică.

Această grupă este formată din: rășinoase (molid și conifere), amestec de foioase (fag, mestecă, frasin, plop, paltinul, carpenul).

Fauna este foarte diversificată și bine reprezentată de specii de mamifere, păsări, pești și reptile.

Pădurile reprezintă o sursă care furnizează materia primă necesară industriei lemnului, care la nivelul municipiului este bine dezvoltată, fiind totodată și o importantă sursă de energie.

Prin utilizarea resurselor naturale, biodegradabile, alternative celor convenționale se încearcă dezvoltarea unor soluții alternative de producerea a energiei, astfel biomasa agricolă și forestieră poate constitui o materie primă ce poate fi folosită la instalațiile dedicate asigurării sustenabilității energetice verzi pentru mediul economic și habitatul uman.

2.4.3 Analiza SWOT – Agricultura și Silvicultura

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
<ul style="list-style-type: none">- potențial pentru dezvoltarea domeniului zootehnic;- cadrul natural prielnic pentru culturile de cereale;- potențial pentru cultivarea legumelor;- potențial pentru producerea și valorificare produselor vitivinicole;- potențial pentru asociere în vederea valorificării resurselor;	<ul style="list-style-type: none">- fragmentarea suprafețelor agricole, ce conduce la practicarea unei agriculturi tradiționale slab competitive economic;- lipsa unui sistem de colectare și valorificare a produselor agricole;- slabă valorificare a potențialului zootehnic prin lipsa de asociere și valorificare comună a resurselor animale și financiare;- slaba valorificare a posibilităților de irigare;- mediul antreprenorial slab dezvoltat, caracterizat prin lipsa cunoștințelor manageriale de bază;

<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>
<ul style="list-style-type: none">- dezvoltarea unui program educațional pentru fermieri privind agricultura ecologică și cea convențională ;- obținerea de produse agricole ecologice;- producerea și valorificare de energie din surse regenerabile;- dezvoltarea unui depozit de gros pentru legume și fructe;- asocierea deținătorilor de păduri în vederea exploatarea sectorului forestier;- existența măsurilor de stimulare pentru stabilirea tinerilor calificați în mediul rural;	<ul style="list-style-type: none">- inundații, eroziunea solurilor, alunecări de teren;- frecvența perioadelor secetoase și condiții climatice nefavorabile;- migrarea tinerilor către centrele urbane;- practicarea unui agriculturi de subzistență;- exploatarea nerațională a domeniului forestier;- numărul de concurenți în creștere pentru produsele agro-alimentare de pe piața Uniunii Europene;- cadru legislativ instabil;- îmbătrânirea populației;- expansiunea urbană necontrolată.

CAPITOLUL 3 ÎNVĂȚĂMÂNT

3.1 Infrastructura de învățământ

În România, cadrul de organizare și funcționare a sistemului național de învățământ este reglementat prin Legea educației naționale nr.1/2011, a cărei misiune este formarea, prin educație, a infrastructurii mentale a societății românești, în acord cu noile cerințe, derivate din statutul României de țară membră a Uniunii Europene.

Educația și formarea profesională a copiilor, a tinerilor și a adulților au ca finalitate principală formarea competențelor necesare, în principal, pentru împlinirea și dezvoltarea personală, integrarea socială și ocuparea unui loc de muncă. Buna desfășurare a învățământului preuniversitar este asigurată de autoritățile administrației publice locale, în condițiile legii,

Accesul la învățământul preuniversitar în municipiul Aiud în anul școlar 2013-2014 era asigurat prin cele 8 unități școlare cu personalitate juridică, din care două unități în învățământul preșcolar, două unități în învățământul gimnazial și patru unități în învățământul liceal, astfel:

- Grădinița cu Program Prolungit nr. 2 Aiud;
- Grădinița cu Program Prolungit "PRIMII PAȘI" Aiud;
- Școala Gimnazială "OVIDIU HULEA" Aiud;
- Școala Gimnazială „AXENTE SEVER” Aiud;
- Colegiul Național "TITU MAIORESCU" Aiud;
- Colegiul Tehnic Aiud;
- Liceul Tehnologic Agricol "ALEXANDRU BORZA" Ciumbrud;
- Colegiul Național "BETHLEN GABOR" Aiud.

Potrivit Legii nr.1/2011, învățământul preuniversitar este organizat pe niveluri, forme de învățământ și, după caz, filiere și profiluri și asigură condițiile necesare pentru dobândirea competențelor-cheie și pentru profesionalizarea progresivă.

Nivelurile învățământului preuniversitar, potrivit legii, sunt următoarele:

- educația timpurie (0-6 ani), cuprinzând nivelul antepreșcolar (0-3 ani) și învățământul preșcolar (3-6 ani);
- învățământul primar, incluzând clasa pregătitoare și clasele I-IV;
- învățământul secundar, care cuprinde: învățământul secundar inferior sau gimnazial, cu clasele V-VIII și învățământul secundar superior care poate fi:
 - învățământ liceal, cu clasele de liceu IX-XII/XIII, cu filierele: teoretică, vocațională și tehnologică;
 - învățământ profesional cu durata de 3 ani;
- învățământul terțiar nonuniversitar, care cuprinde învățământul postliceal.

Rețeaua unităților de învățământ preuniversitar cu personalitate juridică ce funcționează în municipiul Aiud în anul școlar 2013-2014 se prezintă astfel:

Nr.crt.	Mediul	Unitatea de învățământ cu personalitate juridică/niveluri de învă. școlarizate	STRUCTURA ARONDATĂ NIVELURI DE ÎNVĂȚĂMÂNT	Nr grupe antepreșcolari/preșcolari /clase elevi	Nr antepreșcolari/prescolari /elevi	TOTAL grupe antepre/presc./clase elevi (PJ+AR)
1	U	Școala Gimnazială „AXENTE SEVER” AIUD Primar, gimnazial		20	528	20
2	U	COLEGIUL NAȚIONAL ”BETHLEN GABOR” AIUD Preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional, postliceal		29	635	32
			GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL NR.4 AIUD, Preșcolar	3	63	
3	U	LICEUL TEHNOLOGIC AGRICOL "ALEXANDRU BORZA" CIUMBRUD Preșcolar, primar, gimnazial, liceal, postliceal		26	604	29
			GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL CIUMBRUD Preșcolar	3	47	

Nr.crt.	Mediul	Unitatea de învățământ cu personalitate juridică/niveluri de învă. școlarizate	STRUCTURA ARONDATĂ NIVELURI DE ÎNVĂȚĂMÂNT	Nr grupe antepreșcolari/preșcolari/clase elevi	Nr antepreșcolari/preșcolari/elevi	TOTAL grupe antepre/ presc./clase elevi (P+AR)
4	U	GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 2 AIUD Preșcolar		10	228	10
5	U	GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT "PRIMII PASI" AIUD Preșcolar		10	221	10
10	U	ȘCOALA GIMNAZIALĂ "OVIDIU HULEA" AIUD Preșcolar, primar, gimnazial		21	544	35
			ȘCOALA GIMNAZIALĂ "LIVIU REBREANU" AIUD Primar, gimnazial	7	114	
			ȘCOALA PRIMARĂ GÎRBOVA DE JOS Primar	1	15	
			GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL NR.1 AIUD Preșcolar	1	19	
			GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL NR.7 AIUD Preșcolar	2	32	
			GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL NR.8 AIUD Preșcolar	1	14	
			GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL MĂGINA Preșcolar	1	15	
			GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL GÎRBOVA DE JOS Preșcolar	1	14	
15	U	COLEGIUL NAȚIONAL "TITU MAIORESCU" AIUD Primar, gimnazial, liceal, postliceal		24	628	24

Nr.crt.	Mediul	Unitatea de învățământ cu personalitate juridică/niveluri de învă. școlarizate	STRUCTURA ARONDATĂ NIVELURI DE ÎNVĂȚĂMÂNT	Nr grupe antepreșcolari/preșcolari i/clase elevi	Nr antepreșcolari/preșcolari i/elevi	TOTAL grupe antepre/ presc./clase elevi (PJ+AR)
16	U	COLEGIUL TEHNIC AIUD Profesional, liceal, postliceal		26	678	26

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Alba

ÎNVĂȚĂMÂNT SPECIAL

Nr.crt.	Unitatea de învățământ cu personalitate juridică/niveluri de învă. școlarizate	STRUCTURA ARONDATĂ NIVELURI DE ÎNVĂȚĂMÂNT	Nr grupe preșcolari/clase elevi	Nr preșcolari/ elevi	TOTAL grupe preșcolari/clase elevi (PJ+AR)
1	ȘCOALA GIMNAZIALĂ „AXENTE SEVER”, AIUD Primar, gimnazial		4,5	31	11,5
		ȘCOALA GIMNAZIALĂ SPECIALA AIUD primar, gimnazial	7	97	

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Alba

ACTIVITĂȚI EXTRAȘCOLARE

Nr.crt.	Mediul	Unitatea de învățământ cu personalitate juridică/niveluri de învă. școlarizate	STRUCTURA ARONDATĂ NIVELURI DE ÎNVĂȚĂMÂNT	Nr grupe	Nr elevi	TOTAL grupe (PJ+AR)
1	U	PALATUL COPIILOR ALBA IULIA STR. DECEBAL		141	1692	342
			CLUBUL COPIILOR AIUD-OCNA MUREȘ	63	756	

2	U	LICEUL TEHNOLOGIC AGRICOL "ALEXANDRU BORZA" CIUMBRUD STR.V.LUCACIU NR.42, Preșcolar, primar, gimnazial liceal, postliceal	CLUBUL SPORTIV ȘCOLAR AIUD	3	36	3
---	---	--	-------------------------------	---	----	---

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Alba

Baza materială a învățământului în municipiul Aiud este relativ bine dezvoltată, iar conform datelor statistice aferente anului 2013, aceasta era alcătuită din 184 săli de clasă și cabinete școlare, 20 laboratoare școlare, 19 ateliere școlare și 7 terenuri de sport. *(Sursa: Institutul Național de Statistică).*

La dezvoltarea bazei materiale a învățământului aiudean au contribuit și proiectele derulate de către școli, dintre care amintim:

Grădinița cu program prelungit nr.2, cu sediul în Aiud, str.Unirii. nr.10:

- „*Grădină ca-n povești*” – împrejmuirea și amenajarea curții interioare, precum și amenajarea unui loc de joacă pentru copii. Proiectul a beneficiat de finanțare din partea Mol România, Fundația pentru Parteneriat și Asociația Maria Agapia și s-a derulat în parteneriat cu Primăria municipiului Aiud;
- „*Centru de Resurse pentru Educație și Dezvoltare*” – prin care grădinița a fost dotată cu aparatura audio-video, birotică și mobilier în scopul asigurării serviciilor de educație complementare procesului didactic pentru preșcolari, părinți și alte segmente sociale din comunitate;
- *Amenajare creșă* – proiect finanțat de către Primăria municipiului Aiud în urma căreia a fost reabilitată și modernizată întreaga clădire în care funcționează locația III a grădiniței;
- *Energie verde, zâmbet și căldură* – a avut ca scop asigurarea apei calde și aport la încălzire prin utilizarea unui sistem de panouri solare. Proiectul a fost finanțat de Compania Rompetrol și a fost implementat în parteneriat cu Primăria municipiului Aiud și Școala Gimnazială Axente Sever.

Grădinița cu program prelungit Primii Pași, care funcționează în două locații diferite: str.Ecaterina Varga, nr.17 și str.Tribun Tudoran, nr.5:

- Lucrări de reparații, amenajări și dotări interioare, asigurarea funcțiunilor necesare destinației de unitate preșcolară;

- Lucrări de amenajări exterioare, redimensionarea și dotarea spațiilor de joacă pentru copii, reamenajarea zonelor verzi și a spațiilor plantate;
- Lucrări de reabilitare termică a clădirii destinată desfășurării activității de învățământ preșcolar;

Școala Gimnazială Axente Sever cu sediul în Aiud, str.Unirii, nr.9:

- „Eficientizarea Sistemului de Încălzire” pentru școală, grădiniță și creșă;
- Lucrări de amenajare și reparații curente la clădirea școlii.

Școala Gimnazială Ovidiu Hulea cu sediul în Aiud, str.Cuza Vodă, nr.35:

- *Internet în școala ta* – proiect realizat în parteneriat cu ROMTELECOM și Ministerul Educației Naționale;

În prezent este în curs de realizare un proiect în parteneriat cu Asociația de Părinți “Ovidiu Hulea” Aiud care vizează dezvoltarea bazei materiale a unității școlare.

Colegiul Național Titu Maiorescu Aiud, cu sediul în Aiud, str. Ecaterina Varga, nr.10:

- Elaborarea documentației tehnice pentru intervenții de urgență la clădirea principală de la Colegiul Național Titu Maiorescu Aiud
- Executare lucrări - intervenții de urgență la clădirea principală de la Colegiul Național Titu Maiorescu Aiud
- Lucrări de amenajare a terenului de sport - teren handbal, fotbal și baschet;
- Lucrări de amenajare și dotări destinate derulării orelor de curs într-un mod interactiv;
- Table magnetice pentru diminuarea influenței nocive a prafului de cretă asupra elevilor și cadrelor didactice;

Colegiul Tehnic Aiud cu sediul în Aiud, str. Ion Creangă nr. 14:

- Reabilitarea sistemului termic la Colegiul Tehnic Aiud;
- Lucrări de eficiență energetică – înlocuire tâmplărie exterioară;
- Lucrări de reparații și fațadizare clădire principală;
- Lucrări de reparații și amenajări – corp de clădire str. Ecaterina Varga.

Liceul Tehnologic Agricol „Alexandru Borza”, cu sediul în localitatea Ciumbrud, str. Vasile Lucaciu, nr.42:

- realizarea C.D.I. la standarde corespunzătoare tehnologiei actuale;

- amenajarea „*Clubului Adolescența*” – loc de desfășurare a activităților extracurriculare a elevilor;
- amenajarea și dotarea „*Cabinetului de consiliere școlară*”;
- asigurarea microbuzului școlar destinat transportului elevilor;
- modernizarea parcului dendrologic la nivelul anului 2012;
- implementarea *proiectului Leonardo de Vinci – „Specialiști europeni în producția și vânzarea de produse alimentare*”, oferindu-le elevilor posibilitatea de a-și dezvolta spiritul de lucru în echipă, lucrul în mediul concurențial la standarde europene, modele economice, sociale și culturale interesante, precum și îmbunătățirea abilităților lingvistice (limba spaniolă și engleză).

Colegiul Național Bethlen Gabor Aiud, cu sediul în Aiud, str. Bethlen Gabor nr. 1:

- Reabilitarea structurală și reparații capitale la Colegiul Național “Bethlen Gabor” – proiect finanțat prin POR axa 3.4 este în curs de implementare cu termen de finalizare în luna noiembrie 2015. Obiectivul general al proiectului constă în creșterea calității procesului de predare/învățare, precum și a celorlalte servicii educaționale în cadrul Colegiului Național Bethlen Gabor, contribuind astfel la adaptarea competențelor dobândite în sistemul educațional, respectiv local la cele europene.

Obiectivul general al proiectului se realizează prin obiective specifice:

- Asigurarea unei infrastructuri de calitate;
- Accesul elevilor la educație de calitate adaptate la nevoile și cerințele pieței europene;
- Facilitarea accesului elevilor din zonele rurale la educație prin îmbunătățirea structurii de cazare;
- Introducerea tehnologiei informaționale pe scară înaltă;
- Crearea condițiilor de baza pentru procesul de Formare Profesională Continuă;
- Creșterea gradului de ocupare a forței de muncă – viitoare – prin îmbunătățirea gradului și calității pregătirii oferite.

- Eficientizarea sistemului de încălzire – Colegiul Național "Bethlen Gabor" Aiud;

Personalul didactic de pe raza municipiului Aiud, conform datelor statistice înregistrate la nivelul anului 2013, număra în total 286 de cadre, din care în învățământul preșcolar 44 cadre didactice, în învățământul primar 46 de cadre didactice, în învățământul gimnazial 82 de cadre didactice, în învățământul liceal 113 cadre didactice, iar în învățământul postliceal 1 cadru didactic. (Notă: Personalul didactic - reprezintă persoanele fizice care sunt angajate în sistemul de învățământ și predau în cadrul procesului educațional și de instruire (cu normă întreagă și cu normă parțială). Fiecare cadru didactic se înregistrează o singură dată, numai la unitatea școlară la care are funcția de bază sau predă numărul cel mai mare de ore didactice. *Sursa: Institutul Național de Statistică*

Astfel, din datele statistice aferente anului 2013, numărul de elevi care revine unui cadru didactic este în medie de 16,1, iar pe niveluri de educație numărul de elevi ce revine unui cadru didactic se prezintă astfel: în învățământul preșcolar 14,79; în învățământul primar 20,63; în învățământul gimnazial 11,24; în învățământul liceal 15,63.

Analizând evoluția în timp a numărului copiilor și elevilor înscriși în învățământul preuniversitar din municipiul Aiud, se poate constata că, în perioada 2008 -2012 acesta s-a aflat într-o continuă descreștere, spre deosebire de anul 2013, când s-a înregistrat o creștere a numărului populației școlare, mai ales în învățământul profesional și în învățământul postliceal, unde numărul elevilor a crescut semnificativ față de anul anterior.

Populația școlară niveluri de educație

Municipiul Aiud	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Total	4701	4637	4589	4472	4461	4607
Copii înscriși în grădinițe	767	740	717	726	642	651
Elevi înscriși în învățământul primar (inclusiv învățământul special)	917	894	857	839	944	949
Elevi înscriși în învățământul gimnazial (inclusiv învățământul special)	1014	1031	997	978	966	922
Elevi înscriși în învățământul liceal	1473	1605	1754	1773	1729	

Municipiul Aiud	2008	2009	2010	2011	2012	2013
						1767
Elevi înscriși în învățământul profesional	448	268	119	34	36	73
Elevi înscriși în învățământul postliceal	66	99	145	122	144	245

Sursa: Institutul Național de Statistică

Notă: Populația școlară - reprezintă totalitatea copiilor, elevilor și studenților cuprinși în procesul de instruire și educare la începutul anului școlar/universitar indiferent de formele de învățământ pe care le frecventează (zi, seral, frecvență redusă, deschis la distanță) și de vârstă.

Datele statistice referitoare la nivelul de educație al populației stabile de peste 10 ani din municipiul Aiud arată că din totalul celor 20810 locuitori din această categorie, 13,6% sunt absolvenți ai învățământului universitar de licență, 5,65% au absolvit studii postliceale sau de maiștri, 33,4% au studii liceale, 14,17% au absolvit școli profesionale și de ucenici, 19,34 au studii gimnaziale, 9,48% au studii primare, iar 2,73% sunt fără școală, din care 1,04% sunt analfabeți.

Populația stabilă de 10 ani și peste pe sexe, după nivelul de educație

JUDEȚUL MUNICIPIUL, ORAȘUL, COMUNA	POPULATIA STABILA DE 10 ANI SI PESTE TOTAL	NIVELUL INSTITUTIEI DE INVATAMANT ABSOLVITE									
		Superior		Post- liceal si de maistri	Secundar			Primar	Fara scoala absolvita		
		Total	din care:		Total	Superior			Inferior (gimnazial)	Total	din care:
			Universitar de licenta	Liceal		Profesional si de ucenici	Persoane analfabete ²				
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
MUNICIPIUL AIUD											
Ambele sexe	20810	3161	2831	1177	13929	6954	2950	4025	1974	569	218
Masculin	10139	1530	1403	637	6955	3341	2065	1549	789	228	83
Feminin	10671	1631	1428	540	6974	3613	885	2476	1185	341	135

Învățământul liceal poate cuprinde următoarele filiere și profiluri:

- a) filiera teoretică, cu profilurile umanist și real;
- b) filiera tehnologică, cu profilurile tehnic, servicii, resurse naturale și protecția mediului;
- c) filiera vocațională, cu profilurile militar, teologic, sportiv, artistic și pedagogic.

Prin **planul de școlarizare aprobat în învățământul liceal pentru anul școlar 2013-2014**, au fost stabilite următoarele filiere, profile și specializări pentru unitățile de învățământ liceal din municipiul Aiud:

Nr. Crt.	DENUMIREA UNITATII DE INVATAMANT, FILIERA, PROFILUL, SPECIALIZAREA, DOMENIUL PREGATIRII DE BAZA	Limba de predare	TOTAL	
			cls IX-XIII	
			Nr. Cls.	Nr. Elevi
0	1	2	3	4
1	Colegiul National "Titu Maiorescu" Aiud	Romana		
	TOTAL		15	441
	Filiera teoretica			
	Profil real			
	- matematica informatica		4	104
	- stiinte ale naturii		4	111
	Profil uman			
	- filologie		4	130
	- stiinte sociale		3	96
2	Colegiul National "Bethlen Gabor" Aiud	Maghiara		
	TOTAL		11	275
	Filiera teoretica			
	Profil real			
	- matematica informatica		2	39
	- stiinte ale naturii		2	58
	Filiera vocationala			
	Profil pedagogic		4	103
	Filiera tehnologica			
	Profil servicii			
	- turism si alimentatie		3	75
3	Colegiul Tehnic Aiud	Romana		
	TOTAL		19	479
	Filiera teoretica			
	Profil real			
	- matematica informatica		1	15
	Filiera tehnologica			
	Profil tehnic			
	- constructii ,instalatii si lucrari publice		1	23
	- mecanica		8	193
	- electric		2	55
	- industrie textila si pielarie		2	46
	- electronica automatizari		1	30
	Profil servicii			
	- economic		4	117
4	Liceul Tehnologic Agricol "Alexandru Borza" Ciurbrud	Romana		
	TOTAL		4	106

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Alba

Inspectoratele școlare se consultă cu autoritățile administrației publice locale cu privire la stabilirea unităților de învățământ în care se organizează filiere tehnologice sau vocaționale, luând în considerare tendințele de dezvoltare socială și economică precizate în documentele strategice regionale, județene și locale.

În acest context, apare ca deosebit de importantă colaborarea între instituțiile de învățământ și autoritățile administrației publice locale pentru stabilirea filierelor și profilelor pentru învățământul liceal local, astfel încât să se asigure o ofertă școlară cât mai diversificată și corelată cu nevoia de calificare existentă pe piața muncii.

Formarea tehnică și profesională a elevilor realizată prin liceele cu filiere tehnologice contribuie la ridicarea nivelului de calificare al forței de muncă, prin diversificarea ofertei de calificări în diferite domenii de activitate. Astfel, în municipiul Aiud liceele oferă cursuri de formare tehnică și profesională a elevilor, în următoarele domenii:

- *profilul Tehnic:* electronică automatizări, mecanică, industrie textilă și pielărie, construcții, instalații și lucrări publice, electric;
- *profilul Servicii:* economic, turism și alimentație, comerț;
- *profilul Resurse naturale și protecția mediului:* agricultură.

**SITUAȚIA ȘCOLARIZĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC DE
STAT - Anul școlar 2013-2014**

ÎNVĂȚĂMÂNT DE ZI

Denumirea unității	Urban/ rural	Profilul	Domeniul	Nivelul de calificare	Calificarea profesională
Colegiul Tehnic Aiud	U	Tehnic	Electronică automatizări	3	Tehnician operator tehnică de calcul
Colegiul Tehnic Aiud	U	Servicii	Economic	3	Tehnician în activități economice
Colegiul Tehnic Aiud	U	Tehnic	Mecanică	3	Tehnician proiectant CAD
Colegiul Tehnic Aiud	U	Tehnic	Mecanică	3	Tehnician transporturi
Colegiul Tehnic Aiud	U	Tehnic	Mecanică	4	Tehnician mecatronist
Colegiul Tehnic Aiud	U	Tehnic	Industria textilă și pielărie	3	Tehnician în industria textilă
Colegiul Tehnic Aiud	U	Tehnic	Construcții , instalații și lucrări publice	3	Tehnician în construcții și lucrări publice

Denumirea unității	Urban/ rural	Profilul	Domeniul	Nivelul de calificare	Calificarea profesională
Colegiul Tehnic Aiud	U	Tehnic	Electric	3	Tehnician electrotehnist
Colegiul Național "Bethlen Gábor" Aiud	urban	servicii	Turism și alimentație	3	tehnician în turism
Liceul Tehnologic Agricol "ALEXANDRU BORZA" Ciombrud	Urban	Resurse naturale și protecția mediului	Agricultură	3	Tehnician veterinar
Liceul Tehnologic Agricol "ALEXANDRU BORZA" Ciombrud	Urban	Servicii	Comerț	3	Tehnician în activități de comerț

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Alba

ÎNVĂȚĂMÂNT LICEAL TEHNOLOGIC DE STAT, SERAL

Denumirea unității	Urban/ rural	Profilul	Domeniul	Nivelul de calificare	Calificarea profesională
Colegiul Tehnic Aiud	U	Tehnic	Construcții, instalații și lucrări publice	3	Tehnician în construcții și lucrări publice
Colegiul Tehnic Aiud	U	Tehnic	Electric	3	Tehnician electrotehnist
Colegiul Tehnic Aiud	U	Servicii	Economic	3	Tehnician în activități economice
Colegiul Tehnic Aiud	U	Tehnic	Mecanică	3	Tehnician transporturi
Colegiul Tehnic Aiud	U	Tehnic	Construcții, instalații și lucrări publice	3	Tehnician în construcții și lucrări publice
Liceul tehnologic Agricol "Al.Borza" Ciombrud	Urban	Tehnic	Mecanic	3	Tehnician transporturi
Liceul tehnologic Agricol "Al.Borza" Ciombrud	Urban	Tehnic	Mecanic	3	Tehnician mecatronist
Liceul tehnologic Agricol "Al.Borza" Ciombrud	Urban	Resurse nat.și protecția mediului	Agricultură	3	Tehnician în agricultură
Liceul tehnologic Agricol "Al.Borza" Ciombrud	Urban	Resurse nat.și protecția mediului	Agricultură	3	Tehnician veterinar
Liceul tehnologic Agricol "Al.Borza" Ciombrud	Urban	Servicii	Comerț	3	Tehnician în activități de comerț

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Alba

ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL

Denumirea unității	Urban/ rural	Profilul	Domeniul	Nivelul de calificare	Calificarea profesională
Colegiul Tehnic Aiud	urban	Tehnic	Mecanic	2	Mecanic auto
Colegiul Național "Bethlen Gabor" Aiud	Urban	Servicii	Turism și alimentație	2	Ospătar, chelner, vânzător în unități de alimentație

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Alba

ÎNVĂȚĂMÂNT POSTLICEAL DE STAT		
Denumirea unității	Domeniul	Calificarea profesională
Colegiul Tehnic Aiud	Informatică	Tehnician echipamente de calcul
Colegiul Național "Bethlen Gabor" Aiud	Turism și alimentație	Asistent manager unități hoteliere
Liceul Tehnologic Agricol "Alexandru Borza" Ciumbrud	Comerț	Asistent manager
Colegiul Național "Titu Maiorescu" Aiud	Sanatate si asistenta pedagogica	Asistent medical generalist

Sursa: Inspectoratul Școlar Județean Alba

Dezvoltarea resurselor umane locale se realizează și prin cursurile de formare profesională continuă, având ca scop formarea de specialiști calificați pregătiți să satisfacă nevoile existente pe piața muncii. Astfel de cursuri de formare profesională se desfășoară prin intermediul Centrului Cultural Liviu Rebreanu Aiud, în scopul asigurării reconversiei profesionale a forței de muncă din zonă și adaptării acesteia la cerințele pieței.

În Municipiul Aiud există firme de specialitate, prin care se derulează programe ce vizează formarea continuă a adulților, oferind noi oportunități în rândul celor care doresc o reconversie profesională sau dobândirea de noi competențe.

Municipiul Aiud beneficiază și de avantajul situării la distanță relativ mică față de centrele universitare de la Alba Iulia, Cluj Napoca și Sibiu, care contribuie la desăvârșirea educației adulților, oferind învățământ superior de calitate.

3.2 Analiza SWOT – Învățământ

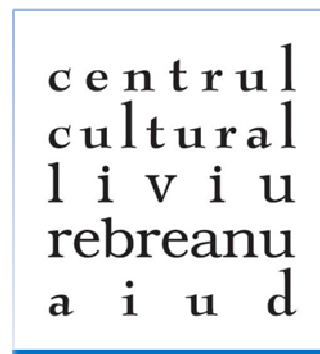
<p style="text-align: center;"><u>PUNCTE TARI:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- unitățile de învățământ acoperă necesitatea școlarizării în condiții optime a populației școlare;- există ofertă educațională diversificată și de calitate;- infrastructura școlară este relativ bine dezvoltată;- personal didactic calificat;- ofertă diversificată de calificare în învățământul profesional și tehnologic;- existența unor proiecte în derulare pentru reabilitarea clădirilor unităților de învățământ;- existența școlilor postliceale;- distanță relativ mică față de centrele universitare de la Alba Iulia, Cluj Napoca și Sibiu;	<p style="text-align: center;"><u>PUNCTE SLABE:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- reducerea populației de vârstă școlară;- fonduri insuficiente pentru dezvoltarea bazei materiale a învățământului;
<p style="text-align: center;"><u>OPORTUNITĂȚI:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- identificarea nevoilor de calificare a forței de muncă din municipiu;- Identificarea surselor de finanțare pentru dezvoltarea infrastructurii educației;- realizarea de proiecte și atragerea de fonduri nerambursabile în domeniul	<p style="text-align: center;"><u>AMENINȚĂRI:</u></p> <ul style="list-style-type: none">- reducerea numărului copiilor înscriși în învățământ;- abandonul școlar;- dezinteresul tinerilor față de educație, raportat la oferta de muncă existentă;- deteriorarea infrastructurii/bazei materiale ca urmare a uzurii acestora și întreținerii necorespunzătoare;

educației; - modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale;	- insuficiența fondurilor pentru dezvoltarea infrastructurii educaționale; - migrarea cadrelor didactice spre alte sectoare de activitate mai bine remunerate;
--	---

CAPITOLUL 4 CULTURA

4.1 Cadrul cultural

Centrul Cultural “Liviu Rebreanu” Aiud este una dintre cele mai importante instituții de profil din țară care desfășoară activități culturale, artistice și de educație la nivel local, județean, național și internațional.

La nivel internațional instituția are reprezentativitate în cadrul manifestărilor culturale: expoziții, lansare de carte, recital de muzică, lectură publică, prezentare de filme documentare: Parlamentul European Bruxelles, Belgia, Sediul ONU, New York, Institutul Cultural Român New York, Centrul Cultural D’Uccle, Bruxelles/Ambasada României în Regatul Belgiei. La nivel local, județean, regional, național, conform proiectelor de expoziții la centrul Cultural Liviu Rebreanu, Galeriile Inter Art Aiud, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, Târgul de carte Alba Iulia, Galeria de artă Turn Cluj Napoca, Universitatea „1 Decembrie 1918” Alba Iulia, Universitatea de Artă și Design Cluj Napoca.

În parteneriat cu Consiliul Județean Alba/Centrul de Cultură A. Bena, Fundația Inter-Art Aiud, Consiliul Local/Primăria Municipiului Aiud, Biblioteca județeană Lucian Blaga Alba au fost organizate principalele manifestări naționale și internaționale în Europa, festivaluri de film, artă fotografică, umor etc. Principalii parteneri și colaboratori ai Centrului Cultural “Liviu Rebreanu” au fost: Misiunea Permanentă a României pe lângă ONU, Ambasada României în Belgia, Institutul Cultural Român București și New York, Asociația Echange Average & Partage Franța, Muzeul Național al Unirii Alba Iulia, Muzeul de Istorie Aiud, Universitatea “1 Decembrie 1918” Alba Iulia, Universitatea de Artă și Design Cluj Napoca, Centrul de Cultură „Augustin Bena” Alba Iulia, Centrul Cultural Francez Cluj-Napoca, Academia Popa’s Timișoara, Colegiul Național “Titu Maiorescu Aiud”, Școala Gimnazială “Axente Sever”, Școala Gimnazială “O. Hulea”, Colegiul Tehnic Aiud. S-au realizat proiecte culturale și în spații neconvenționale: Piața Consiliul Europei, Huting Bar Aiud, Penitenciarul Aiud.

Centrul Cultural "Liviu Rebreanu" Aiud împreună cu partenerii și colaboratorii săi a susținut demersul cultural-artistic al artiștilor plastici, muzicienilor și scriitorilor consacrați și a debutanților fiind organizate întâlniri culturale cum ar fi: expoziția personală "Visând speranța" Ștefan Tărăbuță și Florin Stoica în cadrul proiectului Arta în penitenciare; Art-Cultura'13, alternative culturale ale spațiului cultural, Ocna Mureș; expoziția de grup Daruri de mărtișor; expoziția personală Rodica Pungea; expoziția de păsări și animale mici; expoziția personală de artă plastică Natalia Bardi; expoziția personală de artă plastică Ioan Victor Cacovean; prezența la cea de a VI-a ediție a Târgului de carte Alba Transilvania; lansare de carte: Ligia Csiki, Pușa Roth, Ștefan Melancu.

Au fost realizate parteneriate privind proiectele culturale internaționale cu Parlamentul European Bruxelles, Belgia, Comisia Națională a României pentru ONU pentru expoziția de la sediul ONU, New York, Institutul Cultural Roman din New York. Parteneri interni în realizarea acestor manifestări: Fundația Inter-Art Aiud, Primăria/Consiliul Local Aiud, Consiliul Județean Alba.

În parteneriat cu Penitenciarul Aiud și Fundația Inter-Art a fost organizat Simpozionul de creație literară și ilustrație de carte.

La nivelul Centrului Cultural "Liviu Rebreanu" a fost realizată o cercetare privind percepția culturală a persoanelor private de libertate, materializată în volumul: Liter-art", Penitenciarul Aiud, Casa de Presă și Editura Tribuna, Sibiu ISBN 978 973 7749 52 9.

Manifestări de tradiție ale Centrului Cultural "Liviu Rebreanu": Ceasul de taină al poeziei, Mihai Eminescu; Festivalul internațional de umor; Festivalul internațional al filmelor de foarte scurt metraj - festival des très courts; Colocviile de literatură și arte; Concursul de eseuri „Iacob Buta”; Tabăra internațională de creație pentru tineret inter-art international youthartcamp, Aiud; Festivalul internațional de folclor; Tabăra internațională de artă plastică „inter-art; Festivalul internațional de documentare artistice și artă foto; Zilele culturale „Liviu Rebreanu”; Concert de muzică folk la Aiud; Salonul național de icoane și pictură religioasă.

Pentru regândirea spațiului cultural comunitar și identitar, având ca grup țintă elevii și modul în care își vor ocupa activ timpul liber pe perioada vacanțelor școlare în municipiului Aiud au fost derulate programele: "Vacanță activă" pentru cercurile: teatru de umbre, atelier de desen, pictură, fotografie, jocuri de scenă, muzică precum și programul special de artă fotografică în limba maghiară. Pentru

comunitatea rromă a continuat programul de integrare comunitară prin programele de muzică și dans, precum și prin programele de formare profesională.

Funcționează, la nivelul Centrului Cultural, Cercul de chitară și muzică folk, Cercul de icoane și pictură religioasă, Cercul de pian și claviaturi, Ansamblul folcloric "Doina Aiudului" și Ansamblul de copii Doina Aiudului.

Repertoriul ansamblului "Doina Aiudului" cuprinde obiceiuri, cântece și dansuri populare de pe valea Mureșului, a Târnavelor, din munții Apuseni precum și din alte zone ale țării. Jocurile populare vestite pe valea Mureșului: „Haidăul cu bâta”, „Mureșul”, „Turdașul”

și „Haidăul cu două fete”, cel din urmă fiind unic în țară, sunt specifice folclorului național. Atât soliștii, cât și dansatorii și orchestra interpretează doine vechi culese din sate din zona Aiudului. În afară de aceste dansuri specific, ansamblul are în repertoriu dansuri din toate zonele țării.

Muzeul de Istorie Aiud - Începuturile colecției muzeale datează din anul 1796 când, la Colegiul Academic Bethlen Gábor, a fost înființat RARITATUM ET RERUM NATURALIUM MUSEUM. Din 1950 colecțiile ce țin de domeniul istoriei și al arheologiei au fost transferate în clădirea fostului Palat Princiar (Castelul Bethlen).

Expoziția de bază a Muzeului de Istorie Aiud este prezentată pe parcursul a patru săli, dintre care trei la parterul clădirii și una la etaj. În prima sală (lapidarul) pot fi admirate de către vizitator o serie de monumente sculpturale și epigrafice datând din perioada daco-romană. Următoarea sală

prezintă vestigii încadrate cronologic între paleoliticul final și începutul primei vârste a fierului. Remarcabile sunt piesele din depozitele de bronzuri de la Aiud și Șpălnaca, două dintre cele mai importante depozite de acest gen din arealul transilvan.

Epoca fierului propriu-zisă este ilustrată în următoarea sală. Exponatele aparțin atât populației autohtone cât și migratorilor sciți și celți. În ultima sală de prezentare a expoziției de bază pot fi văzute artefacte datând din perioada dacică clasică, perioada daco-romană, prefeudală (inclusiv piese de factură gepidică, slavă, maghiară), feudală și modernă. De asemenea, într-una dintre vitrine, sunt expuse piese din colecția Fenichel Samuel, trimise de către acesta din Papua-Noua Guinee la sfârșitul secolului XIX.

În plus, în sala de expoziții temporare pot fi vizitate diferite expoziții documentare, de artă sau etnografice.

Muzeul de Științele Naturii din Aiud este una din cele mai vechi instituții de acest gen din țară. Atestat documentar încă din anul 1796, muzeul funcționează în incinta Colegiului "Bethlen Gabor" Aiud.

Cele mai multe piese pe care muzeul le deține sunt expuse în patru săli, fiecare având un specific al său. O plimbare prin sălile muzeului vă poartă de la cele mai primitive forme de viață până la marea diversitate a lumii animale din zilele noastre. Astfel, în prima sală sunt expuse, pe de o parte, fosile (de mamut, dinosaur, palmier, etc), iar pe de altă parte roci și minerale,

clasificate sistematic. Sala a-2-a începe prezentarea animalelor din fauna actuală. Animalele sunt expuse în ordine sistematică, începând cu cele mai simple nevertebrate, continuând cu primele grupe de vertebrate (pești, amfibieni, reptile). Tot aici sunt expuși așa-numiții 'monștrii', respectiv animale și feteși umani cu malformații genetice: purcel cu doua capete, cu șase picioare, pui de găină cu patru picioare, fetus uman cu spina bifida, etc. Sala a-3-a, cea mai atractivă, îndeosebi pentru vizitatorii elevi, cuprinde colecțiile de păsări și mamifere ale muzeului, cu specii de pe toate continentele, multe rarități, chiar endemisme. Ultima sală cuprinde exponate care ilustrează evoluția scheletului la vertebrate, încheind cu scheletul uman. Pot fi privite aici un rostru al 'peștelui- fierăstrău', măsea și fildeș de elefant, etc. Tot aici este expusă o parte a colecției de ouă a muzeului, cuiburi ale unor sp.de

păsări. În scop didactic a fost realizată o expoziție de mulaje reprezentând principalele rase umane de pe Glob.

Biblioteca Municipală “Liviu Rebreanu” Aiud face parte din seria bibliotecilor publice de tip enciclopedic, iar prin activitatea pe care o desfășoară organizează activitatea de lectură publică și oferă servicii de informare și documentare comunitară.

Biblioteca Raională Aiud s-a înființat în anul 1951, cu un fond de 2000 de volume.

Biblioteca Municipală „Liviu Rebreanu” se definește ca instituție cu rol strategic în cadrul societății informaționale, deschisă tuturor cetățenilor municipiului Aiud, indiferent de statut social, economic, vârstă, sex ori naționalitate și dispune de 81.192 de unități de bibliotecă.

Biblioteca Documentară ”Bethlen Gábor” Aiud s-a înființat în anul 1622 de către Principele Bethlen Gábor (1613 - 1629), după care, în anii următori o dezvoltare extraordinară, devenind o instituție științifică și culturală renumită în lume. Fondul ei de bază îl constituie cărțile cu o bogată informație în majoritatea domeniilor științei apărute în secolul XV - XIX. Colecțiile sale au o deosebită importanță bibliofilă, cât și o mare valoare documentară și de informare științifică.

De asemenea, biblioteca deține o bogată colecție de periodice literare și științifice în limbile maghiară, română, germană, rusă, franceză, la acestea adăugându-se și o importantă colecție de manuscrise, diplome, ordine, acte oficiale, fotografii și proclamații, deosebit de valoroase prin conținutul lor istoric, politic, literar, cultural și social.

Aiudul este un oraș cu o importantă tradiție multiculturală. Orașul se remarcă prin prezența unei importante minorități maghiare, care reprezintă 16,45% din populația orașului, în cifre absolute 3456 persoane la recensământul din 2011. Pe lângă comunitatea maghiară, viața orașului se mai îmbogățește prin prezența comunității rome (4,39% - 947 persoane), germane, dar și a altor naționalități într-un

procent de sub 0.5%. Pentru comunitatea maghiară Aiudul este un centru cultural reprezentativ în regiune.

Biserica ortodoxă este împărțită în 11 parohii situate în municipiu și localitățile aparținătoare/componente, la care se adaugă o biserică construită în urmă cu 10 ani în incinta Penitenciarului Aiud.

Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică deține două parohii: Parohia Aiud I și Aiud II.

Protopopiatul Reformat din Aiud, Biserica Reformată deține un număr de 5 biserici care sunt repartizate în municipiul Aiud și în localitățile componente și aparținătoare.

Biserica Creștină Baptistă are un sediu situat în strada Mărășești nr. 2.

Parohia unitariană cu sediul în strada Iuliu Maniu, are în prezent un număr de peste 200 de credincioși.

4.2 Analiza SWOT – Cultura

Analiza este axată pe cadrul general al sectorului cultural al municipiului Aiud, care se completează cu analizele efectuate pe subdomenii de patrimoniu exemplificate în Strategia Sectorială în Domeniul Culturii 2014 -2020.

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
<ul style="list-style-type: none">- existența unui număr semnificativ de monumente istorice;- diversitatea formelor de expresie culturală a comunităților - folclor, meșteșuguri și tradiții- existența colaborărilor pe plan național și internațional în domeniul cultural – Evenimente culturale consacrate;- existența bibliotecilor publice-premiză a furnizării informaționale și de lectură în comunitățile urbane și rurale;	<ul style="list-style-type: none">- intervenții neavizate;- insuficiența resurselor financiare pentru asigurarea măsurilor de protejare, de asigurare a securității și punere în valoare a patrimoniului cultural;- competitivitate redusă în sectorul restaurărilor de monumente istorice, ceea ce determină distorsiuni ale pieței și facilitează apariția de poziții de monopol ale agenților economici;- nivelul scăzut de salarizare a personalului de specialitate în domeniu care determină slaba atractivitate a acestui domeniu pentru atragerea de tineri specialiști;
<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>
<ul style="list-style-type: none">- exploatarea interesului în creștere al consumatorilor de cultură, în special a turiștilor, dezvoltarea turismului cultural și religios;- identificare posibilităților de finanțare (fonduri nerambursabile, granturi, credite etc.) pentru lucrări de restaurare, conservare, punere	<ul style="list-style-type: none">- lipsa resurselor publice ce pot fi alocate activităților de protejare a monumentelor istorice, în condițiile în care cadrul normativ existent nu încurajează investițiile private în acest domeniu;- dispariția treptată a meșteșugurilor tradiționale, din cauza producției

<p>în valoare a obiectivelor culturale;</p> <ul style="list-style-type: none">- creșterea implicării instituțiilor publice (muzee și centre de cultură) în acțiunile de promovare a patrimoniului cultural;- includerea în circuitul cultural european a obiectivelor specifice;- campanii de promovare și publicitate;	<p>industriale ieftine, care se răspândește în comunitățile locale;</p> <ul style="list-style-type: none">- neglijarea monumentelor sau obiectivelor de patrimoniu de către proprietarii sau administratorii acestora;- vandalizarea și furtul;- lipsa documentațiilor de urbanism cu reglementări de intervenție asupra zonelor cu valori de patrimoniu;
---	---

CAPITOLUL 5 SĂNĂTATE

5.1 Cadrul general

Reforma în domeniul sănătății în România este reglementată prin Legea nr. 95 din 14 aprilie 2006, care a suferit numeroase modificări de-a lungul timpului. Potrivit acestui act normativ scopul asistenței de sănătate publică îl constituie promovarea sănătății, prevenirea îmbolnăvirilor și îmbunătățirea calității vieții.

Potrivit datelor statistice aferente anului 2013, în municipiul Aiud accesul la serviciile de sănătate era asigurat prin următoarele unități sanitare, grupate pe forme de proprietate, publică sau privată:

Categoriile de unități sanitare	Forme de proprietate	Număr
Spitale	Proprietate publică	2
Ambulatorii integrate spitalului	Proprietate publică	2
Dispensare medicale	Proprietate publică	1
Cabinete medicale școlare	Proprietate publică	1
Cabinete medicale de familie	Proprietate publică	8
	Proprietate privată	4
Cabinete stomatologice	Proprietate publică	3
	Proprietate privată	12
Cabinete medicale de specialitate	Proprietate privată	8
Farmacii	Proprietate publică	2
	Proprietate privată	10
Laboratoare medicale	Proprietate publică	9
	Proprietate privată	2
Laboratoare de tehnică dentară	Proprietate publică	1
	Proprietate privată	4

Sursa: Institutul Național de Statistică

În municipiul Aiud funcționează două spitale în sistem public: Spitalul municipal Aiud, cu ambulatoriu integrat și Spitalul de Pneumoftiziologie, cu ambulatoriu integrat.

Spitalul municipal Aiud își desfășoară activitatea în două clădiri, una veche din anul 1867 și una nouă din 1993. Spitalul are o capacitate de 225 de paturi, iar în structura organizatorică a acestuia se regăsesc: secțiile de medicină internă, chirurgie generală, ortopedie și traumatologie, psihiatrie acuți; compartimentele de cardiologie, chirurgie plastică și microchirurgie reconstructivă, obstetrică ginecologie, neonatologie, pediatrie, ATI, boli infecțioase, neurologie, primiri urgențe, boli cronice, farmacie; bloc operator; sterilizare; laboratoare de analize medicale, radiologie, imagistică medicală și explorări funcționale; compartiment de prevenire și control al infecțiilor nozocomiale; cabinet de planificare familială; cabinet de boli infecțioase, cabinet diabet zaharat, nutriție și boli metabolice, cabinet oncologie medicală. De asemenea, spitalul dispune de 13 paturi pentru spitalizare de zi și 10 paturi pentru însoțitori.

Ambulatoriul integrat al Spitalului Municipal are cabinete în specialitățile: medicină internă, cardiologie, endocrinologie, chirurgie generală, obstetrică ginecologie, ortopedie și traumatologie, pediatrie, psihiatrie, ORL, oftalmologie, recuperare, medicină fizică și balneologie, dermato venerologie, neurogloie, chirurgie plastică, microchirurgie reconstructivă, urologie, neuropsihiatrie infantilă, gastroenterologie, pneumologie și medicina muncii. Laboratoarele deserveșc atât secțiile cu paturi cât și ambulatoriul.

De precizat că Spitalul municipal Aiud deservește atât populația municipiului Aiud, cât și a orașelor Ocna Mureș și Teiuș, și a comunelor aflate în vecinătate.

Spitalul de Pneumoftiziologie din Aiud a început să funcționeze ca sanator TBC din anul 1923 cu o capacitate de 60 de paturi. În prezent are o capacitate de 120 de paturi și se află în subordinea Consiliului Județean Alba. Structura organizatorică a spitalului cuprinde: secția de pneumologie I și II, farmacie, laborator de analize medicale, Compartiment BK, laborator de radiologie-imagistică medicală, laborator de explorări funcționale, compartiment de endoscopie bronșică, dispensar TBC, Ambulatoriul integrat al Spitalului cu cabinet în specialitatea pneumologie.

Categoriile de cadre medico-sanitare	Forme de proprietate	Număr
Medici	Proprietate publică	58
	Proprietate privată	6
Din total medici: medici de familie	Proprietate publică	8
	Proprietate privată	4
Stomatologi	Proprietate publică	7
	Proprietate privată	12
Farmaciiști	Proprietate publică	3
	Proprietate privată	16
Personal sanitar mediu	Proprietate publică	184
	Proprietate privată	39

Sursa: Institutul Național de Statistică

Asistența medicală preventivă din colectivitățile de copii preșcolari și școlari se asigură prin cabinetele medicale organizate, conform legii, în unitățile de învățământ sau prin cabinetele individuale ale medicilor de familie, după caz.

5.2 Analiza SWOT - Sănătate

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
<ul style="list-style-type: none">- existența a două spitale: Spitalul municipal Aiud și Spitalul de Pneumoftiziologie Aiud;- personal medical calificat;- servicii medicale de calitate;	<ul style="list-style-type: none">- aparatura uzată în cadrul serviciilor de sănătate;- fonduri insuficiente pentru modernizare și dotare cu aparatură tehnico-medicală;
<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>
<ul style="list-style-type: none">- realizarea de proiecte și atragerea de fonduri în domeniul sănătății;- modernizarea, dezvoltarea și echiparea infrastructurii de sănătate;- creșterea calității actului medical;	<ul style="list-style-type: none">- migrarea forței de muncă calificată din domeniul sănătății;- deteriorarea spațiilor, aparaturii și serviciilor medicale;- nivelul de trai redus și lipsa de informare.

CAPITOLUL 6 ASISTENȚĂ ȘI INCLUZIUNE SOCIALĂ

6.1 Date generale

La nivel național, asistența socială este reglementată de Legea nr. 292/2011 și reprezintă ansamblul de instituții, programe, măsuri, servicii specializate de protejare a persoanelor, grupurilor, comunităților cu probleme speciale, aflate în dificultate, care datorită motivelor de natură economice, sociale sau psihologică nu au posibilitatea de a realiza prin mijloace și eforturi proprii un mod decent de viață.

Valorile, regulile generale și principiile reglementate de legea asistenței sociale conturează sistemul național de asistență socială cu cele două componente, respectiv sistemul de beneficii de asistență socială și sistemul de servicii sociale.

Beneficiile de asistență socială au un impact direct asupra beneficiarilor, acestea reprezentând sume acordate lunar persoanelor îndreptățite având ca scop combaterea riscului de sărăcie.

Prestațiile sociale în bani sau natură sunt susținute de măsuri de redistribuție financiară și cuprind: alocațiile familiale, ajutoarele sociale și speciale către familii sau persoane, în funcție de nevoile și veniturile acestora.

Alocațiile familiale se acordă familiilor cu copii și au în vedere, în principal, nașterea, educația și întreținerea copiilor.

Ajutoarele sociale sunt prestații acordate în bani și în natură persoanelor sau familiilor ale căror venituri sunt insuficiente pentru acoperirea nevoilor minime. Persoanele cu deficiențe fizice, senzoriale, psihice sau mentale beneficiază de *ajutoare speciale*.

Serviciile sociale sunt definite ca fiind activitatea sau ansamblul de activități realizate pentru a răspunde nevoilor sociale, precum și celor speciale, individuale, familiale sau de grup, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excluziune socială, promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții.

La nivelul municipiului Aiud în anul 2003 a fost înființat Serviciul Public de Asistență Socială, fără personalitate juridică, în subordinea directă a Consiliului

Local. Legătura dintre Consiliul Local al municipiului Aiud și serviciul public de asistență socială se face prin primar, secretar și șeful acestui serviciu.

Obiectul de activitate al serviciilor publice de asistență socială îl constituie acordarea de beneficii sociale și servicii sociale cu caracter primar și specializat menite să asigure prevenirea, limitarea sau înlăturarea efectelor temporare sau permanente ale situațiilor de risc din domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum și a oricăror persoane aflate în nevoie ce pot genera marginalizarea sau excluderea socială, precum și acordarea de servicii de sănătate publică specifice (servicii de sănătate școlară).

În cadrul acestui serviciu funcționează cinci compartimente și un birou, prevăzute în organigramă și statul de funcții, respectiv: *compartimentul de asistență socială; compartiment beneficii sociale; compartiment autoritate tutelară; compartiment asistență medicală; compartiment creșă, Birou „Centru Social Multifuncțional pentru Persoane Dizabilități”.*

Serviciile sociale în sistemul de protecție a copilului sunt furnizate prin intermediul centrelor de zi și rezidențiale aflate în subordinea DGASPC Alba, și a organizațiilor neguvernamentale, aceștia beneficiind de ocrotire și suport în cadrul acestora.

1. CENTRE DE ÎNGRIJIRE ÎN REGIM DE ZI DESTINATE COPIILOR AFLATE ÎN SUBORDINEA ORGANIZAȚIILOR NEGUVERNAMENTALE

Prin convențiile de parteneriat încheiate de către Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Alba împreună cu Asociația „Filantropia Ortodoxă” Alba Iulia, un număr de 41 copii beneficiază de măsuri de protecție în structuri de tip rezidențial, astfel:

Nr. crt	Denumirea serviciului	Adresa	Nr. copii care beneficiază de serviciu
1.	Centrul de servicii comunitare „Sf. Proroc Ilie Tesviteanul” Aiud - Centrul educațional Aiud	Aiud, str. Unirii, nr.1	25 copii
2.	Casa de tip familial pentru copii „Sf. Ioan Botezătorul” Aiud	Aiud, str. Mărășești nr. 66	16 copii

(sursa DGASPC Alba)

2. CENTRE DE TIP REZIDENTIAL DESTINATE COPIILOR AFLATE ÎN SUBORDINEA ORGANIZAȚIILOR NEGUVERNAMENTALE

Nr. crt	Denumirea serviciului	Adresa	Nr.copii care beneficiază de serviciu
1.	Casa de tip familial „Villa Kunterbunt” Aiud	Aiud, str. Ciocârliei, nr.10 bis	5 copii

(sursa DGASPC Alba)

3. CENTRE DE TIP REZIDENTIAL DESTINATE COPIILOR CU HANDICAP AFLATE ÎN STRUCTURA DGASPC ALBA

În serviciile de protecție de tip rezidențial aflate în subordinea DGASPC Alba, la nivel de municipiu beneficiază de protecție un număr de 32 de copii după cum urmează:

Nr. crt	Denumirea serviciului	Adresa	Nr. copii care beneficiază de serviciu
1.	Complexul de servicii comunitare Aiud - Casa de tip familial pentru copilul cu dizabilități Sîncrai	Aiud, sat Sîncrai, str. Andrei Mureșanu, nr.100	11 copii
2.	Complexul de servicii comunitare Aiud - Casa de tip familial nr. 5 Aiud	Aiud, str. Sergent Hațegan, bl.H1, ap.15, et. 4	Activitatea din Casa de tip familial nr. 5 Aiud este suspendată temporar
3.	Complexul de servicii comunitare Aiud - Casa de tip familial nr. 8 Sîncrai	Aiud, sat Sîncrai, str. Ciocârliei, nr. 25	12 copii
4.	Complexul de servicii comunitare Aiud - Casa de tip familial nr. 1 Aiud	Aiud, str. Tudor Vladimirescu, nr. 14	9 copii

(sursa DGASPC Alba)

Pe lângă acestea, în municipiul Aiud funcționează un centru de zi, autorizat din data de 04.03.2013, cu sediul în Aiudul de Sus, str. Gorunului, nr.34, jud. Alba, cu o capacitate de 19 copii, înființat de Asociația Casa Nădejdei.

Prestații sociale acordate copiilor cu handicap neinstituționalizați

În funcție de gradul și tipul de handicap, copiii cu grad de handicap neinstituționalizați beneficiază de drepturi și facilități, acordate în baza legilor.

Copiii încadrați într-o categorie de handicap au drepturi și facilități referitoare la: ocrotirea sănătății - prevenire, tratament și recuperare, educație și formare profesională; orientare socio-profesională, asistență juridică, asistență socială,

facilități de transport, facilități fiscale, evaluare și reevaluare, inclusiv examinarea la domiciliu, a cazurilor nedeplasabile, de către membrii comisiei de evaluare.

În urma datelor comunicate de către DGASPC Alba rezultă că, 29 de copii se află în plasament în centrele rezidențiale din județ ai căror părinți au domiciliul pe raza municipiului Aiud; 8 copii se află în plasament la asistenți maternali profesioniști, iar 27 de copii sunt în plasament familial, părinții acestora își au domiciliul pe raza municipiului Aiud

- ❖ Numărul copiilor aflați în plasament în centrele rezidențiale din județ ai căror părinți au domiciliul pe raza municipiului Aiud – 29 copii ;
- ❖ Numărul copiilor aflați în plasament la asistenți maternali profesioniști ai căror părinți au domiciliul pe raza municipiului Aiud – 8 copii ;
- ❖ Numărul copiilor aflați în plasament familial ai căror părinți au domiciliul pe raza municipiului Aiud – 27 copii.

Sistemul de protecție al persoanelor adulte

Pentru a veni în sprijinul persoanelor vârstnice, la nivel național s-au elaborat o serie de legi și politici. Prin Legea nr. 17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată cu modificările și completările ulterioare, este reglementată asistența socială a persoanelor vârstnice. Astfel, protecția persoanelor vârstnice cu sau fără handicap se realizează atât prin acordarea de servicii de tip rezidențial, cât și în cadrul rețelelor sociale și medico sociale de îngrijire la domiciliu.

Prin serviciul public de asistență socială s-au încheiat convenții de parteneriat cu organizații neguvernamentale pentru acordarea serviciilor de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice nedeplasabile sau greu deplasabile. Scopul acestor servicii constă în prevenirea instituționalizării persoanelor vârstnice bolnave, marginalizate și izolate atât de propria familie și uneori de societate.

Prin Legea nr. 17/2000, persoanelor vârstnice li se pot oferi următoarele tipuri de servicii prin intermediul serviciilor de îngrijire la domiciliu:

- servicii sociale privind îngrijirea persoanei, prevenirea marginalizării sociale și sprijinirea pentru reintegrarea socială, consiliere administrativă și juridică, sprijin pentru plata unor servicii, îngrijirea locuinței și gospodăriei, ajutor pentru menaj, prepararea hranei;

- servicii sociomedicale constau în ajutorul pentru realizarea igienei corporale, readaptarea capacităților fizice și psihice, adaptarea locuinței la nevoile persoanei vârstnice și antrenarea la activități economice, sociale și culturale, precum și îngrijirea temporară în centre de zi, aziluri de noapte sau alte centre specializate;

- servicii medicale sub forma consultațiilor și îngrijirilor medicale la domiciliu sau în instituții de sănătate, consultații și îngrijiri stomatologice, administrarea medicamentoasă, acordarea de materiale sanitare și de dispozitive medicale.

4. REȚELE DE ÎNGRIJIRE LA DOMICILIU A PERSOANELOR VÂRSTNICE, CU SAU FĂRĂ HANDICAP:

Nr. crt.	Localitatea	Denumirea furnizorului social	Denumirea serviciului social	Nr. de beneficiari
1.	Aiud	Organizația Caritas Arhidioceza Română Catolică Alba Iulia	Centru de îngrijire la domiciliu Aiud	73
2.	Aiud	Asociația Filantropia ortodoxă Alba Iulia	Rețea de îngrijire la domiciliu Aiud	25
3.	Aiud	Asociația Sf. Proroc „Ilie Tesviteanu” Aiud Aiud, str. Unirii, nr. 1	Serviciu de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice	26

(Sursa DGASPC Alba)

5. CENTRE DE TIP REZIDENTIAL DESTINATE PERSOANELOR ADULTE CU HANDICAP AFLATE ÎN STRUCTURA DGASPC ALBA

Nr. Crt	Denumirea serviciului	Adresa	Nr. persoane adulte care beneficiază de serviciu
1.	Locuința Protejată pentru Persoane cu Handicap nr. 17 Sâncrai	Aiud - Sâncrai, str. Avântului, nr. 24	8 persoane adulte

Prestații sociale acordate persoanelor cu handicap neinstituționalizate

În funcție de gradul de handicap, persoanele cu handicap neinstituționalizate beneficiază de prestații sociale și facilități fiscale în scopul compensării gradului scăzut de autonomie personală. La nivelul municipiului Aiud numărul persoanelor cu handicap (copii și adulți) neinstituționalizate, care beneficiază de prestații sociale este 1069 de persoane .

Procesul de **incluziune socială** reprezintă un ansamblu de măsuri și acțiuni multidimensionale din domeniul protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației sănătății, informării –comunicării, mobilității, securității, justiției și culturii, destinate combaterii excluziunii sociale și asigurării participării a persoanelor la toate aspectele economice, sociale, culturale și politice a societății.

Măsurile de prevenire și combatere a sărăciei și riscului de excluziune socială se înscriu în cadrul general de acțiuni multidimensionale ale procesului de incluziune socială prin care se asigură oportunitățile și resursele necesare pentru participarea persoanelor vulnerabile în mod deplin la viața economică, socială și culturală a societății, precum și la procesul de luare a deciziilor care privesc viața și accesul lor la drepturile fundamentale.

Pentru prevenirea și combaterea sărăciei și a riscului de excluziune socială, statul, prin politicile inițiate asigură accesul persoanelor vulnerabile la unele drepturi fundamentale, cum ar fi: dreptul la locuință, la asistență socială și medicală, la educație și la loc de muncă și instituie măsuri de sprijin conform nevoilor ale persoanelor, familiilor și grupurilor defavorizate. Astfel, persoanele singure și familiile care nu dispun de resursele necesare pentru satisfacerea unui nivel de trai minimal au dreptul la beneficii de asistență socială și servicii sociale, acordate în funcție de nevoile identificate ale fiecărei persoane sau familii.

În vederea prevenirii combaterii sărăciei și a riscului de excluziune socială, la nivel național principală formă de sprijin este venitul minim garantat, acordat din bugetul de stat, ca diferență între nivelurile prevăzute prin lege specială și venitul net al familiei sau al persoanei singure realizat ori obținut într-o anumită perioadă de timp, în scopul garantării unui venit minim fiecărei persoane.

6.2 Analiza SWOT – Asistență și incluziune socială

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
<ul style="list-style-type: none">- colaborare între sectorul public și privat pentru rezolvarea problemelor de ordin social;- existenta furnizorilor de servicii sociale acreditați;- existența serviciilor rezidențiale și de zi în sistemul de protecție socială;- existența serviciilor sociale;- existența unor ONG-uri active care oferă servicii specializate;	<ul style="list-style-type: none">- sistemul de lucru și salarizarea nu sunt atractive pentru persoanele calificate în domeniul asistenței sociale;- creșterea numărului de cazuri sociale;- număr mic de persoane specializate în asistență socială;- servicii insuficiente pentru tinerii care provin din sistemul de protecție;- servicii insuficiente rezidențiale și de zi pentru persoanele vârstnice;- lipsa serviciilor sociale pentru persoanele fără adăpost;- serviciile de îngrijire la domiciliu a persoanelor vârstnice greu deplasabile sau nedepasabile sunt insuficiente;- servicii insuficiente de suport comunitar, de informare, asistență și consiliere pentru persoane adulte cu handicap;- insuficienta resurselor financiare pentru dezvoltarea și diversificarea serviciilor sociale;- lipsa locuințelor sociale;

<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>
<ul style="list-style-type: none">- oportunități de finanțare din fonduri europene a infrastructurii de servicii sociale;- existenta unor imobile disponibile pentru dezvoltarea infrastructurii de servicii sociale;- existenta unor modele de bune practici ce pot fi replicate;	<ul style="list-style-type: none">- creșterea sărăciei în rândul persoanelor vârstnice;- îmbătrânirea populației, care va duce la creșterea nevoii de servicii sociale;- necorelarea actelor normative în domeniul asistenței sociale;

CAPITOLUL 7 INFRASTRUCTURA DE MEDIU

Potrivit Planului Local de Acțiune pentru Mediu în județul Alba, problemele de mediu prioritare sunt următoarele: cantitatea și calitatea apei potabile, managementul necorespunzător al deșeurilor, poluarea apelor de suprafață, poluarea atmosferei, afectarea sănătății populației, poluarea solului, poluarea apelor subterane, mediu natural și antropic, turism și agrement, urbanizarea mediului, amenințări date de accidente majore datorate fenomenelor naturale și antropice, întărirea capacității autorităților administrației publice locale pentru managementul problemelor de mediu, capacitatea instituțională nesatisfăcătoare a APM Alba în redresarea problemelor de mediu și impunerea legislației de mediu.

7.1 Calitatea factorilor de mediu

7.1.1 Calitatea solurilor

Solul este o resursă neregenerabilă și un sistem foarte dinamic ce îndeplinește multe funcții și furnizează servicii vitale pentru activitățile umane și pentru supraviețuirea ecosistemelor.

În cursul ultimelor decade, procesele de degradare a solului s-au accentuat semnificativ. Solul se află sub o presiune crescândă în întreaga Comunitate Europeană, accentuată de activitatea umană, cum sunt practicile agricole și silvice necorespunzătoare, dezvoltarea industrială și urbană, turismul. Aceste activități afectează negativ solul. Degradarea solului are un impact puternic asupra unor zone de interes comun pentru Comunitatea Europeană

Decizia Nr.1600/2002/EC cuprinzând cel de-al VI-lea Program de Acțiune pentru Mediu în Comunitatea Europeană stabilește ca obiectiv protejarea resurselor naturale și promovarea utilizării durabile a solului, fiind orientată spre adoptarea unei Strategii Tematice pentru protecția solului. Hotărârea de Guvern nr. 1408 din 2007 privind modalitățile de investigare și evaluare a poluării solului și subsolului, reglementează acest aspect.

Pe teritoriul administrativ al Municipiului Aiud, degradarea solului este, în general, o consecință a producerii și depozitării neigienice a reziduurilor lichide și solide, rezultate din activitățile menajere și industriale, ca urmare a exploataării neraționale a resurselor. Un alt factor al degradării solului este folosirea în practica agricolă a unor substanțe chimice, precum și utilizarea neadecvată a unor produse reziduale de origine animală pentru creșterea fertilității.

Agricultura, prin particularitățile sale, are o influență directă asupra mediului, în principal determinată de dotarea precară cu utilaje agricole și lipsa fondurilor necesare pentru asigurarea unei fertilizări raționale, bazate pe studii agrochimice ale solurilor. Folosirea nerațională a îngrășămintelor cu azot și fosfor a provocat în timp poluarea chimică a solului. Utilizarea în exces a pesticidelor poate avea un impact negativ asupra mediului înconjurător și implicit, asupra sănătății oamenilor. Odată cu aderarea României la UE, o serie de substanțe active considerate foarte dăunătoare pentru sănătate au fost interzise pentru a fi utilizate în agricultură. În prezent, se încurajează utilizarea substanțelor alternative care să țină seama de mediul înconjurător și siguranța sănătății publice, reducând astfel dependența de produsele fitosanitare.

O practică veche utilizată și în prezent este aceea de folosire a unor produse reziduale de origine animală pentru creșterea fertilității solului. Ca și în cazul îngrășămintelor chimice, utilizarea incorectă, precum și depozitarea sau evacuarea necontrolată a acestor produse poate produce efecte puternic negative asupra solului. Prin consistența și compoziția chimică a reziduurilor provenite din complexele de creștere industrială a animalelor, acestea pot deveni un factor de poluare a solurilor. Compoziția chimică a reziduurilor este influențată de furajarea animalelor cu concentrate în proteine, suplimentate cu adaosuri de săruri minerale, inclusiv cu microelemente, de natura substanțelor folosite pentru igienizarea și dezinfectarea adăposturilor, de durata timpului de stocare a reziduurilor.

În zona gospodăriilor rurale individuale, s-a produs o dezvoltare a efectivelor zootehnice care generează cantități importante de dejecții animaliere (deșeuri), acumulate în platformele de gunoi sătești, fără amenajări de protecție a

mediului. Impactul asupra mediului este influențat de ocuparea terenurilor agricole și impurificarea pânzei de apă freatică.

La acestea se adaugă poluarea solului prin intermediul activităților de tip industrial. Practic, orice unitate economică activă își aduce aportul la poluarea solului, prin împrăștierea de pulberi, hidrocarburi, uleiuri minerale, substanțe chimice toxice, emisii de noxe în aer, care apoi se depun pe sol, toate acestea constituind surse de poluare al căror efect negativ se însumează.

7.1.2 Calitatea aerului

Cadrul legal pentru reglementarea măsurilor privind menținerea și îmbunătățirea calității aerului este reprezentat de *Legea 104/2011* privind calitatea aerului înconjurător, care transpune în legislația românească prevederile *Directivei 2008/50/CE* privind calitatea aerului înconjurător.

Aerul înconjurător este definit ca fiind aerul din troposferă, cu excepția celui de la locurile de muncă, astfel cum sunt definite prin Hotărârea Guvernului nr.1091/2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate pentru locul de muncă, cu modificările și completările ulterioare, unde publicul nu are de regulă acces și pentru care se aplică dispozițiile privind sănătatea și siguranța la locul de muncă.

Unul dintre criteriile impuse de directivele europene din domeniul calității aerului se referă la evaluarea calității aerului, prin măsurări în puncte fixe, în zonele și aglomerările în care nivelul poluanților atmosferici depășesc pragul superior de evaluare, stabilit pentru fiecare indicator.

În România sunt amplasate 142 stații de monitorizare continuă a calității aerului, dotate cu echipamente automate pentru măsurarea concentrațiilor principalilor poluanți atmosferici. Rețeaua Națională de Monitorizare a Calității Aerului cuprinde 41 de centre locale, care colectează și transmit panourilor de informare a publicului datele furnizate de stații, iar după validarea primară, le transmit spre certificare la Centru de Evaluare Calitate Aer din cadrul Agenției Naționale pentru Protecția Mediului.

În județul Alba, în urma evaluării calității aerului a rezultat obligativitatea monitorizării în puncte fixe în municipiul Alba Iulia, și în două zone industriale (Zlatna și Sebeș), Aici se fac măsurători continue de dioxid de sulf, oxizi de azot, monoxid de carbon, ozon troposferic, pulberi în suspensie, benzen, plumb etc. Față de Municipiul Aiud, cel mai apropiat punct de monitorizare a calității aerului este cel din Municipiul Alba Iulia.

Dioxidul de azot

Oxizii de azot provin în principal din arderea combustibililor solizi, lichizi și gazoși în diferite instalații industriale, rezidențiale, comerciale, instituționale și din transportul rutier. Oxizii de azot au efect eutrofizant asupra ecosistemelor și efect de acidifiere asupra multor componente ale mediului, cum sunt solul, apele, ecosistemele terestre sau acvatică, dar și asupra construcțiilor și monumentelor. NO₂ este un gaz ce se transportă la lungă distanță și are un rol important în chimia atmosferei, inclusiv în formarea ozonului troposferic. Expunerea la dioxid de azot în concentrații mari determină inflamații ale căilor respiratorii și reduce funcțiile pulmonare, crescând riscul de afecțiuni respiratorii și agravând astmul bronșic.

Sursa principală de oxizi de azot este dată de traficul rutier, cu emisii care au crescut în ultimii ani, de arderile din sursele staționare de mică putere, de industriile de fabricare și construcții și de industria energetică, cu emisii care s-au diminuat semnificativ. Diminuarea emisiilor de oxizi de azot în zonă se datorează în mare parte întreruperii activității la Bega Upsom Ocna Mureș și reorganizării activității la Stratusmob Blaj – localități aflate în apropierea Municipiului Aiud

Potrivit Raportului preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba, datele statistice pentru dioxid de azot (NO₂) în anul 2013 – valori medii orare – Stația AB1 – situată în Alba Iulia, str. Lalelelor, nr. 7B, se prezintă astfel:

Stația AB1 /luna	Total date Valdate orare	% date disponibile	Probe cu conc ≥ 200 µg/mc	Frecvența depășirii %	Valoare medie µg /mc
Ianuarie	711	95,5	0	0	32,59
Februarie	642	95,5	0	0	27,21

Stația AB1 /luna	Total date Validate orare	% date disponibile	Probe cu conc $\geq 200 \mu\text{g}/\text{mc}$	Frecvența depășirii %	Valoare medie $\mu\text{g} / \text{mc}$
Martie	705	94,7	0	0	22,90
Aprilie	658	91,3	0	0	19,60
Mai	699	93,9	0	0	14,83
Iunie	686	95,2	0	0	13,44
Iulie	691	92,8	0	0	14,91
August	711	95,5	0	0	16,32
Septembrie	406	55,6	0	0	14,09
Octombrie	709	95,2	0	0	25,16
Noiembrie	687	95,4	0	0	25,65
Decembrie	711	95,4	0	0	25,99
An 2013	8010	91,4	0	0	21,31

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

În tabelul de mai jos sunt redată valorile limită pentru dioxidul de azot

Perioada de mediere	Valoarea limită	Data la care trebuie respectată valoarea limită
1 oră	200 $\mu\text{g}/\text{mc}$, a nu se depăși mai mult de 18 ori într-un an calendaristic	1 ianuarie 2010
An calendaristic	40 $\mu\text{g} / \text{mc}$	1 ianuarie 2010

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

Conform datelor statistice prezentate se constată că nivelul de NO₂ nu a depășit valoarea limită orară pentru protecția sănătății umane.

Dioxidul de sulf

Dioxidul de sulf este un gaz puternic reactiv, provenit în principal din arderea combustibililor fosili sulfuroși (cărbuni, păcură) pentru producerea de energie electrică și termică și a combustibililor lichizi (motorină) în motoarele cu ardere internă ale autovehiculelor rutiere. Dioxidul de sulf poate afecta atât sănătatea oamenilor prin efecte asupra sistemului respirator cât și mediul în general (ecosisteme, materiale, construcții, monumente) prin efectul de acidifiere.

Principalele surse de emisii de dioxid de sulf sunt sursele industriale (în special arderile din industriile de fabricare și construcții, urmate de arderile în instalații de mică putere, de fabricarea celulozei și hârtiei, industria energetică și industria metalurgică). Emisiile, măsurate în rețeaua de supraveghere a poluării, se află la niveluri scăzute, cu tendință de descreștere. Scăderea emisiilor este rezultatul diminuării activităților industriale în centrele urbane, în zonele industriale și a întreruperii activităților la unele întreprinderi din zonă precum Ampelum Zlatna (care reprezenta principala sursă de emisii de dioxid de sulf din județ), Bega Upsom Ocna Mureș, dar și a reorganizării la Stratusmob Blaj. Valorile limită pentru dioxidul de azot se prezintă astfel:

Perioada de mediere	Valoarea limită	Data la care trebuie respectată valoarea limită
1 oră	350 µg/mc, a nu se depăși mai mult de 24 ori într-un an calendaristic	1 ianuarie 2007
An calendaristic	125 µg/mc, a nu se depăși mai mult de 3 ori într-un an calendaristic	1 ianuarie 2007

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

Potrivit Raportului preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba, datele statistice pentru dioxid de sulf (SO₂) în anul 2013 – valori medii orare – Stația AB1 – situată în Alba Iulia, str. Lalelelor, nr. 7B, se prezintă astfel:

Stația AB1 /luna	Total date Valide orare	% date disponibile	Probe cu conc ≥ 350 µg/mc	Frecvența depășirii %	Valoare medie µg /mc
Ianuarie	712	95,6	0	0	6,82
Februarie	642	95,5	0	0	6,72
Martie	706	94,8	0	0	6,93
Aprilie	658	91,3	0	0	5,80
Mai	662	88,9	0	0	5,43
Iunie	686	95,2	0	0	4,91

Stația AB1 /luna	Total date Validate orare	% date disponibile	Probe cu conc $\geq 350 \mu\text{g}/\text{mc}$	Frecvența depășirii %	Valoare medie $\mu\text{g}/\text{mc}$
Iulie	691	92,8	0	0	4,63
August	712	95,6	0	0	5,03
Septembrie	688	95,6	0	0	4,63
Octombrie	712	95,6	0	0	5,36
Noiembrie	688	95,5	0	0	5,18
Decembrie	711	95,5	0	0	4,56
An 2013	8268	94,3	0	0	5,5

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

Din datele statistice prezentate se constată faptul că nivelul de SO₂, cu perioada de mediere de o oră, nu a depășit valoarea limită orară de 350 $\mu\text{g}/\text{mc}$ în cursul anului 2013 la cea mai apropiată stație de monitorizare a calității aerului.

Pulberi în suspensie - PM10

Particulele în suspensie, din atmosferă, sunt poluanți ce se transportă pe distanțe lungi, proveniți din cauze naturale, ca de exemplu antrenarea particulelor de la suprafața solului de către vânt, erupții vulcanice, etc. sau din surse antropice precum: arderile din sectorul energetic, procesele de producție (industria metalurgică, industria chimică etc.), șantierele de construcții, transportul rutier, haldele și depozitele de deșeuri industriale și municipale, sisteme de încălzire individuale, îndeosebi cele care utilizează combustibili solizi. Natura acestor particule este foarte diversă. Astfel, ele pot conține particule de carbon (fungine), metale grele (plumb, cadmiu, crom, mangan etc.), oxizi de fier, sulfați, dar și alte noxe toxice, unele dintre acestea având efecte cancerigene (cum este cazul poluanților organici persistenti PAH-uri și bifenili policlorurați PCB adsorbiți pe suprafața particulelor de aerosoli solizi).

Valorile limită pentru PM10 se prezintă astfel:

Perioada de mediere	Valoarea limită	Data la care trebuie respectată valoarea limită
o zi	50 $\mu\text{g}/\text{mc}$, a nu se depăși mai mult de 35 ori într-un an	În vigoare de la 1 ianuarie 2007

Perioada de mediere	Valoarea limită	Data la care trebuie respectată valoarea limită
	calendaristic	
An calendaristic	40 µg/mc	În vigoare de la 1 ianuarie 2007

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

Potrivit Raportului preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba, datele statistice aferente anului 2013 pentru PM10 - valori medii zilnice prin metoda nefelometrică - Stația AB1 – situată în Alba Iulia, str. Lalelelor, nr. 7B, se prezintă astfel:

Stația AB1 /luna	Total date Validate Orare / zilnice	% date disponibile	Probe cu conc ≥ 50 µg/mc (zilnice)	Frecvența depășirii %	Valoare medie µg /mc
Ianuarie	744/31	100	0	0	13,03
Februarie	672/28	100	0	0	4,54
Martie	671/28	90,3	0	0	6,61
Aprilie	633/27	90,0	0	0	6,27
Mai	721/31	100	0	0	17,99
Iunie	704/30	100	0	0	20,58
Iulie	743/31	100	0	0	19,55
August	744/31	100	0	0	25,20
Septembrie	720/27	90,0	-	-	18,42
Octombrie	240/10	32,2	-	-	31,37
Noiembrie	-	-	-	-	-
Decembrie	250/11	35,4	1	9,09	38,66
An 2013	6776/285	78,0	0	0	16,43

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

Datele statistice prezentate arată că în anul 2013 valoarea limită zilnică de 50 µg/mc a fost depășită la stația AB1-Alba Iulia în cursul lunii decembrie 2013.

Prezentăm mai jos datele statistice aferente anului 2013 pentru PM10 - valori medii zilnice prin metoda gravimetrică - Stația AB1 – situată în Alba Iulia, str. Lalelelor, nr. 7B:

Stația AB1 /luna	Total date Validate Zilnice (nr. filtre)	% date disponibile	Probe cu conc ≥ 50 µg/mc (zilnice)	Frecvența depășirii %	Valoare medie µg /mc
Ianuarie	31	100	0	6,45	32,08
Februarie	28	100	0	0	15,15
Martie	28	90,3	0	0	22,75
Aprilie	29	96,6	0	0	27,68
Mai	29	93,5	0	0	22,19
Iunie	30	100	0	0	17,32
Iulie	31	100	0	0	18,87
August	31	100	0	0	28,21
Septembrie	30	100	0	0	17,11
Octombrie	30	96,77	6	20	38,08
Noiembrie	30	100	10	33,33	40,75
Decembrie	16	51,6	7	43,75	48,20
An 2013	343	90,9	25	25,88	27,36

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

Datele statistice prezentate arată că în anul 2013 valoarea limită zilnică de 50 µg/mc, pentru determinările gravimetrice, a fost depășită de 25 ori la AB1-Alba Iulia față de cele 35 admise de L104/2011.

Valorile medii anuale, pentru determinările gravimetrice de PM10, au fost de 27,36 µg/mc la AB1.

Acumularea emisiilor de pulberi din diferite surse are cauze multiple dintre care unele sunt prezente pe tot parcursul anului – cum sunt activitățile industriale, traficul sau lucrările de construcții, iar altele sunt caracteristice perioadei de toamnă-iarnă , respectiv arderea combustibililor solizi pentru încălzirea locuințelor sau activitățile agricole specifice perioadei de toamna. De asemenea, o contribuție majoră la creșterea concentrației de pulberi în suspensie (PM10) o au și condițiile meteorologice cum sunt ceața sau calmul atmosferic, care îngreunează dispersia poluanților în atmosferă. Datele de monitorizare arată că acestea au concentrații mai mari în timpul iernii.

Metale grele (mercurul, plumbul, cadmiul)

Metalele ajung în aer sub formă de aerosoli solizi care rezultă din arderea cărbunelui, petrolului, turbei și a unor minereuri, din fumul cuptoarelor de topire la producerea oțelului și a aliajelor metalice. Ca rezultat al activității antropogene ajung în atmosferă cantități de câteva ori mai mari de cadmiu, plumb, staniu, selen, telur și alte metale, decât din surse naturale.

În cazul mercurului, aportul antropogen reprezintă aproximativ 1/3 din toate emisiile acestui metal în atmosferă. Din atmosferă, mercurul ajunge pe suprafața solului și apoi, împreună cu scurgerile de suprafață, ajunge în bazinele acvatic.

Sursele principale de emisii de mercur și cadmiu sunt procesele de ardere din industria prelucrătoare, arderile din instalațiile staționare de mică putere și traficul rutier.

Principalele surse de emisii de plumb sunt reprezentate de procesele de ardere din industria de prelucrare și construcții, urmate de activitățile de transporturi și de arderile din instalațiile staționare de mică putere. Intoxicarea omului cu plumb se manifestă prin simptome nespecifice: la început el este iritat și are insomnii, mai târziu apar stări de extenuare și depresii. Simptomele de mai târziu se explică prin dereglarea funcției sistemului nervos și atacarea creierului.

Plumbul, ca și alte metale grele (Cd, Hg), acționează negativ asupra retinei ochiului.

Valorile limită pentru plumb se prezintă astfel:

Perioada de mediere	Valoarea limită	Data la care trebuie respectată valoarea limită
An calendaristic	50 µg/mc	În vigoare de la 1 ianuarie 2007

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

Valoarea-limită trebuie respectată în vecinătatea imediată a surselor industriale situate în siturile contaminate de decenii de activități industriale.

Un pericol serios îl reprezintă poluarea aerului cu cadmiu. Sursele principale de poluare în acest caz sunt metalurgia feroasă, arderea cărbunelui (38%), arderea petrolului (12%) etc.

Împreună cu hrana și aerul ajung zilnic în organismul omului matur circa 50 µg Cd. Obişnuit, se reţin în organism numai 2 µg Cd iar restul se elimină în decurs de 24 ore. Acţiunea cronică a concentraţiilor mici de Cd poate duce la îmbolnăvirea sistemului nervos și a țesutului osos, dereglarea schimbului enzimatic, dereglarea funcţionării rinichilor.

Prezentăm mai jos valorile țintă pentru arsen, cadmiu și nichel:

Perioada de mediere	Poluant	Valoarea țintă
An calendaristic	Arsen	6 ng/m ³
	Cadmiu	5 ng/m ³
	Nichel	20 ng/m ³

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

Valoarea-limită trebuie respectată în vecinătatea imediată a surselor industriale situate în siturile contaminate de decenii de activități industriale.

Datorită unei defecțiuni tehnice la Spectrofotometru, cauzată de căderile de tensiune la rețeaua de alimentare cu energie electrică, în anul 2013 nu au fost efectuate determinări pentru indicatorii Pb, Cd, Ni și As.

Astfel, considerăm relevant prezentarea datelor statistice pentru Pb, Cd, Ni, As la nivelul anului 2011 și 2012, determinate gravimetric la stația AB1 – Alba Iulia:

Media anuală		Pb (µg/mc)	Cd (µg/mc)	Ni (µg/mc)	As (µg/mc)
2011	AB1	0,0136	0,3445	1,9665	0,3210
2012	AB1	0,01	0,13	1,45	0,51

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

Nivelul pentru plumb a fost sub valoarea limită iar pentru cadmiu, nichel și arsen sub valorile-țintă.

Diminuarea emisiilor de metale grele se datorează în special sistării sau reducerii activităților desfășurate în industria metalurgică și creșterii gradului de folosire a benzinei fără plumb în transporturi.

Monoxidul de carbon

Monoxidul de carbon este un gaz toxic ce afectează capacitatea

organismului de a reține oxigenul, în concentrații foarte mari fiind letal. Provine din surse antropice sau naturale, care implică arderi incomplete ale oricărui tip de materie combustibilă, atât în instalații energetice, industriale, cât și în instalații rezidențiale (sobe, centrale termice individuale) și mai ales din arderi în aer liber (arderea miriștilor, deșeurilor, incendii etc.).

Valorile limită pentru monoxidul de carbon sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Perioada de mediere	Valoarea limită	Data la care trebuie respectată valoarea limită
Valoarea maximă zilnică a mediilor pe 8 ore*	10 µg/mc	În vigoare de la 1 ianuarie 2007

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

Valoarea maximă zilnică a mediilor pe 8 ore se alege după examinarea mediilor glisante pe 8 ore, calculate pe baza datelor orare și actualizate din oră în oră. Fiecare medie pe 8 ore calculată astfel este atribuită zilei în care perioada de mediere se termină; altfel spus, prima perioadă de calcul pentru oricare zi va fi perioada cuprinsă între ora 17:00 din ziua precedentă și ora 01:00 din ziua respectivă; ultima perioadă de calcul pentru oricare zi va fi perioada cuprinsă între orele 16:00 și 24:00 din ziua respectivă.

Cele mai importante surse antropogene de oxid de carbon și de compuși organici sunt transportul auto, întreprinderile industriale, centralele termoelectrice, gospodăria comunală și agricultura. Oxidul de carbon este poluantul cel mai toxic din orașele cu densitate mare de autovehicule.

Valorile maxime zilnice înregistrate la stația AB1 – Alba Iulia în anul 2013 sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Stația AB1 /luna	Total date Valide orare	% date disponibile	Valoarea maximă zilnică a mediilor pe 8 ore/lună	Probe cu conc $\geq 50 \mu\text{g}/\text{mc}$ (zilnice)	Frecvența depășirii %
Ianuarie	735	98,7	2,50	0	0
Februarie	670	99,7	2,04	0	0
Martie	666	89,5	0,95	0	0
Aprilie	659	91,5	0,59	0	0
Mai	685	92	0,12	0	0

Stația AB1 /luna	Total date Valodate orare	% date disponibile	Valoarea maximă zilnică a mediilor pe 8 ore/lună	Probe cu conc $\geq 50 \mu\text{g}/\text{mc}$ (zilnice)	Frecvența depășirii %
Iunie	545	75,6	0,11	0	0
Iulie	665	86,6	0,12	0	0
August	728	79,5	0,11	0	0
Septembrie	703	97,6	0,21	0	0
Octombrie	732	98,3	1,21	6	0
Noiembrie	719	99,8	2,47	10	0
Decembrie	658	88,4	2,94	7	0
An 2013	8145	92,9	2,94	25	0

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

Din datele prezentate se poate constata că în perioada de toamnă-iarnă valorile sunt mai ridicate, datorită acumulărilor de CO determinate de influența încălzirii rezidențiale și a condițiilor meteorologice specifice acestei perioade, fără a depăși însă valoarea limită.

Benzenul - C₆H₆

Benzenul este o substanță toxică, cu potențial cancerigen, provenită în principal din traficul rutier și din depozitarea, încărcarea/descărcarea benzinei (depozite, terminale, stații de distribuție carburanți), dar și din diferite alte activități cu produse pe bază de solvenți (lacuri, vopsele etc.), arderea combustibililor fosili, a lemnului și deșeurilor lemnoase, controlată sau în aer liber.

Prezentăm mai jos valorile limită pentru benzen:

Perioada de mediere	Valoarea limită	Data la care trebuie respectată valoarea limită
An calendaristic	5 $\mu\text{g}/\text{mc}$	1 ianuarie 2010

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

În anul 2013, la stația Stația AB1 – situată în Alba Iulia, str. Lalelelor, nr. 7B s-au efectuat măsurători de benzen și precursori organici ai benzenului (toluen, etilbenzen, o-xilen, m-xilen și p-xilen). Statistica privind măsurătorile de benzen în anul 2013 este prezentată în tabelul de mai jos

Stația AB1 /luna	Total date validate orare	% date disponibile	Concentrația medie lunară (µg/mc)
Ianuarie	-	-	-
Februarie	-	-	-
Martie	412	55,3	3,23
Aprilie	673	93,4	1,47
Mai	719	96,6	0,69
Iunie	681	94,5	0,63
Iulie	720	96,7	0,69
August	712	95,6	0,96
Septembrie	285	39,5	0,95
Octombrie	-	-	-
Noiembrie	-	-	-
Decembrie	277	37,2	7,77
An 2013	4479	51,1	1,53

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

Din datele statistice prezentate se observă faptul că valoarea medie anuală este sub valoarea limită.

Ozonul - O₃

Ozonul se găsește în mod natural în concentrații foarte mici în troposferă (atmosfera joasă). Spre deosebire de ozonul stratosferic, care protejează formele de viață împotriva acțiunii radiațiilor ultraviolete, ozonul troposferic (cuprins între sol și 8-10 km înălțime) este toxic, având o acțiune puternic iritantă asupra căilor respiratorii, ochilor și are potențial cancerigen. De asemenea, ozonul are efect nociv pentru vegetație, determinând inhibarea fotosintezei și producerea de leziuni foliate, necroze.

Ozonul este un poluant secundar deoarece, spre deosebire de alți poluanți, nu este emis direct de vreo sursă de emisie, ci se formează sub influența radiațiilor ultraviolete, prin reacții fotochimice în lanț între o serie de poluanți primari (precursori ai ozonului - NO_x, compușii organici volatili (COV), monoxidul de carbon).

Precursorii ozonului provin atât din surse antropice (arderea combustibililor,

traficul rutier, diferite activități industriale) cât și din surse naturale (COV biogeni emiși de plante și sol, în principal izoprenul emis de păduri; acești compuși biogeni, dificil de cuantificat, pot contribui substanțial la formarea O₃). O altă sursă naturală de ozon în atmosfera joasă este reprezentată de mici cantități de O₃ din stratosferă care migrează ocazional, în anumite condiții meteorologice, către suprafața pământului.

Ca urmare a complexității proceselor fizico-chimice din atmosferă și a strânsei lor dependențe de condițiile meteorologice, a variabilității spațiale și temporale a emisiilor de precursori, a creșterii transportului ozonului și precursorilor săi la mare distanță, inclusiv la scară inter-continentală în emisfera nordică, precum și a variabilității schimburilor dintre stratosferă și troposferă, concentrațiile de ozon în atmosfera joasă sunt foarte variabile în timp și spațiu, fiind totodată dificil de controlat.

Valori țintă pentru ozon:

Obiectiv	Perioada de mediere	Valoarea țintă	Data la care trebuie respectată valoarea țintă
Protecția sănătății umane	Valoarea maximă zilnică a mediilor pe 8 ore*	120 μg/mc, a nu se depăși în mai mult de 25 de zile pe an calendaristic, mediat pe 3 ani**	1 ianuarie 2010

* Valoarea maximă zilnică a mediilor pe 8 ore se alege prin examinarea mediilor mobile pe 8 ore, calculate pe baza datelor orare și actualizate din oră în oră. Fiecare medie pe 8 ore calculată astfel este atribuită zilei în care perioada de mediere se termină; altfel spus, prima perioadă de calcul pentru oricare zi va fi perioada cuprinsă între ora 17:00 din ziua precedentă și ora 01:00 din ziua respectivă; ultima perioadă de calcul pentru oricare zi va fi perioada cuprinsă între orele 16:00 și 24:00 din ziua respectivă.

**Dacă mediile pe trei sau cinci ani nu pot fi determinate pe baza unei serii complete și consecutive de date anuale, minimum de date anuale necesare pentru verificarea respectării valorilor țintă vor fi după cum urmează:

- pentru valoarea țintă privind protecția sănătății umane: date valide, timp de un an;
- pentru valoarea țintă privind protecția vegetației: date valide, timp de trei ani.

Obiectivele pe termen lung pentru ozon:

Obiectiv	Perioada de mediere	Valoarea țintă	Data la care trebuie respectată valoarea țintă
Protecția sănătății umane	Valoarea maximă zilnică a mediilor pe 8 ore dintr-un an calendaristic	120 μg/mc	Neprecizată

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

Datele statistice pentru anul 2013

Stația AB1 /luna	Total date Valodate orare	% date disponibile	Valoarea maximă zilnică a mediilor pe 8 ore/lună	Probe cu nivel ≥ 120 μg/mc
Ianuarie	712	95,6	57,80	0
Februarie	594	88,3	54,60	0
Martie	475	63,8	67,20	0
Aprilie	659	91,5	82,40	0
Mai	699	93,9	70,70	0
Iunie	688	95,5	54,40	0
Iulie	691	92,8	82,20	0
August	712	95,6	89,70	0
Septembrie	688	95,5	69,40	0
Octombrie	712	95,6	43,90	0
Noiembrie	688	95,5	37,10	0
Decembrie	711	95,5	40,00	0
An 2013	8029	91,6	89,70	0

Sursa: Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba

Din datele prezentate se observă că în anul 2013, la stația AB1 – Alba Iulia nivelul pentru ozon nu a depășit valoarea țintă.

Tendința generală în ceea ce privește evoluția concentrațiilor de poluanți

monitorizați în stațiile automate de monitorizare a calității aerului este de scădere sau de menținere a concentrațiilor la nivelul anului 2012.

În județul Alba nu s-au înregistrat depășiri ale valorilor limită/valorilor țintă stabilite în Legea 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător pentru poluanții: SO₂, CO, NO₂, benzen, metale grele (Pb, Cd, Ni) monitorizați în rețeaua locală de monitorizare a calității aerului.

Poluarea de impact a aerului reprezintă efectul emisiilor de poluanți rezultați din sursele industriale, agricultură și traficul rutier. Aceasta se evidențiază în special în centrele urbane și în zonele industriale, în județul Alba fiind amplasată rețeaua de supraveghere a poluării de impact a aerului în 9 localități, dintre care 1 se află pe teritoriul administrativ Municipiului Aiud.

7.2 Calitatea apelor

Principalul curs de apă care tranzitează Municipiul Aiud este râul Mureș care curge cu o direcție generală NE - SV prin mijlocul unor lunci care ating lățimi mari. Panta medie de scurgere este redusă favorizând în acest fel erodarea malurilor, formarea de meandre și de plaje. Panta medie redusă favorizează și inundarea unor suprafețe mari de teren din zonele de luncă în perioadele de inundații.

Pârâul Aiud (Aiudel) – are un caracter torențial și formează chei înguste în partea superioară a cursului iar pe cursul inferior ajunge la un oarecare echilibru lărgindu-si valea până la 1,5 - 2,0 km. Se varsă în Mureș în aria administrativ-teritorială a municipiului Aiud.

Cadrul legal pentru evaluarea și gestionarea riscului la inundații este reprezentat de *Legea nr. 146/2010*, modificată prin *OUG nr. 71/2011* și în conformitate cu *Directiva 2007/60/CE*.

Cadrul legal pentru evaluarea calității apelor (de suprafață și subterană) este reprezentat de *Legea 310/2004* modificată și actualizată, prevederile acesteia fiind în conformitate cu *Directiva Cadru privind Apa 2000/60/CEE*.

Principalele surse de poluare a apelor de suprafață de pe teritoriul Municipiului Aiud sunt reprezentate de activitățile economice: captarea și potabilizarea apei, canalizarea și epurarea apelor uzate, deversarea în râuri a apelor uzate neepurate sau insuficient epurate, industria chimică, industria procesării lemnului, industria metalurgică.

Apa potabilă. Alimentarea cu apă

Captarea apei în județul Alba se face pentru folosințele populației, pentru industrie, agricultură și alte activități. Prizele de captare sunt apele de suprafață și în unele zone apele subterane (izvoarele).

Gestionarea cantității și calității apei potabile furnizate în sistem centralizat este asigurată de operatorul regional al serviciului public de alimentare cu apă și canalizare SC APA CTTA SA Alba, delegarea de gestiune fiind realizată prin intermediul Asociației de Dezvoltare Intercomunitară APA ALBA.

Lungimea rețelelor de aducțiune și distribuție a apei potabile, stațiile de tratare și pompare a apei și capacitatea de înmagazinare de pe teritoriul Municipiului Aiud Municipiului Aiud sunt prezentate mai jos:

Nr. crt.	UAT	Lungime rețele aducțiune apa	Lungime rețele distribuție apa	Statii tratare apa	Statii pompare apa	Capacitate totala rezervoare apa	Nr. abonati apa
		km	km	buc	buc	mc	
1	Aiud	15,35	87,44	4	5	7200	8635

Sursa: Asociația de Dezvoltare Intercomunitară APA ALBA

Apele uzate. Rețelele de canalizare și epurarea apelor uzate:

Apele uzate rezultate de la populație și agenții economici sunt colectate în rețelele de canalizare, proprietate publică, aflate în administrarea operatorului regional SC APA CTTA SA Alba.

La nivelul Municipiului Aiud, rețeaua de canalizare are o lungime totală de 33,20 km.

Potrivit Directivei europene 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate urbane există obligativitatea ca toate aglomerările de peste 2000 locuitori echivalenți să dispună de sistem de canalizare (colectare a apelor uzate). Pentru aglomerările cu mai mult de 10.000 locuitori echivalenți există obligativitatea de a fi prevăzute cu stații de epurare a apelor uzate cu grad avansat de epurare, respectiv cu treaptă terțiară, iar pentru cele cu o populație cuprinsă între 2.000 și 10.000 locuitori obligativitatea se referă doar la existența stației de epurare a apelor uzate.

În scopul conformării la directivele CE transpuse în legislația românească privind apa potabilă și apele uzate, la nivelul județului Alba se derulează proiectul: *Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în Județul Alba, care face parte din Programului Operațional "Mediu" pentru asistență comunitară prin Fondul European de Dezvoltare regională și Fondul de Coeziune.*

Obiectivul proiectului este reabilitarea sistemului de alimentare și tratare a apei și a sistemului de colectare și tratare a apei uzate în scopul conformării cu obligațiile privind calitatea apei prevăzute în Tratatul de Aderare, precum și cu obiectivele POS Mediu. Proiectul constă în principal în măsuri de reabilitare a

fronturilor de captare, a conductelor de aducțiune și a stațiilor de tratare și clorinare a apei, construcția și reabilitarea rezervoarelor de apă, stațiilor de pompare, extinderea și reabilitarea rețelelor de distribuție, precum și extinderea și reabilitarea colectoarelor de apă uzată și construirea de stații de epurare.

Dintre investițiile în infrastructură ce vor fi realizate în cadrul proiectului cu impact asupra locuitorilor Municipiului Aiud menționăm „Extinderea rețelei de distribuție a apei, extinderea și reabilitarea rețelei de canalizare și construcția unei noi stații de epurare în aglomerarea Aiud”.

7.3 Monitorizarea deșeurilor și substanțelor chimice periculoase

Responsabilitatea gestionării deșeurilor municipale revine administrației locale iar responsabilitatea gestionării deșeurilor de producție este în sarcina agenților economici care le produc.

Primul obiectiv al Politicii Uniunii Europene în domeniul gestionării deșeurilor îl constituie reducerea la minimum a efectelor negative ale generării și gestionării deșeurilor asupra sănătății populației și asupra mediului.

Pentru conformarea la directivele CE privind deșeurile transpuse în legislația românească, în vederea reducerii impactului deșeurilor asupra mediului s-au întreprins o serie de acțiuni:

La nivelul Municipiului Aiud și al comunelor Livezile, Lopadea Nouă, Miraslău, Rimetea, Rădești, Rîmeț, a fost implementat proiectul „Sistem de colectare selectivă și amenajare stație de transfer pentru deșeuri în zona municipiului Aiud” , proiect finanțat din fonduri PHARE, aprobat de către Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile și Ministerul Dezvoltării Lucrărilor Publice și Locuinței, începând din luna noiembrie a anului 2005.

În urma implementării proiectului, în Municipiul Aiud funcționează Stația de transfer pentru deșeuri, amplasată în str. Tribun Tudoran, F.N., zonă industrială. Precolectarea deșeurilor se realizează în doua sisteme: colectare selectivă și colectare în amestec. Colectarea selectiva este realizată pe 4 fracțiuni: sticla, hârtie/carton, plastic/pet si refuz. Astfel în concordanta cu dotările cuprinse in

bugetul proiectului sunt amplasate in aria de proiect un număr de 71 de puncte de colectare. Dotarea acestor puncte este următoarea:

- - 56 puncte de colectare tip A: - 1 buc. container X 1,1 mc
- 3 buc. container X 0,4 mc;
- - 15 puncte de colectare tip B: - 4 buc. container X 1,1 mc

Capacitatea de prelucrare și transfer a stației (Conform Studiului de Fezabilitate) este de 15.029,32 (t/an).

În prezent, la nivel județean, este în curs de implementare proiectul „Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Alba” – proiect finanțat prin Fondul European de Dezvoltare Regională (POS Media, Axa prioritară 2 – „Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate istoric”).

Proiectul va întări capacitatea tehnică și managerială a autorităților în ceea ce privește implementarea și operarea unui proiect de management integrat al deșeurilor, va sprijini autoritățile locale în realizarea unei strategii eficiente în domeniul tarifelor, facturării și colectării acestora și va duce la creșterea gradului de informare a populației cu privire la beneficiile rezultate din proiect, colectarea separată a deșeurilor și reciclarea acestora.

Proiectul își propune să atingă următoarele obiective:

- protejarea sănătății populației și a mediului prin îmbunătățirea colectării și depozitării deșeurilor și prin implementarea de măsuri de închidere și reabilitare a depozitelor neconforme;
- conformarea cu cerințele Directivei de depozitare a deșeurilor cu privire la deșeurile biodegradabile;
- optimizarea managementului integrat al deșeurilor și îmbunătățirea standardelor de operare;
- introducerea și extinderea sistemelor de colectare separată în vederea promovării reciclării deșeurilor din ambalaje și biodegradabile, în acord cu cerințele legislației naționale și europene, și reducerii cantității de deșeuri depozitate.

Proiectul prevede realizarea unor investiții în domeniul gestionării deșeurilor, astfel:

- Implementarea colectării selective și a compostării în gospodărie;
- Construcția a 2 stații de transfer la Blaj (15,000 t/an) și Tartaria (33,044 t/an);
- Construcția unei stații de sortare la Galda de Jos (43,000 t/an);
- Construcția unei stații de tratare mecanico - biologică simplă la Galda de Jos (85,566 t/an);
- Construcția unui nou depozit de deșeuri în Galda de Jos (543,000 m³) – prima celulă;
- Închiderea și reabilitarea a 7 depozite urbane de deșeuri neconforme (în Abrud, Cîmpeni, Blaj, Cugir, **Aiud**, Ocna Mureș și Alba Iulia);

De asemenea, se urmărește conștientizarea publicului în vederea reducerii cantității de deșeuri la sursă sau separarea materialelor reciclabile și a deșeurilor biodegradabile la sursă.

Potrivit Planului Județean de Gestionare a Deșeurilor, județul Alba a fost împărțit în 4 zone de colectare. Municipiul Aiud face parte din zona 1 care include 3 subzone astfel:

- Municipiile Alba Iulia și Teiuș și următoarele comune: Ciugud, Berghin, Ohaba, Mihaltz, Stremț, Galda de Jos, Cricău, Intregalde și Sîntimbru – conectate la CMID Galda de Jos;
- **Municipiul Aiud** și comunele Rîmeț, Rădești, Rîmetea, Lopadea Nouă, Livezile, Miraslău și Ponor – conectate la stația de transfer de la Aiud, construită prin proiect PHARE;
- Municipiul Ocna Mureș și comunele Hopârta, Fărău, Noșlac, Lunca Mureșului și Unirea – conectate la CMID Galda de Jos.

Autoritățile locale din județul Alba, constituite în Asociația de Dezvoltare Intercomunitară SALUBRIS, au decis ca delegarea gestiunii serviciilor să se realizeze prin licitație publică de către ADI, în numele și pe seama autorităților

locale implicate, grupate pe zone de colectare, sub rezerva că, dacă una sau mai multe unități administrativ-teritoriale din zona conectată la o stație de transfer, la momentul delegării gestiunii serviciului de salubritate are încheiat un contract valabil cu un operator, licitația pentru delegarea gestiunii serviciului se va realiza și pentru aceasta, cu mențiunea că operatorul selectat va începe operarea abia la expirarea contractului existent.

Sistemul actual de monitorizare a calității factorilor de mediu nu acoperă teritoriul administrativ al Municipiului Aiud și nu există un sistem coerent de informare a publicului cu date privind starea mediului.

În fiecare an se generează mari cantități de deșuri, atât din producție, cât și de la populație. Deșeurile reprezintă o problemă importantă pentru Municipiul Aiud, atât prin cantitățile produse cât și datorită diversității compoziției, însă problema majoră o reprezintă depozitarea definitivă a acestora, întrucât în halda de deșuri de la Aiud depozitarea a fost sistată începând cu 16 iulie 2013 și încă nu există un depozit ecologic în zonă

Gestionarea neadecvată a deșeurilor conduce la numeroase cazuri de contaminare a solului și apei subterane, afectând sănătatea umană.

Pentru menținerea și îmbunătățirea sănătății populației și a calității vieții se impun măsuri de conservare, protecție și igienizare a mediului prin utilizarea de tehnologii nepoluante și se va urmări stimularea dezvoltării unor activități de colectare, reciclare și valorificare a deșeurilor.

De asemenea, reducerea emisiilor de CO₂ vor fi susținute prin inițiative de utilizare a energiilor regenerabile. Pentru creșterea eficienței energetice vor fi încurajate proiecte de izolare a locuințelor publice și private.

Creșterea siguranței cetățenilor se urmărește a fi realizată prin finanțarea unor lucrări de apărare împotriva inundațiilor și de reducere a riscului de alunecări de teren.

7.4 Analiza SWOT – Infrastructura de mediu

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
<ul style="list-style-type: none">- existența ariilor protejate;- existența Masterplanului privind infrastructura de apă și apă uzată în județul Alba; și a planului județean de gestionare a deșeurilor;- proiectul „Sistem de Management Integrat al Deșeurilor în județul Alba” este în curs de implementare;- existența Stației de Transfer a deșeurilor de la Aiud;- resurse umane specializate în domeniul protecției mediului;- sistem de colectare selectivă dezvoltat	<ul style="list-style-type: none">- acces limitat la rețele de alimentare cu apă și canalizare a apelor uzate în mediul rural;- sistemul actual de monitorizare a calității factorilor de mediu nu acoperă teritoriul administrativ al Municipiului Aiud;- nu există un depozit ecologic în zonă;- nivel scăzut de informare și conștientizare cu privire la existența și importanța zonelor protejate în rândul populației;
<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>
<ul style="list-style-type: none">- potențial pentru valorificarea surselor de energie regenerabilă;- realizarea unor lucrări de apărare împotriva inundațiilor și de reducere a riscului de alunecări de teren ;- dezvoltarea unor activități de colectare, reciclare și valorificare a deșeurilor;- încurajarea utilizării în agricultură a substanțelor	<ul style="list-style-type: none">- pericolul neconformării la Directivele Uniunii Europene în domeniul protecției mediului;- existența surselor de poluare;- lipsa educației ecologice a cetățenilor;- turismul necontrolat;- utilizarea pesticidelor și îngrășămintelor;

alternative care să țină seama de mediul înconjurător și siguranța sănătății publice, reducând astfel dependența de produsele fitosanitare;	
---	--

CAPITOLUL 8 INFRASTRUCTURA ȘI ECHIPAREA TERITORIULUI

8.1 Infrastructura de transport

8.1.1 Drumuri publice și transport feroviar

Municipiul Aiud este situat la o apropiere relativ mică față de magistrale rutiere, Coridorul 4 european (Arad, Deva, Sebeș, Sibiu, Râmnicu-Vâlcea, Pitești, București) și autostrada „Transilvania” (Oradea, Cluj, Târgu-Mureș, Brașov, Ploiești, București).

Municipiul Aiud se află apropierea față de aeroporturile regionale existente în Cluj-Napoca (80 km), Târgu-Mureș (123 km) și Sibiu (116 km) facilitează atât zborurile aeriene interne, cât și cele pe relații internaționale, fapt care constituie un avantaj pentru eventualii investitori interesați de zonă.

Traseul Autostrăzii „Sebeș-Turda”- investiție în curs de realizare, va asigura conform documentației autorizate, infrastructura optimă pentru transportul de tranzit, diminuându-se astfel traficul rutier în interiorul localității. Această investiție favorizează dezvoltarea economică a zonei și creează premisele dezvoltării și modernizării infrastructurii adiacente.

La finalizarea investiției, vor fi eliminate în mare parte problemele de trafic și poluare determinate de tranzitul greu ce se desfășoară în prezent pe raza municipiului Aiud, fiind utilizat în special traseul DN1 – E81, cu o lungime de 5,1 Km, Km 406+950 – 412+000, aferentă teritoriului administrativ al Municipiului Aiud.

Municipiul Aiud situat în partea de nord a județului Alba la o distanță de 32 km față de municipiul Alba Iulia este traversat de la sud la nord de drumul național DN 1 – E 81, de la vest la est de drumul județean DJ 107E și de drumul comunal DJ 107 Z, iar de la est la vest de drumul județean DJ 107I și DJ 107M.

Poduri, podețe, pasaje aferente DN1 – E 81 :

Podețe: 5 podețe, poziții kilometrice 407+410, 408+097, 410+902, 411+143, 411+442.

Poduri: o bucată, poziție kilometrică km 409+609, 409+641, infrastructură din beton,

Construcții de apărare și consolidare DN1- E 81:

Zid de sprijin DN1- E 81: Km 410+611- 410+685, zidărie din piatră.

Parcări rutiere DN1- E 81: două parcări asfaltate la poziția kilometrică km 411+980;

Toate localitățile componente și aparținătoare ale municipiului beneficiază de rețea de drumuri, fie prin acces direct, fie prin acces prin intermediul rețelei de drumuri naționale și județene, cu centrul administrativ în localitatea Aiud, astfel:

Localitate	Acces la:
Țifra	– drumul național DN 1;
Ciumbrud	– drumul județean DJ 107 E; drumul județean DJ 107 Z;
Sâncrai	– drumul județean DJ 142 L;
Măgina	– drumul județean DJ 107 M;
Gârbova de Jos	– drumul județean DJ 103 E, cu acces în drumul național DN 1;
Gârbovița	– drumul județean DJ 103 E, cu acces în drumul național DN 1;
Gârbova de Sus	- drumul județean DJ 103 E, cu acces din drumul național DN 1;
Păgida	– drumul județean DJ 107 Z;
Gâmbaș	– drumul județean DJ 107 Z;

Din totalul general al rețelei de drumuri și străzi ale municipiului Aiud, la sfârșitul anului 2014 din 89892,00 m, 40156,00 m sunt considerate drumuri modernizate, în procent de 44,67%, iar 49736,00 m nemodernizate, respectiv în procent de 55,33%. Trama stradală majoră este de tip radial inelara, în care arterele principale converg spre zona centrală.

Traseele drumurilor județene - legături cu Municipiul Aiud:

- DJ 107 M – lungimea totală a drumului este de 25 Km și traversează localitățile Rimetea - Colțești - Vălișoara - Poiana Aiudului - Aiudul de Sus, Aiud - DJ 107;
- DJ 107 I – cu o lungime totală de 76,54 Km, propus ca obiectiv de investiții în cadrul Strategiei de dezvoltare a Județului Alba, unde Municipiul Aiud este propus ca partener, traversează localitățile Aiud (DN 1) - Aiudul de Sus - Râmeț - Brădești - Geogel - Măcărești -76,540 Km Bârlești Cătun - Cojocani - Valea Barnii - Bârlești - Mogoș - Valea Albă - Ciuciuștii - Bucium - Izbita - Cojeșeni - Bucium Sat - DN 74(Cerbu) Rîmeț și Ponor. Implementarea investiției de modernizare va crea premisele dezvoltării economice a zonei prin exploatarea potențialului turistic.
- DJ 107 E – Cu o lungime de 22, 375 Km, străbate localitățile Aiud, DN1 – Ciumbrud, Băgău, Lopadea Nouă, Hopârta .
- DJ 142L- Cu o lungime de 21,35 Km, străbate localitățile Ciumbrud (DJ 107E) - Sâncrai - Rădești - Leorinț - Meșcreac - Pețelca 0+00021+35021,350 Km- Căpuș - Zărieș - Gara Podu Mureș (DN 14B).
- DJ107 Z : Ciumbrud (DJ 107E) – Pagida – Gambas – Aiud (DN1) – lungime totală 8,5 Km;
- DJ 103E: DN1-Garbova de Jos-Garbovita-Garbova de Sus – Lungime totală 9,39 Km;

Notă: Drumurile comunale DC 10 și DC 79 au fost transformate în Drumuri Județene, fiind preluate în patrimoniul Județului Alba.

Municipiul Aiud se leagă de rețeaua feroviară națională prin linia Teiuș - Războieni, care este cale ferată normală dublă electrificată.

Gara CF este amplasată în partea de est a orașului și, în vecinătatea zonei industriale, deservind atât traficul de persoane cât și cel de mărfuri.

UAT	Transport feroviar	Transport auto Acces la autostradă	Transport auto acces la un drum national/european	Transport auto acces la drumuri județene	Transport Observații
MUNICIPIUL AIUD	Linia CF electrificată Teiuș - Războieni	După punerea în funcțiune a Autostrăzii Sebeș-Turda	DN 1- E81	Acces la Un Drum Județean DJ 107 E DJ 107 I DJ 107M DJ 107 Z DJ 103E	DC 10 devine DJ 107 Z DC 79 devine DJ 103 E

8.1.2 Străzi în Municipiul Aiud

Date Generale

Rețeaua stradală din municipiul Aiud are o lungime totală de **89,892 km**, din care **40,156 km** străzi modernizate și **49,736 km** străzi nemodernizate.

Pe raza Municipiului Aiud se identifică următoarele categorii de străzi:

Străzi de categoria a I-a – magistrale, care asigură preluarea fluxurilor majore ale orașului pe direcția drumului național DN 1 care asigură accesul dinspre Alba Iulia și Turda (Tudor Vladimirescu, Cuza Vodă, Transilvaniei);

Străzi de categoria a II-a - de legătură, care asigură circulația majoră între zonele funcționale și de locuit în municipiul Aiud (Morii, Stadionului, George Coșbuc, etc), cele care se suprapun cu drumurile județene DJ 107 E (Ecaterina Varga, Ion Creangă), DJ 107 I (Avram Iancu, Moșilor), DJ 107 M (Moșilor) și cele care se suprapun cu drumul comunal DC 10 (Tribun Tudoran);

Străzi de categoria a III-a - colectoare, care preiau fluxurile de trafic din zonele funcționale și le dirijează spre străzile de legătură (Ștefan cel Mare, Bethlen Gabor, Gh. Doja, Iuliu Maniu, Gh. Lazăr, etc);

Străzi de categoria a IV-a - de folosință locală, care asigură accesul la locuințe și pentru servicii curente sau ocazionale (Serg. Hațegan, Mihai Viteazul, Unirii, Axente Sever, Valea Aiudului, etc.)

EVIDENȚA ȘI STAREA TEHNICĂ A STRĂZILOR DIN MUNICIPIUL AIUD

2014

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lățime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafața de circulație publică	Observații
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	ABRUDULUI	Moșilor -limită intravilan	1370,00	12,00	asfalt	III	16440,00	DJ 107 I
2.	APRILY LAJOS	Marăști-Octavian Goga	250,00	6,00	Piatră- în curs de modernizare	IV	1500,00	
3.	ARENEI	Stadionului - fundătură	700,00	4,00	piatră	IV	2800,00	
4.	BĂILOR	Cuza Vodă- Morii	750,00	8,00	asfalt	IV	6000,00	
5.	NICOLAE BĂLCESCU	Avram Iancu- limită intravilan	350,00	18,00	piatră	III	6300,00	i=8%,rigolă pe o parte
6.	SIMION BĂRNUȚIU	Liviu Rebreanu-Tudor Vladimirescu	360,00	8,00	asfalt	IV	2880,00	Trotuare
7.	LUCIAN BLAGA	Mărășești-Aprily Lajos	100,00	6,00	piatră	IV	600,00	
8.	BRAZILOR	Florilor-Făget	540,00	12,00	piatră	III	6480,00	Trotuare + rigolă
9.	CETĂȚII	Moșilor-fundatură	175,00	4,00	piatră	IV	700,00	
10.	DOCTOR CIORTEA	Tribun Tudoran-Morii	320,00	12,00	asfalt	III	3840,00	Trotuare
11.	CIREȘILOR	Gheorghe Doja-Brazilor	150,00	12,00	piatră	III	1800,00	Trotuare
12.	CÂMPULUI	Tribun Tudoran-Morii	280,00	12,00	asfalt	III	3360,00	Îmbrăcă-minte

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lăţime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafaţa de circulaţie publică	Observaţii
0	1	2	3	4	5	6	7	8
								asfaltică, rigole
13.	CLOŞCA	Tribun Tudoran-Morii	365,00	12,00	asfalt	III	4380,00	
14.	CODRULUI	Abrudului-Dorului	415,00	8,00	asfalt	IV	3320,00	
15.	CONSILIUL EUROPEI	Transilvaniei- Cuza Vodă	110,00	29,00	asfalt	III	3190,00	Trotuare
16.	GEORGE COŞBUC	Stadionului-Horea	500,00	20,00	Pavaj	III	10000,00	Pavaj degradat trotuare
17.	ION CREANGĂ	Tudor Vladimirescu –limită intravilan	3700,00	12,00	asfalt	III	44400,00	Beton, asfalt, Pavaj trotuare - DJ 107 E
18.	CRINULUI	Liliacului-Cireşilor	80,00	12,00	piatră	III	960,00	
19.	CRIŞAN	1 Decembrie 1918-Valea Lupului	420,00	8,00	piatră	IV	3360,00	
20.	CUZA VODĂ	Tudor Vladimirescu – Transilvaniei-Băilor	582,00	18,00	asfalt	III	10476,00	DN1-E81
21.	1 DECEMBRIE 1918	Voluntarilor-Cuza Vodă	360,00	10,00	asfalt	IV	3600,00	trotuare
22.	GHEORGHE DOJA	Bethlen Gabor - Transilvaniei	2300,00	7,00+	Beton+ asfalt	IV	16100	Îmbrăcămintă din beton, rigole
23.	DOROBANŢILOR	Tribun Tudoran-Morii	365,00	14,00	asfalt	III	5110,00	Trotuare+ rigolă

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lățime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafața de circulație publică	Observații
0	1	2	3	4	5	6	7	8
24.	DORULUI	Abrudului –Valea Aiudului	400,00	8,00	asfalt	IV	3200,00	
25.	DUDULUI	Valea Aiudului- Moșilor	125,00	6,00	piatră	IV	750,00	i=7%, rigolă
26.	DUMBRAVA	limită- Mărăști	220,00	14,00	piatră	III	3080,00	
27.	MIHAI EMINESCU	Tribun Tudoran-Morii	365,00	14,00	asfalt	III	5110,00	Trotuare
28.	EROILOR	Ecaterina Varga-fundătură	150,00	16,00	piatră	III	2400,00	
29.	FĂGET	Gheorghe Doja-Transilvaniei	170,00	10,00	pavaj	III	1700,00	Rigola+trotuare
30.	FENICHEL SAMUEL	Aprily Lajos-Valea Lupului	220,00	5,00	Asfalt 110,00 parțial, piatră 110,00	IV	1100,00 550,00 550,00	Trotuare
31.	FĂNTÂNELE	Livezii- limită intravilan	175,00	7,00	piatră	IV	1225,00	i = 9%
32.	FLORILOR	Gheorghe Doja-Transilvaniei	340,00	10,00	piatră	III	3400,00	Trotuare dale
33.	BETHLEN GABOR	Transilvaniei -Gh. Doja	260,00	12,00	asfalt	III	3120,00	Trotuare dalate
34.	GĂRII	Ion Creangă -Horea	400,00	12,00	asfalt	III	4800,00	DJ 107 E
35.	OCTAVIAN GOGA	Aprily Lajos-Valea Lupului	280,00	6,00	Asfalt 140,00 parțial,	IV	1680,00 840,00	Trotuare

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lăţime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafaţa de circulaţie publică	Observaţii
0	1	2	3	4	5	6	7	8
					piatră 140,00		840,00	
36.	GORUNULUI	Abrudului -Moţilor- Gheorghe Lazăr	1150,00	12,00; 5,00	Beton 470 m Pietruire 680 m	IV	9040,00 5640,00+ 3400,00	
37.	GRĂDINII	Între ape-fundătură (Valea Aiudului)	820,00	6,00	piatră	IV	4920,00	
38.	SERGEANT HAȚEGAN	Ion Creangă -Ecaterina Varga	180,00	8,00	Beton, asfalt	IV	1440,00	Trotuare
39.	HERJA	Tudor Vladimirescu –limită intravilan	1530,00	8,00	piatră	IV	12240,00	
40.	HOREA	Arenei-Gării	300,00	10,00	asfalt	III	300,00	Trotuare
41.	HOTAR	Morii- limită Intravilan	1560,00	6,00	piatră	IV	9360,00	
42.	AVRAM IANCU	Moţilor-Cuza Vodă	1500,00	14,00	asfalt	III	21000,00	Necesită reabilitare DJ 107 I
43.	IAZULUI	Strada Mică –limită intravilan	680,00	8,00	asfalt	IV	5440,00	Rigolă
44.	ȘTEFAN OCTAVIAN IOSIF	Teilor- Ion Creangă	215,00	15,00	asfalt+ pavaj	III	1875,00+ 1350,00	Trotuare

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lăţime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafaţa de circulaţie publică	Observaţii
0	1	2	3	4	5	6	7	8
45.	IULIU MANIU	Transilvaniei-Stadionului	610,00	23,50	Pavaj=190m+ asfalt=420m	III	14335,00 4465,00+ 9870,00=	Trotuare
46.	IZVORULUI	Transilvaniei-limită intravilan	500,00	10,00	piatră	III	5000,00	Rigole
47.	ÎNTRE APE	Grădinii - Ştefan cel Mare	105,00	12,00	piatră	III	1260,00	Rigolă
48.	KOROSI CSAMA ŞANDOR	Protopop Iosif Pop-fundătură	100,00	8,00	asfalt	III	800,00	Trotuare
49.	GHEORGHE LAZĂR	Moţilor-Gorunului	450,00	12,00	piatră	III	5400,00	Rigole
50.	LĂUTARILOR	Avram Iancu - fundătură	120,00	6,00	piatră	IV	720,00	
51.	LILIACULUI	Brazilor- Gheorghe Doja	200,00	12,00	beton	III	2400,00	i=10%,trotuare
52.	LIVEZII	Moţilor- limită	575,00	7,00	piatră	IV	4025,00	i = 6%
53.	8 MARTIE	Brazilor- Transilvaniei	170,00	12,00	beton	III	2040,00	Trotuare
54.	MĂRĂŞEŞTI	Tudor Vladimirescu- Valea Lupului	700,00	8,00	Beton, Asfalt, pavaj trotuare	IV	5600,00	Trotuare
55.	MĂRĂŞTI	Dumbrava-Aprily Layos	150,00	12,00	Asfalt parţial, 75 m	III	1800,00` 900,00	

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lăţime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafaţa de circulaţie publică	Observaţii
0	1	2	3	4	5	6	7	8
					piatră 75m		900,00	
56.	MESERIAŞILOR	Tudor Vladimirescu- Ion Creangă	150,00	6,00	piatră+100 m pavaj 50 m	IV	900,00 600,00+ 300,00	
57.	MESTEACĂNULUI	Liliacului-fundătură	200,00	12,00	piatră	III	2400,00	
58.	MICĂ	Iazului-Ştefan cel Mare	70,00	8,00	piatră	IV	560,00	
59.	MIORIŢEI	8 Martie - Emil Racoviţă	160,00	10,00	piatră	III	1600,00	Trotuar
60.	MORII	Calea ferată - Transilvaniei	1050,00	16,00	asfalt	III	16800,00	Trotuare
61.	MOŢILOR	Avram Iancu – limită intravilan	1900,00	14,00	asfalt	III	26.600,00	DJ 107 I DJ107 M
62.	MUZICANŢILOR	Băilor- Libertăţii	80,00	5,00	asfalt	IV	400,00	
63.	OITUZ	Ştefan cel Mare-Iazului	90,00	4,00	piatră	IV	360,00	i = 20%
64.	OSTAŞILOR	Ecaterina Varga - limită intravilan	2400,00	12,00; 8,00	50 m = asfalt 200 m = beton 2150 m = piatră	IV	600,00 Asfalt 2400,00 = beton 17200= piatra	
65.	PĂLTINIŞ	Moţilor-limită intravilan	400,00	8,00	piatră	IV	3200,00	i = 6%, rogolă
66.	PĂŞUNII	Valea Aiudului- limită intravilan	500,00	8,00	piatră	IV	4000,00	
67.	PLUGARILOR	Avram Iancu –limită	340,00	8,00	piatră	IV	2720,00	i = 7%,

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lăţime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafaţa de circulaţie publică	Observaţii
0	1	2	3	4	5	6	7	8
		intravilan						rigolă
68.	POPA ŞAPCĂ	Voluntarilor-Avram Iancu	280,00	10,00	beton	III	2800,00	Trotuare
69.	PROTOPOP IOSIF POP	Ion Creangă – Iuliu Maniu	275,00	14,00	asfalt	III	3850,00	Trotuare
70.	EMIL RACOVIŢĂ	Brazilor- Transilvaniei	170,00	14,00	piatră	III	2380,00	Trotuar+ rigolă
71.	LIVIU REBREANU	Avram Iancu - Simion Bărnuţiu	235,00	12,00	pavele	III	2820,00	Trotuar+ rigolă
72.	ROZELOR	Transilvaniei- Băilor	120,00	10,00	asfalt	III	1200,00	Trotuar
73.	SALCĂMILOR	Gheorghe Doja- Brazilor	180,00	14,00	piatră	III	2520,00	Trotuare
74.	AXENTE SEVER	Ion Creangă- Unirii	900,00	10,00	asfalt	III	9000,00	Trotuare
75.	SPITALULUI	Ion Creangă-Ecaterina Varga	120,00	10,00	asfalt	III	1200,00	Trotuare
76.	STADIONULUI	Morii-Ion Creangă	280,00	26,00	asfalt	III	7280,00	
77.	STRÂMTĂ	Iuliu Maniu –Ion Creangă	250,00	4,00	piatră = 220 m asfalt = 30 m	IV	1000,00 880,00 120,00	
78.	ŞCOLII	Ion Creangă- Protopop Iosif Pop	125,00	6,00	Pavaj	IV	750,00	
79.	GHEORGHE ŞINCAI	Avram Iancu - Simion Bărnuţiu	170,00	6,00	asfalt	IV	1020,00	
80.	ŞTEFAN CEL MARE	Limită- Tudor Vladmirescu	1150,00	8,00	Beton,	IV	9200,00	trotuar+

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lăţime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafaţa de circulaţie publică	Observaţii
0	1	2	3	4	5	6	7	8
					asfalt			rigolă
81.	TEILOR	Ştefan Octavian Iosif-Horea	210,00	12,00	piatră	III	2520,00	trotuar
82.	TRANSILVANIEI	Cuza Vodă-limită intravilan	1850,00	20,00	asfalt	III	37000,00	DN1-E81
83.	TRIBUN TUDORAN	Transilvaniei- limită intravilan	850,00	16,00	pavaj	III	13600,00	Trotuare DC 10
84.	ȚIGLĂRIEI	Avram Iancu - limită intravilan	100,00	6,00	piatră	IV	600,00	i = 8%
85.	PETRE ȚUȚEA	Aprily Layos- Valea Lupului	250,00	6,00	Asfalt 125 m parțial, piatră 125 m	IV	1500,00 750,00 750,00	
86.	UNIRII	Eroilor-Ion Creangă – Axente Sever	650,00	10,00	asfalt	III	6500,00	Trotuare
87.	VALEA AIUDULUI	Voluntarilor-Gheorghe Lazăr	2400,00	8,00	Piatră 2021 m +asfalt 379 m	IV	19.200,00 16168,00 3032,00	
88.	VALEA LUPULUI	Mărăști- Tudor Vladimirescu	950,00	10,00	Piatră 900 m+ asfalt 50 m	III	9500,00 9000,00+ 500,00	i = 10%

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lățime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafața de circulație publică	Observații
0	1	2	3	4	5	6	7	8
89.	ECATERINA VARGA	Tudor Vladimirescu – Ion Creangă	1100,00	11,00	asfalt	III	12100,00	DJ 107 E
90.	MIHAI VITEAZU	Axente Sever-Unirii	270,00	25,00	asfalt	III	6750,00	Trotuare
91.	VIILOR	Avram Iancu- limită intravilan	350,00	12,00	piatră	III	4200,00	i=8%, Rigolă
92.	VIITORULUI	Brazilor- Transilvaniei	170,00	14,00	piatră	III	2380,00	Trotuar+ rigolă
93.	VÂLCELE	Valea Aiudului	400,00	8,00	piatră	IV	3200,00	
94.	AUREL VLAICU	Tribun Tudoran-Morii	365,00	10,00	asfalt	III	3650,00	Trotuare
95.	TUDOR VLADIMIRESCU	Limită- Cuza Vodă	1200,00	12,00	asfalt	III	14400,00	DN1-E81
96.	VOLUNTARILOR	Avram Iancu –Liviu Rebreanu	1125,00	8,00	piatră	IV	9000,00	Trotuar+ rigolă
97.	ZORILOR	Limită- Viilor	120,00	6,00	piatră	IV	720,00	Rigolă
98.	VULCAN	Ion Creangă- fundătură	650,00	6,00	beton	IV	3900,00	
99.	MIRCEA VULCĂNESCU	Mărășești- Valea Lupului	130,00	6,00	piatră	IV	780,00	
	TOTAL		53997				575766,00	
	Străzi modernizate		33326				404058,00	
	Străzi nemodernizate		20671				171708,00	

EVIDENȚA ȘI STAREA TEHNICĂ A STRĂZILOR DIN LOCALITATEA CIUMBRUD

2014

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lățime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafața de circulație publică	Observații
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	ARINILOR	Progresului -limită intravilan	580,00	10,00	piatră	III	5800,00	
2.	COLINEI	Salviei- limită intravilan	750,00	8,00 6,00	beton+ 250m piatră 500m	IV	5000,00 2000,00+ 3000,00	Rigolă
3.	GAROFITEI	V. Lucaci- limită intravilan	450,00	4,00	piatră	IV	1800,00	
4.	PARCULUI	Limită-V.Lucaci-limită intravilan	420,00	12,00	piatră	III	5040,00	Rigolă
5.	PODGORENILOR	Limita-V. Lucaci	300,00	6,00	pietru- ire	IV	1800,00	
6.	PROGRESULUI	V. Lucaci- limită intravilan	1150,00	14,00	asfalt	III	16100,00	DJ 107 E
7.	SALVIEI	V. Lucaci- limită intravilan	530,00	10,00	Beton 80m piatră 450m	III	5300,00 800,00 4500,00	DC10 i=8% Rigolă
8.	VASILE LUCACI	Limită intravilan-Salviei- Colinei	1280,00	14,00	asfalt +beton	III	17920,00 16380,00+ 1540,00	DJ 107 E, DJ 142 L Trotuar+ rigolă

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lățime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafața de circulație publică	Observații
0	1	2	3	4	5	6	7	8
	TOTAL		5460,00				58760,00	
	Străzi modernizate		2760,00				36820,00	
	Străzi nemodrenizate		2700,00				21940,00	

**EVIDENȚA ȘI STAREA TEHNICĂ A STRĂZILOR DIN LOCALITATEA GÂMBAȘ
2014**

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lățime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafața de circulație publică	Observații
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	BABA NOVAC	Bârsei- Bujoreni	380,00	7,00	pietruire	IV	2260,00	
2.	BERZEI	Pod Mureș+limită intravilan	1250,00	8,00	pietruire 450,00 m +asfalt 800,00 m	IV	10000,00 3600,00 6400,00	DJ107Z
3.	BÂRSEI	Luncii - Berzei	800,00	6,00	pietruire	IV	4800,00	
4.	BUJORENI	Luncii - limită intravilan- Viișoarei	250,00	8,00	pietruire	IV	2000,00	
5.	FOIȘOR	Luncii-Păcii	150,00	7,00	pietruire	IV	1050,00	
6.	LUNCII	Bârsei- Foișor- Bujoreni	300,00	10,00	pietruire	III	3000,00	
7.	PĂCII	Bujoreni - limită intravilan	450,00	10,00	pietruire	III	4500,00	
8.	VIIȘOAREI	Bujoreni - limită intravilan	450,00	8,00	pietruire	IV	3600,00	
	TOTAL		4030,00				31610,00	
	Străzi modernizate		800,00				6400,00	
	Străzi nemodernizate		3230,00				25210,00	

**EVIDENȚA ȘI STAREA TEHNICĂ A STRĂZILOR DIN LOCALITATEA GÂRBOVA DE JOS
2014**

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lățime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafața de circulație publică	Observații
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	GHEORGHE ASACHI	Limită intravilan -Mierlei	2980,00	8,00	piatră	IV	23840,00	DJ 103 E
2.	MIERLEI	Căprioarei (Țifra) - limită intravilan	1750,00	8,00	macadam protejat, piatră	III	14000,00	DJ103 E i=5%
3.	MOVILEI	Gherorghe Asachi - limită intravilan	2320,00	6,00	piatră	IV	13920,00	
	TOTAL		7050,00				51760,00	
	Străzi modernizate		-				-	
	Străzi nemodrenizate		7050,00				51760,00	

**EVIDENȚA ȘI STAREA TEHNICĂ A STRĂZILOR DIN LOCALITATEA GÂRBOVA DE SUS
2014**

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungi-me stradă (m)	Lăți-me medie (m)	Îmbră-căminte	Cate-gorie	Suprafața de circulație publică	Observații
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	ALBINEI	Gh. Barițiu-Aiudului	280,00	5,00	piatră	IV	1400,00	i=6%
2.	AIUDULUI	Gh. Barițiu -limită intravilan	425,00	6,00	piatră	IV	2550,00	i=13%
3.	GHEORGHE BARITIU	Limită intravilan -limită intravilan	1300,00	6,00	piatră	IV	7800,00	DJ103 E i=4-5%, i=8%
4.	DACILOR	Rândunelelor- limită intravilan	1230,00	2,00	pietruire	IV	2460,00	
5.	GRUIȘOAREI	Dacilor- Gheorghe Barițiu	310,00	6,00	piatră	IV	1860,00	
6.	HAIUCILOR	Gheorghe Barițiu -Aiudului	370,00	6,00	piatră	IV	2220,00	i=8%
7.	PRIMĂVERII	Gheorghe Barițiu - Haiducilor	180,00	6,00	piatră	IV	1080,00	i=12%
8.	PIATRA CRAIULUI	Gheorghe Barițiu - Stejarului	180,00	6,00	piatră	IV	1080,00	
9.	RÂNDUNELELOR	Gheorghe Barițiu-Dacilor	180,00	6,00	piatră	IV	1080,00	
10.	STEJARULUI	Gheorghe Barițiu- limită intravilan	450,00	5,00	pietruire	IV	2250,00	i=14%
	TOTAL		4905,00				23780,00	
	Străzi modernizate							
	Străzi nemodernizate		4905,00				23780,00	

**EVIDENȚA ȘI STAREA TEHNICĂ A STRĂZILOR DIN LOCALITATEA GÂRBOVIȚA
2014**

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lățime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafața de circulație publică	Observații
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	PRINCIPALĂ	Limită intravilan -limită intravilan	2300,00	10,00	piatră	III	23000,00	DJ103 E
	TOTAL		2300,00				23000,00	
	Străzi modernizate							
	Străzi nemodernizate		2300,00				23000,00	

**EVIDENȚA ȘI STAREA TEHNICĂ A STRĂZILOR DIN LOCALITATEA MĂGINA
2014**

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lățime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafața de circulație publică	Observații
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	BRÂNDUSELOR	Pandurilor- limită intravilan	300,00	6,00	piatră	IV	1800,00	i=6%
2.	MĂGURA	Pandurilor- limită intravilan	420,00	7,00	piatră	IV	2940,00	i=6%
3.	PANDURILOR	Simion Prodan Probu-limită intravilan	2100,00	8,00	piatră	IV	16800,00	
4.	POIANA CODRULUI	Simion Prodan Probu-limită intravilan	250,00	6,00	piatră	IV	1500,00	
5.	SIMION PRODAN PROBU	Limită intravilan-limită intravilan	1200,00	12,00	asfalt	III	14400,00	DJ 107 M
	TOTAL		4270,00				37440,00	
	Străzi modernizate		1200,00				14400,00	
	Străzi nemodernizate		3070,00				23040,00	

**EVIDENȚA ȘI STAREA TEHNICĂ A STRĂZILOR DIN LOCALITATEA PĂGIDA
2014**

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lățime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafața de circulație publică	Observații
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	CRÂNGULUI	Limită intravilan- limită intravilan	450,00	8,00	pietruire	IV	3600,00	
2.	DEALULUI	Crângului- limită intravilan	450,00	5,00	pietruire	IV	2250,00	
3.	MUREȘULUI	Limită intravilan-limită intravilan -Dealului	500,00	6,00	pietruire	IV	3000,00	
4.	VIORELELOR	Crângului-limită intravilan	200,00	6,00	pietruire	IV	1200,00	
	TOTAL		1600,00				10050,00	
	Străzi modernizate							
	Străzi nemodernizate		1600,00				10050,00	

**EVIDENȚA ȘI STAREA TEHNICĂ A STRĂZILOR DIN LOCALITATEA SÂNCRAI
2014**

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungi-me stradă (m)	Lăți-me medie (m)	Îmbră-cămintе	Cate-gorie	Suprafața de circulație publică	Observații
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	ANDREI MUREȘANU	Limită intravilan-limită intravilan	1600,00	14,00	asfalt	III	22400,00	DJ 142 L Rigole
2.	AVÂNTULUI	Limită intravilan -Doinei	950,00	10,00	pietruire	III	9500,00	Rigolă
3.	CIOCÂRLIEI	Andrei Muresanu-limită intravilan	520,00	14,00	piatră	III	7280,00	
4.	DOINEI	Andrei Muresanu -Ciocirliei	450,00	8,00	piatră	IV	3600,00	Rigolă
5.	OGORULUI	Andrei Muresanu -Ciocirliei	300,00	10,00	piatră	III	3000,00	Rigolă
6.	PĂUNULUI	Limită intravilan -Avintului	950,00	12,00	piatră	III	11400,00	
7.	TRACTORIȘTILOR	Păunului-limită intravilan	600,00	6,00	pietruire	IV	3600,00	
	TOTAL		5370,00				60780,00	
	Străzi modernizate		1600,00				22400,00	
	Străzi nemodernizate		3770,00				38380,00	

**EVIDENȚA ȘI STAREA TEHNICĂ A STRĂZILOR DIN LOCALITATEA ȚIFRA
2014**

Nr. crt.	Denumire stradă	Limite stradă	Lungime stradă (m)	Lățime medie (m)	Îmbrăcăminte	Categorie	Suprafața de circulație publică	Observații
0	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	ALUNELULUI	Căprioarei -Mierlei	280,00	6,00	piatră	IV	1680,00	Rigole
2.	CĂPRIOAREI	Limită intravilan-limită intravilan	470,00	14,00	asfalt	II	6580,00	DN1-E81
3.	MIERLEI	Căprioarei-limită intravilan	160,00	6,00	macadam protejat	III	960,00	DJ103 E
	TOTAL		910,00				9220,00	
	Străzi modernizate		470,00				6580,00	
	Străzi nemodernizate		440,00				2640,00	

CENTRALIZATORUL STRĂZILOR DIN MUNICIPIUL AIUD

2014

Nr. crt.	LOCALITATEA	Lungime străzi (m)	Din care:		Suprafața de circulație publică	Din care:	
			Străzi modernizate	Străzi nemodernizate		Străzi modernizate	Străzi nemodernizate
0	1	2	3	4	7	8	
1.	AIUD și AIUDUL DE SUS	53997,00	33326,00	20671,00	575766,00	404058,00	171708,00
2.	CIUMBRUD	5460,00	2760,00	2700,00	58760,00	36820,00	21940,00
3.	GÂMBAȘ	4030,00	800,00	3230,00	31610,00	6400,00	25210,00
4.	GÂRBOVA DE JOS	7050,00	-	7050,00	51760,00	-	51760,00
5.	GÂRBOVA DE SUS	4905,00	-	4905,00	23780,00	-	23780,00
6.	GÂRBOVIȚA	2300,00	-	2300,00	23000,00		23000,00
7.	MĂGINA	4270,00	1200,00	3070,00	37440,00	14400,00	23040,00
8.	PĂGIDA	1600,00	-	1600,00	10050,00	-	10050,00
9.	SÂNCRAI	5370,00	1600,00	3770,00	60780,00	22400,00	38380,00
10.	ȚIFRA	910,00	470,00	440,00	9220,00	6580,00	2640,00
11.	TOTAL MUNICIPIUL AIUD	89892,00	40156,00	49736,00	882166,00	490658,00	391508,00

8.1.3 ANALIZA SWOT – Infrastructura de drumuri publice și străzi

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
<ul style="list-style-type: none">- Autostrada Sebeș – Turda, lucrare în curs, ce va asigura accesul pentru Municipiul Aiud;- Aproximarea Municipiului față de autostrada „Transilvania” ;- Accesul localităților componente și aparținătoare la drumuri Județene, majoritatea modernizate;- Poluare diminuată prin reducerea traficului de tranzit;- Proiecte de modernizare a drumurilor Județene, prevăzute în strategia de dezvoltare a Județului Alba;- Existența în zonă a stațiilor de exploatare a agregatelor naturale;- Existența unităților de producție pentru prefabricate din beton în municipiul Aiud;	<ul style="list-style-type: none">- Lungimi și suprafețe reduse de străzi modernizate în localități;- Rețeaua de ape pluviale incompletă-slab dezvoltată;- Lipsa trotuarelor pe unele străzi, în special în localitățile componente și aparținătoare;- Semnalizare rutieră deficitară ;- Unele lucrări de artă – poduri și podețe degradate;- Sectoare de drumuri publice degradate sau nemodernizate;- Lipsa spațiilor pentru parcare special amenajate;- Intersecții cu fluxuri mari de circulație, care crează încetiniri în trafic;- Pasajele la nivel cu calea ferată afectează circulația pe drumurile de legătură între localități (DJ);- Străzi înguste care nu asigură circulația în ambele sensuri;- Lipsa panourilor de orientare;- Imposibilitatea asigurării cofinanțării proiectelor de infrastructură;

<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>
<ul style="list-style-type: none">- Accesarea și implementarea proiectelor europene integrate în domeniul reabilitării infrastructurii de drumuri publice și străzi publice;- Parteneriat cu Consiliul Județean Alba pentru accesarea și implementarea proiectelor;- Accesarea programelor naționale de finanțare în domeniul infrastructurii de drumuri ;- Exploatarea resurselor locale de agregate naturale în construcția și modernizarea infrastructurii de drumuri și străzi publice;- Elaborarea planului local de mobilitate urbană, implementarea unui proiect în acest sens;- Extinderea tramei stradale în zonele de extindere a intravilanului;- Realizarea unor "fire" de staționare în zonele comerciale;- Plantarea de arbori și amenajarea de spații verzi amplasate pe arterele de circulație;	<ul style="list-style-type: none">- Riscuri naturale, inundații alunecări de teren;- Depopularea zonelor cu infrastructură deficitară;- Neattractivitatea zonei pentru investiții și orientarea acestora spre alte zone mai dezvoltate;

Concluzii relevante pentru abordarea proiectelor- Investiții necesare :

- modernizarea străzilor care fac parte din trama stradală majoră pornind din zona centrală spre extremități, urmărindu-se corelarea lucrărilor de modernizare cu lucrările privind instalațiile tehnico-edilitare care să fie realizate subteran;
- amenajarea corespunzătoare a principalelor intersecții, etapizat ca urmare a realizării unor studii de circulație și proiecte de infrastructură;

- continuarea lucrărilor de amenajare a parcajelor publice în special în zona centrală, a Municipiului dar și în zona ansamblurilor de locuințe colective, fără a desființa zonele verzi existente;
- fluidizarea traficului prin proiectarea sensurilor giratorii sau după caz semaforizarea unor intersecții;
- extinderea tramei stradale în zonele de extindere a intravilanului, propuse prin PUG;
- lucrări de reparații capitale aferente podurilor și a podețelor din municipiul Aiud;
- mobilarea variată a străzilor cu chioșcuri, bănci, vase ornamentale cu flori, balustrade de protecție, panouri publicitare, panouri de orientare, etc.

8.2 Echiparea teritoriului - Date generale

Strategia națională privind accelerarea dezvoltării serviciilor comunitare de utilități publice, așa cum acestea sunt definite în legislația în vigoare, are ca obiectiv fundamental îndeplinirea angajamentelor ce vizează domeniul serviciilor comunitare de utilități publice pe care România și le-a asumat prin Tratatul de Aderare la Uniunea Europeană.

Serviciile comunitare de utilități publice de interes public local - comunal, orășenesc, municipal, județean și/sau intercomunal asigură următoarele utilități:

- a) alimentarea cu apă;
- b) canalizarea și epurarea apelor uzate;
- c) colectarea, canalizarea și evacuarea apelor pluviale
- d) salubritatea localităților și managementul deșeurilor solide;
- e) alimentarea cu energie termică în sistem centralizat;
- f) transportul public local;
- g) iluminatul public.

Dimensiunea economico-socială a serviciilor comunitare de utilități publice și rolul acestora în menținerea coeziunii sociale, justifică - potrivit legislației aplicabile specifice, adoptarea și implementarea unui set de măsuri având ca obiectiv dezvoltarea durabilă, atingerea standardelor Uniunii Europene și eliminarea disparităților economico-sociale dintre statele membre ale acesteia și România. În contextul implementării angajamentelor României vizând domeniul serviciilor comunitare de utilități publice, asumate prin Tratatul de aderare la Uniunea Europeană, accesul la fondurile comunitare și creșterea capacității de atragere și absorbție a acestor fonduri a devenit o prioritate.

Totalitatea sistemelor de distribuție și colectare formează echipamentul public de utilități:

- rețeaua de apă (potabilă, industrială);
- rețeaua de apă caldă (menajeră, industrială);
- rețeaua de canalizare (în sistem unitar, în sistem divizor - apă uzată, ape meteorice);
- rețeaua de transport a agentului termic (termoficare);
- rețeaua de alimentare cu gaz;

- rețeaua de alimentare cu energie electrică (curent de înaltă tensiune, curent de medie tensiune, curent de joasă tensiune, iluminat public);
- rețeaua telefonie fixă/mobilă;
- televiziune prin cablu.

Asigurarea infrastructurii publice de utilități la nivelul municipiului Aiud:

Municipiul Aiud / Localitate	Apă	Canalizare	Energie electrică	Gaz	Rețele de Telefonie Și internet
AIUD	Da	Da	Da	Da	Da
Aiudul de Sus	Da	Da	Da	Da	Da
Măgina	Nu	Nu	Da	NU	Da
Gîmbaș	Da	Nu	Da	Da	Da
Pagida	Da	Nu	Da	Nu	Da
Ciumbrud	Da	NU	Da	Da	Da
Sîncrai	Da	NU	Da	Da	Da
Gîrbova de Jos	Da	NU	Da	NU	Da
Gîrbovița	Nu	NU	Da	NU	Da
Gîrbova de Sus	Nu	NU	Da	NU	Da
Tifra	Da	NU	Da	NU	Da

8.2.1 Servicii de alimentare cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate

Date tehnice extrase din Master Planul Județului Alba

Master Planul Județului Alba, a fost elaborat cu scopul de a îmbunătăți calitatea mediului și dezvoltarea socio-economică, acoperind o perioadă de 30 de ani. Acesta identifică și prioritizează investițiile necesare și alte nevoi în conformitate cu acquis-ul din România și CE pentru serviciile publice de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate în timpul perioadei de tranziție.

Master Planul este aplicabil pentru întreg Județul Alba și va servi ca bază pentru toate măsurile implementate în microregiunile județului individual. Informațiile de bază și datele decisive au fost centralizate, verificate și analizate în scopul evaluării situației la acea dată, fiind posibilă astfel proiecția investițiilor pe termen lung, în concordanță cu țintele stabilite la nivelul județului, alegerea opțiunilor considerate cele mai viabile, în urma analizei financiare și economice ce a permis evaluarea posibilităților de finanțare a proiectelor prioritare.

În cadrul Master Planului Județean au fost luate în considerare toate comunitățile urbane și rurale, astfel încât documentul elaborat constituie instrumentul de lucru pentru beneficiarii locali ai fondurilor de coeziune în implementarea viabilă a proiectelor și operarea eficientă în cadrul serviciilor publice de alimentare cu apă și apă uzată.

Cele mai semnificative probleme la nivel județean, care sunt identificate și în zona Alba de jos sunt:

- calitatea neadecvată a apei provenită din fântâni publice investigate, în localitățile care nu beneficiază de alimentare cu apă în sistem de rețele publice (nivelul ridicat al nitraților) ;
- starea tehnică precară a infrastructurii stațiilor de tratare a apei și modul de operare deficitar;
- pierderi semnificative de apă în special în zona urbană;
- calitatea slabă a rețelelor publice;

- analize incomplete in conformitate cu legislația europeană (Calitatea apei destinată consumului uman)
- laboratoare agrementate/certificate insuficiente pentru analiza apei potabile;
- întreținerea deficitară a rețelelor;
- părți din rețea sunt alcătuite din conducte din azbo-ciment;
- pericol de contaminare a surselor de apă de suprafață;
- sistem de transmisie (magistrală) pe distanțe lungi, cu costuri ridicate;
- în multe zone calitatea apei de adâncime este slabă (solurile sunt contaminate cu nutrienți) .

Strategia generală pentru Județul Alba este de a crește rata de branșare la sistemele de alimentare cu apă care pot asigura necesarul de apă și calitatea acesteia. Sistemele de alimentare cu apă existente în zonele rurale și urbane necesită extindere sau după caz reabilitare.

Cele mai stricte probleme legate de apă uzată sunt:

- a) rate ridicate de infiltrare în vechile sisteme de colectare;
- b) întreținerea insuficientă pentru unele stații de epurare;
- c) stații de epurare operate manual ;
- d) starea tehnică necorespunzătoare a echipamentului mecanic și electric;
- e) starea tehnică necorespunzătoare a rețelelor de canalizare în unele rețele publice;

Stabilirea priorității investițiilor publice în domeniul alimentării cu apă a localităților și de asemenea, în domeniul canalizării și epurării apelor uzate are la bază respectarea directivelor specifice ale Uniunii Europene, numărul locuitorilor deserviți și considerente de ordin economic (investiția/locuitor). Astfel este posibilă o selecție transparentă a proiectelor integrate propuse.

8.2.1.1 Alimentarea cu apă

Construirea noilor sisteme de alimentare cu apă și reabilitarea sistemelor existente au fost corelate în cadrul planului elaborat, astfel încât să asigure o

dezvoltare durabilă a serviciilor publice, prin reducerea considerabilă a pierderilor de apă în rețea, modernizarea stațiilor de tratare și a celor de pompare a apei.

Potrivit Master Planului elaborat, în scopul dezvoltării sistemelor de alimentare cu apă în condiții de eficiență a costurilor, au fost luate în considerare următoarele aspecte:

- a) folosirea celei mai apropiate surse disponibile de apă cu capacitate suficientă;
- b) folosirea surselor locale în zonele unde condițiile hidro-geologice sunt favorabile;
- c) dezvoltarea cu prioritate a surselor de adâncime față de sursele de suprafață;
- d) proiectarea principalelor rețele, a stației de epurare și a principalelor stații de pompare luându-se în calcul ratele debitului mediu zilnic și folosirea rezervoarelor pentru compensarea fluctuațiilor la fiecare oră, inclusiv pentru asigurarea rezervei de apă destinată prevenirii incendiilor;
- e) folosirea echipamentelor și materialelor conforme și competitive;
- f) întreținerea ușoară și durabilitate suficientă;
- g) testarea părților din sistem existente și a celor noi, în special în ce privește etanșeitatea.

8.2.1.2 Apa uzată

Programul de investiții pe termen lung pentru sistemele de canalizare a fost dezvoltat ținând seama de următoarele analize, rezultate și condiții de amplasament:

- a) condițiile tehnice și de operare a bunurilor existente;
- b) caracteristicile aglomerărilor stabilite și/sau a grupurilor de aglomerări;
- c) dezvoltarea demografică a zonei de captare;
- d) analiza situației existente în distribuția apei (risc sanitar);
- e) condițiile topografice, opțiunea de deversare în emisari (locația facilităților de tratare);

f) soluția economică optimizată pentru colectarea apelor uzate și sistemul de tratare.

Programul de investiții verifică îndeplinirea următoarelor condiții:

- toate măsurile de investiții sunt inter-relaționate pentru a atinge o dezvoltare durabilă și o operare a tuturor facilităților eficiente ca și cost (ex. eficiența ridicată a stațiilor de epurare prin îmbunătățirea performanțelor în rețelele corespondente);
- toate măsurile de investiții au o contribuție substanțială în îndeplinirea standardelor de mediu aplicabile;
- după implementarea măsurilor programate, toate aglomerările vor fi pe deplin implementate cu respectarea Directivelor Uniunii Europene reglementate pentru sectorul de apă și canalizare.

8.2.1.3 Rețele publice și dotări existente – alimentare cu apă și canalizare –în UAT Municipiul Aiud.

Evidența sintetică a utilităților publice de apă și apă uzată din Municipiul Aiud:

Nr. crt.	UAT Municipiul Aiud	Aiud+Aiudul de Sus	Ciumbrud	Sîncrai	Gâmbaș	Păgida	Total
0	1	2	3	4	5	6	7
1	Rețele de apă(Km)	68,45	9,008	0,47	6,645	2,867	87,44
2	Rețele de canalizare(Km)	38,72	-	-	-	-	38,72

Notă:

Datele sunt preluate de la operatorul serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare SC APA CTTA SA

Situația contractelor de furnizare/prestare a serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în municipiul Aiud

Nr. crt.	UAT Municipiul Aiud	Aiud+Aiudul de Sus			Ciumbrud			Sîncrai			Gâmbaș			Păgida			Total		
		PF	PJ	Total	PF	PJ	Total	PF	PJ	Total	PF	PJ	Total	PF	PJ	Total	PF	PJ	Total
Apă	Rețele de apă(Km)	7689	454	8143	308	13	321	184	8	192	97	5	102	31	0	31	8309	480	8789
Canalizare	Rețele de canalizare(Km)	6555	315	6870	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6555	315	6870

8.2.1.4 Fișa de date – Alimentare cu apă și canalizare – Municipiul Aiud

Nr. crt	Municipiul Aiud Localități	Număr de locuitori	Număr de locuitori cu acces la apa potabilă	Număr de locuitori cu acces la canalizare	Nr. de locuitori cu acces la apă potabilă după implementare a proiectelor în implementare	Nr. de locuitori cu acces la canalizare după implementarea proiectelor în implementare	Nr. de locuitori pentru care se identifică proiecte/ resurse privind finanțarea -apă potabilă	Nr. de locuitori pentru care se identifică proiecte/resurse privind finanțarea – canalizare și epurare
0	1	2	3	4	5	6		
	Total UAT mun. Aiud	22 876	17 504	13 058	3 838	2 782	1 534	7 036
1	Aiud	16 657	14 659	12 927	1 998	1 732		1 998
2	Aiudul de Sus	2 382	1 116	131	1 266	1 050		1 201
3	Gîmbaș	473	290		183			473
4	Păgida	133	55		78			133
5	Ciumbrud	1204	891		313			1 204
6	Sîncrai	660	493				167	660
7	Măgina	496					496	496

Nr. crt	Municipiul Aiud Localități	Număr de locuitori	Număr de locuitori cu acces la apa potabilă	Număr de locuitori cu acces la canalizare	Nr. de locuitori cu acces la apă potabilă după implementare a proiectelor în implementare	Nr. de locuitori cu acces la canalizare după implementarea proiectelor în implementare	Nr. de locuitori pentru care se identifică proiecte/ resurse privind finanțarea -apă potabilă	Nr. de locuitori pentru care se identifică proiecte/resurse e privind finanțarea – canalizare și epurare
0	1	2	3	4	5	6		
8	Gârbova de Jos	394					394	394
9	Gârbovița	124					124	124
10	Gârbova de Sus	245					245	245
11	Țifra	108					108	108

8.2.1.5 Date tehnice sintetice- Analiza semestrială-Sem.I 2014 – Alimentare cu apă-Municipiul Aiud

- Număr total de locuitori Municipiul Aiud: 22 876;
- Numărul de locuitori cu acces la serviciul public de alimentare cu apă este de 17.515, din care 9101 persoane (prin branșamente comune) și 8414 persoane (cu branșament individual);
- Număr total de probe efectuate/analizate: 90;
- Numărul probelor conforme:87;
- Cantitatea totală de apă intrată în sistem: mc/semestrul I 2014 este de 611 507 mc, din care 490 510mc din sursa proprie, 120 997 mc din sursa Sebeș;
- Vechimea medie a rețelelor de transport și distribuție a apei potabile:
 - până la 5 ani:25,57%
 - între 5 – 15 ani: 46,80%
 - între 15-30 ani: 2,57%
 - peste 30 ani:25,06%
- Cantitatea totală de apă potabilă facturată: sem. I 2014 este de 506 299 mc, din care 342 667 mc către populație, 163 632mc, către agenți economici și instituții publice;
- Numărul locuitorilor cu acces la serviciul public de alimentare cu apă prin branșament individual: 8 414 persoane
 - Prețul apei potabile: 2,97 lei/mc fără TVA
 - Costul de exploatare/ semestru I 2014: 1 541 578 lei
 - Lungimea totală a rețelei de transport și distribuție: 87,44 km
 - Număr total de branșamente: 3767 buc.

8.2.1.6 Date tehnice sintetice- Analiza semestrială-Sem.I 2014 – Canalizarea și epurarea apelor uzate- Municipiul Aiud

- Număr total de locuitori Municipiul Aiud: 22 876;
- Numărul de locuitori cu acces la serviciul public de canalizare, prin racord individual: 3 957 persoane (gospodării individuale);

- Numărul de locuitori cu acces la serviciul public de canalizare, prin racord comun: 9 101 persoane (blocuri);
- Numărul total de locuitori cu acces la serviciul public de canalizare: 13 058 persoane;
- Număr total de probe efectuate/analizate conforme la descărcarea în emisar: 122;
- Număr total de probe efectuate/analizate: 123;
- Vechimea medie a rețelelor decanalizare:34 ani;
- Cantitatea totală de apă uzată colectată și facturată în sem. I 2014 este de 370.784 mc, din care 244637 mc de la populație și 126.147mc de la agenți economici și instituții publice;
- Prețul apei uzate canalizată și epurată: 2,82 lei/mc fără TVA
- Costul de exploatare/ semestru I 2014: 654 556 lei
- Lungimea totală a rețelei de colectare și evacuare ape uzate : 38,72 km
- Număr total de racorduri: 2216 buc.

8.2.1.7. Situația rețelelor și dotărilor realizate prin Etapa I

AIUD AB CL10 ANEXA 1											
Strada	Material retea	Diametru retea (mm)	Lungime retea apa (ml)	Camine de vane (buc.)	Material bransamente	Diametru bransamente (mm)	Bransamente (buc.)	Material hidranti	Diametru hidranti (mm)	Hidranti (buc.)	Valoare lei (Fara TVA)
Intre Ape(Grădinii)	PEID	110	122	1	PEID	25	15	Fonta Ductila	80	2	80,725.08
Iazului		110	744	1		25/32	48		80	8	306,640.69
Lăutarilor		110	73	1		25	7		80	1	41,180.17
Oituz		110	90	0		25	2		80	1	27,350.65
Mărăsești		110	610	1		25/32	55		80	6	281,914.13
Făget		110	194	1		25	12		80	2	136,081.13
Muzicantilor		110	111	1		25/32	6		80	1	52,067.43
Strâmtă		110	252	1		25	17		80	3	108,472.52
Tiglăriei		110	191	1		25	26		80	2	126,576.88
Scolii		110	105	1		25/32	6		80	2	56,359.59
Valea Aiudului		110	2744	4		25	137		80	24	1,004,253.55
Vâlcele		110	424	0		25	40		80	5	215,216.45
Gheorghe Lazăr		110	348	1		25/32	36		80	3	187,038.19
Gorunului		110	487	1		25	32		80	4	204,903.51
Codrului		110	356	2		25	27		80	3	165,279.78
Dorului		110	454	1		25	46		80	3	244,659.93
Fântânele		110	228	0		25	16		80	4	106,628.16
Livezii		110	436	2		25	17		80	5	161,479.59
Păltiniș		110	399	1		25/32	27		80	4	167,679.32
Plugarilor	110	544	1	25	54	80	6	279,322.50			
Andrei Muresanu	PEID	110	1,114.00	1	PEID	25/63	91	Fonta Ductila	80	8	611,811.19
		63	789.8								

AIUD AB CL10 ANEXA 1											
Strada	Material retea	Diametru retea (mm)	Lungime retea apa (ml)	Camine de vane (buc.)	Material bransamente	Diametru bransamente (mm)	Bransamente (buc.)	Material hidranti	Diametru hidranti (mm)	Hidranti (buc.)	Valoare lei (Fara TVA)
SD1, SD2 - Drum Judetean 107M 1 buc.	PEID	110									37,604.63
TOTAL			10815.8	23			717			97	4,603,245.07
Strada/ Subtraversare	Numar bucati	Tip Material	Diametru (mm)			Statie de Hidrofor	Numar bucatii	Valoare lei			
Andrei Muresanu	8	PEID	110			Str Motilor	1	366,839.19			

Tabel: Anexa 1 – Rețea apă

AIUD AB CL10 ANEXA 2											
Strada	Material conducta	Diametru conducta(mm)	Lungime Retea canalizare reabilitare (ml)	Material camine de vizitare	Diametru camine de vizitare (mm)	Camine de vizitare (buc.)	Material racorduri	Diametru racorduri (mm)	Racorduri (buc.)	Valoare lei (fara TVA)	
Avram Iancu	GRP	Dn 250	653.12	Beton	1000	10	PVC	Dn 160	82	673,243.56	
Axente Sever	GRP	Dn 250	525.21			14			17	443,549.02	
Bailor	GRP	Dn 400	144.39			3			9	218,161.89	
Cuza Voda	GRP	Dn 400	229.45			6			10	245,616.25	
Iuliu Maniu (renuntat)			0			0			0	0.00	
Izvorului	GRP	Dn 250	63.7			3			3	72,769.53	
Mihai Viteazu	GRP	Dn 250	271.64			6			3	187,595.96	
Simion Barnutiu	GRP	Dn 250	307.67			7			36	279,711.03	

AIUD AB CL10 ANEXA 2										
Strada	Material conducta	Diametru conducta(mm)	Lungime Retea canalizare reabilitare (ml)	Material camine de vizitare	Diametru camine de vizitare (mm)	Camine de vizitare (buc.)	Material racorduri	Diametru racorduri (mm)	Racorduri (buc.)	Valoare lei (fara TVA)
Sergent Hategan A	GRP	Dn 250	137.76			3			7	104,963.63
Sergent Hategan B	GRP	Dn 250	183.95			5			11	155,018.40
Tribun Tudoran	GRP	Dn 250	490			10			29	379,776.20
Unirii	GRP	Dn 250	826			21			36	697,984.64
Voluntarilor	GRP	Dn 250	654.13			14			53	500,968.74
Zona Centrala	GRP	Dn 250	504.28			18			34	467,748.37
Brazilor	PEHD Foraj	Dn 280	227.78	Beton	1000	8	PVC	Dn 160	24	238,657.80
	GRP	Dn 250	76.75							
E. Racovita	GRP	Dn 250	177.45	Beton	1000	3	PVC	Dn 160	17	123,129.71
Liviu Rebreanu	GRP	Dn 250	100.83			2			7	80,158.54
Stadionului	GRP	Dn 600	59.29			2			0	91,100.33
TOTAL			5633.4			135			378	4,960,153.60
Strada/ Subtraversare	Numar bucati	Tip Material	Diametru (mm)							
Bailor SR3	1	GRP	Dn 400							
Izvorului SD1 (Drum National E81)	1	GRP	Dn 250							

Tabel: Anexa 2 – Canalizare reabilitare

AIUD AB CL10 ANEXA 3										
Strada	Material conducta	Diametru conducta (mm)	Lungime Retea canal extindere (ml)	Material camine de vizitare	Diametru camine de vizitare (mm)	Camine de vizitare (buc.)	Material racorduri	Diametru racorduri (mm)	Racorduri (buc.)	Valoarea lei (Fara TVA)
Avram Iancu	GRP	Dn 250	845.91	Beton	1000	19	PVC	Dn 160	84	705,723.17
Dumbrava			188.64			4			19	113,169.37
Gh.Sincai			166.83			5			11	130,204.60
Gh. Doja		Dn 300	547.96			12			19	316,355.69
Gradinii		Dn 250	931			21			83	586,082.85
Iazului			827.03			29			52	507,338.10
Lautarilor			72.78			2			7	42,840.37
Maraști			53			2			3	45,674.22
Meseriasilor	PEHD Foraj	Dn 280	156.9			5			12	119,375.94
Motilor	GRP	Dn 250	1849			44			178	1,600,178.28
Nicolae Balcescu			302.1			6			26	180,940.08
Oituz (renuntat)			0			0			0	0
Ostasilor	741 ø300	Dn 300	606.23			12			15	323,233.69
Ostasilor	1456 ø250	Dn 250	1596.28			30			95	946,527.58

AIUD AB CL10 ANEXA 3										
Strada	Material conducta	Diametru conducta (mm)	Lungime Retea canal extindere (ml)	Material camine de vizitare	Diametru camine de vizitare (mm)	Camine de vizitare (buc.)	Material racorduri	Diametru racorduri (mm)	Racorduri (buc.)	Valoarea lei (Fara TVA)
Plugarilor			539.41			11			55	319,427.91
Stadionului (Iuliu Maniu)			368			10			21	265,315.66
Stramta		Dn 400	283			6			18	201,292.63
T.Vladimirescu	PEHD Foraj	Dn 280	376.97	Beton	1000	11	PVC	Dn 160	18	291,481.38
	GRP	Dn 250	14							
Teilor	GRP	Dn 250	225.5	Beton	1000	5	PVC	Dn 160	12	115,295.33
Transilvaniei 300	PEHD Foraj	Dn 315	338			6			16	253,309.47
Transilvaniei 250	PEHD Foraj	Dn 280	98.65			2			6	66,135.68
Tribun Tudoran	GRP	Dn 250	143.24			4			12	119,521.26
Valea Aiudului			2840			65			163	1,677,313.39
Viilor			288.25			8			24	173,980.11
Vulcan			472.84			12			12	310,163.50
Zorilor			145.9			5			6	75,525.22
TOTAL			14277.42			336			967	9,486,405.48
BA = Beton Armat										

AIUD AB CL10 ANEXA 3										
Strada	Material conducta	Diametru conducta (mm)	Lungime Retea canal extindere (ml)	Material camine de vizitare	Diametru camine de vizitare (mm)	Camine de vizitare (buc.)	Material racorduri	Diametru racorduri (mm)	Racorduri (buc.)	Valoarea (Fara TVA)
Strada/ Subtraversare	Numar bucati	Tip Material	Diametru (mm)							
Tudor Vladimirescu SD1 (Drum National E81)	1	GRP	Dn 250							
Valea Aiudului SR1	1	GRP	Dn 250							

Tabel: Anexa 3 – Canalizare, extindere

AIUD AB CL10 ANEXA 4							
Refulare	Material conducta	Diametru conducta (mm)	Lungime conducta de refulare (ml)	Tip Material camine (mm)	Diametru camine (mm)	Executie camine disip energie, curatire, aerisire (buc)	Valoare lei (Fara TVA)
SPAU2	PEID	De 90	499	Beton	1000	2	162,074.07
SPAU3		Dn 110	25			2	55,103.47
SPAU4		Dn 90	635.6			1	94,645.45
SPAU5		Dn 90	48			0	18,962.82
SPAU6	PEHD Foraj	Dn 90	540.61			2	167,165.29
TOTAL			1748.21			7	497,951.10
Strada/ Subtraversare	Numar bucati	Tip Material	Diametru (mm)				
Gradinii SPAU 3	1	PEID	Dn 110				
Denumire statie/ Strada	Valoare lei (Fara TVA)						
SP2 Motilor/ 1 buc.	390150.87						
SP3 Gradinii/ 1 buc.	499137.47						
SP4 Ostasilor/ 1 buc.	398902.93						
SP5 Meseriasilor/ 1 buc.	365031.05						
SP6 Izvorului/ 1 buc.	367250.08						
Total	2020472.40						

Tabel: Anexa 4 – Refulari, SP

8.2.1.8. Propunerile de investiții pentru proiectul regional de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată în județul Alba, în perioada 2014-2020

În luna decembrie 2014 au fost finalizate procedurile de achiziție și a fost semnat contractul de servicii pentru Consultanță de Asistență Tehnică pentru pregătirea Aplicației de Finanțare aferentă Proiectului Major menționat mai sus, urmând ca activitatea consultantului să fie demarată în cursul lunii ianuarie 2015.

Pentru Unitatea Administrativ Teritorială Municipiul Aiud au fost prevăzute în cadrul Master Plan-ului pentru serviciile de apă și apă uzată următoarele investiții prioritare în cadrul perioadei 2014-2020:

Descriere investiții propuse	U.M.	Cantitate	Sursa finanțare
Alimentare cu apă (SA05 Aiud)			
Reabilitare rețele de distribuție a apei Aiud	km	7,7	CJ,CL,IID
Alimentare cu apă (SA06 Gârbova de Jos, Țifra, Gârbovița, Gârbova de Sus)			
Extindere aducțiuni de apă	km	10,5	CJ,CL,IID
Extindere rețele de distribuție	km	17,5	CJ,CL,IID
Rezervoare înmagazinare noi	nr	3	CJ,CL,IID
Stații de clorinare noi	nr	3	CJ,CL,IID
Stații pompare noi	nr	2	CJ,CL,IID
Apă uzată (GA03Aiud)			
Extindere rețele de canalizare Aiud	km	10,5	PO Mediu
Extindere rețele de canalizare Ciumbrud	km	7,0	PO Mediu
Stații pompare ape uzate Ciumbrud	nr	3	PO Mediu
Conducta refulare Ciumbrud - Aiud	km	2,5	PO Mediu
Extindere rețele de canalizare Sâncrai	km	5,5	PO Mediu
Stații pompare ape uzate Sâncrai	nr	2	PO Mediu
Conducta refulare Sâncrai -Ciumbrud	km	2,8	PO Mediu

CJ – Consiliul Județean

CL- Consiliul Local

IID-Fondul de investiții constituit la nivelul operatorului

PO Mediu – Programul operational de mediu

Notă: Stația de epurare construită prin programul POS Mediu Etapa I, va deservi și localitățile Ciumbrud și Sîncrai

Detalierea lucrărilor propuse pe străzi

1. Extindere rețele de canalizare Aiud și Aiudul de Sus 10.50 km , din care :

- str. Livezii 575 ml
- str. Păltiniș 600 ml
- str. Fântânele 230 ml
- str. Dudului 125 ml
- str. Ghe. Lazăr 450 ml
- str, Gorunului 1150 ml
- str. Dorului 400 ml
- str. Codrului 415 ml
- str. Cetății 175 ml
- str. Pășunii 550 ml
- str. Abrudului 750 ml
- str. Tudor Vladimirescu 800 ml
- str. Școlii 125 ml
- str. Arenei 700 ml
- str. Transilvaniei 1 165 ml
- str. Herja 1530 ml
- str. Muzicanților 80 ml
- str. Eroilor 150 ml
- str. Dumbrava 530 ml

2. Extindere rețea de canalizare Ciumbrud 7,00 Km , din care:

- str. Arinilor 640 ml
- str. Colinei 640 ml
- str. Garofiței 350 ml
- str. Parcului 590 ml
- str. Podgorenilor 890 ml
- str. Progresului 1120ml
- str. Salviei 700 ml
- str. Vasile Lucaci 2070 ml

3. Conductă refulare Ciumbrud - Aiud 2,50 Km

4. Extindere rețea de canalizare Sîncrai :

- str. Tractoriștilor 300 ml
- str. Păunului 950 ml
- str. Avântului 950 ml
- str. Ciocârliei 520 ml
- str. Doinei 450 ml
- str. Ogorului 300 ml
- str. Andrei Mureșanu 750 ml

5. Conductă refulare Sâncrai - Ciumbrud 2,80 Km

Extindere Rețele de apă Sîncrai :

- str. Tractoriștilor 600 ml
- str. Păunului 950 ml
- str. Avântului 950 ml
- str. Ciocârliei 520 ml
- str. Doinei 450 ml
- str. Ogorului 300 ml

6. Extindere rețele de apă Aiud și Aiudul de Sus

str. Eroilor 150 ml

str. Herja 1530 ml

str. Tudor Vladimirescu 800 ml

str. Abrudului 575 ml

Notă: După verificarea propunerilor împreună cu reprezentanții consultantului desemnat prin procedură de achiziție pentru prezentul proiect, vor fi completate/ rectificate, după caz lungimile rețelelor propuse și alte capacități tehnice specifice.

8.2.2 Analiza SWOT – Alimentare cu apă, canalizarea și epurarea apelor uzate

<u>PUNCTE TARI</u>	<u>PUNCTE SLABE</u>
<ul style="list-style-type: none"> - Operator regional licențiat la nivelul Județului Alba; - asigurarea serviciilor de alimentare cu apă în Aiud, Ciumbrud, Sîncrai (parțial), Gîmbaș, Păgida, Tifra; - Investiție în curs, realizată din fondul IID în localitatea Gîrbova de Jos în cadrul lucrării "Alimentare cu apă Gîrbova de Jos, Gîrbovița, Gîrbova de Sus"; - Documentație tehnică elaborată, pentru alimentarea cu apă a localității Măgina; - Master Plan existent la nivelul Județului Alba; - Proiecte finalizate sau în curs de finalizare în cadrul Programului POS Mediu – Etapa I - Rețele de apă, canalizare și epurare ape uzate; - Planificare strategică pentru Etapa a II – a Programului POS Mediu; - Surse de apă locale ce pot fi exploatate; 	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în sistem centralizat în unele localități din municipiul Aiud; - Lipsa stațiilor de epurare în localitățile componente și aparținătoare; - Exploatarea insuficientă a surselor de apă locale; - Insuficiența fondurilor alocate din surse proprii.
<u>OPORTUNITĂȚI</u>	<u>AMENINȚĂRI</u>
<ul style="list-style-type: none"> - corelarea acțiunilor și aplicarea 	<ul style="list-style-type: none"> - Frecvența perioadelor secetoase;

<p>măsurilor cuprinse în planul de dezvoltare județean;</p> <ul style="list-style-type: none">- Accesarea și implementarea proiectelor integrate în domeniul reabilitării și extinderii rețelelor de apă și apă uzată în Municipiul Aiud-corelarea cu programul județean;- Accesarea programelor naționale de finanțare în domeniul serviciilor de alimentare cu apă și canalizare;- Exploatarea resurselor de apă locale;- Construirea stațiilor de epurare proprii în localități sau extinderea sistemului de canalizare la stațiile de epurare existente.	<ul style="list-style-type: none">- Contaminarea surselor de apă locale, riscul de îmbolnăvire a populației;- Poluarea solului și a apelor în localitățile fără sisteme de canalizare și stații de epurare;- Imposibilitatea asigurării cofinanțării proiectelor;- Costuri ridicate de operare – creșterea tarifelor ;
---	---

8.2.3 Date tehnice sintetice – privind consumul de gaze naturale

VOLUME DE GAZE NATURALE DISTRIBUITE ÎN 2013

Localitatea	Număr consumatori (contoare)							Volum de gaze naturale distribuite (mc)						
	Casnici	Terțieri	Asimilați	Industriali	Secundari	Comerciali	Total	Casnici	Terțieri	Asimilați	Industriali	Secundari	Comerciali	Total
Aiud	7.127	113	7	0	85	236	7.568	5.400.851	1.577.730	6.845	131.489	1.532.095	472.760	9.121.770
Aiudul de Sus	531	8	0	0	2	7	548	362.736	6.037	0	0	1.561	17.098	387.432
Ciumbrud	319	13	0	0	1	4	337	233.573	80.448	0	0	4.403	12.092	330.516
Gâmbaș	137	5	0	0	0	1	143	100.952	3.536	0	0	0	246	104.734
Sâncrai	195	7	3	0	0	4	209	156.667	18.828	9.688	0	0	27.445	212.628

Notă:

Încadrarea clienților finali a fost făcută conform prevederilor *Regulamentului privind furnizarea gazelor naturale la clienții finali (secțiunea 1, art.3)*, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 42/2012.

- Casnici: sectorul rezidențial (populație - consumatorii casnici) și asociațiile de proprietari;
- Asimilați: sunt consumatorii non-casnici, care au tarif de casnici;
- Terțieri: instituții de învățământ, sănătate, cultură, etc;
- Industriali: cu consum anual cel puțin 450.000 MWh și cogenerare;

- Secundari: producție energie electrică și/sau termică, industria chimică, etc;
- Comerciali: sector comercial, hoteluri, restaurante, magazine, cabinete de avocatură, notariate, diverse ateliere, dar și panificație – brutăriile, etc.

Programarea lucrărilor de investiții și intervenții aferente infrastructuri publice în Municipiul Aiud:

1.Reabilitare Piata Agroalimentara din Aiud(2015-2020) - prioritate II

-str.I.Maniu partial cuprinsa intre str.Bailor si str.Stadionului- - prioritate II, * 1/3

2. Lucrari de reabilitare Zona Centrala protejata(2015-20120):

-str. Transilvaniei; prioritate II

-str. Cuza Voda partial; prioritate II

-str. Bailor partial cuprinsa intre str.Cuza Voda si str.I.Maniu; prioritate II

-str. I.Maniu partial cuprinsa intre str.Bailor si str.Transilvaniei; prioritate II

3.Amenajare Parc Municipal Aiud(2015-20120)

-Str. Ghe.Doja partial - prioritate I

4.Zona cartier Ghe Doja ():

-str. Ghe. Doja restul strazii, prioritate I

-str. Faget, prioritate I

-str. Emil Racovita- prioritate I

-str. Mioritei, prioritate I

- Str. 8.Martie prioritate I
- Str. Viitorului prioritate I
- Str. Florilor, prioritate I
- Str. Brazilor, prioritate I
- Str. Cireșilor, prioritate I
- Str. Crinului, prioritate I
- Str. Liliacului; prioritate I
- Str. Mesteacănului., prioritate I

5.Reabilitare infrastructura de drumuri cartier Hapat():

- str.Valea Lupului; prioritate I
- str.Dumbrava; prioritate I

- str.A.Iaios; prioritate I
- str.L.Blaga; prioritate I -*
- str.S.Fenichel; prioritate I -*
- str.Petre Tutea; prioritate I-*
- str.O.Goga; prioritate I-*
- str.M.Vulcanescu; prioritate I*
- str.Marasti, prioritate I

- Str. Crișan , prioritate I-*

6.Reabilitare strada Avram Iancu(2015-2018):

-str.Avram Iancu. prioritate I

7.Modernizare sistem rutier str.Stadionului,str.Morii si str.Transilvaniei(2016-2019)

-str.Stadionului cuprinsa intre podul peste valea Aiudului si str.Morii- prioritate III

-str.Morii cuprinsa intre str.stadionului si str.Transilvaniei; prioritate III

-str.Transilvaniei, prioritate IV

STRAZILE PROPUSE

de EON GAZ PENTRU LUCRĂRI DE ÎNLOCUIRE REȚELE

1.In localitatea Aiud

-str.Cimpului; prioritate II

-str.Dr.Ciortea; prioritate II

-str.Closca; prioritate II

-str.Dorobantilor; prioritate II

-str.Aurel Vlaicu; prioritate II

-str.Mihai Eminescu. prioritate II

-Drumul comunal Aiud Gambas prioritate II

- str.Eroilor; prioritate II
- str.Liviu Rebreanu; prioritate II
- str.Ostasilor; prioritate I
- str.Plugarilor; prioritate II
- str.Popa Sapca; prioritate II
- str.Simion Barnutiu; prioritate II
- str.Tudor Vladimirescu; prioritate II
- str.Tribun Tudoran; prioritate II
- str.Voluntarilor; prioritate II
- str.Vulcan. prioritate II

2.In localitatea Aiudul de Sus

- str.Valea Aiudului. prioritate II

3.In localitatea Ciumbrud

- str.Progresului; prioritate II
- str.V.Lucaci. prioritate II

4. Zona Herja și Zona Tudor Vladimirescu (IAS) – sunt propuse două platforme pentru dezvoltarea afacerilor, proiect care presupune asigurarea tuturor utilităților, inclusiv rețelele de gaze. Menționăm că pentru Zona Herja este elaborat Plan Urbanistic zonal, beneficiarii vor fi societăți comerciale, persoane fizice și juridice, iar în cazul în care se impune vom formula o solicitare

detaliată pentru finanțarea acestui obiectiv. Pentru Zona Tudor Vladimirescu (IAS)- se va elabora PUZ în prima parte a anului 2015.

- Legendă - Ordinea de priorități:
 - Prioritatea I – prima parte a anului 2015;
 - Prioritatea I I– a doua parte a anului 2015;
 - Prioritatea III– prima parte a anului 2016;
 - Prioritatea I V– a doua parte a anului 2016;

8.2.4 Date tehnice sintetice – privind rețelele de energie electrică în Municipiul Aiud

Situația existentă a rețelelor de distribuție a energiei electrice în Municipiul Aiud, conform datelor transmise de SC Filiala de distribuție a energiei electrice CE MT/JT AIUD:

Localitatea	LEA 20KV	LES 20KV	LEA 0,4KV	LES 0,4KV
Aiud	7 KM	47,6	68,5	49,2
Ciumbrud	1 Km		6,5 km	
Sîncrai	1 Km		5,3 km	
Gîmbaș	0,1 Km		4 km	
Păgida	0,1 Km		1,8 km	
Măgina	0,4 Km		8,3 km	
Gîrbova de Jos	1,5 Km		14,2 km	
Gîrbovița	0,1 Km		2,7 km	
Gîrbova de sus	1,0 Km		5,4 km	
TOTAL	12,2 km	47,6 km	116,7 km	49,2 km

La nivelul de municipiului Aiud funcționează mai multe subunități ale SC ELECTRICA SA, care asigură servicii în domeniu, după cum urmează:

- *Centrul de Exploatare Aiud* - asigură distribuția energiei electrice și întreținerea rețelelor electrice de joasă și medie tensiune în două schimburi cu echipe de intervenție (servire operativă), formate din două persoane pe schimb. Personalului centrului asigură de asemenea control periodic, efectuarea reviziilor tehnice aferente rețelelor de distribuție a energiei electrice, înlocuirea periodică a contorilor de energie electrică și înlocuirea acestora în caz de defecțiuni înregistrate;

- *Oficiul Comercial Aiud* – realizează serviciile de contractare și facturare a energiei electrice;

- *Centrul de Mentenanță Alba punct de lucru Aiud* – execută lucrări de întreținere și mentenanță comandate de Centrul de Exploatare Aiud;

- *S.C. Allsys Energy S.A.* – efectuează citirea contoarelor de energie electrică la abonații casnici și industriali;

Ca lucrări de investiții pentru anul 2015, Centrul de Exploatare Aiud a propus:

- realizarea unui post de transformare în Aiud, pe strada Abrudului, pentru îmbunătățirea nivelului de tensiune în zonă;
- îmbunătățirea nivelului de tensiune în zona străzii Ostasilor, prin realizarea unui circuit 0,4KV, suplimentar din PTA 33 AIUD;
- îmbunătățirea nivelului de tensiune în localitatea Sîncrai prin întregirea rețelei de 0,4KV între cele două posturi de transformare din localitate și modernizarea postului de transformare nr. 2;
- modernizarea tuturor bransamentelor din localitatea Gîmbas și îmbunătățire de tensiune prin realizare unui circuit suplimentar din postul de transformare;
- modernizarea bransamentelor în localitatea Aiud, zona Cuza Vodă nr.7 – 20 bransamente, Cuza Vodă, nr.30 – 8 bransamente;
- modernizarea completă a PTA Pompe Măgina;

Lucrările propuse se vor realiza în limita bugetului care se va aproba la nivel de FDEE Transilvania Sud Brasov.

8.2.5 Serviciul de transport public local de călători

Transportul public local de călători în municipiul Aiud este asigurat pe raza municipiului Aiud de către „Asociația Trans Local 2006” – formată din S.C. ESPINOSA S.R.L., S.C. EXCELENT TRANS S.R.L, în baza contractului de concesiune nr. 8454 din 07.08.2006. Operatorul de servicii publice deține în prezent licența Seria LTP nr. 1000141.

Obiectul contractului de concesiune este:
efectuarea transportului public local de calatori cu mijloace de transport specifice prevăzute de lege, respectiv autobuze și microbuze, conform prevederilor stipulate în caietul de sarcini;
obținerea dreptului de utilizare și exploatare a bunurilor aparținând patrimoniului consiliului local, în conformitate cu obiectivele concedentului.

Obiectivele concedentului:

- a) dezvoltă, promovează calitatea și eficiența transportului public local de călători în scopul asigurării mobilității populației în funcție de necesitățile acesteia și de dezvoltarea economică a localității;
- b) stabilește structura rețelei de trasee pentru transport de călători în funcție de dezvoltarea economică a localității, în concordantă cu cererile de transport stabilite pe baza studiilor de mobilitate a populației;
- c) păstrează prerogativele privind promovarea politicilor și strategiilor de dezvoltare a transportului public local de călători;
- d) organizează, reglementează, controlează și monitorizează transportul public local de călători pe raza municipiului Aiud, în conformitate cu reglementările în vigoare;
- e) urmărește ca exploatarea bunurilor concesionate/închiriate să se realizeze în condiții care să asigure executarea transportului public local de călători în condiții de regularitate, siguranță și confort pe întreaga durată a contractului de concesiune;
- f) asigură modernizarea infrastructurii aferente transportului public local de călători, care să se realizeze în conformitate cu reglementările urbanistice în vigoare;

g) asigură protecția socială a grupurilor de persoane defavorizate prin acordarea de facilități.

INDICATORI DE PERFORMANȚĂ

privind executarea transportului public local de călători

1. Numărul de curse, trasee pe care operatorul a suspendat sau a întârziat executarea transportului față de programul de circulație.
2. Numărul de trasee pe care operatorul nu a efectuat transportul public local de călători pe o perioadă mai mare de 24 de ore.
3. Numărul de călători afectați de căderile prevăzute la pct. 1 și 2.
4. Numărul total de autovehicule asigurate conform programărilor zilnice.
5. Numărul de reclamații ale călătorilor privind calitatea transportului, dintre care:
 - a) numărul de reclamații justificate;
 - b) numărul de reclamații rezolvate;
 - c) numărul de reclamații la care călătorii nu au primit răspuns în termenele legale
6. Numărul de mijloace de transport cu vechime mai mică de 10 ani și atestate Euro 2 sau Euro 3
7. Numărul prevederilor contractului de concesiune a transportului local de călători, propuse pentru modificare de către operator, raportat la numărul de prevederi contractuale acceptate pentru modificare de către concedent.
8. Despăgubirile plătite de către operatori pentru nerespectarea condițiilor de calitate și de mediu privind desfășurarea transportului public local de călători.
9. Numărul abaterilor privind nerespectarea de către operator a condițiilor privind menținerea licenței de transport.
10. Numărul de controale efectuate de către autoritatea administrației publice locale operatorului, raportat la numărul de abateri stabilite și sancționate.
11. Numărul de accidente de circulație la care au fost implicate mijloacele de transport cu care operatorul efectuează transportul public local de călători.
12. Numărul abaterilor privind nerespectarea de către operator a prevederilor caietului de sarcini și a contractului de concesiune.

MIJLOACELE DE TRANSPORT AFLATE ÎN PROPRIETATEA OPERATORULUI
DESTINATE ASIGURĂRII SERVICIULUI PUBLIC

Nr. auto	Traseu
AB 08 HAM	AIUD II - MĂGINA
AB 06 PPD	GÎMBAȘ-PĂGIDA
AB 06 POV	AIUD II - MĂGINA
AB 06 PPA	AIUD II - MĂGINA
AB 11 HAM	AIUD II - MĂGINA
AB 06 POW	AIUD II - MĂGINA
AB 06 PPH	GÎRBOVA DE SUS - AIUD
AB 32 LLL	AIUD II - MĂGINA
AB 34 LLL	SÎNCRAI- AIUD
AB 35 LLL	GÎRBOVA DE JOS - AIUD
AB 07 KAN	GÎRBOVA DE SUS - AIUD
AB 07 HAM	GÎMBAȘ-AIUD
AB 06 PPI	SÎNCRAI- AIUD
AB 06 POW	HOTAR 34 -AIUD

8.2.6 Serviciul de iluminat public

În cadrul Serviciului Public Administrația Patrimoniului Local, funcționează *Compartimentul de iluminat public*, cu următoarele atribuții:

- execută lucrări de întreținere a iluminatului public în municipiu Aiud și în localitățile componente și aparținătoare;
- realizează legătura permanentă cu distribuitorul local de energie electrică pentru asigurarea unui iluminat public corespunzător pe toate arterele de circulație din municipiul Aiud și localitățile componente și aparținătoare;
- realizează activitățile necesare funcționării sistemului de iluminat public în concordanță cu cerințele impuse de dezvoltarea infrastructurii locale;
- întocmește documentația necesară pentru execuția lucrărilor ce urmează a fi efectuate;

- întocmește situații de lucrări pentru lucrările executate în cazul contractelor încheiate cu terți;
- întocmește evidența cheltuielilor privind consumurile de energie electrică și propune soluții de reducere a acestora.

PLANUL DE ACȚIUNE PRIVIND ENERGIA DURABILĂ (SEAP) este un document cheie care prezintă modul în care administrația locală își va respecta angajamentul de reducere a emisiilor de CO₂ cu cel puțin 20% până în anul 2020.

Obiectivul general de reducere este definit prin comparație cu anul de referință desemnat de Municipiul Aiud.

SEAP definește măsurile concrete de reducere a emisiilor dar și calendarul și responsabilitățile atribuite, care traduc strategia pe termen lung în acțiune.

PLANUL DE ACȚIUNE PRIVIND ENERGIA DURABILĂ a fost aprobat prin HCL nr. 143 din 25 august 2010, iar Inventarul de bază al emisiilor și setul de măsuri au fost încărcate pe pagina de internet a Biroului Convenției Primarilor de la Bruxelles (www.eumayors.eu).

DOMENII DE ACȚIUNE ALE SEAP

PLANUL DE ACȚIUNE PRIVIND ENERGIA DURABILĂ cuprinde măsuri pentru fiecare dintre următoarele sectoare prioritare de acțiune:

- Clădiri, echipamente/instalații și industrie (clădiri municipale, terțiare, rezidențiale, iluminat public municipal);
- Transport (parcul municipal, transportul public, transportul privat și comercial);
- Producția locală de electricitate (instalații termice solare, fotovoltaice, instalații termice cu combustibil biomasă);
- Planificarea teritoriului (planificarea urbană strategică, planificarea transportului/mobilității, standarde pentru renovări și noi construcții)

- Achizițiile publice de produse și servicii (cerințele/standardele de eficiență energetică, cerințele/standardele privind energia din surse regenerabile);
- Lucrul cu cetățenii și părțile interesate (servicii de consultanță, sprijin financiar și granturi, sensibilizare și networking la nivel local, formare profesională și educare).

Scopul Strategiei Energetice a Municipiului Aiud, este identificarea posibilităților și mijloacelor de creștere a eficienței energetice în sectoarele de activitate aflate sub autoritatea Administrației Publice Locale, prin implementarea unor programe adecvate, care vor ajuta la transformarea municipiului Aiud într-un oraș cu servicii energetice moderne, eficiente și profitabile, cu impact redus asupra mediului, în condițiile unei dezvoltări durabile.

Programul Energetic Municipal este prezentat ca parte integrantă a setului de documente politice strategice pentru dezvoltare durabilă, fundamentat pe Strategia de Dezvoltare Durabilă a Municipiului Aiud.

Principalele obiective ale Programului Energetic Municipal constau în:

- Identificarea posibilităților de reducere a consumului energetic în toate sectoarele publice, de a crea premisele pentru producerea energiei din surse regenerabile în zona municipală, de identificare a unor surse de finanțare pentru activitățile de reducere a consumului energetic;
- Modernizarea și reducerea consumului de energie în clădirile publice;
- Reabilitarea termică a clădirilor publice și a blocurilor de locuințe, respectiv reducerea pierderilor de energie și căldură;
- Promovarea unor soluții eficiente pentru utilizarea energiei la consumatorii finali;
- Sprijinirea populației prin acțiuni concrete în scopul reducerii consumului energetic în locuințe;
- Extinderea și realizarea de noi spații verzi;
- Participarea la programe de colectare selectivă a deșeurilor urbane;
- Realizarea planului de optimizare a traficului în Municipiul Aiud, prin dezvoltarea unei politici integrate de transport urban;

- Îmbunătățirea calității serviciilor de alimentare cu apă, canalizare și epurare a apelor uzate;
- Îmbunătățirea calității serviciului de iluminat public și eficientizarea acestuia;
- Identificarea potențialului de utilizare a surselor de energie regenerabile și creșterea condițiilor preliminare necesare pentru utilizarea acestora;
- Stimularea competitivității prin introducerea tehnologiilor avansate pentru reducerea emisiilor de carbon;
- Crearea bazei de date pentru indicatorii energetici și de mediu ca bază a programelor de dezvoltare durabilă;
- Educarea, conștientizarea, diseminarea rezultatelor și promovarea măsurilor de implicare a cetățenilor municipiului în programe de eficiență energetică și protecția mediului.

Controlul și evaluarea acțiunilor/măsurilor incluse în PLANUL DE ACȚIUNE PRIVIND ENERGIA DURABILĂ (SEAP) se va realiza de către echipa de implementare cu implicarea factorilor de decizie și a cetățenilor, prin:

- compararea eforturilor de implementare cu scopul și obiectivele inițiale;
- determinarea progresului făcut pentru obținerea rezultatelor scontate;
- stabilirea acțiunilor realizate și a efectelor evaluate inițial;
- emiterea/transmiterea către Comisia Europeană, cel puțin o dată la doi ani, Raportului privind Implementarea PLANULUI DE ACȚIUNE PRIVIND ENERGIA DURABILĂ (SEAP), în scopul evaluării, monitorizării și verificării;

Monitorizarea sistematică, urmată de adaptări oportune ale Planului permite inițierea unui proces continuu de îmbunătățire.

8.2.7 Situația serviciilor comunitare de utilități publice

Denumirea serviciului de utilitate publică	Serviciul înființat în cadrul aparatului propriu (DA/NU)	Denumire operator (furnizor/prestator)	Date identificare operator (furnizor/prestator)	Baza legală a prestării serviciului
Alimentare cu apă și de canalizare	NU	S.C. APA CTTA S.A.	C.U.I.: 1755482 J01/36/1999 Alba Iulia, str. Vasile Goldiș, nr. 3, județul Alba Director: Lazăr Viorel Tel/Fax: 0258-834493	H.C.L. nr. 85/27.03.2008
Alimentare cu energie termică în sistem centralizat	Nu este cazul (desființat în 2001)			
Salubritate localitate	NU	S.C.GREENDAYS- VALORIZACAO DOS LIXOS PROTECCAO DO AMBIENTE L.D.A.,	Identificare fiscală NIPC 502441348/08.05.1990,	H.C.L. nr. 44/31.03.1999
Iluminat public	NU / Parțial Serviciul Public Administrația Patrimoniului Local	S.C. LUXTEN LIGHTING COMPANY S.A. BUCUREȘTI DIVIZIA ILUMINAT MEDIAȘ	C.U.I.: RO6734030 J35/17/2000 Str. Parâng, nr. 76, București Dir. Gen. Ionel Pepenică Tel: 021/3128819 Fax: 021/3128664	H.C.L. nr. 185/17.12.2003 Contract de delegare gestiune nr. 2087/02.02.2004

Denumirea serviciului de utilitate publică	Serviciul înființat în cadrul aparatului propriu (DA/NU)	Denumire operator (furnizor/prestator)	Date identificare operator (furnizor/prestator)	Baza legală a prestării serviciului
Transport public local de călători	DA, Compartiment Transport, Managementul Calității, Autorizare PF și AF	ASOCIAȚIA TRANS LOCAL 2006 formată din: S.C. ESPINOSA S.R.L. S.C. EXCELENT TRANS S.R.L	C.U.I.: 5320537 J03/223/1994 Pitești, str. Trivale, Bl. 57, Sc.B, Ap. 14, Județul Argeș Administrator: Miu Mihai Tel:0744-506461 Fax: 0248-271145 C.U.I.: 18413212 J01/177/2006 Aiud, str. Sg. Hațegan, Bl. H7, Ap. 6, Județul Alba Oancăș Cristian Tel: 0740-219557 0744-427954	H.C.L. nr. 178/27.07.2006, Contract de concesiune a transportului public local de calatori nr. 8454 / 07.08.2006, H.C.L. nr. 191/10.08.2006, H.C.L. nr. 306/20.12.2007
Administrarea domeniului public și privat al localității	Serviciu public aflat în subordinea consiliului local Aiud	Serviciul Public Administrația Patrimoniului Local	C.U.I.: 14401495 Aiud, str. Tribun Tudoran, nr. 9, județul Alba Director: Rodean Ștefan Tel/Fax: 0258/861593	

CAPITOLUL 9 CONTEXT EUROPEAN, REGIONAL ȘI NAȚIONAL

9.1 Contextul european

În anul 2010, statele membre ale Uniunii Europene au adoptat **Strategia Europa 2020**, ca o măsură menită să ajute la combaterea efectelor crizei și la o regenerare a vieții economice europene printr-un program coordonat de reforme, în baza unei viziuni pe termen lung.

Strategia „Europa 2020” reprezintă strategia UE de creștere economică și își propune să asigure o creștere economică inteligentă (prin investiții mai eficiente în educație, cercetare și inovare), durabilă (prin orientarea decisivă către o economie cu emisii scăzute de carbon și o industrie competitivă), favorabilă incluziunii (prin punerea accentului pe crearea de locuri de muncă și pe reducerea sărăciei).

Strategia se concentrează asupra a cinci obiective ambițioase privind ocuparea forței de muncă, cercetarea, educația, reducerea sărăciei și energia/clima.

1. Ocuparea forței de muncă

- ✓ rată de ocupare a forței de muncă de 75 % în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani;

2. Cercetare și dezvoltare

- ✓ alocarea a 3% din PIB-ul UE pentru cercetare și dezvoltare;

3. Schimbările climatice și utilizarea durabilă a energiei

- ✓ reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990;
- ✓ creșterea ponderii surselor de energie regenerabile până la 20%;
- ✓ creșterea cu 20% a eficienței energetice;

4. Educație

- ✓ reducerea sub 10% a ratei de părăsire timpurie a școlii;
- ✓ creșterea la peste 40% a ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani;

5. Lupta împotriva sărăciei și a excluziunii sociale

- ✓ reducerea cu cel puțin 20 de milioane a numărului persoanelor care suferă sau riscă să sufere de pe urma sărăciei și a excluziunii sociale;

Aceste obiective:

- definesc poziția pe care ar trebui să o ocupe UE în 2020 din punctul de vedere al unor parametri majori;
- sunt transpuse în obiective naționale pentru ca fiecare stat membru să-și poată urmări evoluția;
- sunt comune și nu presupun repartizarea sarcinilor, urmând a fi realizate prin acțiuni la nivel național și european;
- sunt **interdependente și se susțin reciproc**:
 - progresele în plan educațional contribuie la îmbunătățirea perspectivelor profesionale și la reducerea sărăciei
 - mai multă cercetare și inovare și o utilizare mai eficientă a resurselor ne ajută să devenim mai competitivi și oferă condiții favorabile creării de noi locuri de muncă
 - investițiile în tehnologii ecologice contribuie la combaterea schimbărilor climatice și creează noi oportunități de afaceri și locuri de muncă.

În cadrul acestei strategii au fost propuse ca și instrumente de lucru 7 inițiative:

„O agendă digitală pentru Europa” pentru a accelera dezvoltarea serviciilor de internet de mare viteză și pentru a valorifica beneficiile pe care le oferă o piață digitală unică gospodăriilor și întreprinderilor;

„O Uniune a inovării” pentru a îmbunătăți condițiile-cadru și accesul la finanțările pentru cercetare și inovare, astfel încât să se garanteze posibilitatea transformării ideilor inovatoare în produse și servicii care creează creștere și locuri de muncă;

„Tineretul în mișcare” pentru a consolida performanța sistemelor de educație și pentru a facilita intrarea tinerilor pe piața muncii;

„O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor” pentru a permite decuplarea creșterii economice de utilizarea resurselor, pentru a sprijini trecerea la o economie cu emisii scăzute de carbon, pentru a crește utilizarea

surselor regenerabile de energie, pentru a moderniza sectorul transporturilor și a promova eficiența energetică;

„O politică industrială adaptată erei globalizării” pentru a îmbunătăți mediul de afaceri, în special pentru IMM-uri, și a sprijini dezvoltarea unei baze industriale solide și durabile în măsură să facă față concurenței la nivel mondial;

„O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă” pentru a moderniza piețele muncii și a oferi mai multă autonomie cetățenilor, prin dezvoltarea competențelor acestora pe tot parcursul vieții în vederea creșterii ratei de participare pe piața muncii și a unei mai bune corelări a cererii și a ofertei în materie de forță de muncă, inclusiv prin mobilitatea profesională;

„Platforma europeană de combatere a sărăciei” pentru a garanta coeziunea socială și teritorială, astfel încât beneficiile creșterii și locurile de muncă să fie distribuite echitabil, iar persoanelor care se confruntă cu sărăcia și excluziunea socială să li se acorde posibilitatea de a duce o viață demnă și de a juca un rol activ în societate.

Cea mai mare parte a asistenței financiare relevante din partea UE pentru Strategia Europa 2020 va fi pusă la dispoziție în cadrul Politicii de Coeziune a UE, prin instrumentele structurale, concentrate, conform **Cadrului Strategic Comun**, pe 11 obiective tematice, după cum urmează:

1. cercetare și inovare
2. tehnologiile informației și comunicării (TIC)
3. competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri)
4. trecerea la o economie cu emisii scăzute de carbon
5. adaptarea la schimbările climatice și prevenirea și gestionării riscului
6. protecția mediului și utilizarea eficientă a resurselor
7. promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore
8. ocupare și facilitarea mobilității forței de muncă
9. incluziune socială și combaterea sărăciei
10. educație, dezvoltarea de competențe și învățarea pe tot parcursul vieții
11. consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă

Cadrul Strategic Comun transpune obiectivele și țintele strategiei Uniunii Europene pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii în acțiuni cheie pentru Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune, Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală și Fondul European pentru Afaceri Maritime și Pescuit.

9.2 Contextul național

Țintele valorice ale României pentru îndeplinirea obiectivelor Strategiei Europei 2020 au fost incluse în **Programul Național de Reformă (2011-2013)**, care reprezintă instrumentul esențial pentru îndeplinirea, la nivel național, a obiectivelor Strategiei Europa 2020. Prioritățile se referă atât la reforma politicii publice cât și la investiții preconizate, după cum urmează:

1. Creșterea eficienței și transparenței administrației publice
2. Îmbunătățirea mediului de afaceri
3. Ocuparea forței de muncă
4. Cercetare, dezvoltare și inovare
5. Diminuarea emisiilor de gaze cu efect de seră
6. Utilizarea surselor de energie regenerabilă
7. Eficiență energetică
8. Educație
9. Incluziune socială.

Pentru România, Programul Național de Reformă (2011-2013) reprezintă platforma-cadru pentru definirea și aplicarea politicilor de dezvoltare economică, în concordanță cu politicile Uniunii Europene (UE), care permite concentrarea demersurilor naționale pentru modernizarea economiei și societății românești și susține convergența economico-socială cu celelalte state membre ale UE. Programul Național de Reformă (2011-2013) a fost elaborat pe baza contribuțiilor a șapte *grupuri de lucru sectoriale*, precum și a trei *grupuri operative*, special constituite în acest scop. Urmărirea aplicării acțiunilor incluse în *PNR* este asigurată periodic (trimestrial, anual) pe baza *Planului de acțiune pentru implementarea PNR*.

În data de 13 iunie 2012, Guvernul României a aprobat **Memorandumul pentru aprobarea acțiunilor și documentelor privind pregătirea accesării și**

implementării fondurilor europene în perioada 2014-2020, document-cadru ce cuprinde un set de orientări metodologice necesare pentru stabilirea liniilor directe în procesul de programare a fondurilor europene nerambursabile în perioada 2014-2020.

Acordului de Parteneriat 2014 – 2020 este documentul strategic național care fundamentează și stabilește obiectivele tematice de dezvoltare și alocarea indicativă a fondurilor europene în perioada 2014–2020: Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDER), Fondul de Coeziune (FC), Fondul Social European (FSE), Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (FEPAM). Acesta a fost elaborat și transmis Comisiei Europene spre aprobare. Se propun un număr de 6 **programe operaționale**, respectiv: POS Infrastructură Mare, POS Competitivitate, PO Regional, PO Asistență Tehnică, POS Capital Uman, PO Capacitate Administrativă. Vor exista, de asemenea, programe dedicate agriculturii, dezvoltării rurale, pescuitului și acvaculturii.

Ținând cont de situația și de politicile macroeconomice, alături de blocajele în dezvoltare la nivel național, subliniate mai sus, Guvernul României a stabilit anumite priorități de finanțare pentru utilizarea Fondurilor Europene Structurale și de Investiții în Acordul de Parteneriat 2014-2020, cu obiectivul global *de a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială între România și statele membre ale UE*.

Pentru a atinge aspirațiile de creștere economică reflectate în obiectivul global al acestui Acord de Parteneriat, România va avea o economie modernă și competitivă prin abordarea următoarelor provocări:

- I. Competitivitatea
- II. Oamenii și societatea
- III. Infrastructura
- IV. Resursele
- V. Administrația și guvernarea

Principalele alocări financiare propuse în cadrul viitoarelor Programe Operaționale sunt:

- Infrastructura de transport (autostrăzi, căi ferate, naval și aerian): 5,7 miliarde de euro;
- Mediu (infrastructura de mediu și protecția mediului): 3 miliarde de euro;
- Eficiența energetică – 270 de milioane de euro;
- Programele de angajare a tinerilor, șomerilor – 1 miliard de euro + dezvoltarea programelor ANOFM – 250 de milioane de euro;
- Asistența socială a categoriilor defavorizate (în special programele de integrare a minorității romă) – aproximativ 1 miliard de euro;
- Educație (formare și dezvoltare profesională) – 1 miliard de euro;
- Infrastructura – 350 de milioane de euro;
- Dezvoltarea capacității administrative la nivel local – 500 de milioane de euro și asistența tehnică la nivel central – 300 de milioane de euro;
- IMM-uri și parcuri tehnologice – 800 de milioane;
- Dezvoltarea urbană a comunităților – 2,8 miliarde de euro;
- Refacerea zonelor istorice, culturale și turistice – 450 de milioane de euro;
- Drumuri județene, centuri - 1,1 miliarde de euro;
- Infrastructura de sănătate – 500 de milioane de euro;
- Cercetare – 700 de milioane de euro;
- IT – 550 de milioane de euro;
- Proiectul de Cadastru General – 300 de milioane de euro.

Obiective Tematice - Strategia 2014 – 2020

Obiectivul tematic nr. 1: Consolidarea cercetării, a dezvoltării tehnologice și a inovării;

Obiectivul tematic nr. 2: Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informatice și de comunicare;

Obiectivul tematic nr. 3: Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor, a sectorului agricol și a sectorului pescuitului și acvaculturii;

Obiectivul tematic nr. 4: Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele;

Obiectivul tematic nr. 5: Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor;

Obiectivul tematic nr. 6: Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;

Obiectivul tematic nr. 7: Promovarea unor sisteme de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore;

Obiectivul tematic nr. 8: Promovarea sustenabilității și calității locurilor de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă;

Obiectivul tematic nr. 9: Promovarea incluziunii sociale, combaterea sărăciei și a oricărei forme de discriminare;

Obiectivul tematic nr. 10: Investiții în educație, formare și formare profesională pentru competențe și învățare pe tot parcursul vieții;

Obiectivul tematic nr. 11: Consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și o administrație publică eficientă;

Axe Prioritare - Strategia 2014 - 2020

AXA PRIORITARĂ 1: Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării;

AXA PRIORITARĂ 2: Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii;

AXA PRIORITARĂ 3: Eficiență energetică în clădirile publice;

AXA PRIORITARĂ 4: Sprijinirea dezvoltării urbane;

AXA PRIORITARĂ 5: Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului;

AXA PRIORITARĂ 6: Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională și locală;

AXA PRIORITARĂ 7: Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale;

AXA PRIORITARĂ 8: Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban;

AXA PRIORITARĂ 9: Dezvoltarea infrastructurii educationale;

AXA PRIORITARĂ 10: Cadastru și înregistrarea proprietăților în zonele rurale din România.

9.3 Contextul regional

În perioada 1990-2000 Regiunea Centru a traversat o perioadă dificilă, de declin economic, pe fondul deteriorării principalelor echilibruri macroeconomice și al inflației galopante. Procesul de restructurare economică a fost însoțit de o restrângere semnificativă sau de închidere a capacităților existente de producție, mineritul, chimia și metalurgia neferoasă fiind cele mai afectate ramuri economice. Începând cu anii 2000-2001, climatul economic s-a ameliorat, economia și-a reluat creșterea, iar anii 2006-2008 au adus consolidarea creșterii economice. Criza economică și financiară ce a debutat în a doua jumătate a anului 2008 a avut un impact negativ în ce privește nivelul investițiilor atât străine cât și autohtone, unele companii străine retrăgându-se sau reducându-și prezența în Regiunea Centru.

Nivelul atins în 2010 de cel mai relevant indicator al dezvoltării economice - **produsul intern brut/ locuitor în Regiunea Centru - reprezintă 45% din media UE27**, apropiindu-se de media națională și de nivelul înregistrat în unele regiuni din Ungaria, Polonia, Slovacia.

Activitățile industriale spre care s-au îndreptat cele mai importante investiții sunt industria de prelucrare a lemnului, industria alimentară, industria materialelor de construcții, construcțiile de mașini.

Structura economică a Regiunii Centru a suferit modificări substanțiale în ultimii 10 ani. Ponderile unor sectoare economice de bază, precum agricultura, industria extractivă, industria prelucrătoare grea s-au redus mult, crescând în schimb ponderea altor ramuri economice și a celor din sectorul terțiar cu

precădere. Procesul nu este încheiat, fiind de așteptat ca această evoluție să continue și în următorii ani.

Activitate tradițională în Regiunea Centru, **agricultura** constituie până în zilele noastre principala ocupație și sursă de venit a locuitorilor din mediul rural. Orientată spre satisfacerea cererii interne, agricultura beneficiază de un potențial natural important și diversificat.

Economia Regiunii Centru păstrează încă un **profil industrial** vizibil ce poate fi evidențiat atât prin contribuția relativ ridicată a industriei la formarea produsului intern brut cât și prin ponderea semnificativă a populației ocupate în sectorul secundar al economiei. Profilul industrial al regiunii este dat de industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor, chimică, materialelor de construcții, lemnului, extractiva, textilă și alimentară. Unitățile industriale sunt amplasate în general, în localitățile urbane, și în cazul multor orașe mici dau acestor localități un caracter monospecializat.

Sectorul serviciilor are o contribuție importantă la formarea produsului intern brut regional, având o dezvoltare semnificativă în ultimii ani. Domeniile care au înregistrat cele mai mari creșteri sunt transporturile (în special transporturile rutiere și cele aeriene), telecomunicațiile, sectorul financiar-bancar și de asigurări. Turismul, cu toate că a înregistrat o serie de progrese pe anumite segmente, cum ar fi agroturismul, nu reușește să valorifice încă importantul potențial turistic al regiunii.

O altă evoluție semnificativă în ultimii ani este continuarea tendinței de polarizare economică la nivel regional. Majoritatea activităților economice și îndeosebi cele cu o valoare adăugată brută ridicată se concentrează în orașele mari și în jurul acestora, în timp ce multe localități urbane mici (îndeosebi foste localități miniere sau orașe monoindustriale) și numeroase localități rurale au o situație economică foarte precară și în curs de deteriorare rapidă. Gradul de coeziune teritorială se menține scăzut, această situație regăsindu-se și la nivelul întregii țări.

Un proces economic recent este apariția **clusterelor economice**, iar până în prezent, la nivelul Regiunii Centru s-au format clusteres în domeniile prelucrării lemnului, al biomasei, al electrotehnicii, al industriei alimentare, iar acest proces de creare de clusteres este de așteptat să ia amploare.

Cercetarea autohtonă joacă încă un rol redus în dezvoltarea economică, transferul rezultatelor și aplicarea lor în economie făcându-se încet și cu dificultate.

Forța de muncă nu se ridică întotdeauna la nivelul de pregătire necesar pentru o economie competitivă și în ultimul timp în multe domenii economice și în diferite zone ale Regiunii Centru începe să se facă simțită lipsa forței de muncă cu o înaltă calificare.

Sectorul economic reprezentat de întreprinderile mici și mijlocii, care timp de mulți ani a fost un generator de creștere economică și locuri de muncă a suferit după 2008 o contracție sensibilă. În condițiile în care IMM-urile dispun, în general, de resurse financiare limitate și un spațiu redus de manevră economică, vulnerabilitatea acestora este mare, iar în cazul unei crize economice gradul în care sunt afectate crește semnificativ.

Dezvoltarea economică la nivel regional este susținută prin crearea de structuri de afaceri în cadrul cărora firmele să se bucure de anumite facilități și servicii specifice. În ultimii 15-20 ani s-a încercat crearea unei infrastructuri de afaceri moderne care să răspundă la cerințele specifice ale investitorilor formată din parcuri industriale și tehnologice, centre de afaceri, incubatoare de afaceri etc. Un loc important în cadrul structurilor de afaceri îl au parcurile industriale. Rolul parcurilor industriale este să stimuleze dezvoltarea economică, realizarea transferului tehnologic, atragerea de investiții și valorificarea resurselor umane ale zonei.

În Regiunea Centru funcționează în prezent 11 parcuri industriale. Șapte dintre acestea sunt în proprietate publică, 3 în proprietate privată și unul este în parteneriat public-privat. Alături de parcurile industriale, în Regiunea Centru funcționează și câteva zone industriale, zone de dezvoltare economică, centre de afaceri și incubatoare de afaceri, dezvoltate prin inițiative publice sau private, iar nevoia de astfel de structuri de afaceri este departe de a fi acoperită.

La nivelul Regiunii Centru, **Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014-2020**, este principalul document de planificare și programare la nivel regional. Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020 este parte a **Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014-2020** și răspunde nevoii de a avea la dispoziție un document de planificare la nivel regional care stabilește obiectivul global și obiectivele specifice de atins la finalul perioadei de

programare, propunând direcțiile de acțiune și măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor. În același timp, Strategia Regională de Dezvoltare se raportează la evoluțiile preconizate la nivel național și european, sintetizate în documentele de programare ale Comisiei Europene pentru perioada 2014-2020, în angajamentele internaționale ale României și în strategiile naționale pentru perioada următoare.

Strategia de Dezvoltare Regională urmărește pe tot parcursul cele trei priorități stabilite prin **Strategia Europa 2020**: creștere inteligentă, creștere durabilă, creștere favorabilă, 3 incluziuni și obiective propuse în cadrul celor cinci domenii de interes: ocupare, inovare, schimbări climatice, educație, reducerea sărăciei. Regiunea Centru va fi astfel permanent cuplată la procesele în desfășurare la nivel european.

Prin Strategia de Dezvoltare, Regiunea Centru și-a definit ca obiectiv global “dezvoltarea echilibrată a Regiunii Centru prin stimularea creșterii economice bazate pe cunoaștere, protecția mediului înconjurător și valorificarea durabilă a resurselor naturale precum și întărirea coeziunii sociale”.

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru cuprinde **6 domenii strategice de dezvoltare**, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități și măsuri specifice:

- 1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale;**
- 2. Creșterea competitivității economice, stimularea cercetării și inovării;**
- 3. Protecția mediului înconjurător, eficiență energetică, utilizarea surselor regenerabile de energie;**
- 4. Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii;**
- 5. Dezvoltarea turismului, sprijinirea activităților culturale și recreative;**
- 6. Dezvoltarea resurselor umane , creșterea incluziunii sociale.**

Domeniul Strategic 1. Dezvoltare urbană, dezvoltarea infrastructurii tehnice și sociale regionale

Politica de coeziune teritorială urmărește diminuarea diferențelor de dezvoltare dintre regiunile geografice, dintre mediul urban și cel rural, dintre centru și periferie, precum și prevenirea amplificării discrepanțelor teritoriale.

Definirea conceptului de coeziune teritorială pune accentul pe dezvoltarea echilibrată a teritoriului, reducerea disparităților și valorificarea potențialului teritorial. Dimensiunea teritorială a coeziunii a fost introdusă în Tratatul de la Lisabona, fiind adăugată dimensiunii sociale și economice, devenind astfel un obiectiv asumat politicii la nivelul Uniunii Europene.

Considerate motoare ale economiei, orașele sunt catalizatori pentru creativitate și inovare. Diversele dimensiuni ale vieții urbane - economică, socială, culturală și de mediu - sunt strâns legate între ele, iar succesul în materie de dezvoltare urbană poate fi atins numai prin intermediul unei abordări integrate. Propunerile Comisiei Europene privind politica de coeziune 2014-2020 urmăresc să stimuleze politicile integrate pentru a intensifica dezvoltarea urbană durabilă în vederea consolidării rolului orașelor în contextul politicii de coeziune.

Față de perioada de programare 2007-2013 există câteva diferențe privind dezvoltarea urbană în viitoarea perioadă 2014-2020. Astfel, se va pune accentul pe o abordare integrată consolidată pentru a face față provocărilor urbane. De asemenea, se vor introduce investițiile teritoriale integrate care vor înlocui axele prioritare separate în ceea ce privește dezvoltarea urbană.

Una dintre prioritățile de dezvoltare durabilă la nivelul Regiunii Centru este creșterea coeziunii teritoriale prin sprijinirea dezvoltării urbane, atât a orașelor cu nivel ridicat de dezvoltare cât și a orașelor confruntate cu probleme generate de restructurările economice.

Orașele cu nivel ridicat de dezvoltare sunt poli de atracție pentru orașele și comunele din vecinătate, având o influență directă în dezvoltarea economică și socială a zonei. La polul opus, orașele mici și mijlocii din Regiunea Centru se confruntă cu dificultăți în procesul de dezvoltare durabilă, datorită în special procesului de restructurare economică după 1989 care a afectat orașele monoindustriale. Procesul de coeziune teritorială la nivelul Regiunii Centru se

axează pe regenerarea urbană a orașelor mici și mijlocii în special a celor monoindustriale, creșterea conectivității orașelor cu zonele de contiguitate, susținerea zonelor și a cartierelor mai sărace prin creșterea inclusivă, dar și dezvoltarea unei economii inteligente prin stimularea inovației și a cercetării aplicate în special în orașele mari și a centrelor universitare. De asemenea o prioritate o reprezintă și promovarea orașelor verzi, susținerea transportului urban sustenabil, dezvoltarea iluminatului public, eficiența energetică a clădirilor și amenajarea spațiilor pentru agrement.

În perspectiva dezvoltării durabile a Regiunii Centru, pentru următoarea perioadă de finanțare 2014-2020 se impune finanțarea proiectelor regionale integrate care să contribuie la realizarea priorităților și măsurilor incluse în Planul Regional de Dezvoltare. În același timp, finanțarea proiectelor regionale integrate permite rezolvarea în mare măsură a nevoilor identificate la nivel regional, contribuind astfel și la îndeplinirea obiectivelor stabilite pentru România în ce privește Strategia Europa 2020.

Calitatea vieții și dezvoltarea armonioasă a Regiunii Centru este condiționată într-o măsură semnificativă de nivelul de dezvoltare a infrastructurii, atât a celei de transport, utilități publice, de educație, de cercetare, de sănătate sau a celei sociale. În prezent infrastructura la nivel regional este destul de învechită, necesitând lucrări de extindere, amenajare, reabilitare sau de modernizare.

Construirea Europei sociale, întărirea coeziunii sociale a continentului se află în centrul politicii comune europene, constituind unul din principiile directoare statuate în noul tratat al Uniunii Europene adoptat la finele anului 2007.

Dezvoltarea capitalului uman, amplificarea rolului cunoașterii în toate domeniile economice și sociale, alături de sprijinirea categoriilor și grupurilor de persoane vulnerabile se numără, în mod firesc, printre prioritățile politicilor comunitare în perioada următoare. Astfel, în cadrul *Strategiei Europa 2020*, documentul programatic al Uniunii Europene pentru următorii 10 ani, sunt incluse trei priorități strategice pentru statele Uniunii, dintre care una vizează în mod direct sfera socialului: creșterea favorabilă incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

Nu în ultimul rând, un domeniu care poate da un impuls semnificativ dezvoltării Regiunii Centru și care necesită acordarea unei mari atenții în ceea ce

privește finanțarea acestuia este cercetarea și inovarea. În prezent, Uniunea Europeană acuză o întârziere constantă în domeniile inovării și cercetării. Pentru a recupera această întârziere, Comisia Europeană dorește să crească nivelul investițiilor europene în cercetare și dezvoltare, până la 3% din PIB.

Priorități specifice:

Prioritatea 1.1. Creșterea coeziunii teritoriale a Regiunii Centru prin sprijinirea dezvoltării urbane

Așa cum am menționat, una dintre preocupările principale ale Uniunii Europene o reprezintă coeziunea teritorială, concept complex, cu referire în special la dezvoltarea echilibrată a teritoriului, reducerea disparităților dintre diferite zone și valorificarea potențialului teritorial.

Orașele, prin funcțiile sale, sunt centre de polarizare pentru localitățile rurale din vecinătate. La nivelul Regiunii Centru cel mai mare grad de polarizare urbană este în județul Brașov datorită existenței polului de creștere Brașov care ocupă primul loc în termeni de PIB/locuitor și ai productivității muncii. În Regiunea Centru sunt două zone metropolitane în jurul municipiilor Brașov și Târgu Mureș.

Din perspectiva teritorială, Regiunea Centru are un caracter destul de rural, excepție făcând județul Brașov care are o economie mai diversificată.

Dezvoltarea policentrică poate constitui una dintre căile de abordare sistemică a dezvoltării teritoriale. Dezvoltarea policentrică permite atât dezvoltarea echilibrată a teritoriului cât și evitarea dezechilibrelor ce apar în cadrul și în jurul aglomerărilor urbane. Astfel, conceptul de dezvoltare policentrică nu se limitează la zonele metropolitane, ci se referă la un sistem ierarhizat care să exprime potențialul așezărilor de pe suprafața regiunii.

În România principalul obiectiv al strategiilor pe termen mediu și lung de dezvoltare spațială îl reprezintă consolidarea dezvoltării policentrice și inovația prin crearea unor rețele de legături între zonele metropolitane și orașe.

Orașele care funcționează ca centre regionale ar trebui să coopereze în cadrul unui tipar policentric, astfel încât această cooperare să fie o valoare adăugată pentru alte orașe din zonele rurale și periferice, precum și pentru zonele cu provocări și nevoi specifice din punct de vedere geografic.

Conform cercetărilor ESPON, la nivelul Regiunii Centru este un singur pol de importanță națională (Brașov cu peste 200.000 de locuitori), 5 poli de importanță regională (Sibiu, Târgu Mureș, Alba Iulia, Sfântu Gheorghe și Mediaș, fiind municipii cu o populație cuprinsă între 50.000 și 200.000 de locuitori) și 13 poli de importanță locală (Miercurea Ciuc, Făgăraș, Reghin, Odorheiu Secuiesc, Sighișoara, Săcele, Sebeș, Cugir, Târnăveni, Aiud, Zărnești, Codlea și Blaj, orașele și municipiile având o populație cuprinsă între 20.000 și 50.000 de locuitori).

Una din prioritățile politicii de dezvoltare urbană durabilă o constituie sprijinirea orașelor mari care sunt în același timp centre de polarizare pentru orașele și comunele învecinate. La rândul lor, orașele mari au universități cu tradiție care radiază în jur și fac legătura cu alte centre din Europa, fiind în același timp și nuclee ale economiei inteligente prin valorificarea inovației și a cercetării aplicate.

Una din problemele majore la nivelul Regiunii Centru care necesită investiții financiare este regenerarea urbană a orașelor mici și mijlocii și a celor monoindustriale. Locurile de muncă relativ sigure și bine plătite din epoca monoindustrială au fost înlocuite, în multe orașe din regiune, de șomaj prelungit sau locuri de muncă slab remunerate. De asemenea, aceste orașe se confruntă cu o migrație a populației tinere, acestea confruntându-se cu un declin demografic. Dintre orașele din Regiunea Centru care au nevoie de investiții în regenerarea urbană se numără: Agnita, Copșa Mică, Cisnădie, Dumbrăveni, Abrud, Zlatna, Ocna Mureș, Târnăveni, Luduș, Iernut, Ungheni, Reghin, Codlea, Ghimbav, Avrig, Făgăraș.

Există la nivelul Regiunii Centru teritorii care prezintă obstacole în calea dezvoltării, cum ar fi de pildă zona montană care prezintă un grad redus de accesibilitate. Gradul de sărăcie și izolare a unor zone generează fenomene de depopulare, astfel există riscul dispariției unor localități, în special în zonele montane cu accesibilitate redusă (de exemplu, unele cătune din Munții Apuseni cunoscute sub denumirea de "crânguri"). Pentru aceste zone sunt necesare dezvoltarea de soluții privind valorificarea potențialului teritorial și identificarea soluțiilor de atragere a populației în aceste zone prin oferirea de oportunități prin intermediul cărora să crească nivelul de trai.

O prioritate la nivelul Regiunii Centru este dezvoltarea transportului urban specific asigurării de servicii pentru transportul pasagerilor pe distanțe scurte și cu o capacitate medie de transport.

O necesitate la nivel regional o constituie elaborarea de Planuri de Mobilitate Urbană Durabilă pentru orașele Regiunii Centru, aceste documente de planificare vizând crearea unui sistem de transport urban sustenabil.

Un accent crescut va trebui pus pe dezvoltarea "orașelor verzi", prin amenajarea de spații verzi, dezvoltarea iluminatului public din surse regenerabile de energie, modernizarea transportului urban pe baza folosirii biocarburanților cu emisii reduse de gaze cu efect de seră, etc. De asemenea, o importanță deosebită se acordă eficienței energetice a clădirilor.

Măsuri:

1.1.1. Promovarea dezvoltării policentrice și încurajarea dezvoltării integrate a orașelor și regiunilor rurale în vederea generării de efecte sinergice și realizării coeziunii teritoriale;

1.1.2. Susținerea dezvoltării orașelor mari ca poli de atracție pentru zonele învecinate și motoare ale creșterii economice inteligente;

1.1.3. Regenerarea orașelor mici și mijlocii și a celor monoindustriale prin dezvoltarea de soluții de dezvoltare urbană integrată și incluziune socială.

Prioritatea 1.2. Dezvoltarea infrastructurii de transport și comunicații și tehnico-edilitară la nivelul Regiunii Centru

Referitor la **infrastructura de transport**, datorită situației sale în centrul României, Regiunea Centru se bucură de o poziție privilegiată în ce privește accesibilitatea și conexiunile rutiere cu restul țării și cu Europa. Regiunea Centru este străbătută de cinci drumuri europene, a căror lungime însumează 951 km. Sud-vestul regiunii este traversat de Coridorul IV pan-european de transport, rută ce va asigura o legătură rapidă între extremitatea sud-estică a Europei (Istanbul, Salonic) și Europa Centrală (Dresda, Nuremberg), via Grecia, Bulgaria, România, Ungaria, Slovacia, Austria, Cehia.

La nivel european, o prioritate pentru următorii ani vizează dezvoltarea rețelelor trans-europene de transport (**TEN-T**). Rețeaua trans-europeană de

transport (TEN-T) joacă un rol esențial în asigurarea libertății de mișcare a pasagerilor și bunurilor în Uniunea Europeană, aceasta incluzând toate modurile de transport și suportând aproape jumătate din traficul de pasageri și marfă. Dezvoltarea TEN-T presupune interconectarea și interoperabilitatea rețelelor naționale de transport precum și accesul la aceasta.

Rețeaua de drumuri publice din Regiunea Centru măsoară 10801 km la finele anului 2011, reprezentând 13,1% din lungimea totală a rețelei rutiere din România. Din totalul drumurilor din regiune, 20,9% sunt drumuri naționale, iar 79,1% sunt drumuri județene și comunale. Densitatea rutieră este mai scăzută la nivel regional decât la nivel național (34,6 km/100 kmp față de 31,7 km/100 kmp). Comparativ cu drumurile rutiere, lungimea totală a căilor ferate din Regiunea Centru este jumătate din lungimea totală a drumurilor naționale, aceasta fiind de 1336 km dintre care jumătate electrificată (669 km). Transportul aerian este asigurat prin cele două aeroporturi internaționale de la Sibiu și Târgu Mureș.

Pentru următoarea perioadă de programare 2014-2020 finanțată prin FEDR se propun: sprijinirea unui spațiu european unic al transporturilor de tip multimodal prin investiții în rețeaua transeuropeană de transport (TEN-T), stimularea mobilității regionale prin conectarea legăturilor rutiere secundare și terțiare la infrastructura TEN-T, dezvoltarea unor sisteme de transport care respectă mediul și cu emisii scăzute de dioxid de carbon și promovarea unei mobilități urbane durabile.

Transportul din Regiunea Centru va trebui să beneficieze până în anul 2020 de o infrastructură modernă, capabilă să preia un trafic în creștere rapidă, să asigure premisele pentru dezvoltarea economică și socială a tuturor zonelor regiunii și să contribuie la diminuarea efectelor negative ale transportului asupra mediului înconjurător.

Atingerea acestor obiective implică realizarea de investiții semnificative în următorul deceniu atât în extinderea rețelei rutiere și feroviare cât și în reabilitarea și modernizarea infrastructurii rutiere actuale și construirea de centuri ocolitoare în vecinătatea orașelor în vederea fluidizării transportului rutier.

O altă direcție de intervenție constă în îmbunătățirea condițiilor de transport pe drumurile județene. În acest sens, Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru, prevede ca prioritate necesitatea asfaltării a cel puțin 500 km din cei

peste 1700 km de drumuri județene pietruite sau de pământ și reabilitarea a cel puțin jumătate din lungimea drumurilor județene cu durata de serviciu depășită.

O altă prioritate de dezvoltare a infrastructurii de transport vizează construirea de centuri ocolitoare pentru orașele mari traversate de drumuri europene sau de drumuri naționale principale precum și extinderea celor actuale (ex: Brașov, Târgu Mureș, Alba Iulia - nord, Sebeș, Aiud, Mediaș, Sighișoara, Făgăraș etc.).

De asemenea Strategia Regiunii Centru stabilește ca prioritate necesară punerea bazelor transportului intermodal în Regiunea Centru prin realizarea, într-o primă etapă, la Brașov și Sibiu a unor platforme intermodale pentru transportul mărfurilor, ca parte a unui sistem național de platforme intermodale.

Un alt domeniu care necesită investiții majore la nivelul Regiunii Centru este **infrastructura de comunicații**, aceasta fiind elementul cheie al bunei funcționări a oricărui tip de sistem pentru comunicații de date, informații și voce. În Regiunea Centru, la nivel de județ, ponderea populației fără acces la conexiuni în banda largă este cuprinse între: 50% - 80% în județul Covasna; 40% - 50% în județul Alba și 20% - 40% în județele Brașov, Harghita, Sibiu și Mureș.

La nivel european, comunicațiile electronice în bandă largă au devenit o prioritate, ca rezultat al faptului că societatea bazată pe cunoaștere are un impact semnificativ asupra competitivității, dezvoltării rapide a comunicațiilor și a tehnologiilor IT.

O prioritate a Strategiei de Dezvoltare a Regiunii Centru o reprezintă sprijinirea administrațiilor publice privind dotarea, extinderea sau modernizarea cu infrastructuri de comunicații specifice (ex. IT, internet wireless, etc.).

Activitățile privind utilitatea publică de interes local au o importantă dimensiune socială și un rol esențial în consolidarea dezvoltării durabile a localităților și îmbunătățire a condițiilor de viață. Principalele obiective ale dezvoltării serviciilor publice de gospodărire comunală, în conformitate cu prevederile directivelor europene sunt: alimentarea cu apă, canalizarea, alimentarea cu energie termică, alimentarea cu gaze naturale, administrarea domeniului public.

Pentru următoarea perioadă de programare 2014-2020 este o prioritate acordarea de sprijin financiar în modernizarea și aducerea la standardele Uniunii Europene a infrastructurii tehnico-edilitare la nivelul Regiunii Centru.

Măsuri:

1.2.1. Extinderea, reabilitarea și modernizarea rețelei de drumuri rutiere și feroviare, construirea de centuri ocolitoare în vecinătatea orașelor precum și construirea, extinderea, reabilitarea sau modernizarea de aeroporturi;

1.2.2. Dezvoltarea transportului intrermodal în vederea dezvoltării unei platforme intermodale pentru transportul mărfurilor;

1.2.3. Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare în perspectiva dezvoltării durabile și administrării cât mai eficiente a teritoriului;

1.2.4. Dezvoltarea infrastructurii diferitelor tipuri de comunicații în special al accesului populației, administrației publice și mediului privat la conexiuni în bandă largă;

Prioritatea 1.3. Dezvoltarea infrastructurii de educație, sănătate, sociale și situații de urgență la nivelul Regiunii Centru

Una dintre prioritățile Regiunii Centru pentru următoarea perioadă de finanțare 2014-2020 este acordarea unei atenții sporite asupra dezvoltării infrastructurii sociale, de educație și de sănătate.

În dezvoltarea infrastructurii de educație pentru următoarea perioadă de programare, o prioritate la nivelul Regiunii Centru o constituie finanțarea unor proiecte care să permită accesul la educația online în special în zonele rurale cu accesibilitate redusă.

Un alt domeniu prioritar prevăzut în Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru următoarea perioadă de programare 2014-2020 este ***infrastructura de sănătate.***

Pentru următoarea perioadă de finanțare sunt necesare alocări financiare în sistemul de sănătate, atât pentru reabilitarea, modernizarea și amenajarea unităților sanitare din Regiunea Centru. În ce privește mediul rural, Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru susține ca prioritate regională pentru perioada 2014-2020 dezvoltarea infrastructurii de sănătate în aceste zone, în special a asistenței medicale primare și crearea unor centre medicale permanente la care să fie arondate una sau mai multe comune.

Un domeniu care a cunoscut o dezvoltare relativ ridicată la nivelul Regiunii Centru în perioada de programare 2007-2013 este **infrastructura socială**.

Principalele probleme sociale actuale la nivelul Regiunii Centru sunt: îmbătrânirea populației, extinderea fenomenului de sărăcie, șomaj pe termen lung ridicat, rata ridicată a șomajului în rândul tinerilor, incluziune redusă pe piața muncii, rată ridicată a abandonului școlar, procent ridicat de populație romă afectată de sărăcie.

Astfel, cele mai importante consecințe ale problemelor sociale la nivel regional sunt: diminuarea calității vieții, scăderea siguranței și securității sociale și reducerea coeziunii sociale.

O altă prioritate a Strategiei de Dezvoltare la nivelul Regiunii Centru constă în extinderea sau modernizarea infrastructurii destinată **situațiilor de urgență**: consolidarea capacității de management a situațiilor de urgență, programe de modernizare a serviciilor suport de tehnologia informației pentru realizarea înștiințării, avertizării și alarmării în situații de protecție civilă, îmbunătățirea dotării cu mijloace de intervenție în situații de urgență și nu în ultimul rând perfecționarea pregătirii în domeniul situațiilor de urgență a factorilor implicați în gestionarea situațiilor de urgență.

Măsuri:

1.3.1. Creșterea calității sistemului de învățământ prin extinderea, reabilitarea, amenajarea, dotarea și modernizarea infrastructurii de educație;

1.3.2. Diversificarea și creșterea calității și accesului populației la servicii de sănătate la standarde europene prin extinderea, reabilitarea, amenajarea, dotarea și modernizarea infrastructurii de sănătate;

1.3.3. Creșterea incluziunii sociale și a calității vieții în rândul populației prin extinderea, reabilitarea, amenajarea, dotarea și modernizarea infrastructurii sociale.

1.3.4. Eficientizarea intervențiilor în situații de urgență prin extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii specifice.

Domeniul strategic 2. Creșterea competitivității economice, stimularea inovării

Prioritatea 2.1 Sprijinirea activităților de inovare și modernizare a IMM-urilor, creșterea gradului de internaționalizare al IMM-urilor

Una din prioritățile la nivel regional pentru perioada următoare este continuarea și extinderea sprijinului pentru IMM-uri, îndeosebi pentru activitățile de inovare și modernizare și creșterea gradului de internaționalizare al acestora.

Măsuri:

2.1.1. Sprijinirea activităților de inovare și modernizare ale IMM-urilor;

2.1.2. Sprijinirea participării IMM-urilor la diverse rețele internaționale de cooperare economică;

2.1.3. Sprijinirea IMM-urilor în vederea utilizării instrumentelor de finanțare europeană.

Prioritatea 2.2 Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, a clusterelor și a rețelelor de cooperare economică

Crearea unor rețele puternice de afaceri la nivel regional și interconectarea acestora cu rețelele europene de afaceri ar putea reduce actualul decalaj economic pe care Regiunea Centru îl are față de alte regiuni europene.

Măsuri:

2.2.1. Extinderea infrastructurii regionale și locale de sprijinire a afacerilor și diversificarea gamei de servicii oferite;

2.2.2. Extinderea și susținerea activităților clusterelor economice și a altor structuri și rețele de cooperare economică;

2.2.3. Sprijin pentru regenerarea economică a fostelor orașe miniere sau monoindustriale.

Prioritatea 2.3. Dezvoltarea infrastructurii de cercetare, dezvoltare și inovare

Unul dintre cele mai importante domenii identificate în Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru care necesită investiții semnificative în următoarea perioadă de programare este inovarea, cu acces pe colaborarea dintre cercetare și industrie. Este necesară dezvoltarea unei infrastructuri adecvate pentru transferul de tehnologie dintre mediul de cercetare și mediul economic, în prezent aceasta fiind la nivelul Regiunii Centru aproape inexistentă.

Măsuri:

2.3.1. Dezvoltarea infrastructurilor de CDI prin reabilitarea, amenajarea, extinderea, modernizarea și dotarea acestora din cadrul entităților publice (universități, centre, institute de cercetare etc.) și private;

2.3.2. Facilitarea creării de parteneriate între instituțiile de cercetare;

2.3.3. Integrarea eficientă a instituțiilor de cercetare din Regiunea Centru în rețelele internaționale.

Prioritatea 2.4 Sprijinirea dezvoltării infrastructurii de transfer tehnologic, a centrelor de inovare și a spin-off-urilor și start-up-urilor inovative

Având în vedere prioritatea asumată la nivel național și european de a crește rolul cercetării-inovării în economie, prin Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru se impune ca prioritate regională pentru următoarea perioadă de programare, **crearea și susținerea mai multor centre de transfer tehnologic precum și a unor centre de inovare puternice în domeniile de interes pentru regiune.**

Măsuri:

2.4.1. Dezvoltarea centrelor de transfer tehnologic și a centrelor de inovare

2.4.2. Sprijinirea entităților economice bazate pe cercetare (spin-off-uri, start-up-uri inovative, companii active în domeniul cercetării)

Domeniul Strategic 3. Protecția mediului înconjurător, creșterea eficienței energetice, stimularea utilizării surselor alternative de energie

Dezvoltarea durabilă, satisfacerea nevoilor prezentului fără a le compromite pe cele ale generațiilor viitoare, este un obiectiv fundamental, recunoscut prin tratate la nivel mondial. Dezvoltarea durabilă include protecția mediului, iar protecția mediului condiționează dezvoltarea durabilă.

Pentru următoarea perioadă de finanțare 2014-2020, Strategia de Dezvoltare la nivelul Regiunii Centru prevede necesitatea alocării financiare în mai multe domenii ale mediului înconjurător în special: protecția mediului înconjurător, conservarea biodiversității, diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale, extinderea utilizării resurselor alternative de energie și îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul economic și în cel casnic.

Prioritatea 3.1 Protecția mediului înconjurător și amenajarea, extinderea sau modernizarea infrastructurii tehnice

Calitatea aerului este una dintre cele mai importante aspecte cu privire la calitatea factorilor de mediu, aceasta fiind în ultimii ani afectată de poluare. Pe termen scurt și mediu, efectele poluării aerului dăunează sănătății umane și aduc

prejudicii ecosistemelor în special. Pe termen lung, poluarea aerului afectează mediul înconjurător prin: efectul gazelor de seră, distrugerea stratului de ozon, ploii acide, prezența micropoluantilor și a particulelor în suspensie. La nivelul Regiunii Centru cele mai importante emisii de substanțe poluante care au depășit în ultimii ani cantitatea maximă admisibilă sunt: formaldehidă (SC Kronoșpan SA, Sebeș, județul Alba) și amoniacul (SC AZOMUREȘ SA, Târgu Mureș, județul Mureș).

Măsuri:

3.1.1. Protecția mediului înconjurător, la nivelul componentelor majore (aer, apă, sol) prin sprijinirea acțiunilor ce vizează diminuarea populației generate de activitățile economice;

3.1.2. Susținerea colectării selective a deșeurilor, creșterea gradului de recuperare și reciclare a deșeurilor la nivel județean și regional;

3.1.3. Amenajarea, extinderea și modernizarea infrastructurii tehnice de mediu (pentru canalizare, epurare, apă uzată, etc.).

Prioritatea 3.2 Conservarea biodiversității

În urma efectelor negative generate diminuarea biodiversității, Uniunea Europeană se angajează ca până în anul 2020 să protejeze și să stopeze pierderea biodiversității. În ultimii 25 de ani Uniunea europeană a construit o vastă rețea de 26.000 de arii protejate în toate țările membre care dețin 18% din suprafața terestră a Uniunii Europene.

Regiunea Centru dispune de un capital natural deosebit, pe teritoriul acesteia regăsindu-se 3 din cele 5 regiuni biogeografice ale României: bioregiunea alpină, continentală și mici insule cu vegetație stepică.

Din numărul total al siturilor Natura 2000 declarate în România, 21,5% sunt pe teritoriul Regiunii Centru (114), având un grad de acoperire de aproximativ 35 % din suprafață. Din totalul siturilor Natura 2000 din Regiunea Centru, 23 sunt arii de protecție specială avifaunistică, iar 91 sunt situri de importanță comunitară.

Potrivit informațiilor din Raportul anual privind starea mediului în Regiunea Centru 2011, pe teritoriul regiunii sunt 192 de arii naturale care beneficiază de un statut legal de protecție la nivel național: 3 parcuri naționale, 1 parc natural, 156 rezervații naturale, 2 arii de protecție avifaunistică și 28 monumente ale naturii.

Principalele cauze ale pierderii de biodiversitate din Regiunea Centru sunt: supraexploatarea speciilor și habitatelor, schimbări în densitatea populațiilor, pierderea de suprafețe de habitat natural, pierderea suprafețelor din habitatul speciilor, fragmentarea habitatelor, proliferarea speciilor invazive și deteriorarea ecosistemelor și poluarea.

Măsuri:

3.2.1. Protecția, conservarea sau refacerea diversității biologice pentru situri Natura 2000 sau diferite arii naturale care beneficiază de un statut legal de protecție;

3.2.2. Conservarea și protecția biodiversității din habitatele forestiere prin regenerări și amenajări silvice.

Prioritatea 3.3 Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale

Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale, reprezintă o prioritate la nivelul Comisiei Europene, formulându-se în acest sens o serie de directive.

Unul din principalele obiective ale Strategiei Europa 2020 este reducerea cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990 .

În Regiunea Centru, ca de altfel la nivelul întregii țări, cele mai mari cantități de emisii de CO₂ sunt generate de sectorul energetic, transporturi și consumul rezidențial, fiind astfel necesare implementarea unor măsuri și acțiuni de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. Dintre gazele cu efect de seră emansate în atmosferă în perioada 2003-2011 la nivelul Regiunii Centru, cele mai mari procente sunt deținute de dioxidul de carbon (CO₂) – 69%, dioxidul de azot (N₂O) – 22% și metanul (CH₄) – 9%.

Măsuri:

3.3.1. Creșterea gradului de siguranță prin prevenirea și reducerea riscurilor naturale în special prin crearea și dezvoltarea infrastructurii adecvate de prevenire a acestora

3.3.2. Diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin implementarea de politici și acțiuni specifice

Prioritatea 3.4 Utilizarea resurselor alternative de energie

Pentru România, ținta prevăzută pentru anul 2020 de Directiva 2009/28/CE este de 24% ca pondere a energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie, aceasta reprezentând o creștere de 6,2% față de anul de referință 2005 (valoarea de referință pentru 2005 este de 17,8%).

La nivelul Regiunii Centru cel mai mare potențial al surselor regenerabile de energie îl deține biomasa, urmată de micro-hidroenergia și energia solară, la polul opus fiind energia eoliană și energia geotermală.

Măsuri:

3.4.1. Producerea și creșterea utilizării resurselor regenerabile de energie prin promovarea potențialului resurselor alternative de energie;

3.4.2. Utilizarea surselor regenerabile de energie prin susținerea investițiilor în soluții energetice alternative pentru instituții publice, mediul privat și persoane fizice.

Prioritatea 3.5 Îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul public, casnic și economic

Reducerea consumului de energie și eficiența energetică este unul din principalele obiective ale Uniunii Europene.

Sectorul energetic trebuie să facă față principalelor provocări ce se manifestă la nivel intern și global: securitatea alimentării cu energie, creșterea competitivității economice și reducerea impactului asupra mediului înconjurător.

Măsuri:

3.5.1. Îmbunătățirea eficienței energetice la operatorii industriali și economici prin achiziționarea de echipamente cu consum redus de energie;

3.5.2. Îmbunătățirea eficienței energetice la sistemele de încălzire/răcire în locuințele individuale și instituții publice;

3.5.3. Eficientizarea iluminatului public în mediul urban și rural;

3.5.4. Eficientizarea transportului urban durabil.

Domeniul strategic 4. Dezvoltarea zonelor rurale, sprijinirea agriculturii și silviculturii

Începând cu anul 1991, populația din mediul rural din Regiunea Centru a înregistrat în fiecare an rate negative ale sporului natural, cea mai scăzută valoare atingându-se în 1996 (-3,7‰). Această evoluție a fost determinată atât de modificarea comportamentului procreativ al populației cât și de modificarea

treptată a structurii pe grupe de vârste a populației, prin diminuarea ponderii populației feminine de vârstă fertilă. La această situație se adaugă migrația internă și externă, care înregistrează de asemenea un sold puternic negativ și afectează cu precădere populația tânără.

Prioritatea 4.1. Eficientizarea activităților agricole prin modernizarea exploatațiilor agricole, dezvoltarea serviciilor și logisticii agricole și susținerea activităților de prelucrare a produselor agricole

Modernizarea activităților agricole prin susținerea investițiilor în domeniu (achiziționare de mașini și echipamente agricole moderne, materialelor biologice de calitate, construcții agricole) și sprijinirea agriculturii „verzi” se regăsește ca prioritate majoră a Strategiei de Dezvoltare a Regiunii Centru în următoarea perioadă de programare.

Măsuri:

4.1.1. Modernizarea exploatațiilor agricole;

4.1.2. Sprijinirea dezvoltării sistemelor locale de irigații;

4.1.3. Crearea și modernizarea centrelor logistice pentru agricultură;

4.1.4. Dezvoltarea centrelor de servicii pentru agricultură;

4.1.5. Susținerea unităților mici și mijlocii de procesare a produselor agricole;

4.1.6. Susținerea tinerilor fermieri și a specialiștilor agricoli.

Prioritatea 4.2. Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional

Pădurile sunt una dintre cele mai importante bogății ale Regiunii Centru. Vegetația forestieră acoperă 36,5% din suprafața regiunii, constituind principala resursă economică a locuitorilor din localitățile montane și asigurând un bun echilibru ecologic.

Măsuri:

4.2.1. Modernizarea exploatațiilor silvice;

4.2.2. Dezvoltarea infrastructurii de transport forestier;

4.2.3. Stimularea utilizării în scop energetic a reziduurilor forestiere și agricole;

4.2.4. Susținerea acțiunilor de împădurire și întreținere a pădurilor.

Prioritatea 4.3. Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale din Regiunea Centru

Măsurile de stimulare a afacerilor în domeniul economic neagricol (turism, servicii, industrii artizanale etc) concomitent cu dezvoltarea competențelor profesionale și îmbunătățirea cunoștințelor antreprenoriale ale locuitorilor din mediul rural se regăsesc ca priorități în Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru și vor contribui la reducerea dependenței de activitățile agricole, creșterea ocupării și dezvoltarea economică a spațiului rural.

Măsuri:

4.3.1. Susținerea afacerilor în domeniul economic neagricol;

4.3.2. Îmbunătățirea cunoștințelor antreprenoriale ale locuitorilor din mediul rural.

Prioritatea 4.4. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale din Regiunea Centru

Continuarea și extinderea programelor ce vizează dezvoltarea infrastructurii tehnico-edilitare în toate zonele rurale ale Regiunii Centru reprezintă o prioritate în cadrul Strategiei de Dezvoltare a Regiunii Centru.

Măsuri:

4.4.1. Extinderea și modernizarea rețelelor de apă potabilă;

4.4.2. Extinderea și modernizarea rețelelor de canalizare;

4.4.3. Extinderea și modernizarea serviciilor de colectare și gestionare a deșeurilor menajere;

4.4.4. Dezvoltarea rețelei de drumuri comunale.

Prioritatea 4.5. Dezvoltarea infrastructurii educaționale, sociale și de sănătate, susținerea dezvoltării comunitare

Dezvoltarea preconizată în următorii ani a serviciilor sociale din mediul rural impune o redimensionare a infrastructurii sociale actuale. În perioada 2014-2020, în Regiunea Centru vor trebui sprijinite investițiile ce vizează reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii sociale în comunele Regiunii Centru.

Măsuri:

4.5.1. Dezvoltarea infrastructurii sociale din mediul rural;

4.5.2. Dezvoltarea infrastructurii cultural-recreative din mediul rural;

4.5.3. Sprijinirea cooperării între diverși actori și comunități rurale în cadrul unor acțiuni integrate vizând dezvoltarea teritorială.

Domeniul strategic 5. Dezvoltarea turismului

Turismul este una din ramurile economice care au cunoscut cea mai rapidă expansiune în ultimele decenii. Beneficiile economice ale industriei turistice sunt multiple. Industria turistică generează un număr semnificativ de locuri de muncă, iar investițiile în acest domeniu au o durată de amortizare relativ scurtă. Economia locală, în ansamblu, beneficiază ca urmare a dezvoltării turismului. Turiștii creează o cerere suplimentară de servicii și bunuri de consum, stimulând astfel sectorul terțiar al economiei (serviciile, comerțul, industriile artizanale etc). În același timp, localitățile turistice tind să aibă o infrastructură edilitară și de servicii mai dezvoltată. Sectorul transporturilor și sectorul imobiliar sunt alte două ramuri importante ce au de câștigat prin dezvoltarea turismului.

Prioritatea 5.1. Punerea în valoare a patrimoniului natural și antropic

În Regiunea Centru se întâlnim numeroase arii naturale protejate de diferite tipuri: geologic și paleontologic, speologic, botanic, peisagistic, rezervații mixte cuprinse în categoriile IV și III IUCN, precum și monumente ale naturii care se disting prin caracterul lor de unicitate.

Măsuri:

5.1.1. Amenajarea de trasee, căi de acces și locuri de vizitare;

5.1.2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii din stațiunile balneare și montane;

5.1.3. Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a clădirilor cu valoare arhitectonică și istorică.

Prioritatea 5.2. Dezvoltarea și modernizarea infrastructurii de primire și agrement în scopul îmbunătățirii și diversificării serviciilor turistice oferite

Continuarea susținerii investițiilor pentru modernizarea structurilor învechite de primire turistică în vederea asigurării unui confort sporit și construirea de noi unități în zonele turistice ce au în prezent o capacitate de cazare insuficientă o regăsim ca o necesitate prevăzută în Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru.

Măsuri:

5.2.1. Modernizarea / reabilitarea structurilor de primire turistică și de agrement

5.2.2. Dezvoltarea structurilor de primire turistică și de agrement

5.2.3. Promovarea turistică a Regiunii Centru

Prioritatea 5.3. Dezvoltarea infrastructurii culturale, recreative și sprijinirea industriilor creative

Diversitatea etnică și poziția geografică a Regiunii Centru la marginea Europei Centrale a permis exercitarea influențelor culturale din mai multe regiuni ale continentului și a favorizat întrepătrunderea diferitelor culturi de-a lungul istoriei dând acestei regiuni un caracter aparte cu multe elemente de originalitate.

Măsuri:

5.3.1. Dezvoltarea infrastructurii culturale și recreative;

5.3.2. Conservarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural imaterial, susținerea evenimentelor culturale.

Domeniul Strategic 6. Dezvoltarea resurselor umane, creșterea incluziunii sociale

Una dintre prioritățile Comisiei Europene pentru orizontul anului 2020 este creșterea favorabilă incluziunii, alături de creșterea inteligentă și durabilă. Astfel, se va pune un accent crescut pe dezvoltarea resurselor umane, educația și dezvoltarea competențele acestora, învățarea pe tot parcursul vieții, promovarea incluziunii sociale, creșterea gradului de ocupare a forței de muncă, reducerea sărăciei, dar și consolidarea capacității administrative.

Pentru următoarea perioadă de programare, investiția în dezvoltarea și creșterea calității resurselor umane din Regiunea Centru va fi sprijinită și încurajată în toate domeniile, dar în special în: educație, cercetare, social, sănătate, administrație publică, bună guvernare, economie și antreprenariat.

Prioritatea 6.1. Educație, formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții în domeniile: educație, cercetare, social, sănătate, administrație publică, economie și antreprenoriat)

Dezvoltarea resurselor umane la nivelul Regiunii Centru o regăsim ca prioritate de dezvoltare în următoarea perioadă de programare 2014-2020.

Un alt obiectiv la nivelul Regiunii Centru este extinderea, diversificarea și creșterea calității serviciilor de sănătate prin investiția în dezvoltarea resurselor umane.

Măsuri:

6.1.1. Facilitatea accesului la educație și calificare a persoanelor care activează în domeniile: educație, cercetare, social, sănătate, administrație publică, economie și antreprenoriat;

6.1.2. Încurajarea și susținerea populației active în îmbunătățirea competențelor prin acces la formare profesională și învățare pe tot parcursul vieții;

6.1.3. Diversificarea și creșterea calității serviciilor oferite prin administrația publică și consolidarea bunei guvernante.

Prioritatea 6.2 Creșterea ocupării și a calității resurselor umane privind forța de muncă

La nivelul Uniunii Europene, se dorește ca în viitoarea perioadă de programare 2014-2020 să se consolideze coerență dintre prioritățile de investiții cu prioritățile reformelor structurale, un accent fiind pus pe necesitatea de a promova creșterea economică și a locurilor de muncă, pentru a face progrese în direcția obiectivelor Strategiei Europa 2020. (Comisia Europeană, "EU Cohesion Policy contributing to employment and growth in Europe", iulie 2013, http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cp_employ_growth_en.pdf)

Măsuri:

6.2.1. Creșterea calității resurselor umane și sprijinirea mobilității profesionale și teritoriale a forței de muncă;

6.2.2. Dezvoltarea și diversificarea ofertei de muncă prin încurajarea și sprijinirea creării de noi locuri de muncă;

6.2.3. Îmbunătățirea serviciilor de intermediere a forței de muncă.

Prioritatea 6.3 Incluziunea socială și creșterea calității vieții grupurilor vulnerabile și comunităților defavorizate

Obiectivul principal al acestei priorități la nivelul regiunii Centru îl reprezintă promovarea incluziunii sociale, în special prin reinsertie socială și reducerea sărăciei, urmărindu-se eliminarea riscului de sărăcie și excludere pentru persoanele vulnerabile sau dezavantajate social.

Măsuri:

6.3.1. Promovarea și sprijinirea respectării drepturilor fundamentale, combaterea discriminării, excluderii și a prejudecăților în rândul grupurilor vulnerabile și a comunităților defavorizate;

6.3.2. Creșterea ocupării prin sprijinirea creării de noi locuri de muncă și facilitarea accesului pe piața muncii în rândul persoanelor vulnerabile sau dezavantajate social;

6.3.3. Creșterea calității vieții grupurilor vulnerabile și dezavantajate social prin facilitarea accesului la programe de educație, formare profesională, calificare și recalificare, în special pentru populația de etnie romă;

6.3.4. Promovarea și susținerea economiei sociale și a întreprinderilor sociale.

Prioritatea 6.4 Contracarea efectelor declinului demografic

În urma analizei datelor statistice la nivelul Regiunii Centru, se pune în evidență un accentuat proces de îmbătrânire demografică, ponderea vârstnicilor mărirându-se de la 9,7% în 1990 la 19,4% în anul 2011, prognoza pentru 2050 fiind de 31,1%. În același timp, ponderea populației de 0-14 ani a scăzut de la 23,8% la 15,5%, preconizându-se la orizontul anului 2050 o reducere a acesteia la doar 10% din totalul populației. Îmbătrânirea demografică se va acutiza după 2025, an ce marchează începutul diminuării ponderii grupei de vârstă 15-64 ani. Astfel, îmbătrânirea populației va deveni într-un interval de doar 15-20 ani una din problemele majore cu care se va confrunta Regiunea Centru, consecințele acesteia în plan economic și social fiind greu de contracarat.

Măsuri:

6.4.1. Dezvoltarea de programe și implementarea de acțiuni care vizează promovarea unor politici pro-nataliste în special prin încurajarea familiilor tinere;

6.4.2. Diminuarea migrației și a tendințelor de depopulare atât din mediul urban cât și rural prin oferirea de alternative și oportunități în special în rândul tinerilor;

6.4.3. Încurajarea inițiativelor, programelor și proiectelor care au ca scop diminuarea efectelor schimbărilor demografice.

CAPITOLUL 10 VIZIUNE, DIRECȚII STRATEGICE

10.1. Principii - Obiective generale – ținte strategice

Câteva principii ale dezvoltării locale durabile:

- *cetățenii trebuie să se afle în centrul tuturor inițiativelor de dezvoltare;*
- *comunitățile umane trebuie încurajate să-și recunoască valorile culturale, morale și spirituale;*
- *capacitatea comunităților de autodeterminare se dezvoltă prin respectarea drepturilor la propria dezvoltare;*
- *este esențială comunicarea între autoritățile locale și cetățeni, participarea democratică a acestora la luarea deciziilor;*
- *conservarea și protecția mediului inconjurător se bazează pe crearea și dezvoltarea conștiinței comunitare ecologice;*
- *încurajarea dezvoltării instituționale se realizează prin construirea unui sistem de colaborare între factorii implicați în dezvoltarea locală – învățământ, sănătate, servicii publice diverse, instituții descentralizate ale statului și nu în ultimul rând prin parteneriatul cu mediul privat.*

10.2. Tinte strategice

- ***Municipiul Aiud – centru microregional atractiv, cu o economie în dezvoltare și mediu de afaceri dinamic***

Concluzii ce au determinat stabilirea obiectivului:

- numărul locurilor de muncă este redus;
- antreprenorii locali nu beneficiază de suficiente servicii și structuri de sprijinire a afacerilor, care să le ridice competitivitatea pe piața internă și externă;
- lipsa infrastructurii dezvoltării afacerilor, necesitatea dezvoltării zonelor destinate depozitării și desfacerii produselor provenite de la producătorii locali;

- numărul investitorilor în zonă este redus, în comparație cu potențialul economic local;

- există un decalaj între domeniile de pregătire oferite de rețeaua școlară și cerințele reale ale pieței muncii, generate de oportunitățile identificate;

- ***Municipiul Aiud – destinație turistică atractivă***

Concluzii ce au determinat stabilirea obiectivului:

- potențialul turistic al Municipiul Aiud nu este suficient exploatat, se impune evidențierea și punerea în valoare a moștenirii istorice și culturale a municipiului Aiud;

- potențialul turistic, natural și antropocentric nu este suficient exploatat iar acțiunile de promovare a turismului sunt reduse;

- moștenirea culturală și valorile istorice nu sunt exploatate suficient;

- este necesară și oportună promovarea tradițiilor locale în scop turistic și promovarea evenimentelor publice organizate;

- ***Municipiul Aiud – comunitate urbană dezvoltată durabil***

Concluzii ce au determinat stabilirea obiectivului:

- infrastructura locală de utilități publice –apă și canalizare (în special în localitățile componente și aparținătoare), necesită investiții care au fost etapizate în cadrul programului POS Mediu și POR;

- infrastructura locală de utilități publice –alimentare cu apă ,rețele de canalizare, alimentare cu gaze, alimentare cu energie electrică- trebuie asigurată pe zonele de extindere a teritoriului intravilan, după aprobarea PUG actualizat;

- rețeaua de drumuri publice și străzi necesită lucrări de reabilitare și modernizare, urmare a investițiilor în domeniul rețelelor edilitare;

- Rețeaua de străzi din municipiul Aiud se impune a fi completată în zonele propuse pentru extinderea teritoriului intravilan;

- rețeaua pentru transport ecologic este insuficient dezvoltată, neexistând o alternativă la transportul auto (în special piste pentru biciclete și cicloturism);

- imobilele din patrimoniul Municipiului Aiud, neutilizate în prezent, necesită o administrare eficientă, stabilindu-se destinația corespunzătoare și admisă în același timp în condițiile legii ;

- se impune continuarea acțiunilor de reabilitare termică/eficiență energetică;
- este oportună exploatarea surse regenerabile de producere a energiei (biomasă agricolă și lemnoasă, energie solară și eoliană);

- ***Municipiul Aiud – centru microregional ce oferă servicii de sănătate și servicii sociale de calitate***

Concluzii ce au determinat stabilirea obiectivului:

- cererea adresată unităților specializate din Municipiul Aiud de către cetățenii din întreaga zonă, privind acordarea serviciilor de sănătate diversificate și de calitate, impune concentrarea acțiunilor în scopul creșterii calității actului medical, prin dezvoltarea investițiilor în infrastructura de sănătate;

- numărul persoanelor supuse riscului de sărăcie și de excluziune socială (persoane de etnie romă, persoane care nu au venituri și/sau locuință, etc.) este în creștere, iar serviciile sociale oferite acestora sunt insuficiente;

- creșterea nivelului de viață al populației este și rezultatul acțiunilor de educație și incluziune socială, iar pentru atingerea acestor obiective este nevoie de responsabilizarea, sprijinul și implicarea comunității;

- Persoanele vârstnice, al căror număr este în creștere, nu beneficiază de suficiente locuri în centrele rezidențiale din zonă, iar serviciile de asistență la domiciliu nu acoperă cererea din partea potențialilor beneficiari.

10.3. Oportunități de dezvoltare locală identificate

Din analiza SWOT realizată pe domenii , au fost centralizate oportunitățile identificate, după cum urmează :

- valorificarea oportunităților oferite de moștenirea bogată istorică și culturală, dar și de cadrul natural specific zonei;
- Restaurarea, renovarea și reabilitarea obiectivelor turistice aferente patrimoniului cultural – istoric și valorificarea turistică a acestora;
- Punerea în valoare a obiectivelor de patrimoniu;
- Reabilitarea și dezvoltarea zonelor publice;
- Punerea în valoare a tradițiilor, asumarea și definirea unei identități multiculturale și promovarea acesteia;
- promovarea evenimentelor culturale și folclorice, promovarea turistică a Municipiului Aiud la nivel județean, național și internațional;
- Concretizarea traseelor turistice și dezvoltarea infrastructurii publice în zonele turistice;
- Crearea și dezvoltarea unor centre etnografice/ turistice și integrarea acestora în circuitul turistic ;
- Dezvoltarea/modernizarea structurilor de primire turistică;
- Identificarea și promovarea Cetății Aiudului ca brand al municipiului Aiud;
- Exploatarea potențialului de dezvoltare a turismului viti - vinicol;
- Executarea lucrărilor hidrotehnice pe raza Municipiului Aiud;
- exploatarea potențialului turistic al Râului Mureș;
- dezvoltarea resurselor umane, ca suport al creșterii economice, prin asigurarea oportunităților de instruire și formare care să răspundă cerințelor de pe piața muncii;
- adaptarea ofertei educaționale a instituțiilor de învățământ din municipiul Aiud la cerințelor pieței muncii;

- Dezvoltarea abilităților antreprenoriale în domeniul agriculturii ecologice și convenționale ;
- Amenajarea unor platforme pentru dezvoltarea afacerilor;
- producerea și valorificarea de energie din surse regenerabile;
- continuarea proiectelor în domeniul eficienței energetice;
- Accesarea și implementarea proiectelor integrate din fonduri europene și naționale în domeniul reabilitării și extinderii rețelelor de apă și apă uzată în municipiul Aiud, corelarea cu programul județean;
- Exploatarea resurselor de apă locale;
- Construirea stațiilor de epurare proprii în localitățile componente și aparținătoare;
- Accesarea și implementarea proiectelor integrate europene și naționale în domeniul reabilitării infrastructurii de drumuri publice și străzi, a zonelor și piețelor publice, corelarea acestor proiecte cu programele județene, regionale și naționale;
- Exploatarea resurselor locale de agregate naturale în construcția și modernizarea infrastructurii de drumuri;
- Elaborarea planurilor de mobilitate urbană;
- Extinderea rețelelor de energie electrică și a gaze naturale în parteneriat cu deținătorii de utilități, având la bază studiile specifice și aplicarea reglementărilor legale în domeniu;
- Crearea de noi "zone verzi", extinderea, întreținerea și reabilitarea celor existente;
- Reabilitarea și dotarea spațiilor de joacă pentru copii și a zonelor de agrement din municipiul Aiud;
- Dezvoltarea infrastucturii în sectorul de sănătate , diversificarea ofertei de servicii și creșterea calității acestora;
- Dezvoltarea infrastucturii în sectorul social, diversificarea ofertei de servicii și creșterea calității acestora;
- Dezvoltarea activității sportive în Municipiul Aiud.

10.4. Susținerea și finalizarea proiectelor aflate în derulare și a noilor proiecte prioritare identificate pentru Municipiul Aiud

PROIECTE DE INVESTIȚII PRIORITARE IDENTIFICATE Pentru UAT Municipiul Aiud:

A. Proiecte și lucrări în curs de realizare:

1. Canalizare ape pluviale și reabilitare Cartier Gh. Doja Municipiul Aiud;
2. Reabilitarea Cetății Aiudului ;
3. Reabilitare Colegiul National Titu Maiorescu- Etapa I -intervenții de urgență;
4. Reabilitare infrastructură de drumuri Cartier Hapat Municipiul Aiud Etapa a II-a;
5. Alimentare cu apa Gârbova de Jos, Gârbovița și Gârbova de Sus;
6. Centru de zi pentru copii aflați în situații de risc Sfântul Nicolae Municipiul Aiud;
7. Reabilitare clădire Primăria Municipiului Aiud;
8. Eficientizarea sistemului de încălzire – Școala Gimnazială Axente Sever, Grădinița cu Program Prolungit nr.2 și Creșa Municipiul Aiud;
9. Lucrari de mansardare și reabilitare Grădinița cu Program Prolungit nr.2 Municipiul Aiud.
10. Reabilitare Structurală și reparații capitale Colegiul Național Bethlen Gabor Municipiul Aiud;
11. Locuințe Sociale Str. Hotar Municipiul Aiud;

B. Proiecte noi, cu documentații tehnico-economice elaborate:

1. Lucrări de reabilitare Zona Centrală Protejată a Municipiului Aiud, incluzând Centrul de Informare Turistică;
2. Reabilitare str. Avram Iancu și Str. Moșilor;
3. Reabilitare Piața Agroalimentară Dr. Constantin Hagea;
4. Reabilitare Parc Municipal Aiud;
5. Reabilitare Colegiul National Titu Maiorescu –este necesară actualizarea documentației tehnice;

6. Asigurarea sustenabilității energetice din surse alternative pentru producerea apei calde de consum la Spitalul Municipal Aiud- Propunere de completare a proiectului;
7. Reabilitare pod strada Stadionului și modernizare sistem rutier strada Stadionului, Morii și Transilvaniei;
8. Alimentare cu apa Măgina;
9. Realizarea infrastructurii de sprijinire a afacerilor pentru atragerea potențialilor investitori – Platforme de dezvoltare a afacerilor-Zona I –Zona Herja, Zona II- Zona Tudor Vladimirescu- documentația tehnică necesită completare și actualizare;
10. Reabilitare sistem rutier și rețele de utilități pe str. Iazului și Grădinii;

C. Idei de proiecte pentru care nu sunt elaborate documentații tehnice sau documentația tehnică elaborată necesită actualizare

1. Reabilitare infrastructură și dotări cu mobilier urban, zona Gării CF, mun. Aiud
2. Amenajare și dotare piața de gross în parteneriat cu ADI ALBA DE JOS
3. Reabilitarea Centrului Cultural Liviu Rebreanu municipiul Aiud;
4. Reabilitarea Cinematografului Municipal și integrarea acestuia ca obiectiv cu destinație culturală;
5. Amenajarea unor centre etnografice în municipiul Aiud;
6. Realizarea pistelor de cicloturism;
7. Reabilitarea infrastructurii edilitare Cartierul Sergent Hațegan;
8. Reabilitarea infrastructurii edilitare Cartierul Micraiaion;
9. Reabilitare străzi zona de Est , Municipiul Aiud
10. Reabilitarea infrastructurii de circulație auto și pietonală - Cartierul Gheorghe Doja- Etapa a II -a;
11. Reabilitare străzi Zona Avram Iancu și Aiudul de Sus;
12. Reabilitare strada Ostașilor;
13. Reabilitare străzi Zona Tribun Tudoran;
14. Reabilitare străzi George Coșbuc și Teilor;
15. Reabilitare clădire școală și construire sala de sport Școala Gimnazială Ovidiu Hulea;

16. Lucrări de reabilitare la Grădinița Primii Pași
17. Sală de sport Colegiul Național Titu Maiorescu;
18. Reabilitare clădire școală și construire sala de sport Școala Gimnaziala Axente Sever;
19. Lucrări de reabilitare și amenajări Liceului Tehnologic Agricol “Alexandru Borza” Ciumbrud, Mun. Aiud;
20. Investiții, reabilitări și dotări investiționale Colegiul Tehnic Aiud;
21. Regularizare Valea Aiudului și lucrări hidrotehnice în municipiul Aiud;

10.5. Viziune, Misiune, Obiective

10.5.1 Viziunea

Municipiul Aiud va fi un centru microregional atractiv, cu o economie în evoluție și mediu de afaceri dinamic, deschis către investitori, o destinație turistică apreciată pentru diversitatea culturală și resursele istorice puse în valoare și respectate de comunitate.

Deschiderea administrației locale către cetățeni și implicarea acestora în luarea deciziilor, consultarea reprezentanților diverselor instituții publice și a mediului privat în stabilirea liniilor strategice și a proiectelor de dezvoltare locală, reprezintă condiția de bază pentru un proiect bun. Acesta devine însă viabil, atunci când pot fi atrase resursele materiale și umane necesare implementării.

Viziunea oferă răspunsul adecvat aspirațiilor comunității, fiind identificate și puse în practică proiectele dorite, ajungându-se astfel la îndeplinirea unor obiective comune ale factorilor implicați.

Este necesară coerența acțiunilor și asigurarea continuității în aplicarea proiectelor strategice, iar aceste condiții sunt asigurate de autoritățile locale în consens cu cetățenii beneficiari de drept ai rezultatelor .

10.5.2 Misiunea

Strategia de Dezvoltare a Municipiului Aiud reprezintă instrumentul de programare la nivel local pe termen mediu și lung, pe domenii cheie de activitate.

Documentul elaborat are în vedere satisfacerea nevoilor specifice de dezvoltare a Municipiului Aiud, actuale și viitoare, plecând de la avantajele competitive ce trebuie promovate, nevoile și așteptările locuitorilor din Aiud și localitățile componente și aparținătoare și implicit efortul autorităților locale de a gestiona cât mai eficient resursele disponibile în scopul dezvoltării la nivel local, de a fructifica eficient oportunitățile oferite de Uniunea Europeană prin mecanismele puse la dispoziție.

Acest document are la bază contextul de dezvoltare definit prin “Strategia Europa 2020”, precum și documente strategice și studii realizate la nivel local, județean, regional, național și european.

10.5.3 Obiective

Obiectivul general: Dezvoltarea durabilă a Municipiului Aiud, re poziționarea municipiului ca zonă atractivă, cu o economie puternică și conectată la nou, în armonie cu mediul înconjurător, cu cetățeni implicați alături de autoritățile publice locale deschise la comunicare, aflate în slujba unei comunități educate și sănătoase.

Obiective specifice :

- **OS1** – Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, atragerea de investiții prin adoptarea măsurilor de încurajare și susținere la nivel local, acordarea facilităților fiscale în scopul stimulării investițiilor;
- **OS 2.** Valorificarea potențialului turistic cultural și natural al Municipiului Aiud, promovarea identității multi – culturale în scopul dezvoltării economice, a creșterii competitivității și atractivității;
- **OS 3.** Dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii de utilități publice, drumuri publice și a zonelor publice de interes local;
- **OS 4.** Creșterea calității serviciilor sociale și medicale, creșterea gradului de ocupare și incluziune socială în comunitățile defavorizate;

- **OS 5.** Dezvoltarea durabilă prin promovarea politicilor de eficiență energetică, utilizarea resurselor regenerabile în clădirile publice și eficientizarea sistemelor de iluminat public.
- **OS 6.** Dezvoltarea resurselor umane, ca suport al dezvoltării economice prin asigurarea oportunităților de instruire și formare care să răspundă cerințelor de pe piața muncii;
- **OS 7.** Mobilitate urbană și încurajarea transportului ecologic ;
- **OS 8.** Dezvoltarea infrastructurii destinată evenimentelor culturale și artistice;
- **OS 9.** Creșterea valorii adăugate a producției locale de legume și fructe, organizarea colectării produselor agricole, crearea facilităților de depozitare și desfacere a acestora;

Prioritățile de dezvoltare au fost stabilite prin consultarea părților interesate, plecând de la nevoile de dezvoltare identificate la nivel local în context microregional, județean, regional și național. Domeniile studiate sunt următoarele: infrastructură, competitivitate, eficiență energetică, resurse umane, capacitate administrativă și dezvoltare teritorială.

Obiectivele conturate vor fi atinse în perioada 2014-2020 și anii ulteriori prin elaborarea și implementarea unor proiecte de dezvoltare ce au la bază ca surse de finanțare fondurile europene, bugetul de stat, bugetul județean, surse proprii/ bugetul local, alte finanțări interne și externe, parteneriate public –public și public – privat și alte surse constituite potrivit legii în acest scop .

10.6. Priorități de Dezvoltare la Nivelul Municipiului Aiud

Programele de dezvoltare propuse sunt rezultatul analizei SWOT realizată la nivel local, în contextul corelării acestora cu strategiile elaborate la nivel microregional, județean, regional și național, având ca repere punctele tari și punctele slabe constatate, oportunitățile identificate. S-a avut în vedere încadrarea în politicile strategice și prioritățile de finanțare a investițiilor pentru perioada 2014-2020, stabilite prin reglementările structurilor de coordonare ale procesului de planificare, la nivel european, national, regional și județean.

Programele propuse urmăresc:

- Respectarea principiilor dezvoltării durabile;
- Încadrarea în Strategia Europa 2020;
- Încadrarea în Strategia de dezvoltare a Regiunii 7 – Centru;
- Încadrarea în Strategia de Dezvoltare a Județului Alba;
- Încadrarea în Strategia de Dezvoltare a Asociației de Dezvoltare Intercomunitară ALBA DE JOS;
- Încadrarea în Planul de Amenajare a Teritoriului Zonal - Valea Muresului;
- Încadrarea în planurile de urbanism și amenajarea teritoriului- aprobate sau în curs de actualizare la nivel local;
- Continuitatea programelor și proiectelor aprobate la nivelul Unității Administrativ Teritoriale;
- Satisfacerea nevoilor specifice de dezvoltare actuale și viitoare ale municipiului Aiud, având ca bază punctele tari /avantajele competitive ce pot fi promovate;
- Dezvoltarea economică a Municipiului Aiud și crearea locurilor de muncă;
- Accesarea surselor de finanțare pentru implementarea planului de acțiune;

10.6.1 Soluții pentru Finanțarea Proiectelor Prioritare ale Municipiului Aiud - Rezumat.

- Elaborarea bugetului pe programe anual și multianual, distribuirea resurselor bugetare locale;
- Actualizarea / completarea documentațiilor tehnico - economice existente și elaborarea noilor documentații necesare depunerii cererilor de finanțare - cu finanțare din bugetul local sau din alte surse constituite potrivit legii(accesarea proiectelor de finanțare ce vizează elaborarea documentațiilor tehnice);
- Valorificarea în cadrul proiectelor a imobilelor terenuri și clădiri aflate în patrimoniul Municipiului Aiud, identificate ca disponibile pentru realizarea obiectivelor de interes public;

- Atragerea fondurilor provenite de la bugetul de stat pe programele strategice aprobate la nivel național;
- Atragerea fondurilor europene, pentru proiectele strategice eligibile încadrate pe axele prioritare din Strategia de Dezvoltare Europa 2020;
- Atragerea fondurilor din alte surse externe- investitori externi, societăți finanțatoare;
- Atragerea resurselor financiare destinate investițiilor prin promovarea unor proiecte corelate cu programele deținătorilor de rețele de utilități;
- Crearea parteneriatelor de tip public – public sau public – privat, colaborarea cu societatea civilă;

10.7. Obiective specifice, măsuri

Din analiza oportunităților identificate pe domenii de activitate, ca urmare a consultării instituțiilor publice de învățământ și cultură care funcționează la nivel local, s-au reținut următoarele obiective și măsuri ce definesc portofoliul de proiecte:

OS1 Sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, atragerea de investiții prin adoptarea măsurilor de încurajare și susținere la nivel local, acordarea facilităților fiscale în scopul stimulării investițiilor

MĂSURI

- 1.1 Crearea unor zone de dezvoltare economică – platforme pentru dezvoltare a investițiilor;
- 1.2 Dezvoltarea inițiativei antreprenoriale în municipiul Aiud;
- 1.3 Acordarea facilităților fiscale pentru atragerea de investiții și susținerea dezvoltării economice;

OS 2. Valorificarea potențialului turistic cultural-istoric și natural al Municipiului Aiud, promovarea identității multi – culturale în scopul dezvoltării economice, a creșterii competitivității și atractivității;

MĂSURI

- 2.1 Restaurarea, protecția și conservarea patrimoniului cultural și natural, modernizarea infrastructurii conexe în Municipiul Aiud - acțiuni de marketing și promovare turistică;
- 2.2 Amenajarea și dezvoltarea Centrelor etnografice în Aiud și localitățile componente și aparținătoare;
- 2.3 Dezvoltarea unui Complex Sportiv și de agrement în Zona Parcului Municipal / Gheorghe Doja Municipiul Aiud;
- 2.4 Dezvoltarea economică a municipiului Aiud prin valorificarea specificului turistic local: vitivinicol, piscicol, ecumenic;
- 2.5 Dezvoltarea și promovarea turismului favorizat de potențialul neexploatat al Râului Mureș;
- 2.6 Dezvoltarea circuitelor de cicloturism și a celor de circulație pietonală, pe traseul obiectivelor turistice de cultură și de agrement din municipiul Aiud;

OS 3. Dezvoltarea și reabilitarea infrastructurii de utilități publice, drumuri publice și a zonelor publice de interes local;

MĂSURI

3.1 Extinderea și reabilitarea rețelelor de apă, canalizare, energie electrică și gaze natural, în scopul asigurării serviciilor publice complete în municipiul Aiud;

3.2 Reabilitarea și modernizarea căilor de circulație auto și pietonală, reabilitarea piețelor publice și a zonelor publice definite ca puncte de atracție;

3.3 Asigurarea fluidizării traficului și semnalizarea rutieră corespunzătoare;

3.4 Dotarea cu mobilier urban a zonelor publice.

OS 4. Dezvoltarea accesibilității și creșterea calității serviciilor sociale și medicale, creșterea gradului de ocupare și incluziune socială în comunitățile defavorizate;

MĂSURI

4.1 Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și servicii sociale la nivelul Municipiului Aiud;

4.2 Dezvoltarea Centrului Social Multifuncțional și a Centrului de zi Sfântul Nicolae ;

4.3 Dezvoltarea unui centru de zi pentru persoane vârstnice;

4.4 Dezvoltarea serviciilor de asistență la domiciliu pentru persoane vârstnice;

4.5 Îmbunătățirea condițiilor de locuire - locuințe sociale;

OS 5. Dezvoltarea durabilă prin promovarea politicilor de eficiență energetică, utilizarea resurselor regenerabile în clădirile publice și eficientizarea sistemelor de iluminat public

MĂSURI

5.1 Eficientizarea sistemelor de iluminat public;

5.2 Creșterea eficienței energetice în clădirile publice prin izolarea termică, reabilitarea anvelopei clădirilor, montarea sistemelor de contorizare inteligente și utilizarea energiei regenerabile în infrastructura publică;

5.3 Creșterea eficienței energetice în blocurile de locuințe colective;

OS 6. Dezvoltarea resurselor umane, ca suport al dezvoltării economice prin asigurarea oportunităților de instruire și formare care să răspundă cerințelor de pe piața muncii;

MĂSURI

6.1 Corelarea ofertei de formare profesională cu cerințele pieței muncii generate de oportunitățile identificate;

6.2 Adaptarea ofertei educaționale a instituțiilor de învățământ din municipiul Aiud la cerințelor pieței muncii;

6.3 Dezvoltarea abilităților antreprenoriale în domeniul agriculturii ecologice și convenționale;

OS 7. Mobilitate urbană și încurajarea transportului ecologic ca alternativă la transportul auto;

MĂSURI

7.1. Elaborarea și implementarea unui plan de mobilitate urbană ;

7.2 Proiectarea și execuția traseelor / pistelor pentru biciclete;

7.3 Proiectarea și execuția traseelor destinate circulației pietonale

OS 8. Dezvoltarea infrastructurii destinate evenimentelor culturale și artistice în Municipiul Aiud

MĂSURI

8.1 Reabilitarea, amenajarea și dotarea zonelor publice și a infrastructurii destinată desfășurării activităților culturale în Municipiul Aiud amenajarea scenelor în aer liber, a zonelor publice destinate organizării de evenimente / spectacole;

8.2 Reabilitarea clădirilor cu destinație culturală, amenajarea și dotarea specifică a acestora .

OS 9. Creșterea valorii adăugate a producției agricole locale, organizarea colectării produselor agricole, crearea facilităților de depozitare și desfacere a acestora;

MĂSURI

- 2.1 Dezvoltarea unui depozit de gross pentru legume și fructe –în corelare cu proiectul propus pentru ADI Alba de Jos ;
- 2.2 Promovarea producției locale;

10.8. Portofoliul de proiecte

Nr. crt.	Titlul proiectului	Scopul proiectului	Acțiuni specifice	Surse de finanțare
1.	Construirea platformelor de dezvoltare a afacerilor în municipiul Aiud	Încurajarea și susținerea investițiilor în municipiul Aiud; Dezvoltarea economiei Municipiului Aiud prin atragerea investițiilor și crearea de noi locuri de muncă.	<ul style="list-style-type: none"> - Actualizarea/ elaborarea și aprobarea documentației tehnice aferentă investițiilor; - asigurarea utilităților edilitare și a drumurilor publice de acces <p>Zona I – Zona Herja Zona II– Zona Tudor Vladimirescu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Construirea/Amenajarea celor două "platforme" destinate investitorilor, pentru dezvoltarea afacerilor. 	<p>POR 2014-2020 (A2/OT3)</p> <p>Buget de stat</p> <p>Buget locală</p> <p>Resurse alocate de către deținătorii de rețele edilitare;</p> <p>Alte granturi</p> <p>„Schema de minimis”</p> <p>PROGRAMUL- ROMANIA HUB</p>
2.	Dezvoltarea inițiativei antreprenoriale în Zona Municipiul Aiud	Sprijinirea afacerilor aflate în primii ani de activitate prin acordarea de asistență tehnică, administrativă, fiscală și consultativă în domeniul afacerilor până în momentul	<ul style="list-style-type: none"> - pregătirea documentațiilor tehnice specifice; - Edificarea spațiilor destinate creării unei structuri de sprijinire a afacerilor aflate în primii ani de activitate; - dotarea cu utilități și echipamente; 	<p>POR 2014-2020 (A1/OT1, A2/OT3) „Schema de minimis”, proiecte depuse de întreprinzători privați</p> <p>Buget de stat</p> <p>Buget local</p>

Nr. crt.	Titlul proiectului	Scopul proiectului	Acțiuni specifice	Surse de finanțare
		integrării acestora pe piață.	- dezvoltarea serviciilor oferite beneficiarilor;	Alte granturi
3.	Dezvoltarea economică a Municipiului Aiud prin valorificarea specificului turistic local: vitivinicol, floricol, apicol, etnografic - Proiect propus a fi accesat prin ADI Alba de Jos	Valorificarea economică durabilă a potențialului turistic local, identificarea și consolidarea identității proprii în scopul îmbunătățirii avantajelor competitive, stimularea activităților economice și creșterea atractivității microregiunii.	<ul style="list-style-type: none"> - crearea centrelor de promovare a tradițiilor locale și a meșteșugurilor populare; - acțiuni de marketing și promovare turistică a specificului local. 	POR 2014-2020 (A5/OT6); PNDR Buget de stat Buget ADI Buget local Alte granturi „Programul national pentru sustinerea mestesugurilor si artizanatului,, CASTFLOWS-2014-3-15
4.	Amenajarea Piețelor și a Zonelor de Interes Public	Dezvoltarea urbană și a infrastructurii tehnice și sociale; Revitalizarea și punerea în valoare a parcurilor publice, ca zone de atracție.	<ul style="list-style-type: none"> - Lucrări de reabilitare Zona Centrală Protejată; - Reabilitarea Parcului Municipal Aiud; - Dezvoltarea unui complex sportiv si de agrement – Zona Gh. Doja – Municipiul Aiud; - Reabilitarea Parcului Dendrologic 	POR 2014-2020 (A5/OT6); Buget de stat Buget local Alte granturi ”ORIZONT 2020”

Nr. crt.	Titlul proiectului	Scopul proiectului	Acțiuni specifice	Surse de finanțare
			Ciumbrud; - Reabilitarea Pieței Agroalimentare “ Dr. Constantin Hagea “Aiud - Reabilitare infrastructură și dotări cu mobilier urban, ”Piața Gării” Municipiul Aiud - Amenajare și dotare piața de gross – proiect propus pentru accesare prin ADI Alba de Jos	Buget ADI
5.	Dezvoltarea si reabilitarea infrastructurii tehnice in cartierele Municipiului Aiud	Dezvoltarea urbană și a infrastructurii de transport	1. Reabilitare Străzi Avram Iancu și Moșilor. 2. Reabilitarea infrastructurii edilitare - Cartierul Transilvaniei – realizat - Etapa a II a Zone Verzi; 3. Reabilitarea infrastructurii Edilitare - Cartierul Sergent Hațegan; 4. Reabilitarea infrastructurii edilitare - Cartierul Microraion; 5. Canalizare ape pluviale cartier Gh. Doja - Mun. Aiud - lucrare în curs de execuție; 6. Reabilitarea infrastructurii edilitare Cartierul Gheorghe Doja Etapa a III-a ; 7. Reabilitare infrastructura de drumuri	POR 2014-2020 (A6/OT7); Buget de stat Buget local Bugetul Județului Alba Alte granturi

Nr. crt.	Titlul proiectului	Scopul proiectului	Acțiuni specifice	Surse de finanțare
			<p>Cartierul Hepat -Finalizarea Etapelor II, III;</p> <p>8. Reabilitare străzi Zona de N-V a Aiudului și Aiudul de Sus</p> <p>9. Reabilitare strada Ostașilor</p> <p>10. Reabilitare pod strada Stadionului și sistem rutier strada Stadionului, Morii, Transilvaniei</p> <p>11. Reabilitare străzi Zona Tribun Tudoran.</p> <p>12. Reabilitarea infrastructurii – Str. Iazului și Str. Grădinii;</p> <p>13. Reabilitare Str. George Coșbuc și Str. Teilor.</p> <p>14. Reabilitare Str. Izvorului.</p>	
6.	Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă si apă uzată în Județul Alba - Municipiul Aiud – Proiect derulat prin Asociația Apa Alba	Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a în Aiud și localitățile componente și aparținătoare Mun. Aiud	Implementarea acțiunilor specifice în cadrul programului POS Mediu – Etapa a II-a	<p>POS MEDIU</p> <p>Buget local</p> <p>Bugetul Județului Alba</p> <p>Buget ADI APA Alba</p>
7.	Alimentarea cu apa a localităților componente si aparținătoare	Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localitățile componente și	<p>1. Alimentare cu apă - Măgina</p> <p>2. Alimentare cu apă - Gârbova de Jos, Gârbovița, Gârbova de Sus - continuare lucrări.</p>	<p>POR 2014-2020 (A4/OT6);</p> <p>Buget de stat</p>

Nr. crt.	Titlul proiectului	Scopul proiectului	Acțiuni specifice	Surse de finanțare
	Municipiului Aiud	aparținătoare Mun. Aiud		Buget local Buget SC Apa CTTA SA-IID Alte granturi
8.	Dezvoltarea infrastructurii de învățământ în municipiul Aiud	Îmbunătățirea infrastructurii educaționale și a dezvoltării urbane	<p>1.Reabilitare structurală și reparații capitale la Colegiul Național Bethlen Gabor-Municipiul Aiud –finalizare proiect;</p> <p>2. Reabilitare Colegiul Național Titu Maiorescu - finalizare intervenții de urgență și continuare lucrări;</p> <p>3.Sala de sport - Colegiul Național Titu Maiorescu;</p> <p>4. Eficientizarea sistemului de încălzire Școala Gimnazială; Axente Sever, Creșă, GPP nr. 2 - finalizare lucrări.</p> <p>5. Eficientizarea sistemului de încălzire Colegiul National Bethlen Gabor- finalizare program multianual;</p> <p>6. Lucrări de Reabilitare și eficientizare a consumurilor de energie - Școala Gimnazială Ovidiu Hulea;</p> <p>7.Sala de sport - Școala Gimnazială „Ovidiu Hulea” Aiud;</p> <p>8. Reabilitare clădire școală si construire sala de sport Școala Gimnazială „Axente</p>	<p>POR 2014-2020 POR, Axa 3.4</p> <p>A10/OT10; A3/OT4; CASA VERDE</p> <p>Buget de stat Buget local Alte granturi</p>

Nr. crt.	Titlul proiectului	Scopul proiectului	Acțiuni specifice	Surse de finanțare
			Sever” Aiud 9. Lucrări de reabilitare și amenajări la Liceul Tehnologic Agricol „Alexandru Borza” Ciurbrud, Mun. Aiud 10. Investiții, reabilitări și dotări investiționale Colegiul Tehnic Aiud; 11.Mansardare și Reabilitare Grădinița cu program prelungit nr. 2 Aiud. 12. Lucrări de Reabilitare - Grădinița Primii Pași Municipiul Aiud;	
9.	Regularizare Valea Aiudului și lucrări hidrotehnice în Municipiul Aiud	Protecția mediului și prevenirea riscurilor naturale	Implementarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor naturale în zonele cele mai expuse la risc Regularizare Valea Aiudului, si lucrări hidrotehnice	POR 2014-2020 (A4/OT6); Buget de stat Buget local Alte granturi
10.	Dezvoltarea infrastructurii cultural – recreative și promovarea turismului în municipiul Aiud	Valorificarea economică durabilă a potențialului turistic cultural și natural, identificarea și consolidarea identității proprii în scopul îmbunătățirii avantajelor competitive, stimularea	- Restaurarea, consolidarea, protecția și conservarea,monumente-lor istorice, inclusiv restaurarea, protecția, conservarea și realizarea picturilor interioare, frescelor, picturilor murale exterioare, remodelarea plasticii fațadelor; - Asigurarea dotărilor pentru expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil;	POR 2014-2020 (A5/OT6); Buget de stat Buget ADI Buget local Alte granturi CASTFLOWS-2014-3-15

Nr. crt.	Titlul proiectului	Scopul proiectului	Acțiuni specifice	Surse de finanțare
		activităților economice și creșterea atractivității Municipiului Aiud și microregiunii.	<p>- Activități de marketing și promovare turistică.</p> <p>Reabilitare :</p> <p>- Reabilitarea Cetății Aiudului - continuare lucrări;</p> <p>- Reabilitare Clădire "Centrul Cultural Liviu Rebreanu,, Aiud și Amenajare Expoziții etnografice în municipiul Aiud".</p> <p>- Sala de festivități Sâncrai"- Lucrări de sistematizare verticală și amenajări exterioare.</p> <p>- Iluminat interior „Muzeul de Științele Naturii Aiud”</p> <p>- Construirea / achiziționarea scenelor în aer liber</p> <p>- Reabilitarea Cinematografului Municipal Aiud - Iuliu Maniu.</p>	COSME Eparhia Reformată din Ardeal
11.	Dezvoltarea și promovarea turismului cultural și	Creșterea atractivității zonei prin punerea în valoare a moștenirii	<p>- includerea obiectivelor de interes în circuitele turistice naționale;</p> <p>- dezvoltarea și amenajarea</p>	POR 2014-2020(A5/OT6;A7/OT8)

Nr. crt.	Titlul proiectului	Scopul proiectului	Acțiuni specifice	Surse de finanțare
	ecumenic	culturale: clădiri și ansambluri istorice și culturale, lăcașuri de cult.	infrastructurii de acces; - acțiuni de promovare a turismului.	Buget de stat Buget ADI Alba de Jos Buget local Alte granturi CASTFLOWS-2014-3-15 COSME
12.	Mobilitate Urbană și Dezvoltarea circuitelor de cicloturism în Municipiul Aiud -	- optimizarea traseelor de circulație auto și pietonală; - Diversificarea posibilităților de acces la obiectivele turistice; - stimularea deplasărilor nemotorizate; - reducerea poluării- reducerea emisiilor de CO2;	- elaborarea și aprobarea documentației tehnice ; - Amenajare a traseelor de circulație auto și pietonală; - Amenajarea /construirea pistelor pentru cicloturism; - acțiuni de promovare a opțiunilor de transport alternativ.	POR 2014-2020 (A5/OT6;A7/OT8) Buget de stat Buget ADI Alte granturi CASTFLOWS-2014-3-15 COSME
13.	Dezvoltarea de servicii de recuperare și reabilitare a	Dezvoltare social-urbană	1. Organizarea unui Centru de zi destinat persoanelor cu afecțiuni neuropsihice în Alba Iulia, Cugir și Aiud 2. Organizarea unui Centru de recuperare și	POR 2014-2020 (A8/OT9); Buget de stat

Nr. crt.	Titlul proiectului	Scopul proiectului	Acțiuni specifice	Surse de finanțare
	persoanelor cu dizabilități(copii, tineri, adulți) în Jud. Alba - Proiect derulat prin Consiliul Județean Alba.		reabilitare neuro psihiatrică Sâncrai 3. Dezvoltarea de servicii de recuperare si reabilitare a copilului cu tulburări de comportament 4. Centru de tip respiro cu funcționare în regim de zi și rezidențial în loc. Alba Iulia, Aiud, Blaj, Sebeș	Buget local Consiliul Județean Alba Alte granturi
14.	Înființare "Centru de îngrijire de zi pentru copii aflați in situații de risc "Sf. Nicolae" din Municipiul Aiud, Str. Cuza Voda, nr. 7, județul Alba "- Proiectul a primit avizul CTE București.	Asigurarea pe timpul zilei a unor activități de îngrijire, educație, recreere si socializare, consiliere, dezvoltarea abilităților de viață independenta, care să satisfacă nevoile identificate ale grupului ținta, scăzând riscul de separare a copiilor de părinți.	- Reabilitarea unei clădiri aflate în patrimoniul Municipiului Aiud; - dotarea cu echipamente si mobilier, în scopul funcționării centrului social; - amenajarea unui spațiu de joacă pentru copii; - asigurarea serviciilor specifice complementare demersurilor si eforturilor propriilor familii .	Guvernului României – Ministerului Muncii, Familiei și Egalității de Șanse și al Băncii de Dezvoltare a Consiliului Europei, Buget local Alte granturi
15.	Dezvoltarea infrastructurii de sănătate și servicii sociale la nivelul Municipiului Aiud	Dezvoltarea accesibilității și creșterea calității serviciilor sociale și medicale	Construirea/reabilitarea/ modernizarea /extinderea infrastructurii de servicii medicale (ambulatorii, unități de primiri urgențe, centre integrate de intervenție medico-sociale etc.); - dotarea cu echipamente specifice a infrastructurii de servicii medicale construite/reabilite/ modernizate	POR 2014-2020(A8/OT9) Buget de stat Buget local Alte granturi

Nr. crt.	Titlul proiectului	Scopul proiectului	Acțiuni specifice	Surse de finanțare
			/extinse; - dezvoltarea unor parteneriate cu furnizori de servicii sociale de drept public sau privat, acreditați conform legii.	
16.	Dezvoltarea unui centru de zi pentru persoane vârstnice	Extinderea infrastructurii de servicii sociale pentru asigurarea accesului cetățenilor la astfel de servicii	- înființarea unui centru de zi pentru persoane vârstnice; - dotarea cu echipamente specifice a infrastructurii de servicii sociale nou create; - dezvoltarea unor parteneriate cu furnizori de servicii sociale de drept public sau privat, acreditați conform legii.	POR 2014-2020 (A8/OT9;A9/OT9) Buget de stat Buget local Alte granturi COSME
17.	Dezvoltarea serviciilor de asistență la domiciliu pentru persoane vârstnice	Asigurarea accesului persoanelor vârstnice la servicii de asistență la domiciliu	- înființarea unui centru de asistență socială la domiciliu pentru persoanele vârstnice nedeplasabile sau greu deplasabile; - dezvoltarea unui program social derulat prin structura creată având ca scop îmbunătățirea și extinderea serviciilor sociale destinate persoanelor vârstnice greu deplasabile sau nedeplasabile; - dezvoltarea unor parteneriate cu	POR 2014-2020 (A8/OT9) Buget de stat Buget ADI Buget local Alte granturi

Nr. crt.	Titlul proiectului	Scopul proiectului	Acțiuni specifice	Surse de finanțare
			furnizori de servicii sociale de drept public sau privat, acreditați conform legii.	
18.	Îmbunătățirea condițiilor de locuire în comunitățile defavorizate și dezvoltarea comunitară integrată	Asigurarea unor condiții proprii de locuit și incluziunea socială a grupurilor vulnerabile	<ul style="list-style-type: none"> - construirea / reabilitare / modernizare locuințelor sociale- Mun. Aiud - activități de dezvoltare comunitară integrată – activități de informare, consiliere. 	POR 2014-2020(A9-OT9) Buget de stat Buget local Alte granturi ROM-ACT; KEYROMA Programul Operational Ajutorarea persoanelor Defavorizate(FEAD)
19.	Eficientizarea sistemelor de iluminat public	Reducerea consumului de energie la nivelul sistemelor de iluminat public;	- înlocuirea iluminatului cu incandescență cu iluminat prin utilizarea unor lămpi cu eficiență energetică ridicată, durată mare de viață și asigurarea confortului corespunzător	POR 2014-2020 (A3/OT4) Buget de stat Alte granturi Green ProcA
20.	Creșterea eficienței energetice în clădirile publice prin izolarea termică, montarea sistemelor de contorizare	Reducerea consumului de energie primară în clădiri, concomitent cu reducerea gazelor cu efect de seră.	- îmbunătățirea izolației termice a anvelopei clădirilor (pereți exteriori, ferestre, tâmplărie, planșeu superior, planșeu peste subsol), inclusiv măsuri de consolidare a acestora;	POR 2014-2020(A3/OT4) Buget de stat Buget local

Nr. crt.	Titlul proiectului	Scopul proiectului	Acțiuni specifice	Surse de finanțare
	inteligente și utilizarea energiei regenerabile în infrastructura publică		<ul style="list-style-type: none"> - reabilitarea, modernizarea instalațiilor pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere, a ventilării și climatizării; - utilizarea surselor regenerabile de energie pentru asigurarea necesarului de energie termică pentru încălzire și prepararea apei calde menajere; - înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent cu corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată; - achiziționarea și instalarea sistemelor inteligente pentru gestionarea energiei electrice; - implementarea sistemelor de management privind consumurile energetice; 	Alte granturi CASA VERDE Green ProcA
21.	Creșterea eficienței energetice în blocurile de locuințe colective	Reducerea consumului de energie primară la nivelul clădirilor rezidențiale, concomitent cu reducerea gazelor cu	<ul style="list-style-type: none"> - îmbunătățirea izolației termice a anvelopei clădirii , inclusiv măsuri de consolidare a acesteia; - reabilitarea termică a sistemelor de încălzire; 	POR 2014-2020 (A3/OT4) Buget de stat Buget local Alte granturi

Nr. crt.	Titlul proiectului	Scopul proiectului	Acțiuni specifice	Surse de finanțare
		efect de seră.	<ul style="list-style-type: none"> - achiziționarea și instalarea unor sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile – panouri solare termice, panouri solare electrice, pompe de căldura si/sau centrale termice pe biomasa; - înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent cu corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată, durată mare de viață; - instalarea sistemelor inteligente pentru gestionarea energiei electrice; 	
22.	Corelarea ofertei de formare profesională cu cerințele pieței muncii generate de oportunitățile identificate	Crearea de oportunități pentru îmbunătățirea abilităților și competențelor persoanelor în funcție de nevoile pieței muncii	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea unor parteneriate cu mediul de afaceri și societăți de formare profesională pentru implementarea unor programe de formare profesională, ucenicie și stagii, în vederea corelării ofertei de formare profesională cu cerințele pieței muncii; 	POCU 2014-2020 Buget de stat Buget ADI ERASMUS +
23.	Adaptarea ofertei educaționale a instituțiilor de învățământ din Mun. Aiud la cerințelor	Reducerea semnificativă a numărului absolvenților care nu se pot adapta	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea unui parteneriat cu Inspectoratul Școlar Alba, Consiliul Județean Alba și mediul de afaceri pentru analiza și adaptarea ofertei educaționale a instituțiilor de învățământ din Municipiul 	Buget ADI Buget local Alte granturi

Nr. crt.	Titlul proiectului	Scopul proiectului	Acțiuni specifice	Surse de finanțare
	pieței muncii	pieței muncii	Aiud la cerințele pieței muncii;	
24.	Dezvoltarea abilităților antreprenoriale în domeniul agriculturii ecologice și convenționale	Încurajarea antreprenoriatului și a activităților economice independente	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea unui parteneriat cu o societate de formare profesională pentru implementarea programelor de formare în domeniul antreprenoriatului și a agriculturii ecologice și convenționale; - servicii de sprijin și sensibilizarea potențialilor beneficiarilor privind șansele și perspectivele oferite de ocuparea pe cont propriu. 	POCU 2014-2020 PNDR Buget de stat Buget ADI Buget local Alte granturi ERASMUS +
25.	Dezvoltarea sistemelor informatice în instituțiile publice – Municipiul Aiud	Îmbunătățirea capacității instituționale Modernizarea infrastructurii în administrația locală și instituțiile publice de învățământ și cultură	<ul style="list-style-type: none"> - achizitii tehnică de calcul, etc.. - dezvoltarea sistemelor informatice proprii. 	Buget de stat Buget local Alte granturi

BIBLIOGRAFIE

<i>Documente UAT</i>	
1.	Strategia de dezvoltare 2014 – 2020 ADI "Alba de Jos"
2.	Strategia de dezvoltare a municipiului Aiud 2007 – 2013
3.	Raportul de activitate al Centrului Cultural Liviu Rebreanu Aiud pe anul 2013
<i>Documente europene, naționale, regionale, județene, studii, analize, lucrări</i>	
4.	Strategia Europa 2020
5.	Programul Național de Reformă (2011-2013)
6.	Memorandumul pentru aprobarea acțiunilor și documentelor privind pregătirea accesării și implementării fondurilor europene în perioada 2014-2020
7.	Acordului de Parteneriat propus de România pentru perioada de programare 2014 – 2020 – versiunea februarie 2014
8.	Document consultativ al Programului Operațional Regional 2014-2020 – versiunea martie 2014
9.	Strategia Sectorială în Domeniul Culturii și Patrimoniului Național pentru perioada 2014-2020
10.	Document consultativ al Programului Operațional Capital Uman 2014-2020 – versiunea martie 2014
11.	Document consultativ al Programului Operațional Competitivitate 2014-2020 – versiunea martie 2014
12.	Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014-2020
13.	Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2014-2020 – varianta în lucru, octombrie 2013
14.	Strategia de Dezvoltare a Județului Alba – varianta în lucru – document consultativ
15.	Studiu de piață în domeniul turismului în județul Alba, mai 2008, Consiliul Județean Alba
16.	Topul Firmelor 2013, realizat și editat de Camera de Comerț, Industrie și Agricultură a Județului Alba

17.	Planul de analiză și acoperire a riscurilor – Județul Alba, 2011
18.	Plan de amenajare a teritoriului județean Alba – 2009
19.	Plan de Amenajare a teritoriului zonal Valea Mureșului Județul Alba, Consiliul Județean Alba
20.	Strategia turismului în județul Alba, 2007
21.	Strategia de Dezvoltarea Rurală a României 2014-2020
22.	Orientări Strategice Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a Carpaților (2014 – 2020)
23.	Cadrul National Strategic pentru dezvoltarea durabila a sectorului agroalimentar si a spațiului rural in perioada 2014-2020-2030
24.	Master Plan Servicii de apă și Canalizare – Județul Alba
25.	Acordul de Parteneriat propus de România pentru perioada de programare 2014-2020
26.	Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2014- 2020
27.	Master Planul pentru infrastructura de apă și apă uzată a Județului Alba
28.	Planul Județean de Gestionare a Deșeurilor în Județul Alba
29.	Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul preliminar privind calitatea aerului înconjurător pe anul 2013 în județul Alba
30.	Direcția Regională de Statistică Alba, Tempo online
31.	Agenția pentru Protecția Mediului Alba, Raportul privind Starea Factorilor de Mediu în Județul Alba în luna Decembrie 2013
32.	Anatoliu Marian, Virgil Vlad, Vasile Doboș, Mioara Vlad - Silvicultura și Tehnica Culturilor
<i>Adrese web</i>	
33.	www.aiud.ro
34.	www.spitalulaiud.ro
35.	www.sanatoriultbcaiud.ro
36.	www.isj.albanet.ro
37.	patrimoniul.gov.ro
38.	www.cjalba.ro
39.	www.taravinului.ro
40.	www.madr.ro
41.	http://www.plantmed.bioagro.ro/

42.	www.afroda.ro
43.	www.mmuncii.ro/
44.	www.protectiasocialaalba.ro
45.	www.alba.djc.ro
46.	http://www.adrcentru.ro/
47.	http://apmab.anpm.ro/
48.	www.insse.ro
49.	http://www.fonduri-ue.ro/
50.	http://ec.europa.eu/index_ro.htm
51.	http://europa.eu/index_en.htm
52.	http://www.cultura.ro/
53.	www.ghidulprimariilor.ro

**Președinte de ședință,
Consilier Kovats Krisztian**

**Contrasemnează,
Secretar Ecaterina Bîrlogeanu**